

Πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Δ. ΤΑΤΣΗ

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΠΑΪΣΙΟΣ

Βιογραφικά στοιχεία-Διδαχές-
Επιστολές-Περιστοτικά-Κείμενα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Ὁ π. Παῖσιος γεννήθηκε στὰ Φάρασα τῆς Καππαδοκίας τό 1924. Τρία χρόνια ἀργότερα ἡ οἰκογένειά του ἐγκαταστάθηκε μόνιμα στήν Κόνιτσα Ἰωαννίνων.

Ἀπό μικρός ποθοῦσε τή μοναχική ζωή.

Τό 1953 πηγαίνει στή μονή Ἐσφιγμένου τοῦ Ἁγίου Ὀρους καί τόν ἐπόμενο χρόνο παίρνει τή ρασοευχή καί μετονομάζεται Ἀβέρκιος.

Τό 1957 κείρεται μικρόσχημος μοναχός στή μονή Φιλοθέου καί μετονομάζεται Παῖσιος, ἐνῶ ἀπό τό 1958 μέχρι τό 1962 μονάζει στή μονή Στομίου Κονίτισης. Μετά ἀναχωρεῖ γιά τό Σινᾶ.

Τό 1964 ἐπιστρέφει στό Ἅγιον Ὄρος καί ἐπί μιά τριακονταετία παρηγορεῖ τό λαό τοῦ Θεοῦ.

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τό 1994 καί ἐτάφη στό ἡσυχαστήριον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στή Σουρωτή Θεσσαλονίκης.

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΠΑΪΣΙΟΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Τίτλος του βιβλίου:
Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΠΑΪΣΙΟΣ
Α' έκδοση: Φεβρουάριος 1995

Συγγραφέας:
Πρεσβ. Διονύσιος Τάτσης
44 100 ΚΟΝΙΤΣΑ

Κεντρική διάθεση:
Πρεσβ. Διονύσιος Τάτσης
44 100 ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλέφωνο: 0655-22788

Πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Δ. ΤΑΤΣΗ

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΠΑΪΣΙΟΣ

Βιογραφικά στοιχεία — Διδαχές —
Ἐπιστολές — Περιστατικά — Κείμενα

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ 55714

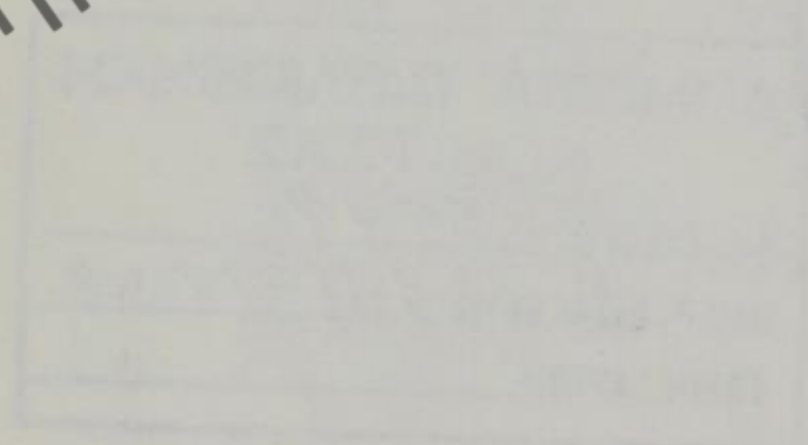
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ 18/8/2014

ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 270 092 ΤΑ7

1995

κωδ. ελ: 8967

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΙΤΥΤΕΧΝΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΚΕΦ. Α' ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ	11
α'. Γέννηση – Παιδικά χρόνια	12
β'. Μοναχική κλίση – Στήν ιερά μονή 'Εσφιγμένου	15
γ'. Στήν ιερά μονή Φιλοθέου	19
δ'. Στήν ιερά μονή Στομίου Κονίτσης ...	23
ε'. 'Αναχώρηση για τήν ἔρημο τοῦ Σινᾶ .	25
στ'. 'Επιστροφή στό Πετριβόλι τῆς Παναγίας	28
ζ'. «Παναγούδα»: ... τό 21ο 'Αθωνικό Μοναστήρι	32
η'. 'Η κοίμηση τοῦ π. Παΐσιου	34
ΚΕΦ. Β' Ἡ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΪΣΙΟ	49
α'. 'Ενθυμήσεις	49
β'. 'Υπαίθριο ἀρχονταρίκι	50
γ'. Πρώτη καταγραφή	51
δ'. «'Ακουσε, εὐλογημένη ψυχή...»	55
ε'. Καταφυγή στήν Παναγούδα	58
στ'. Περιμένοντας ἔξω ἀπό τό σύρμα	58
ζ'. Εἶδαμε τόν ἅγιο ἄνθρωπο	60
η'. 'Αντιπροσωπεῖες ἀπ' ὅλη τήν 'Ελλάδα	62

ΚΕΦ. Γ' ΔΙΔΑΧΕΣ	64
α'. Γιά τήν πνευματική ζωή	66
β'. Περί προσευχῆς	91
γ'. Περί ἡσυχίας	104
δ'. Ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ	106
ε'. Περί ταπεινώσεως	107
στ'. Περί ἀπλότητος	110
ζ'. Περί λογισμῶν	110
η'. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν	116
θ'. Γιά τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν	123
ι'. Γιά τό φύλακα ἄγγελο	127
ια'. Περί ἐλευθερίας	128
ιβ'. Τό ἔργο τοῦ διαβόλου	129
ιγ'. Περί ἱεροσύνης	136
ιδ'. Γιά τοὺς μοναχοὺς	142
ιε'. Ἐγγαμος ἢ ἄγαμος	144
ιστ'. Γιά τοὺς θεολόγους	146
ιζ'. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος	147
ιη'. Ἡ κοινολόγησις τῶν ἠθικῶν παραπτωμάτων	150
ιθ'. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν βλασφημῶν	151
κ'. Διάφορα θέματα	153
ΚΕΦ. Δ' ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΜΕ ΜΟΝΑΧΕΣ	165
ΚΕΦ. Ε' ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ	175
α'. Τό γράμμα τοῦ π. Παϊσίου	176
β'. Παραμυθητική ἐπιστολή στόν ἔγγαμο ἀδελφό	179
ΚΕΦ. ΣΤ' Ἡ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ	187

ΚΕΦ. Ζ΄ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ	192
α΄. Τό καθήκον τοῦ καλοῦ ἐμπόρου	193
β΄. Ἐ... ἄρνηση τοῦ θαύματος	193
γ΄. Κλωνισμός τῆς ἀπιστίας	194
δ΄. Μέ πόθο τῆς ἄλλης ζωῆς	194
ε΄. Εὐθυμη διάθεση	194
στ΄. Πόλος ἔλξης	194
ζ΄. Θαυμαστό παράδειγμα	195
η΄. Ἐπομένοντας τόν ἀδελφό	195
θ΄. Περί ὑποκρισίας	195
ι΄. Μία ἐπιθυμία	195
ια΄. Σιναϊτική ἐμπειρία	196
ιβ΄. Προσοχή σέ ὅλα	196
ιγ΄. «Ἐπάνω ὄψεων»	196
ιδ΄. Ἐ ἀγιότητα γλύκαινε τό λόγο του	197
ιε΄. Ἐ ἀγῶνας μέ καρδιά	198
ιστ΄. Τό πνευματικό κομπιούτερ	198
ιζ΄. Μία μαρτυρία	199
ιη΄. Δύο χαρισματοῦχοι Γέροντες	200
ιθ΄. Περί ἐξορκισμῶν	200
κ. Ἐ ἀγιοπνευματική καταγραφή	201
κα΄. «Εἶμαι ἀνεπρόκοπος»	203
κβ΄. Γιά τήν προσευχή	204
κγ΄. Ἐ ὑπεροχή τοῦ Γέροντα	204
κδ΄. Ἐ ἀρρητη εὐωδία	205
κε΄. «Εἶμαι κονσερβοκούτι»	205
κστ΄. Μέ ὄδηγό τήν προσευχή	206
κζ΄. Πνευματική ἐμπειρία	206
κη΄. Ἐ ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ	207
κθ΄. Ἐ Γέροντας καί τά φίδια	208
λ΄. Πότισε τήν ὀχιά	208
λα΄. Ἐ Γέροντας «ἐπί πτερύγων ἀνέμων»	208

λβ´.	Ἡ ἐλάχιστη τροφή του	209
λγ´.	Προστάτης τῶν παιδιῶν	210
λδ´.	Ἡ θεραπεία τῆς ἄρρωστης γυναίκας .	210
λε´.	Πρόβλεψη θανάτου	211
λστ´.	Γνώριζε τά ὀνόματα ἀγνώστων	211
λζ´.	«Σέ διαβάζω σάν βιβλίο»	211
λη´.	Ἄχθοφόροι τῆς ἀγάπης	212
λθ´.	Σκηνή ἀπό τό ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι .	212
μ´.	Διάβασε τό λογισμό τοῦ ἄλλου	213
μα´.	Μία προτροπή	213
μβ´.	Γνώριζε τί ἀπασχολοῦσε τόν ἄλλο . . .	213
μγ´.	Ἄναμονή στό σύρμα	214
μδ´.	Ἦταν ἀκτῆμων	214
με´.	Ἐπίσκεψη τῆς Παναγίας	214
μστ´.	Ἀντιμετώπιση αἰρετικῶν	215
μζ´.	Νά βάζουμε στούς αἰρετικούς τήν καλή ἀνησυχία	216
μη´.	Ἡ ἐπίδραση τῆς τηλεόρασης	216
μθ´.	Γιά τή διάλυση τῆς Τουρκίας	217
ν´.	Πλημμυρισμένος στό φῶς	218

ΚΕΦ. Η´ ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΣΤΟΜΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

	219
α´.	Καταφυγή στό Στόμιο	220
β´.	Ἄγριο τοπίο	221
γ´.	Τόπος βραχώδης καί δασώδης!	221
δ´.	Ἡ διαδρομή	221
ε´.	Τό κείμενο	221
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	230

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στίς 12 Ἰουλίου 1994 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ π. Παῖσιος, ὁ γνωστός Γέροντας τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁ μέγας διδάσκαλος τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ὁ θεολόγος τῆς ἐμπειρίας, ὁ ἀσκητής πού ἄφησε ἐποχή, ὁ ἀκούραστος παρηγορητής τῶν πονεμένων, ἀλλά καί ὁ ἀφανῆς συγγραφέας. Ἐφυγε καί μείναμε μόνοι, ἐν θλίψει καί ἀδημονίᾳ.

Μετά τήν κοιμηση τοῦ Γέροντα προβάλλει ἐπιτακτικό τό καθῆκον τῆς διαφύλαξης τῆς πνευματικῆς παρακαταθήκης πού μᾶς ἄφησε. Αὐτό τό καθῆκον τό αἰσθάνθηκα κι ἐγώ μέσα μου, μιά καί εἶχα τήν εὐλογία ἀπό τό Θεό νά γνωρίσω τό Γέροντα καί νά δεχτῶ τήν εὐεργετική του ἐπίδραση. Ἐτσι πῆρα τήν ἀπόφαση νά σημειώσω ὅ,τι γνώριζα γιά τό μεγάλο π. Παῖσιο καί ὅ,τι μοῦ εἶπαν διάφοροι ἄνθρωποι ἀπ' ὅλα τά μέρη τῆς Ἑλλάδας, ἀνταποκρινόμενοι σέ σχετική ἔκκλησή μου. Ἡ προσπάθειά μου αὐτή, πού φυσικά δέν εἶναι ἡ πρώτη πού κάνω, ἀπέδωσε νομίζω σημαντικά, ὅπως θά διαπιστώσει ὁ φίλος ἀναγνώστης. Τό ἔργο ὅμως δέν ὀλοκληρώθηκε καί δέν ξέρω ἂν θά μπορέσει ποτέ νά ὀλοκληρωθεῖ, γιατί ὁ π. Παῖσιος τά τελευταῖα εἴκοσι χρό-

νια δίδαξε χιλιάδες ανθρώπους, τόν καθένα μ' ένα ξεχωριστό τρόπο. Παράλληλα ή προσευχή του εϋεργέτησε πολλούς. Όλα αυτά δέν είναι δυνατό νά καταγραφούν. Άπλως ένα μέρος τών διδαχών του καί μερικά περιστατικά σημείωσα, γιά νά τά διαβάζω πρώτα ἐγώ καί μετά οί ἀδελφοί.

Θέλω ἀπό τούτη τή θέση νά εϋχαριστήσω ὄλους ἐκείνους πού ἔθεσαν στή διάθεσή μου διάφορα στοιχειά πού ἀναφέρονταν στόν π. Παῖσιο. Ἡ συμβολή τους στή συγκρότηση τοῦ βιβλίου ἦταν σημαντική.

Κόνιτσα, Δεκ. '94

Πρεσβ. Διον. Τάτσης

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Κεφάλαιο Α'

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ

Ὁ π. Παῖσιος εἶχε ταπεινή καταγωγή καί ἡ ζωή του ἦταν μιᾷ ἀδιάκοπῃ ἄσκησιν. Ἦταν γεννημένος γιά μοναχός, καί μάλιστα γιά ἀσκητής, παρόλο πού ἡ ὑγεία του ἦταν κλονισμένη ἐκ νεότητος.

Τά βιογραφικά στοιχεῖα πού παραθέτουμε ἐδῶ εἶναι καρπός μιᾶς ἐπίπονης ἔρευνας. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Γέροντας δέν μιλοῦσε γιά τή ζωή του. Ἐλάχιστες φορές ἔκανε λόγο γιά τόν ἑαυτό του καί πάντα ὑπό ἐγκραυμία. Ἐτσι ἡ συγκέντρωση στοιχείων ἀπό τή ζωή του ἦταν δύσκολη ἐργασία. Παρ' ὅλα αὐτά μπορέσαμε νά χρονολογήσουμε τούς σημαντικότερους σταθμούς τῆς ζωῆς του καί νά δώσουμε μιᾷ συνοπτική βιογραφία, ἡ ὁποία ὅμως δέν ἀποκαλύπτει τόν πνευματικό πλοῦτο τοῦ Γέροντα. Εἶναι, μποροῦμε νά ποῦμε, μιᾷ ἐξωτερική βιογραφία, γιατί ὁ πνευματικός του πλοῦτος μᾶς ἔμεινε ἄγνωστος, μιᾷ καί ὁ Γέροντας, τηρώντας τό τυπικό τῶν Ἁγίων, «μετροῦσε τίς ἁμαρτίες του καί ὄχι τά πνευματικά του μέτρα». Ὑπάρχουν ὅμως καί στοιχεῖα πού δέν μπόρεσε νά κρύψει ἢ πού ἀπό μεγάλη ἀγάπη τά ἀπεκάλυψε γιά νά κάνει «πνευματική ἐλεημοσύνη». Αὐτά τά καταχωροῦμε, ἀφοῦ προηγουμένως κάναμε τό λίχνισμα «γιά νά μείνει τό καθαρό σιτάρι στή σακκούλα τῶν πληροφοριῶν». Τέλος πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἡ ἐπιμονή τοῦ Γέροντα στό ἀσκητικό ἰδεῶδες, ἡ σοβαρά κλονισμένη ὑγεία του καί οἱ ἀδυναμίες τῶν ἀνθρώπων πού εἶχαν κάποια σχέση μαζί του, τόν ἀνάγκαζαν νά μετακινεῖται εὐκόλα ἀπό μοναστήρι σέ μοναστήρι ἢ ἀπό καλύβη σέ καλύβη, ἐντός κι ἐκτός τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀποφεύγοντας μέ τόν τρόπο αὐτό τή

δημιουργία δυσάρεστων καταστάσεων και τήν πρόκληση σκανδάλων. Ἀκόμη ὁ Γέροντας δέν ἤθελε νά τόν «χρησιμοποιοῦν», ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε. Ἀντιδροῦσε ἀπότομα κάθε φορά πού διαπίστωνε ὅτι δικοί του ἄνθρωποι ἐπικαλοῦνταν τό ὄνομά του προκειμένου νά δικαιολογήσουν τήν παρέκκλισή τους ἀπό τόν ἀσκητικό δρόμο πού ὁ ἴδιος ἀκολουθοῦσε καί πού φυσικά ζητοῦσε καί ἀπό τά πνευματικά του τέκνα ν' ἀκολουθήσουν.

α'. Γέννηση – Παιδικά χρόνια

Ὁ π. Παῖσιος (κατά κόσμον Ἀρσένιος Ἐξνεπίδης) γεννήθηκε στή Φάρασα τῆς Καππαδοκίας τόν Ἰούλιο τοῦ 1924. Οἱ γονεῖς του Πρόδρομος καί Εὐλαμπία εἶχαν ἀποκτήσει δέκα παιδιά, τήν Αἰκατερίνη, τή Σωτηρία, τή Ζωή, τή Μαρία, τό Ραφαήλ, τήν Ἀμαλία, τό Χαράλαμπο, τόν Ἀρσένιο, τή Χριστίνα καί τό Λουκά. Τά ὀχτώ πρῶτα γεννήθηκαν στή Φάρασα, ἐνῶ τά δύο ἐπόμενα γεννήθηκαν στήν Κόνιτσα, τή δεύτερη πατρίδα. Ἡ μητέρα Εὐλαμπία ἐκοιμήθη τό 1963 καί τρία χρόνια ἀργότερα ὁ πατέρας Πρόδρομος.

Λίγες μέρες μετά τή γέννησή του βαφτίζεται ἀπό τόν ἐφημέριο τοῦ χωριοῦ, ἱερομόναχο Ἀρσένιο τόν Καππαδόκη, ὁ ὁποῖος τοῦ δίνει τό ὄνομά του. Γιά τόν πατέρα Ἀρσένιο, σύγχρονο ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ π. Παῖσιος εἶχε γράψει: «Μεγάλη ὑποχρέωση αἰσθάνομαι στόν πατέρα Ἀρσένιο, τόσο γιά τό ὄνομά του, πού μοῦδωσε, μαζί μέ τίς ἅγιες εὐχές στήν κολυμβήθρα, ὅσο καί ἀργότερα, μικρός, πού θήλαζα στή λίγα του βιβλία, πού διέσωζε ὁ γερο-Πρόδρομος ὁ Κορτσινόγλου (τοῦ Χατζησινῆ)». Ὁ ἅγιος Ἀρσένιος εἶχε ἀπαιτήσει ἀπό τούς γονεῖς νά δοθεῖ στό παιδί τό ὄνομα Ἀρσένιος καί ὄχι τό ὄνομα Χρῆστος, πού ἦταν ὁ παππούς. Εἶχε πεῖ χαρακτηριστικά: «Ἐσεῖς καλά θέλετε

νά αφήσετε άνθρωπο στό πόδι τοῦ παπποῦ, ἐγώ δέν θέλω νά αφήσω καλόγηρο στό πόδι μου;».

Τόν ἴδιο χρόνο, 1924, ἡ οἰκογένεια τοῦ Πρόδρομου Ἐζνεπίδη ἔρχεται στήν Ἑλλάδα μέ τήν ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν. Ὁ ἴδιος ὁ π. Παῖσιος εἶχε γράψει σέ κάποιο κείμενό του: «Μέ φέρανε στήν ἀγαπημένη μας μητέρα Ἑλλάδα 40 ἡμερῶν προσφυγόπουλο». Ἡ φυγή ἀπό τόν τόπο τους ἔγινε στίς 14 Αὐγούστου, ἐνῶ μετά ἀπό ἕνα μήνα ἀκριβῶς, στίς 14 Σεπτεμβρίου, ἀποβιβάζονται στόν Πειραιά, ὅπου παραμένουν τρεῖς ἐβδομάδες. Στή συνέχεια τούς μεταφέρουν στήν Κέρκυρα. Τούς πρόσφυγες τούς συνόδευε πάντοτε ὁ π. Ἀρσένιος, ὁ στοργικός ποιμένας τους, ὁ ὁποῖος στίς 10 Νοεμβρίου ἀποθνήσκει στήν Κέρκυρα καί ἐνταφιάζεται στό κοιμητήρι τῆς πόλης. Ἦταν ὀγδόντα τριῶν ἐτῶν. Ἀπό ἐδῶ μεταφέρονται στήν Ἡγουμενίτσα καί τό 1927 στήν Κόνιτσα, ὅπου ἐγκαθίστανται μόνιμα.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Πρόδρομου Ἐζνεπίδη ἀντιμετώπιζε πολλά προβλήματα. Σημαντικότερο ἦταν τό οικονομικό, ἀφοῦ ἐπρόκειτο γιά ὑπερπολύτεκνη οἰκογένεια. Παρόμοια προβλήματα ἀντιμετώπιζαν καί οἱ ἄλλες προσφυγικές οἰκογένειες πού ἐγκαταστάθηκαν στήν Κόνιτσα. Ὁ μικρός Ἀρσένιος τελειώνει τό Δημοτικό Σχολεῖο, ἀλλά δέν συνεχίζει στό Γυμνάσιο, παρόλο πού διέθετε διανοητικές ἰκανότητες καί διακρινόταν γιά τή φιλομάθειά του. Ἡ φτώχεια ἔγινε αἰτία νά μὴν τόν στείλουν στά Ἰωάννινα στό Γυμνάσιο γιά νά συνεχίσει τά γράμματα, μιά καί στήν Κόνιτσα τότε δέν ὑπῆρχε Γυμνάσιο. Ἔτσι στράφηκε στήν τέχνη τοῦ μαραγκοῦ, τήν ὁποία ἔμαθε γρήγορα. Παράλληλα ἀσχολοῦνταν μέ τά κτήματα τοῦ πατέρα του.

Ἀπό αὐτή τή μικρή ἡλικία ἐκδηλώνεται ἡ ἔμφυτη θρησκευτικότητά του καί ἀρχίζει νά ἐπιδίδεται σέ διά-

φορες μορφές άσκήσεως. Μεταφέρουμε έδω τή μαρτυρία ενός ιερομονάχου, ό όποιος έζησε για ένα διάστημα κοντά στον π. Παΐσιο και είχε τήν ευκαιρία ν' άκούσει πολλά από τή ζωή του: «Στήν Κόνιτσα μυείται στά μυστικά τής ευσέβειας. Ζούσε μέ άσκηση και πολλές προσευχές. Όταν ό Γέροντας ήταν 15 έτων, είχε συνήθεια τά απογεύματα νά αποσύρεται μέσα στό γειτονικό δάσος, όπου είχε διαμορφώσει ένα πρόχειρο άσκητήριο από ξύλα και κλαδιά και προσευχόταν. Αίσθανόταν ιδιαίτερη γλυκύτητα νά μένει μόνος και νά προσεύχεται στό Χριστό μετά δακρύων. Οί γονείς του άπλοι άνθρωποι καθώς ήταν, βλέποντας τό παιδί τους νά πηγαίνει μόνο του στό δάσος, άρχισαν ν' ανησυχούν και ήθελαν νά του κόψουν αυτή τή συνήθεια. Μάταια όμως προσπαθοῦσαν. Κάποτε κι ένας νεαρός, μεγαλύτερης κάπως ηλικίας, πού σπούδαζε στό Πανεπιστήμιο, θέλησε νά του αλλάξει τήν ωραία συνήθεια πού είχε. Προπάθησε νά του κλονήσει τήν πίστη στό Χριστό, αλλά και νά του αποδείξει ότι οί νηστείες και προσευχές δέν ωφελούν σε τίποτε. Και αυτή ή προσπάθεια απέτυχε. Ο μικρός Άρσένιος διέκοψε για λίγο τή συνήθειά του, αλλά επανήλθε μέ περισσότερο ζήλο, έχοντας όμως και τούς βλάσφημους λογισμούς πού του είχε ένσπείρει ό νεαρός. Ο Θεός τελικά δέν τον εγκατέλειψε. Μιά φορά πού προσευχόταν όλομόναχος στό δάσος είδε τό Χριστό μπροστά του, ό όποιος του μίλησε κρατώντας στό ένα του χέρι άνοιχτό τό Ευαγγέλιο. Ο,τι του έλεγε ήταν ταυτόχρονα γραμμένο στό Ευαγγέλιο. Ιδιαίτερη έντύπωση του είχε προξενήσει ό λόγος του Χριστού: «Άρσένιε, έγώ είμαι ή Άνάσταση και ή Ζωή. Όποιος πιστεύει σε μένα κι αν πεθάνει θά ζήσει». Αυτή ή εμπειρία του Χριστού ήταν ή πρώτη είσοδος του μικρού Άρσενίου στό χώρο

τῶν ὑπερφυσικῶν ἀποκαλύψεων καί τό καθοριστικό σημεῖο τῆς μετέπειτα πορείας του πρὸς τό μοναχισμό». Ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας εἶχε γράψει, ὅτι «ἀπό μικρός ἤθελε νά γίνει καλόγερος». Ὅταν ἦρθε σέ ἡλικία στρατεύσεως, «ὑπηρέτησε τόν ἐπίγειο βασιλέα» ὡς διαβιβαστής ἐπὶ 5 σχεδόν χρόνια. Ἀπελύθη τό Μάρτιο τοῦ 1950.

β'. Μοναχική κλίση — Στήν ἱερά μονή Ἐσφιγμένου

Μετά τήν ἀπόλυση ἀπό τό στρατό εἶχε ὠριμάσει ἡ ἀπόφασή του νά γνωρίσει καλύτερα τό μοναχισμό. Φυσικά στήν Κόνιτσα δέν ὑπῆρχαν μοναχοί. Γιά τό λόγο αὐτό πραγματοποιεῖ τό 1950 τήν πρώτη του ἐπίσκεψη στό Ἅγιον Ὄρος. «Ὁ Χριστός δούλευε μέσα του», γιά νά χρησιμοποιήσουμε τή γνωστή φράση του. Τό παιδικό ὄνειρο τοῦ Ἀρσενίου νά γίνει μοναχός, σέ λίγο χρονικό διάστημα θά πραγματοποιοῦνταν.

Τό Φεβρουάριο τοῦ 1953 ὁ πληγωμένος ἀπό τό θεῖο ἔρωτα Ἀρσένιος ἀνυπομονεῖ πότε νά τακτοποιηθεῖ. Ὁ κόσμος τόν κουράζει καί θέλει ν' ἀναχωρήσει. Τά χρήματα πού βγάζει ἀπό τή δουλειά του δέν τόν συγκινοῦν καθόλου. Σωματικά μόνο βρίσκεται στήν Κόνιτσα. Ἡ καρδιά του χτυπάει στό ρυθμό τῆς μοναχικῆς ζωῆς καί ὁ νοῦς του φτερουγίζει στό Ἅγιον Ὄρος. Ὁ ἴδιος γράφει στόν πνευματικό του φίλο ἱερομόναχο π. Παῦλο Ζησάκη:

Ἐν Κονίτση τῆ 2-2-53

Ἀγαπητέ μοι καί λίαν περιπόθητε πνευματικέ ἀδελφέ Παῦλε, χαῖρε ἐν Κυρίῳ πάντοτε καί ἀγάλλου ἐν Αὐτῷ.

Εὐχομαι δι' ὑμᾶς ὑγείαν ψυχῆς καί σώματος. Δυστυχῶς ἐγώ ὁ ταλαίπωρος ὑγιαίνω μόνον σωματικῶς.

Μάθε ὅτι βρίσκομαι στὸν Ἀμάραντο (=χωριό τῆς ἐπαρχίας Κονίτισης) καὶ ἐργάζομαι. Θὰ παραμείνω ὀλίγες ἡμέρες. Δέν θὰ μπορέσεις νά φανταστεῖς τοὺς πειρασμοὺς πού συναντῶ. Ἐχω βαρεθεῖ πλέον. Δι' αὐτό ἀνυπομονῶ πότε καὶ πότε νά μέ ἀξιώσει ὁ Θεός νά ἀποφύγω τὸν κόσμο.

Γράψε μου, ἀδελφέ, πῶς τὰ περνᾶτε σχετικά, καθῶς καὶ ἐάν σᾶς χρειάζονται χρήματα, μέ ὅλο τό ἀδελφικό θάρρος. Ἐάν ὑπῆρχε τρόπος νά τακτοποιήσῃς ἐντός τοῦ μηνός Μαρτίου, θὰ μπορούσα νά διαθέσω ὀλίγα χρήματα πού θὰ ἔπαιρνα, μέ τὰ ὁποῖα θὰ μπορούσατε νά καλύψετε μίαν οἰκονομική ἀνάγκη σας. Ἀλλιῶς ἔτσι θὰ πᾶνε καὶ αὐτά, διότι πρὶν ἦταν διαφορετικότερα τὰ πράγματα.

Ἐτερον οὐδέν.

Σᾶς χαιρετῶ ὁ ἐν Χριστῷ
ἀδελφός σας Ἀρσένιος,
ὁ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις

Ἐπτά μῆνες ἀργότερα ξαναγράφει στὸν π. Παῦλο ἀπὸ τῆ μονῆ Ἐσφιγμένου, στήν ὁποία βρισκόταν ὡς δόκιμος μοναχός. Τό δεύτερο αὐτό γράμμα παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, γιατί ὁ Γέροντας ἐξιστορεῖ στὸν πνευματικό του φίλο ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς ἀποταγῆς του ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ τῆς ἐνταξῆς του στήν ἀνωτέρω μονή:

Ἐν Ἱερῷ Μ. Ἐσφιγμένου τῆ 31-8-53

Πάτερ Παῦλο, εὐλόγησον.

Εὐχομαι ἡ παρούσα μου ἐπιστολή νά σᾶς βρεῖ καλά καθῶς καὶ ἐγώ ὑγιαίνω. Μάθε ὅτι βρίσκομαι στή Μονή Ἐσφιγμένου. Τό διάστημα πού ἔμενα στήν Κόνιτσα ἐπερίμενα μέ μεγάλην ἀγωνία νά μάθω τί γίνεσθε, ἀλλά τοῦ κάκου. Ἐκατέβηκα στή Βελλά μήπως σᾶς ἀνταμώ-

σω, ἀλλά δυστυχῶς. Εἶδα νά εἶναι καί μία μοναχή καί σκέφτηκα ὅτι δέν σηκώνει καί διά τρίτον, διότι τίς ὑπηρεσίες πού θά πρόσφερα ἐγώ τίς ἔκανε αὐτή. Ἡ δέ μεγάλη καθυστέρηση τῆς ἀλληλογραφίας σας μέ ἔκαμε νά βεβαιώσω τήν ὑπόθεση ὅτι ἔτσι ἔχουν τά πράγματα. Ἀπό τό ἄλλο μέρος ὑπῆρχε φόβος μέγας νά μέ μπλέξουν, καθώς ξέρεις, στά Τ.Ε.Α., ὁπότε ἔπρεπε νά περάσουν χρόνια γιά νά ἐκπληρώσω τήν ὑπόσχεσή μου στό Χριστό.

Βρισκόμουνα σέ μεγάλη ἀγωνία. Εἶχα δέ τρεῖς λογισμούς καί ἔριξα κλῆρο καί ἔπεσε τό "Ἅγιον" Ὄρος. Ἔτσι ἀναγκάστηκα νά ἔλθω στό "Ἅγιον" Ὄρος καί πάλι. Εἶχα σκοπό νά πάω στοῦ Κωσταμονίτη, ἀλλά τό πρῶτό ἔκανε φουρτούνα ἀπό ἐκείνη τήν πλευρά καί ἔφυγα μέ τό ἄλλο μοτόρι. Φαίνεται δέν ἦτο οἰκονομία Θεοῦ γιά ἐκεῖ. Ἦρθα στήν Ἰ.Μ. Ἐσφιγμένου καί ἔμεινα. Ἐάν ρωτᾶς πῶς τά περνῶ, δόξα τῷ Θεῷ, πολύ καλά. Μόνον πού αἰσθάνομαι μεγάλη κούραση. Ἐχουμε τήν τράπεζα καί τό μαγκιπεῖον (=φοῦρνο) μαζί μέ τόν πρῶτον. Ἀλλά τί νά γίνει. Παρακαλῶ τόν Κύριο νά μέ δυναμώσει. Ἐχει δέ τό μοναστήρι ἐνάρετους πατέρας, καθώς καί τάξη καλή. Ὅπως φαίνεται ἦτο οἰκονομία Θεοῦ νά μείνω στήν Ἱεράν Μ. Ἐσφιγμένου καί ἐλπίζω στόν Κύριο νά συναριθμήσει καί ἐμέ τόν ἁμαρτωλό, τό ψωριάρικο πρόβατό του, μέ τό μικρό ποίμνιο τῆς Μονῆς. Ἐτερον οὐδέν, τήν εὐχή σας.

Ἄρσένιος

Μήν μέ ξεχνᾶς στήν εὐχή σου.

Μετά τό διάστημα τῆς δοκιμασίας ὁ Ἄρσένιος παίρνει τήν ρασοευχή στίς 27 Μαρτίου 1954 καί τόν μετονομάζουν Ἀβέρκιον. Τίς λεπτομέρειες τίς ἐκθέτει ὁ ἴδιος στόν πνευματικό του ἀδελφό π. Παῦλο μέ ἄλλο γράμμα του:

Ἐν Ἱερᾷ Μ. Ἐσφιγμένου τῆ 29-3-54

Παπα-Παῦλε, εὐλόγησον.

Εὐχομαι στήν πανοσιότητά σου ὑγείαν ψυχικήν καί σωματικήν, καθὼς καί ἐγὼ ὑγιαίνω, δυστυχῶς ὅμως μόνον σωματικῶς.

Σᾶς ἔγραψα πολλές φορές, ἀλλά δυστυχῶς οὔτε φωνή οὔτε ἀκρόασις. Δέν ξέρω ἐάν λάβατε ἐπιστολήν μου. Πλήν ὅμως δέν σᾶς παρεξηγῶ, διότι δέν ξέρω τί συμβαίνει.

Ἐπροχθές ἔλαβα τή ρασοευχή καί μέ μετονόμασαν Ἀβέρκιον. Ἦθελαν νά μέ κάνουν Μεγαλόσχημο, ἀλλά ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος δέν μπορῶ νά κάμω αὐτά πού ἀπαιτεῖ τό Μικρό Σχήμα, πόσο μᾶλλον νά κάνω αὐτά πού ἀπαιτεῖ τό Μέγα. Διά ἀργότερα σᾶς ζητῶ καί τήν γνώμη σας. Πάντως ἀδυνατῶ διά τό Μέγα.

Γράψε μου πῶς τά περνᾶς, ἔστω καί δυό λέξεις. Ἐάν λαβαίνεις ἐπιστολή μου καί δέν μοῦ γράφεις, μέ ἔχεις σιχαθεῖ φαίνεται, καί ἐντός δικαίου, διότι ἀπό τήν κορυφήν μέχρι τά νύχια στήν ἁμαρτία βρίσκομαι. Δι' αὐτό, ἂν θέλεις, μέ μνημονεύεις καμμιά φορά. Σᾶς εὐχομαι δέ καί καλό Πάσχα.

Ἐτερον οὐδέν.

Προσκυνῶ καί ἀσπάζομαι

τήν δεξιάν σας

ὁ ἐλάχιστος ἐν μοναχοῖς

Ἀβέρκιος

Τήν περίοδο αὐτή ὁ νεαρός μοναχός Ἀβέρκιος ἦταν πολύ ἀνήσυχος καί ἀνικανοποίητος, γιατί δέν ἔβρισκε αὐτό πού ποθοῦσε ἡ καρδιά του. «Γύριζε μέσα στό Περιβόλι τῆς Παναγίας, ὅπως συνήθως ὅλοι οἱ ἀρχάριοι, γιά νά βρεῖ τά ἀρωματισμένα λουλούδια τῆς Παναγίας (Ἀγίους Γεροντάδες) καί νά πάρει λίγη πνευματική γύρη». Ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ: «Πολύ ταλαιπωρήθηκα ὡς ἀρχάριος μοναχός, μέχρι νά βρῶ αὐτό πού

ἐπιθυμοῦσα. Φυσικά, κανείς δέν μοῦ ἔφταιγε, παρά μόνο οἱ πολλές μου ἁμαρτίες καί ἡ χωριατοσύνη μου νά ἐμπιστεύομαι τόν ἑαυτό μου σέ ὅποιον ἔβρισκα. Εὐχαριστῶ πολύ τόν Θεό γιά ὅλα, διότι ὅλα μέ ὠφελήσανε πολύ. Τά χτυπήματα αὐτά μοῦ διώξανε τίς σκουριές τοῦ παλαιοῦ μου ἀνθρώπου, μοῦ ἀφήσανε πείρα καί μαλάκωσαν τή σκληρή καρδιά μου». Ὁ νεαρός Ἀβέρκιος ζητοῦσε κάτι τό γνήσιο καί ὄχι τό ἐπίπλαστο. Ἀφοῦ «εἶχε γλυτώσει ἀπό τή φουρτουνιασμένη θάλασσα τοῦ κόσμου καί εἶχε πιάσει λιμάνι», δέν ἤθελε μετά νά μπεῖ σέ σαραβαλιασμένο καράβι καί νά ναυαγήσει, νά παραδώσει δηλ. τήν ψυχή του στά χέρια ἀκατάλληλου Γέροντα.

γ'. Στήν ἱερά μονή Φιλοθέου

Στίς 12 Μαρτίου 1956 ὁ μοναχός Ἀβέρκιος ἀναχωρεῖ ἀπό τή μονή Ἐσφιγμένου καί πηγαίνει στή μονή Φιλοθέου. Ἦδη ἀντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα ὑγείας καί γι' αὐτό μέ προτροπή τῶν πατέρων ἀναχωρεῖ γιά τήν Κονίτσα προκειμένου νά κάνει τή σχετική θεραπεία. Ἡ ἀσθένειά του τόν προβλημάτιζε, ἀλλά δέν ἤθελε νά εἰσαχθεῖ σέ νοσοκομεῖο γιά νά μήν προκληθεῖ σκάνδαλο καί διασυρθεῖ ὁ μοναχισμός. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ἀκόλουθη ἐπιστολή του πρὸς τόν π. Παῦλο:

Ἐν Κονίτση τῆ 18-6-56

Πάτερ Παῦλο, εὐλόγησον.

Τήν ἐπιστολή σας ἔλαβον καί σᾶς εὐχαριστῶ διά τήν καλήν συμβουλήν σας καί ἐνέργειαν. Πλήν ὅμως βλέπω τά πράγματα διαφορετικά. Στήν περίπτωσιν πού

θά είσαχθῶ, θά μαθευτεῖ σέ ὄλους. Καθώς γνωρίζεις μικροί μεγάλοι, ὡς πνευματικῶς νεκροί, ἀφορμήν θέλουν νά κατηγορήσουν τό μοναχικόν πολίτευμα. Θά διαδοθεῖ ἀπό αὐτούς ὅτι ὅσοι γίνονται μοναχοί, νά πού καταλήγουν, στά σανατόρια. "Όταν ἐγώ γίνω σκάνδαλο σέ αὐτούς πού ἐπιθυμοῦν νά μονάσουν, τί τήν θέλω τήν ζωή μου;

Ἐδῶ τουλάχιστον δέν τό ἔμαθε κανείς. Καί οἱ ἴδιοι οἱ δικοί μου δέν ξεύρουν καλά καλά σέ τί κατάσταση βρίσκομαι. Τίς ἐνέσεις τίς κάνει ἡ ἀδελφή μου.

Πάντως ἐγώ ἔτσι τά βλέπω. Γράψε του σέ παρακαλῶ ἐάν εἶναι ὀρθή ἡ γνώμη μου ἢ ἐάν εἶναι ἐσφαλμένη γιά νά προβῶ εἰς τό καλύτερον.

Ἐτερον οὐδέν.

Ἐποβάλλω τήν ταπεινήν μου μετάνοιαν
κατασπαζόμενος τήν ἀγίαν δεξιάν σου χεῖρα
Ἀβέρκιος μοναχός

Στήν Κόνιτσα παραμένει μερικούς μῆνες καί κάνει τήν ἀπαραίτητη θεραπεία. Συνεχίζει παράλληλα καί τά μοναχικά του καθήκοντα. Ἡ ἄσκησή του εἶναι ἀμείωτη. Ἐπίσης ἡ ἱερά μονή Στομίου, πού βρίσκεται μέσα στή χαράδρα τοῦ Ἀώου, τόν συγκινεῖ ἀλλά καί τόν πληγώνει. Οἱ Κονιτσιῶτες ἐνδιαφέρονται γιά νά τόν κρατήσουν ἐκεῖ, αὐτός ὅμως γυρίζει στή μετάνοιά του. Δέν εἶχε ἀποφασίσει ἀκόμη κάτι τέτοιο.

Λίγους μῆνες μετά τήν ἐπιστροφή του στή μονή Φιλοθέου, συγκεκριμένα στίς 3 Μαρτίου 1957, κείρεται μικρόσχημος μοναχός καί παίρνει τό ὄνομα Παῖσιος. Στίς 3 Μαΐου στέλνει στή μητέρα του στήν Κόνιτσα φωτογραφία μέ τό σχῆμα τοῦ μοναχοῦ, ὑπογραφόμενος ὡς Μοναχός Παῖσιος Φιλοθεΐτης.

Στή μονή Φιλοθέου ὁ π. Παῖσιος ἄφησε ἀγαθή μνήμη. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτη ἡ μαρτυρία ἐνός ἀρχιμαν-

δρίτη, ὁ ὁποῖος τότε εἶχε πάει ἐκεῖ γιά νά μονάσει καί τοῦ εἶχε κάνει ἰδιαίτερη ἐντύπωση ἡ ἐνάρετη ζωή τοῦ Γέροντα: «Τό 1957, ὅταν εἶχα πάει μικρός στήν ἡλικία γιά νά μονάσω στό "Ἁγιον" Ὄρος καί συγκεκριμένα στήν ἱερά μονή Φιλοθέου, ἡ ὁποία τότε ἦταν ἰδιόρρυθμη, βρῆκα ἐκεῖ καί τόν π. Παῖσιο. Εἶχε ἔρθει ἀπό τή μονή Ἐσφιγμένου. Διακόνημα εἶχε στήν τράπεζα, ἔδινε τά τρόφιμα στούς πατέρες. Ἐνθυμοῦμαι μέ πόση καλοσύνη καί πραότητα μᾶς ἔδινε τά τρόφιμα! Ἦταν λίαν προσηνής καί γλυκομίλητος, ὅταν πηγαίναμε μέ τούς τροβάδες γιά νά μᾶς τούς γεμίσει. Ἦταν ἐξυπηρετικός καί ἀγαποῦσε πολύ τούς ἀδελφούς. Εἶχε φέρει τήν εἰρήνη καί τή γαλήνη στήν ἀδελφότητα. Εἶχε ταπεινό φρόνημα κι ἐξεδήλωνε πάντοτε διάθεση νά ἐξυπηρετεῖ τούς ἀδελφούς. Ἀγρυπνοῦσε, προσηύχετο καί νήστευε. Εἶχε προσβληθεῖ καί ἀπό φυματίωση».

Τό 1958 ὁ π. Παῖσιος ἀντιμετώπιζε ἕνα σοβαρό δίλημμα, τό ὁποῖο προκλήθηκε ἀπό κάποιο γράμμα πού ἔλαβε ἀπό τήν Κόνιτσα. Ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας διηγήθηκε σέ γνωστό του μοναχό τά ἐξῆς: «Ἐλαβα ἕνα γράμμα πού μοῦ ἔγραφε νά πάω στό Στόμιο γιά νά βοηθήσω σέ μιᾶ σοβαρή ὑπόθεση. Δέν ἤθελα νά πάω. Τότε ἤμουν στά Καρούλια γιά λίγο. Πῆρα τό κομποσχοῖνι καί ξυπόλητος πῆγα στήν κορυφή τοῦ Ἁθωνα καί προσευχόμουν γιά νά μέ πληροφορήσει ὁ Κύριος τί πρέπει νά κάνω. Ἐπέστρεψα μετά ἀπό ὧρες καταπληγμένος, χωρίς καμιᾶ πληροφορία. Μέσα μου ἐνιωθα πολύ ἄσχημα. Τότε ἀπεφάσισα καί πῆγα σ' ἕνα Γέροντα νά τόν συμβουλευτῶ. Ὁ Γέροντας μοῦ εἶπε νά κατεβῶ στόν κόσμο. Γυρίζοντας στό κελί μου, βρῆσκω ἄλλο γράμμα ἀπό τήν Κόνιτσα μέ τό ὁποῖο μοῦ ζητοῦσαν νά τούς γράψω τή γνώμη μου καί ὅλα θά τακτοποιοῦνταν. Ξαναπῆγα στό Γέροντα καί τοῦ εἶπα

γιά τό γράμμα. Μοῦ ἐπανελάβε ὅτι πρέπει νά πάω προσωπικῶς γιά νά τούς βοηθήσω».

Τήν ἴδια περίοδο ὁ π. Παῖσιος διατηροῦσε πνευματική σχέση μέ τό γέροντα Πέτρο πού ἔμενε στά Κατουνάκια, σ' ἓνα καλυβάκι τῆς Μικρᾶς Ἀγίας Ἄννας. Γιά τόν ἀσκητή αὐτόν ὁ π. Παῖσιος ἔγραψε: «Πολλούς ἀσκητάς γνώρισα, ἀλλά στό γερο-Πέτρο ἔβλεπε κανεῖς κάτι τό διαφορετικό! Φαινόταν μιά θεϊκή γλυκύτητα ζωγραφισμένη στό πρόσωπό του. Εἶχε γεμίσει πιά ἡ πνευματική του κυψέλη καί ξεχειλίζε τό πνευματικό του μέλι». Ἐκεῖ ἤθελε νά πάει ὁ π. Παῖσιος καί νά γίνει ὑποτακτικός τοῦ γερο-Πέτρου, ὁ ὁποῖος ὅμως προαισθάνθηκε τό θάνατό του καί γι' αὐτό πῆγε στή μονή Φιλοθέου γιά ν' ἀποχαιρετήσῃ τόν π. Παῖσιο, λέγοντάς του: «Πάτερ Παῖσιε, συγχώρεσέ με, θέλω νά ἐτοιμαστῶ γιά νά κοινωνήσω τοῦ ὁσίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου στίς 12 Ἰουνίου. Ἐγώ ἤρθα γιά νά σέ ἀποχαιρετήσω καί νά συγχωρεθοῦμε, γιατί θά πεθάνω, γι' αὐτό δέν μπορῶ νά σέ πάρω ὑποτακτικό. Συγχώρεσέ με ἀφοῦ θά πεθάνω». Πραγματικά ὁ γερο-Πέτρος πέθανε στίς 12 Ἰουνίου, τήν ἡμέρα πού κοινωνήσε. Ἐτσι ὁ π. Παῖσιος δέν πῆγε στήν ἔρημο, ὅπως ἤθελε. Τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦταν διαφορετικό. Σχετικά ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας εἶχε διηγηθεῖ: «Ἐνα ἀπόγευμα ἐνῶ ἐτοιμαζόμουν νά φύγω νά πάω στήν ἔρημο, ξαφνικά ἀκινητοποιήθηκα τελείως. Μιά ἀόρατη δύναμη μέ ἀκινητοποίησε στό σκαμνί πού καθόμουν. Ἐπί δύο ὥρες περίπου ἤμουν καθηλωμένος. Προσευχόμουν μέ δάκρυα, ὅταν ἄκουσα μιά φωνή: “Δέν θά πᾶς στήν ἔρημο. Θά πᾶς στήν Κόνιτσα, ὅπου σέ περιμένουν ἄνθρωποι”. Ἀμέσως μετά ἐλευθερώθηκα. Ὁ Θεός μ' ἔστειλε στόν κόσμο».

δ'. Στήν ιερά μονή Στομίου Κονίτσης

Τόν Αύγουστο τοῦ 1958 ὁ π. Παῖσιος ἀναχωρεῖ ἀπό τό "Άγιον" Ὄρος καί πηγαίνει στή μονή Στομίου. Τό γεγονός αὐτό χαροποίησε τούς Κονιτσιῶτες, οἱ ὁποῖοι ἔτρεφαν ἰδιαίτερο σεβασμό καί βαθιά ἀγάπη πρὸς τό πρόσωπό του. Εἶχαν ἤδη προβεῖ σέ ἐνέργειες γιά νά ἐπιτρέψει ἡ μονή Φιλοθέου τήν ἀναχώρησή του. Στούς ἀπορροῶδες βράχους τοῦ Στομίου συνέχισε τούς ἀσκητικούς του ἀγῶνες, ἔχοντας πάντα σοβαρά προβλήματα υγείας. Παράλληλα ἀρχίζει τήν ἀνακαινίση ἢ καλύτερα τήν ἀνοικοδόμηση τῆς μονῆς, ἡ ὁποία βρισκόταν σέ κατάσταση ἐγκαταλείψεως.

Τόν Ὀκτώβριο τοῦ ἴδιου χρόνου πηγαίνει στήν Κέρκυρα καί κάνει τήν ἀνακομιδή τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκη καί τά μεταφέρει μέ μυστικό τρόπο στήν Κόνιτσα. Ἐδῶ πρέπει νά ἀναφέρουμε τό θαῦμα πού ἔκανε τό ἅγιος Ἀρσένιος στόν π. Παῖσιο μετά τήν ἀκταφή, ὅταν βρισκόταν στό ξενοδοχεῖο, ἔχοντας στό μαξιλάρι του τόν πολύτιμο θησαυρό τῶν ἱερῶν λειψάνων. «Στίς ἐννέα μέ δέκα ἡ ὥρα τό βράδυ, διηγείται ὁ Γέροντας, ἐνῶ προσευχόταν γονατιστός, ἄκουσα μιά ἄγρια φωνή νά μέ ἀπειλεῖ καί νά μοῦ λέγει: «Τί λείψανα εἶναι αὐτά;». Καί μιά δύναμη ἐνίωσα νά ὀρμάει πάνω μου, χωρίς νά βλέπω ὀλόκληρο σῶμα. Ἐνίωσα δύο μαῦρα καί ἄγρια χέρια νά μέ σφίγγουν γερά γιά νά μέ πνίξουν. Ἐκείνη τή στιγμή πού κινδύνεψα, δέν ξέρω πῶς μοῦ ἦρθε, φώναξα δυνατά: «Ἄγιε Ἀρσένιε, βοήθησέ με». Ἀμέσως τότε ἐνίωσα μιά ἄλλη δύναμη, ἐνός ἀθλητοῦ, νά ἀρπάζει ἐκεῖνα τά φοβερά χέρια καί νά τά πετάει πέρα καί νά μέ ἐλευθερώνει. Ἡ καρδιά μου πιά τότε χτυποῦσε γλυκά καί συνέχισα τήν προσευχή μου μέ περισσότερη εὐλάβεια πρὸς τόν πατέρα Ἀρσένιο».

Ἡ δραστηριότητα τοῦ Γέροντα δέν περιορίστηκε στή μονή. Τό ἐνδιαφέρον του εἶχε στραφεῖ καί στους κατοίκους τῆς Κόνιτσας, οἱ ὅποιοι ἀντιμετώπιζαν μεγάλα οἰκονομικά προβλήματα, ἀλλά καί σοβαροὺς πνευματικούς κινδύνους. Εἶχε θέσει σέ ἐνέργεια τὰ φιλόπτωχα συναισθήματα τῶν Κονιτσιωτῶν. Σέ ὅλες τίς γειτονιές εἶχε ἀφήσει ἀπό ἓναν κουμπάρά καί εἶχε συγκροτήσει μιά ὀλιγομελή ἐπιτροπή διαχειρίσεως. Ὁ κόσμος γνώριζε σέ ποιά σπίτια ὑπάρχουν κουμπάρδες καί προσέφερε τόν ὄβολό του. Κατά διαστήματα ὁ Γέροντας καί ἡ ἐπιτροπή ἀνοίγαν τούς κουμπάρδες καί διέθεταν τὰ ποσά σέ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη ἀπό ψωμί, ροῦχα, φάρμακα κ.λπ.

Τὰ χωράφια τῆς μονῆς ὁ Γέροντας τὰ ἔδινε σέ φτωχοὺς καί ἀπορους καλλιεργητές, χωρίς νά καθορίζει ἐνοίκιο. Ἄν θά εἶχαν σοδειά, μπορούσαν νά δώσουν κάτι καί στό μοναστήρι. Ὁ Θεός πάντα εὐλογοῦσε καί ἡ ἀπόδοση τῶν χωραφιῶν κάθε χρόνο ἦταν μεγάλη.

Τό μεγάλο ὅμως ἐνδιαφέρον τοῦ Γέροντα εἶχε στραφεῖ στους εὐαγγελικούς καί μωαμεθανούς τῆς Κόνιτσας. «Καλύτερα νά βλασφημεῖ κανεῖς, παρά νά εἶναι αἰρετικός, γιατί ὁ βλάσφημος ἔχει τό ἐλαφρυντικό τοῦ θυμοῦ», ἔλεγε ὁ Γέροντας. Τήν ἐποχή ἐκείνη στήν Κόνιτσα ὑπῆρχε μιά φωλιά εὐαγγελικῶν, καταγομένων ἀπό τὰ Φάρασα τῆς Καππαδοκίας. Στήν ἐκκλησία τους μαζεύονταν περί τὰ πενήντα ἄτομα, τὰ ὅποια ἀνεπαίσθητα προσηλυτίζονταν. Ὁ Γέροντας ἀνησυχοῦσε πολύ, γι' αὐτό πλησίασε αὐτά τὰ ἄτομα, τὰ διαφώτισε σχετικά καί σέ μικρό χρονικό διάστημα ἡ ἐκκλησία τῶν εὐαγγελικῶν ἔμεινε ἄδεια. Εἶχε γράψει μάλιστα κι ἓνα κείμενο μέ τό ὅποιο ἀπεδείκνυε τίς πλάνες τους

καί τό εἶχε ἀναρτημένο στήν εἴσοδο τοῦ ναοῦ τοῦ μοναστηριοῦ.

Τούς μωαμεθανούς, οἱ ὁποῖοι δέν ἦταν σκληροί καί ἀδιάλλακτοι, τούς μάζευε κάθε Παρασκευή σέ διάφορα σπίτια καί συζητοῦσε μαζί τους. Ἦταν σίγουρος ὅτι σύντομα θά τούς ἔκανε χριστιανούς. Ἡ ἀπροσδόκητη ὁμως ἀναχώρησή του ἀπό τό Στόμιο καί τήν Κόνιτσα γενικότερα, εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά διακοπεῖ ἐκεῖνη ἡ προσπάθεια.

Τό 1960 ὁ Γέροντας ἔγραψε τό «Σύντομον Χρονικόν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Στομίου», 26 σελίδες μικροῦ τετραδίου, τό ὁποῖο πρωτοδημοσιεύεται στό παρόν βιβλίο. Στίς 7 Ὀκτωβρίου 1961 ἡ μονή Φιλοθέου τοῦ ἔδωσε τό τυπικό Ἀπολυτήριον.

Στίς 30 Σεπτεμβρίου 1962 ὁ π. Παῖσιος παραδίδει τή μονή Στομίου στόν ἱερομόναχο Ἰάκωβο Παπαδέλη, μετά τήν ἀπόφασή του γ' ἀναχωρήσει ἀπό τήν περιοχή τῆς Κονίτσης. Τό γεγονός ἔθλιψε βαθύτατα τούς Κονιτσιῶτες, παρόλο πού δέν εἶχαν ὑποψιαστεῖ τόν πνευματικό πλοῦτο τοῦ π. Παῖσιου. Οἱ περισσότεροι τόν ἤθελαν νά βρίσκεται στό μοναστήρι γιά νά τούς φιλοξενεῖ, ὅταν πῆγαιναν ἐκεῖ καί ὄχι γιατί ἦταν ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος στόν ὁποῖο μπορούσαν νά καταφεύγουν καί νά παίρνουν πνευματική ἐνίσχυση καί παρηγορία. Γνώριζαν μέ ἄλλα λόγια τόν π. Παῖσιο ἐξωτερικά.

ε'. Ἀναχώρηση γιά τήν ἔρημο τοῦ Σινᾶ

Στό Στόμιο εἶχε ἐπισκεφθεῖ τόν π. Παῖσιο ὁ π. Δαμιανός, σημερινός ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, ὁ ὁποῖος τοῦ πρότεινε νά πάει στό Σινᾶ, μιά καί ἡ ἀπόφασή του νά ἐγκαταλείψει τήν Κόνιτσα ἦταν ὀριστική. Δέχτηκε

τήν πρόταση καί μετά ἀπό τίς ἀναγκαῖες προετοιμασίες πηγαίνει στό Σινᾶ καί ἀρχίζει νέους ἀσκητικούς ἀγῶνες στό κελί τῶν ἁγίων Γαλακτίωνος καί Ἐπιστήμης, ἔξω ἀπό τή μονή τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.

Στήν ἔρημο τοῦ Σινᾶ ὁ Γέροντας ζεῖ ἔντονη πνευματική ζωή καί μέ τήν προσευχή του θαυματουργεῖ. Ὅταν εἶχε κατεβεῖ στό Σινᾶ, ἡ περιοχή ὑπέφερε ἀπό τήν παρατεταμένη ἀνομβρία. Ὁ Γέροντας προέτρεψε τοὺς πατέρες νά κάνουν ἀγρυπνία καί νά παρακαλέσουν τό Θεό νά βρέξει. Καί πράγματι τήν ἄλλη μέρα ἔβρεξε πολύ.

Τό ἐργόχειρό του αὐτή τήν περίοδο ἦταν ἡ ξυλογλυπτική. Ἐπειδή δέν εἶχε τά ἀνάλογα ἐργαλεῖα, διέλυσε ἓνα ψαλίδι πού τό εἶχε ἀπό τήν Κόνιτσα, τρόχισε τίς λεπίδες του καί μέ αὐτές δούλευε πάνω στό ξύλο. Παράλληλα ἔκανε μεγάλη ἀσκηση. Ὁ ἴδιος ἔλεγε ὅτι στό Σινᾶ ἦταν «τό ἀλητάκι τοῦ Θεοῦ», γιατί περπατοῦσε ξυπόλυτος. Βέβαια δέν ξεχνοῦσε καί τοὺς Βεδουίνους, γιά τοὺς ὁποίους πονοῦσε καί ἤθελε πάντα νά τοὺς βοηθάει. Τό ἐλάχιστο πού ἀπέδιδε τό ἐργόχειρό του τό διέθετε σ' αὐτούς τοὺς συμπαθεῖς ἀνθρώπους. Δέν μπορούσε νά μείνει ἀδιάφορος, ὅταν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ζοῦσαν κάτω ἀπό δύσκολες συνθῆκες. Τοῦ ἔκανε δέ ἰδιαίτερη ἐντύπωση τό γεγονός ὅτι οἱ Βεδουίνοι ἀντιμετώπιζαν τίς ἀσθένειες μέ διάφορες πρακτικές μεθόδους καί μέ τή χρήση φαρμακευτικῶν βοτάνων πού μόνοι τους ἔβρισκαν. Ἀπό αὐτούς εἶχε μάθει καί ὁ Γέροντας ἀρκετές συνταγές, τίς ὁποῖες πρόθυμα ἔλεγε, ὅταν παρουσιαζόταν κάποια ἀνάγκη.

Ἀπό τήν ἔρημο τοῦ Σινᾶ ὁ Γέροντας ἔστελνε γράμματα κι εὐχετήριες κάρτες σέ γνωστά του πρόσωπα. Διατηροῦσε αὐτή τήν ἐπικοινωνία, γιατί ἤξερε ὅτι οἱ ἄνθρωποι τόν εἶχαν ἀνάγκη. Μεταφέρουμε ἐδῶ ἐν-

δεικτικά τά ὅσα ἔγραφε σέ δύο γνωστά του πρόσωπα.
Σέ κάρτα πού εἰκονίζει τήν ἱερά μονή Σινᾶ ἔγραφε
τά ἑξῆς:

*Ἐν Ἡσυχαστηρίῳ Ἀγίου Γαλακτίωνος
τῆ 27-12-62*

Ἐν Χριστῷ ἀδελφέ Παντελῆ, χαῖρε.

*Τήν ἐπιστολήν σας ἔλαβον καί ἐμνήσθην ἡμερῶν
ἀρχαίων. Εὐχομαι τό Πανάγιον Βρέφος τῆς Βηθλεέμ
νά σᾶς χαρίζει υἰείαν ψυχῆς καί σώματος καθώς καί
εἰς τήν οἰκογένειάν σας. Ἐπίσης εἰς τούς ἀγαπητούς
μας κ. Τάσιο καί Βαγγέλη καί εἰς ὅλους τούς ἐχθρούς
καί φίλους.*

Εὐχομαι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος.

*Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
μοναχός Παῖσιος*

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει καί τό ἀκόλουθο ἀπό-
σπασμα ἀπό κάποιο γράμμα πού εἶχε στείλει σέ γνω-
στό του πρόσωπο στίς 16-6-63:

*...Ἐδῶ δέν ἔχω τίποτε σχεδόν. Λιγάκι τό ὑψόμετρο μέ
πειράζει, διότι στήν μονήν εἶναι 1.500 μ. κι ἐδῶ πού
μένω κοντά 2.000 μ. Ἐκτός τούτου δέν ἔχει ὄξυγόνο,
διότι εἶναι τελείως γυμνό τό μέρος. Φυσικά δέν πρέπει
νά γίνεται λόγος στούς δικούς μου διά νά μήν στενοχω-
ροῦνται. Ὅταν δέν φυσάει, αἰσθάνομαι πονοκέφαλον
καί σάν νά μοῦ κρατιέται ἡ ἀναπνοή. Ἀλλά εὐτυχῶς
πού εἶναι πλησίον πολύ ὁ Θεός καί τρέφει μέ τό οὐρά-
νιο μάννα, τήν θείαν χάριν Του. Καί ἔτσι αἰσθάνομαι
μεγάλη χαρά... Πολύ θά σέ παρακαλέσω νά κάμεις προ-
σευχή μέ τά παιδάκια σου διά μία ὑπόθεσιν δική μου,
διά νά μέ δυναμώσει καί νά γίνει τό πανάγιον θέλημα
τοῦ Θεοῦ, ὅ,τι ὀρίζει. Ἐπιφυλάσσομαι νά σᾶς γράψω
περισσότερα. Τό μόνο πού σᾶς γράφω εἶναι ὅτι ὁ καλός
Θεός ἐργάζεται. Νά μήν γίνεται φυσικά λόγος.*

*Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
μοναχός Παῖσιος*

Στό Σινᾶ ὁ Γέροντας ἔμεινε περίπου ἕνα χρόνο. Τό κλίμα ὅμως τῆς περιοχῆς τόν δυσκόλευε ἀφάνταστα. Τό φοβερό κρύο τό βράδυ καί ἡ μεγάλη ζέστη τῆς ἡμέρας, ἰδίως ὅταν εἶχε ἄπνοια, ἦταν συνθῆκες ἀνυπόφορες γιά τό Γέροντα, ὁ ὁποῖος εἶχε πάντα προβλήματα υγείας. Γι' αὐτό ἀπεφάσισε νά φύγει ἀπό τήν ἀγαπημένη του σιναϊτική ἔρημο καί νά ἐπιστρέψει στό "Ἁγιον" Ὄρος.

στ' Ἐπιστροφή στό Περιβόλι τῆς Παναγίας

Ἀρχικά ὁ Γέροντας ἤθελε νά πάει στήν Καψάλα. Κάποιος ὅμως ἀπλός μοναχός τοῦ ὑπέδειξε ὅτι δέν κάνει γιά ἐκεῖ, γι' αὐτό καλύτερα εἶναι νά πάει στή σκήτη τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῶν Ἰβήρων, ὅπου μπορεῖ νά βρεῖ καλύβη μέ πεντακόσιες δραχμές. Ἐτσι ὁ Γέροντας ἐγκαθίσταται στή σκήτη τῶν Ἰβήρων στήν καλύβη τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων. Σύμφωνα μέ τό μοναχολόγιο τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων, προσῆλθε στή σκήτη στίς 42 Μαΐου 1964. Λίγο ἀργότερα οἱ ἱερομόναχοι Βασίλειος Γοντικάκης καί Γρηγόριος Χατζηεμανουήλ ἐπικοινωνοῦν μέ τό Γέροντα καί γίνονται ὑποτακτικοί του, ὁ πρῶτος τό 1965 καί ὁ δεύτερος τό 1966. Μένουν ὅμως σέ ἄλλο κελί.

Αὐτό τό διάστημα ὁ Γέροντας συνδέεται μέ τόν ἐνάρετο παπα-Τύχωνα, ὁ ὁποῖος ἀσκήτεψε στό σταυρο-νικητιανό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ πού βρίσκεται στήν ἄκρη τῆς Καψάλας, πάνω ἀπό τήν Καλιάγρα. Ὁ Γέροντας τόν γνώριζε ἀπό τήν περίοδο πού ὡς πνευματικός περνοῦσε ἀπό τίς μονές καί φυσικά καί ἀπό τήν Ἐσφιγμένου.

Ἡ υγεία τοῦ Γέροντα εἶχε κλονιστεῖ ἀνησυχητικά.

Τό 1966 πήρε τήν ἀπόφαση κι ἔκανε στή Θεσσαλονίκη ἐγχείρηση στόν πνεύμονα καί τοῦ ἀφαίρεσαν ἕνα τμήμα. Ἔτσι ὁ Γέροντας «εἶχε μισό πνεύμονα», ὅπως ἔλεγε ὁ ἴδιος. Ἡ ἐπέμβαση ἦταν σοβαρή καί χρειάστηκε πολύ αἷμα, τό ὁποῖο προσέφεραν θρησκευόμενες νέες γυναῖκες. Αὐτές ἀπετέλεσαν στή συνέχεια τόν ἀρχικό πυρήνα τοῦ ἱεροῦ ἡσυχαστηρίου τῆς Σουρωτῆς, τό ὁποῖο ἄρχισε νά χτίζεται τό 1967. Μετά τήν ἐγχείρηση ὁ Γέροντας γιά ἄρκετό διάστημα ἔμεινε ἐκτός Ἁγίου Ὄρους. Ὄταν ἀνέρρωσε, ἐπέστρεψε στό Ὄρος καί γιά λίγους μήνες ἔμεινε στό ξεροκάλυβο τοῦ Ὑπατίου στήν περιοχή τῶν Κατουνακίων, ὅπου ζοῦσε μέ πολύ μεγάλη στέρηση. Τοῦ ἔλειπαν καί τά πλέον ἀναγκαῖα.

Τό 1968 οἱ δύο ἱερομόναχοι Βασίλειος καί Γρηγόριος εἶχαν ἀποφασίσει νά ἀναλάβουν τήν εὐθύνη τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, πού ἦταν ἔτοιμη νά κλείσει ἀπό ἔλλειψη μοναχῶν. Μετά ἀπό τίς ἀπαραίτητες διαδικασίες μέ τήν Ἱερά Κοινότητα ἀναλαμβάνει ἡγούμενος ὁ π. Βασίλειος. Γιά τήν ἐπιτυχία τῆς προσπάθειας οἱ δύο ἱερομόναχοι κάλεσαν καί τό Γέροντα, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε τήν ἔρημο καί ἦρθε στή μονή, ὅπου ἀνέλαβε καί καθήκοντα προΐσταμένου. Συγκεκριμένα στή Σταυρονικήτα προσῆλθε στίς 12 Αὐγούστου 1968. Δούλευε μαζί μέ τούς ἄλλους, μαγεῖρενε καί γενικά φρόντιζε γιά τήν ἀναδιοργάνωση τῆς μονῆς. Παράλληλα ἐπισκεπτόταν τόν παπα-Τύχωνα, ὁ ὁποῖος περνοῦσε τίς τελευταῖες μέρες τῆς ζωῆς του. Πρέπει ν' ἀναφέρουμε ἐδῶ ὅτι ὁ π. Παῖσιος εἶχε Γέροντα τόν παπα-Τύχωνα, ὁ ὁποῖος μάλιστα στίς 11 Ἰανουαρίου τοῦ 1966 τοῦ εἶχε δώσει τό μεγάλο μοναχικό σχῆμα. Ἡ σχετική ἀκολουθία εἶχε γίνει στό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Μετά τήν κοίμηση τοῦ παπα-Τύχωνα, 10 Σεπτεμ-

βρίου 1968, ὁ π. Παῖσιος προσανατολιζόταν ν' ἀποσυρθεῖ στό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, σύμφωνα καί μέ τήν ἐπιθυμία τοῦ Γέροντά του. Ἐτσι στίς 2 Μαρτίου 1969 ἐγκαθίσταται στό ἐρημικό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ διατηρώντας συγχρόνως καί τήν ἐπικοινωνία του μέ τή μονή Σταυρονικήτα. Ἐδῶ ἀρχίζει ἕναν ἔντονο ἀσκητικό ἀγώνα, ἀπερίσπαστος ἀπό ἄλλες μέριμνες. Καθώς μεγάλωνε ἡ ἀσκησή του καί ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τόν πλούτιζε μέ πνευματικές ἐμπειρίες, ἦταν φυσικό ἡ φήμη του νά μεγαλώνει καί οἱ ἐπισκέπτες του μέρα μέ τή μέρα νά πληθαίνουν. Ἐτσι ἔγινε ἕνας μέγας πνευματικός εὐεργέτης, ἐφαρμόζοντας αὐτό πού πιστεῦε: «Ὅσοι ἐργάζονται ταπεινά καί ἀποκτοῦν ἁμαρτίας καί σκορποῦν ταπεινά, ἀπό ἀγάπη, τά μυστικά τους βιώματα, εἶναι οἱ μεγαλύτεροι εὐεργέτες, διότι δίνουν πνευματική ἐλεημοσύνη, καί βοηθοῦν πολύ θετικά τίς ἀδύνατες ἢ τίς κλονισμένες ψυχές στήν πίστη. Ἐκεῖνοι πάλι πού πετᾶνε ἀκόμη καί τόν ἑαυτό τους στόν κόσμο, ἀπό ἀγάπη, ἀφοῦ πέταξαν πιά τόν κόσμο ἀπό μέσα τους, αὐτοί πετᾶνε πιά στόν Οὐρανό καί δέν πιάνονται ἀπό τόν κόσμο».

Τό κελάκι στό ὁποῖο ἔμενε ὁ Γέροντας ἦταν πάμπτωχο. Γνωστός του ἱερομόναχος μᾶς τό περιγράφει ὡς ἐξῆς: «Ἦταν ἀπέριττο καί ἀσκητικότατο. Εἶχε εἰκόνες κολλημένες στόν τοῖχο καί συνήθως κεριά ἀναμμένα. Μικρό στίς διαστάσεις, μέ χτιστή σόμπα, ἡ ὁποία πάντα ἔκαιγε, μιά καί ὁ Γέροντας ὑπέφερε πάρα πολύ ἀπό τό κρύο. Σέ μιά γωνιά ἦταν τό κρεβατάκι του, ἕνα ξύλινο πράγμα σάν φέρετρο, γεμάτο εἰκόνες κι ἕνα ρωσικό σχῆμα πάνω. Στήν ἄλλη ἄκρη ἦταν ἕνα σκαμνάκι, στό ὁποῖο καθόταν καί προσευχόταν. Ὑπῆρχε κι ἕνα πλατύ ξύλο πού τό ἔβαζε στά γόνατά του κι ἔγραφε. Σέ μιά μικρή τρύπα στόν τοῖχο εἶχε κάμπο-

σες κόλλες και δύο τρία μολύβια. Ὁ Γέροντας δέν χρησιμοποιοῦσε ὑγραέριο και δέν εἶχε γενικά μαγειρικά σκεύη. Ἐβραζε σέ κάποιο κουτί συνήθως ρύζι, φακές και ὅ,τι ἄλλο τύχαινε. Ὅταν ἦμουν κοντά του, μοῦ ἔλεγε κάθε δύο μέρες νά πηγαίνω σέ κανένα μοναστήρι γιά νά τρώω, γιατί ὁ ἴδιος δέν εἶχε τίποτε ἄλλο ἀπό παξιμάδι, τσάι και κηπευτικά. Ἦταν ἕνας ἄσαρκος ἄνθρωπος, ἕνας ἐπίγειος ἄγγελος κι ἕνας οὐράνιος ἄνθρωπος».

Στόν Τίμιο Σταυρό ὁ Γέροντας ἔμεινε μιά δεκαετία, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἡ πιό γόνιμη ἀπό πνευματικῆς πλευρᾶς περίοδος τῆς μοναχικῆς του ζωῆς. Ἐκτός ἀπό τήν πυκνή ἀλληλογραφία πού διατηροῦσε, ἀσχολοῦνταν και μέ τή συγγραφή. Εἶναι χρήσιμο νά σημειώσουμε ἐδῶ ἐπιγραμματικά τά σημαντικότερα γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ π. Παῖσιου κατά τήν περίοδο αὐτή.

1968, 6 Νοεμβρίου: Ἡ μονή τῆς Μεγίστης Λαύρας ἑτεροχρονισμένα δίνει ἀπολυτήριο στόν π. Παῖσιο.

1970: Ὁ Γέροντας μεταφέρει ἀπό τήν Κόνιτσα στό ἱερό ἡσυχαστήριο τῆς Σουρωτῆς τά ἱερά λείψανα τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκη.

1971: Ὁ Γέροντας γράφει τό βίο τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου, ὁ ὁποῖος ἐκδίδεται τέσσερα χρόνια ἀργότερα, τό 1975. Στίς 13 Ἰανουαρίου τοῦ ἴδιου χρόνου γράφει τήν ἐπιστολή «Πνευματικά βότανα» πού δημοσιεύτηκε στό βιβλίο «Ἐπιστολές» τό 1994, μετά τήν κοίμησή του.

1972, 29 Ὀκτωβρίου: Ἐπισκέπτεται τή γενέτειρά του, τά Φάρασα τῆς Καππαδοκίας, συνοδευόμενος ἀπό τόν ἡγούμενο τῆς Σταυρονικήτα Βασίλειο. Στίς 2 Δεκεμβρίου τοῦ ἴδιου χρόνου γράφει τήν ἐπιστολή «Μακαρισμοί» πού δημοσιεύτηκε στό βιβλίο «Ἐπιστολές» τό 1994.

1973, 13 Μαρτίου: Ὁ Γέροντας γράφει τή θαυμάσια ἐπιστολή «Πρός ἀρχαρίους». Στίς 25 Νοεμβρίου τοῦ ἴδιου χρόνου γράφει τήν ἐπιστολή «Περί Παρθενίας καί ἀγάπης». Καί οἱ δύο δημοσιεύτηκαν στό ἀνωτέρω βιβλίο.

1974, Ἀπρίλιος: Γράφει τήν ἐπιστολή «Μιά χούφτα πείρα, κολοκυθόσποροι καβουρντισμένοι στά πυρά τῶν πειρασμῶν» πού δημοσιεύτηκε στό βιβλίο «Ἐπιστολές».

1975, 21 Νοεμβρίου: Γράφει τήν ἐπιστολή «Μικρή εὐλογία ἀπό λίγους “ξηρούς καρπούς”» πού δημοσιεύτηκε στό ἴδιο βιβλίο.

1977, 26 Μαΐου: Ὁ π. Παῖσιος γράφει τό βίο τοῦ γέροντά του παπα-Τύχωνα πού δημοσιεύτηκε μετά ἀπό 16 χρόνια στό βιβλίο του «Ἄγιορεῖται πατέρες καί ἀγιορείτικα».

1978: Μετά ἀπό παράκληση τοῦ ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας Στυλιανοῦ, ἐπισκέπτεται τή μακρινή ἥπειρο γιά νά τονώσει πνευματικά τούς ὁμογενεῖς.

Στίς 13 Μαΐου 1979 ὁ Γέροντας ἀναχωρεῖ ἀπό τό σταυρονικητιανό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

ζ' «Παναγούδα»: ...τό 21^ο Ἀθωνικό Μοναστήρι

Ὁ Γέροντας μετά τήν ἀναχώρησή του ἀπό τό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πηγαίνει στό κουτλουμουσιανό κελί «Παναγούδα» πού βρίσκεται στή σκήτη τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Ἡ προσωνυμία «Παναγούδα» σημαίνει Παναγίτσα καί δόθηκε γιατί τό ἐκκλησάκι τοῦ κελιοῦ εἶναι ἀφιερωμένο στή Γέννηση τῆς Θεοτόκου. Στήν ἀρχή ὁ Γέροντας εἶχε ἐνδοιασμούς γιά τό ἂν θά πρέπει νά καθίσει ἐκεῖ, τελικά παρέμεινε, γιατί ὁ ἅγιος

Παντελεήμων, ὁ προστάτης καί πολιοῦχος τῆς σκήτης, τοῦ παρουσιάστηκε καί τοῦ εἶπε νά μείνει στή σκήτη γιά νά δοξάζει τό Θεό μέ τή ζωή του καί νά παρηγορεῖ τούς ἀνθρώπους.

Στό κελί «Παναγούδα» ὁ Γέροντας «μπήκε στό πρόγραμμα τῶν προσκυνητῶν». Καθημερινά δεχόταν δεκάδες κι ἑκατοντάδες ἀνθρώπους. Τό «ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι» του ἦταν ἀνοιχτό γιά ὅλους. Ἐδῶ τόν γνώρισαν οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι. Ὁ Γέροντας δεχόταν τούς ἀνθρώπους, τούς κερνοῦσε ἕνα λουκούμι ἢ ὄ,τι ἄλλο εἶχε καί συζητοῦσε μαζί τους. Ἀπό ἐκεῖ εἶχαν περάσει χιλιάδες πονεμένοι ἄνθρωποι πού ζητούσαν τή συμβουλή του καί τήν προσευχή του.

Σημειώνουμε ἐπιγραμματικά τά σημαντικότερα γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Γέροντα κατά τό διάστημα πού ἔμεινε στήν «Παναγούδα».

1980: Γράφει τά ὑπόλοιπα κείμενα τοῦ βιβλίου «Ἄγιορεῖται πατέρες καί ἄγιορείτικα» πού κυκλοφόρησε τό 1993.

1984: Γράφει ἕνα σύντομο κείμενο γιά τό στρατηγό Μακρυγιάννη, τό ὁποῖο μοίραζε στούς ἐπισκέπτες του. Δημοσιεύτηκε σέ ἐφημερίδες περιοδικά, καί στό βιβλίο μας «Ἐπαίθριο ἀρχονταρίκι».

1986: Ὁ Γέροντας κυκλοφορεῖ τό βιβλίο «Ὁ Γέρον Χατζη-Γιώργης, ὁ ἀθωνίτης» μέ τήν εὐκαιρία τῶν 100 χρόνων ἀπό τήν κοίμησή του. Ἐκδίδεται ἐπίσης «Ἡ πατριαρχική καί συνοδική Πρᾶξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατατάξεως εἰς τήν χορείαν τῶν Ἁγίων του ἱερομονάχου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου».

1987: Γράφει ἕνα σύντομο κείμενο γιά τόν Ἀντίχριστο, τό ὁποῖο μοίραζε στούς ἐπισκέπτες του. Δημοσιεύεται καί στό παρόν βιβλίο. Κάνει ἐγχείρηση κήλης.

1988, 2 Φεβρουαρίου: Γράφει τή Διαθήκη του μέ τήν όποία κληροδοτεῖ τά ἱερά λείψανα τοῦ ἁγίου Ἄρσενίου καί τά βιβλία του στό ἡσυχαστήριο τῆς Σουρωτῆς.

1993, Ὀκτώβριος. Γιά λόγους ὑγείας ὁ Γέροντας πηγαίνει στή Θεσσαλονίκη καί ἀρχίζει γενικές ἐξετάσεις. Διαπιστώνεται ἡ σοβαρότητα τῆς ἀσθένειάς του. Ἀρχίζει τή θεραπεία. Οἱ ἀδελφές τοῦ ἡσυχαστηρίου τῆς Σουρωτῆς, πνευματικά τέκνα τοῦ Γέροντα, τοῦ παρέχουν κάθε βοήθεια.

η' Ἡ κοίμηση τοῦ π. Παϊσίου

Στίς 4 Φεβρουαρίου 1994 ὁ Γέροντας ὑποβάλλεται σέ ἐγχείρηση στό ἔντερο καί διαπιστώνεται ὅτι ὁ καρκίνος εἶναι σέ πολλά σημεία τοῦ σώματός του. Ἡ ἀνησυχία εἶναι μεγάλη. Ἀνησυχοῦν οἱ μοναχές τοῦ ἡσυχαστηρίου, ἀνησυχεῖ τό Ἅγιον Ὄρος, ἀνησυχεῖ τό Πατριαρχεῖο, ἀνησυχεῖ ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Γέροντας σιγά-σιγά σβήνει. Οἱ προσευχές τοῦ λαοῦ πληθύνονται, ἀλλά ὁ Θεός κρίνει διαφορετικά.

Ὁ Γέροντας γνώριζε ὅτι ἡ ζωή του θά τελείωνε σύντομα. Ἀντιμετώπιζε τό θάνατο σάν μιά λύτρωση. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτη ἡ μαρτυρία τοῦ θεράποντος γιατροῦ: «Ἦταν ἡ πρώτη φορά πού ἔζησα ἕναν ἁγιορεῖτη Γέροντα κι ἐντυπωσιάστηκα. Δέν τόν σκεφτόταν τό θάνατο, τόν εἶχε σάν λύτρωση, τόν θεωροῦσε ὅτι ἦταν ἡ γέφυρα γιά νά φτάσει στό Θεό. Ἦταν κάτι τό συγκλονιστικό, τό ὁποῖο δέν νομίζω ὅτι μπορεῖ νά περιγραφεῖ». Τή θεραπεία τή δέχτηκε γιά νά μπορεῖ νά προσφέρει ὑπηρεσίες μέχρι τήν τελευταία στιγμή. Ὄταν πιά εἶχε ἐξαντληθεῖ, παρεκάλεσε τό γιατρό νά σταματήσει κάθε θεραπεία. Τοῦ εἶπε χαρακτηριστικά: «Ἄ-

φοῦ δέν μπορῶ πιά νά γονατίσω, δέν χρειάζομαι πλέον στόν κόσμο, πρέπει νά φύγω». Ἄλλοτε πάλι εἶπε σέ γνωστά του πρόσωπα: «Θέλω νά πεθάνω, ἀλλά οἱ γιατροί δέ μ' ἀφήνουν. Μιά ζωή ἀγωνιζόμαστε γιά νά βρεθοῦμε κοντά στό Θεό καί τώρα θά δειλιάσουμε;». Καί κάποια ἄλλη φορά ἐξομολογήθηκε: «Ὅσο μέ ὠφέλησε ἡ ἀρρώστια, δέν μέ ὠφέλησε ἡ ἄσκηση ὅλα τά χρόνια».

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ Γέροντα μετά τήν ἐγχείρηση ἦταν νά ἐπιστρέψει στό Ἅγιον Ὄρος, ἀφοῦ θά εἶχε κάποια βελτίωση στήν ὑγεία του. Τελικά ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας του ἐπιδεινώνονταν μέρα μέ τή μέρα, γεγονός πού καθιστοῦσε ἀδύνατη πιά τήν ἐπάνοδό του στό Ὄρος. Αὐτό ὁ Γέροντας τό εἶχε καταλάβει μόνος του καί γι' αὐτό ἀπεφάσισε νά παραμείνει στό ἡσυχαστήριο τῆς Σουρωτῆς κι ἐκεῖ νά ἐνταφιαστεῖ. Μάλιστα τήν ἐπιθυμία του αὐτή τήν εἶχε γράψει κιόλας, πρὸς ἀποφυγή διαφόρων παρεξηγήσεων.

Στίς 12 Ἰουλίου 1994, ἡμέρα Τρίτη, ὁ Γέροντας ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ κι ἐτάφη στό ἡσυχαστήριο τῆς Σουρωτῆς, δίπλα στό ναό τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου. Σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία του πάνω στόν τάφο τοποθετήθηκε μιὰ μικρή μαρμάρινη πλάκα μέ τούς ἀκόλουθους στί-

χοις:

*Ἐδῶ τελείωσε ἡ ζωή,
ἐδῶ καί ἡ πνοή μου,
ἐδῶ τό σῶμα θά θαφτῆ,
θά χαίρη κι ἡ ψυχή μου.
Ὁ Ἅγιός μου κατοικεῖ,
αὐτό εἶναι τιμή μου.
Πιστεύω Αὐτός θά λυπηθῆ
τήν ἄθλια ψυχή μου.
Θά εὔχεται στόν Λυτρωτή
νά ἔχω τήν Παναγία μαζί μου.*

Μοναχός Παῖσιος Ἀγιορείτης

Ἰσχυὸς ὁ ἀμαρτωλὸς Πταίσιος Μοι-
 χος Φυοδίου Ἀχιωρείτης, ὁ κατα-
 κούμωτον Ἀρβένιος Ἐφρεσίδης, ἐγεν-
 νήθη ἐν τῇ πατρὶδι τοῦ Μεγ.
 Βασιλείου Καίσαρειαν τῆς Καπ-
 παδοκίας τὸν Ἰούλιον τοῦ 1924
 Μὲ φέραντε ἐπὶ ἀγαπημῆμας
 μητέρα ἔλλαδαν 40 ἡμερῶν
 « Τροφυγόπουλο »
 Ἐμεγαλῶσα ἐπὶ τῶν Ἑρωϊκῶν
 Παιδῶν μου Κόνιτσα
 Ὑπερήνεα τὸν εὐχεῖον Βασι-
 λεον, καὶ μετὰ μαργαρίτην
 Ἐδμοντῆς εἰς Ἀρχιεπισκόπου Τάγμα
 τῶν Μοναχῶν εἰς τὸν Ἐσθοναῖον
 Βασιλεῖα χριετὸν.
 Ἄλλο μικρὸς παρθένος τῆς Μονα-
 χικῆς ζωῆς « Μαρίνον Ἀρχιεπισκόπου »
 « καθὼς τῆς ὀνομασίης ὁ Μεγάλος Βασι-
 λεῖος » καὶ ἀγού ἀδίδωσα ἀγά-
 « τοῦ καίσαρος Καίσαρι, » ἔσθηγα
 εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἵνα ἀδο-
 δώσω καὶ « τὰ τοῦ Θεοῦ τῶ
 » Θεῶ » καθὼς ὁ Κύριος μᾶς
 λέγει εἰς ἐπιστολῆς σου καὶ
 « Ματθαῖον κβ' 27 »

Λίγο μετά τόν ξεριζωμό
Ο μικρός Ἀρσένιος στήν ἀγκάλη τῆς μητέρας του Εὐλαμίας
(1925)

Ἱερά μονή Ἐσφιγμένου
Ἐδῶ ὁ Γέροντας πῆρε τή ρασοεργίᾳ τό 1954 καί μετονομάστηκε
Ἱβερικός

Ἱερά μονή Φιλοθέου
Ἐδῶ ὁ Γέροντας κείρεται μικρόσχημος μοναχός τό 1957 καί
μετονομάζεται Παῖσιος

Ὁ Γέροντας
 στή μονή Φιλοθέου τό 1957,
 λίγες μέρες μετά τή
 μοναχική του κουρά

Ἡ ἱερά μονή Στομίου Κονίτσης
 Ἐδῶ ὁ Γέροντας ἔμεινε μιά τετραετία (1958-1962)

Τό ήσυχαστήριον τῶν ἁγίων Γαλακτιῶνος καί Ἐπιστήμης στή
σιναιτική ἔρημο. Ἐδῶ ὁ Γέροντας ἔμεινε σχεδόν ἕνα χρόνο
(1962-63)

Τό κελί τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων στή σκήτη τοῦ Τιμίου Προ-
δρόμου τῶν Ἰβήρων, ὅπου ἐγκαταστάθηκε ὁ Γέροντας τό 1964

*Τό ξεροκάλυβο τοῦ Ὑπατίου πάνω ἀπό τὰ Κατουνάκια ὅπου ὁ
Γέροντας ἔμεινε γιά λίγους μῆνες, μετά τή σοβαρή ἐγχείρηση
στόν πνεύμονα*

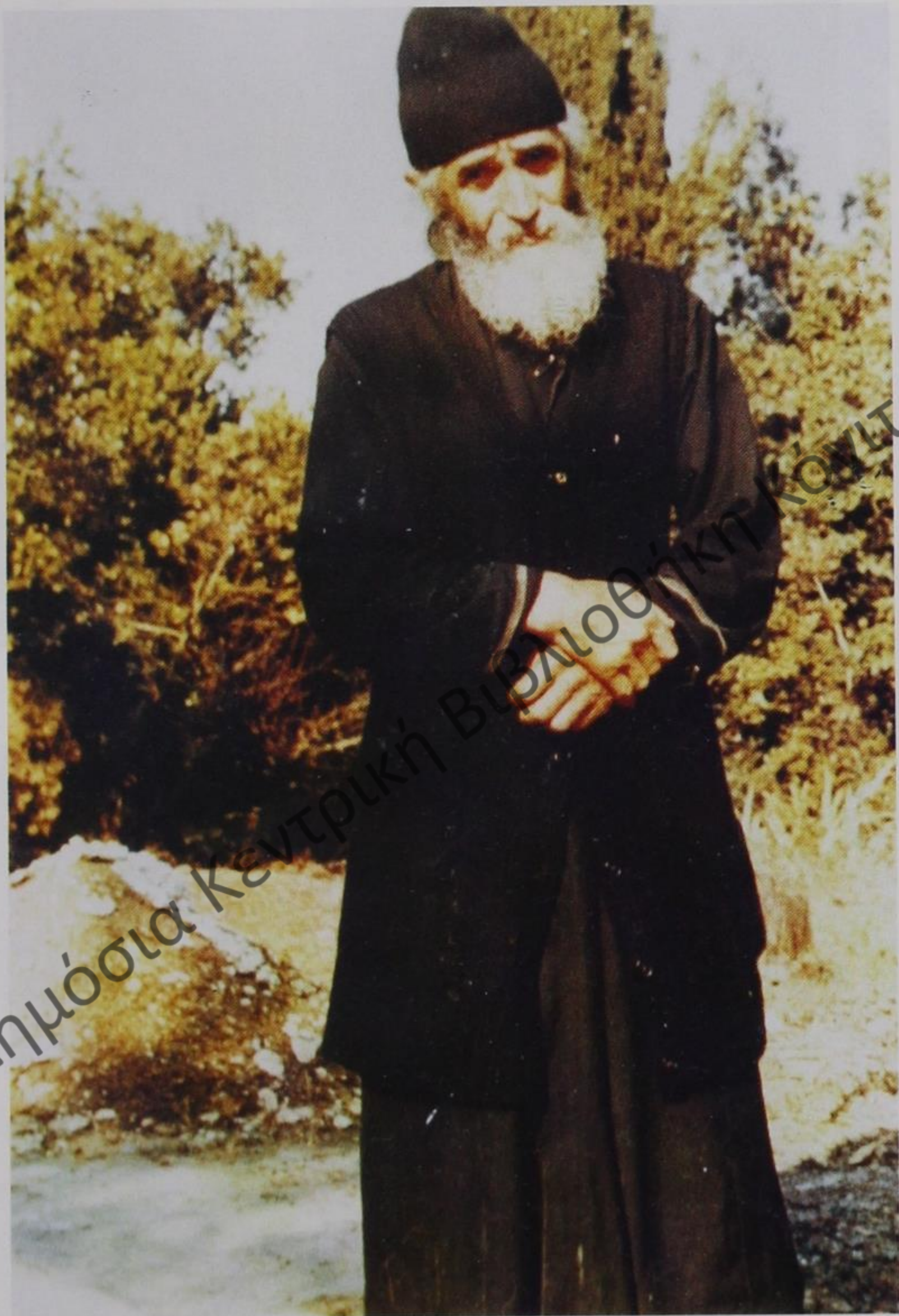
*Ἡ ἱερά μονή Σταυρονικήτα
Ἐδῶ ὁ Γέροντας ἔμεινε ἑπτὰ μῆνες τό 1968-69*

Τό σταυρονικητιανό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὅπου ὁ Γέροντας
ἔμεινε μιά δεκαετία (1969-1979)

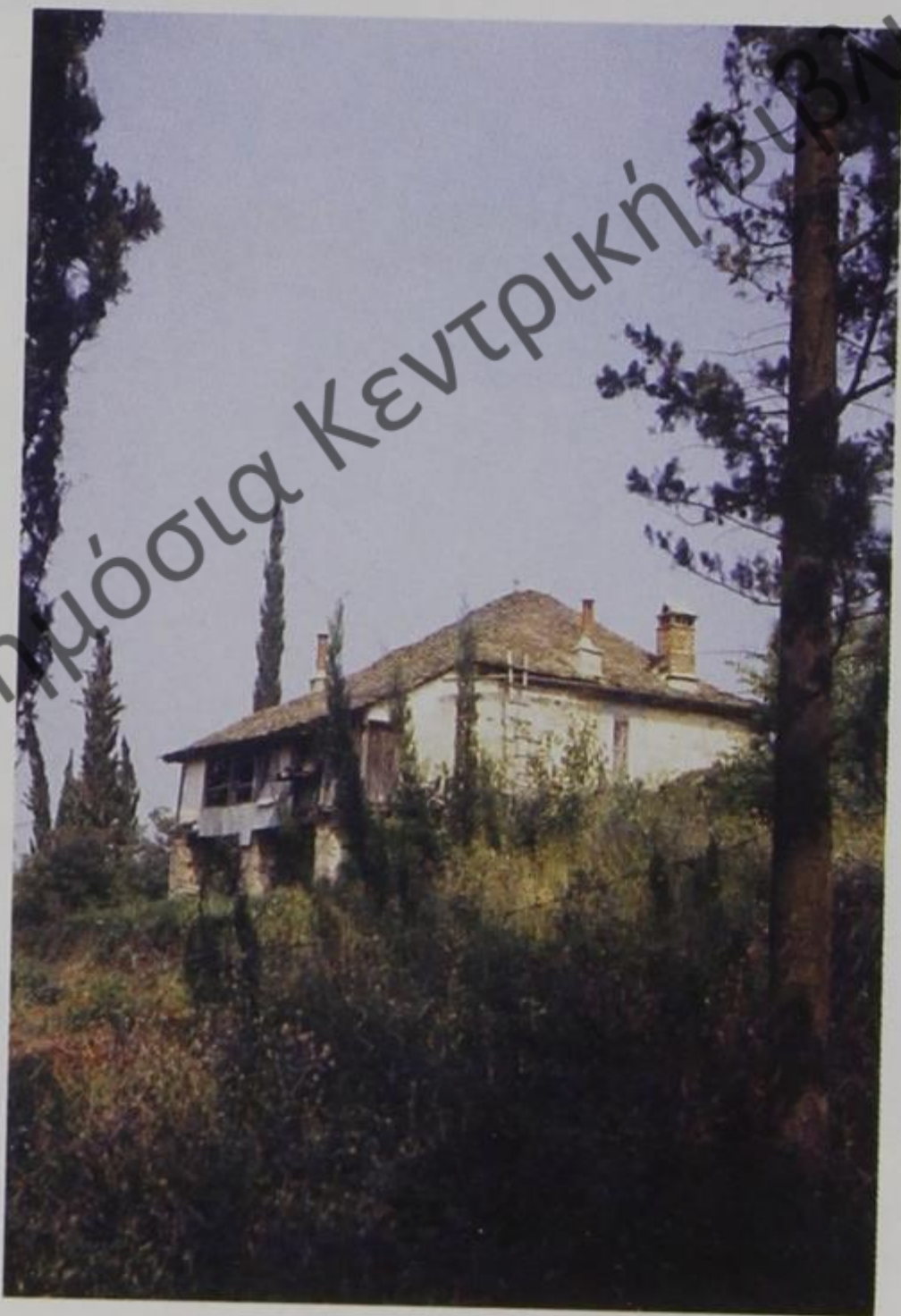
Τό ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι στόν Τίμιο Σταυρό

Είπε ο Γέροντας: «Οί μοναχοί είναι Φάροι ἐπάνω στά βράχια, πού κατευθύνουν τά καράβια τοῦ κόσμου μέ τίς ἀναλαμπές τους».

Ο τάφος του παπα-Τύχωνα στον Τύπο Σταυρό

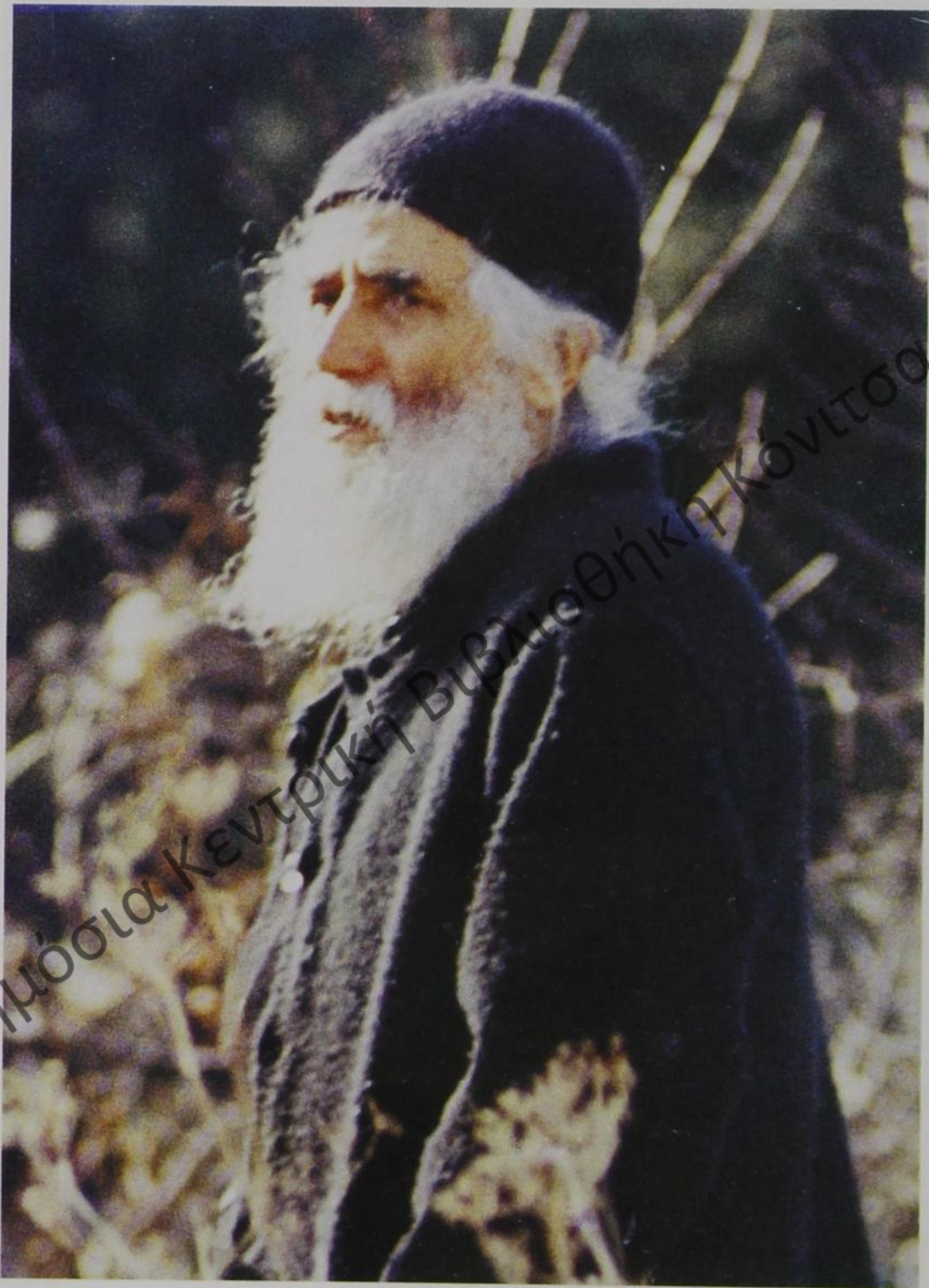
*Τό κουτλουμουσιανό κελί
της «Παναγούδας» όπου ο
Γέροντας έμεινε δεκατέσσερα
χρόνια (1979-1993)*

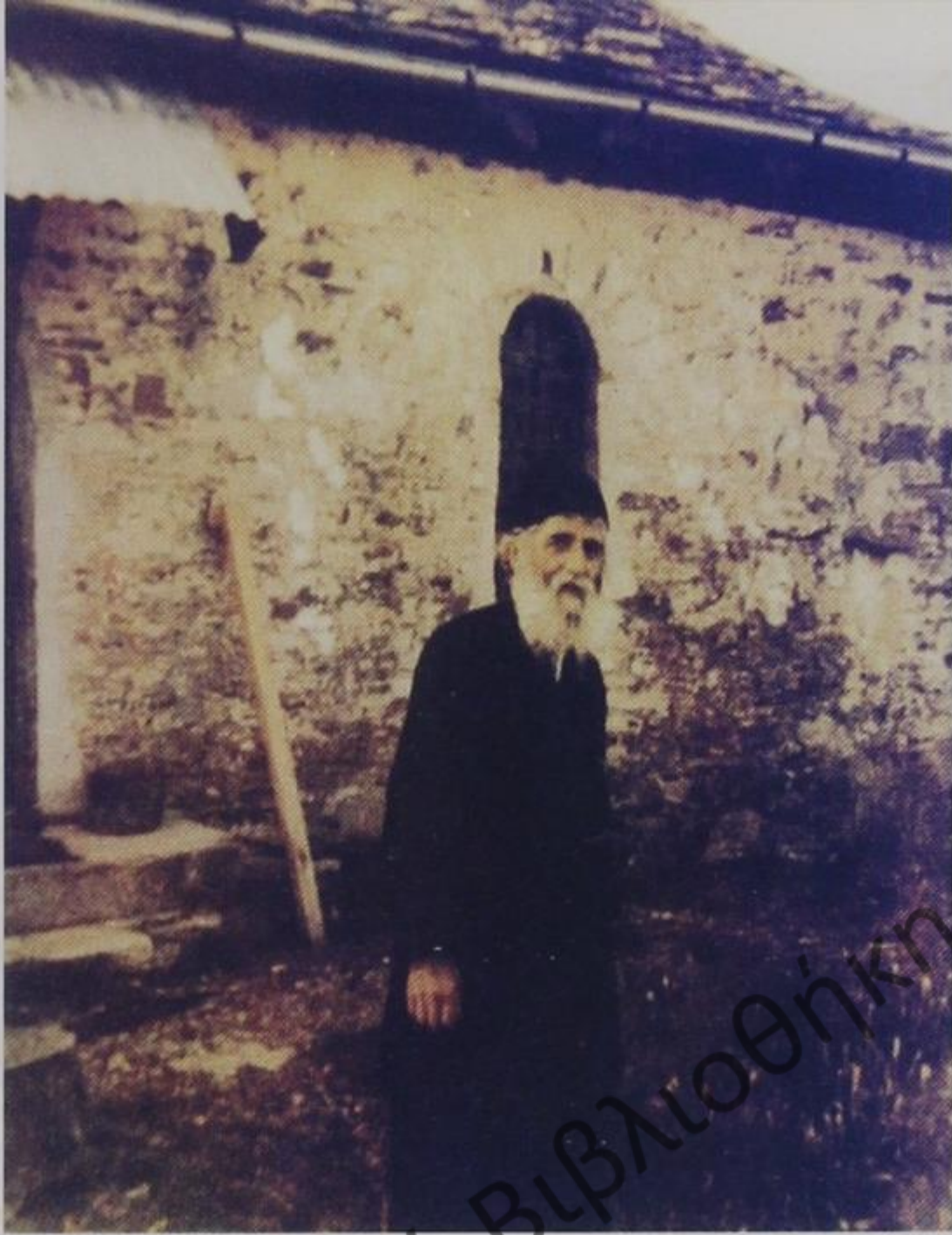
Τό πασίγνωστο υπαίθριο ἀρχονταρικό τῆς «Παναγούδας»

Πρός «Παναγούδα»

Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Μοναχὸς φεύγει μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, ὄχι γιατί μισεῖ τὸν κόσμο, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀγαπάει τὸν κόσμο καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ τὸν βοηθήσει περισσότερο σὲ πράγματα πού δέν γίνονται ἀνθρωπίνως παρά μόνο μέ θεϊκὴ ἐπέμβαση».

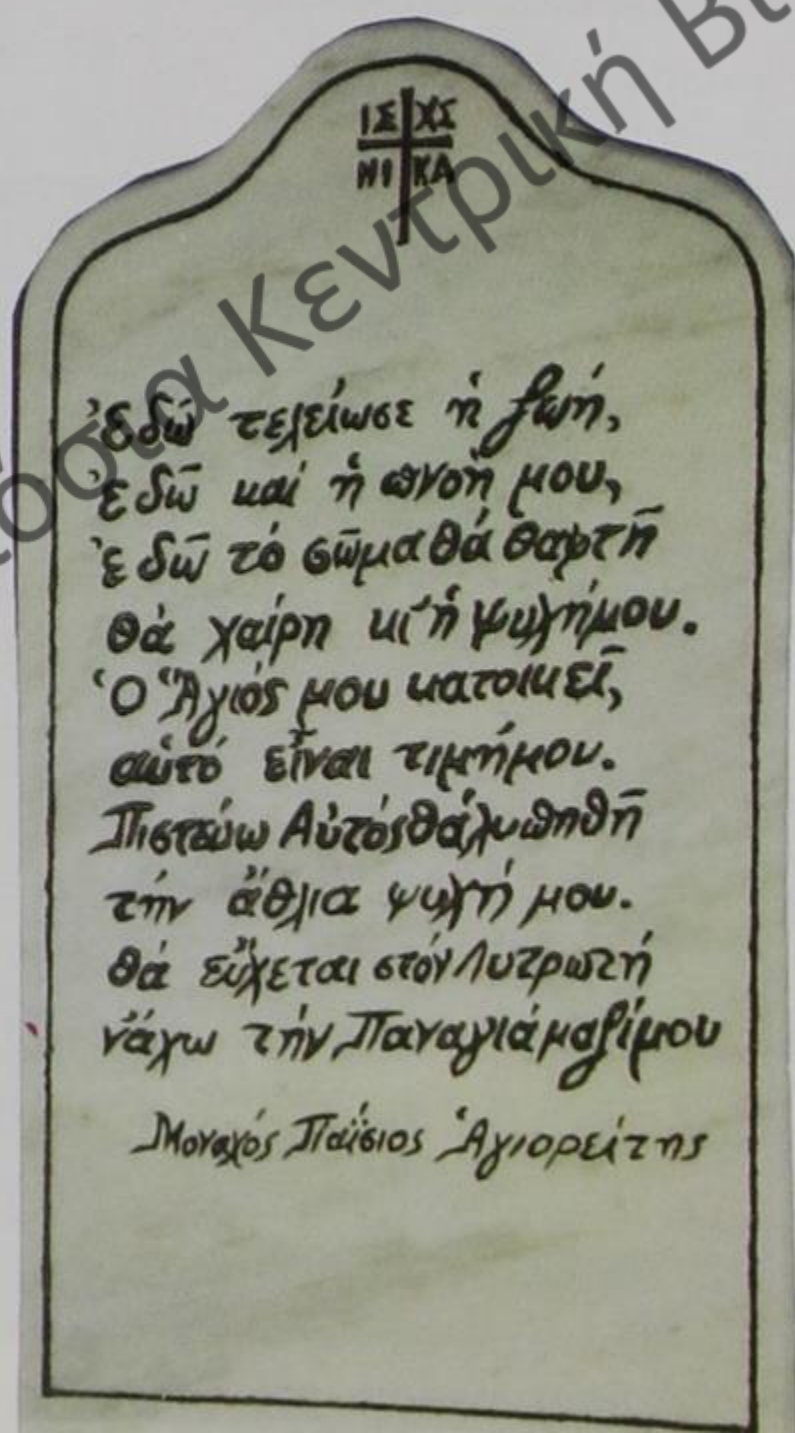
Στό υπαίθριο άρχονταρίκι
της «Παναγούδας»

Ο ιερός ναός του άγιου Λαζαρίου από ύψιστηθέση της Γεννητής

Ὁ τάφος τοῦ Γέροντα στό ημερολόγιο τῆς Σουρωτῆς

Ἐδῶ τελείωσε ἡ ζωὴ,
 Ἐδῶ καὶ ἡ ἀνοή μου,
 Ἐδῶ τὸ σῶμα θά θαρτῆ
 θὰ χαίρη μετ' ἡ ψυχῆ μου.
 Ὁ Ἅγιος μου κατοικεῖ,
 αὐτὸ εἶναι τιμῆ μου.
 Πιστεύω Αὐτὸς θά λυθῆ
 τὴν ἀθλία ψυχῆ μου.
 θὰ εὐχεται στοῦ λυτρωτῆ
 γάχω τὴν Παγαγια μαρίμου
 Μοναχὸς Παΐσιος Ἀγιορείτης

Ἡ μικρὴ μαρμάρινη πλάκα,
 μέ τὴν τελευταία ἐπιθυμία
 τοῦ Γέροντα, πού εἶναι τοπο-
 θετημένη ἐπὶ τοῦ τάφου

Κεφάλαιο Β'

Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΪΣΙΟ

α' Ἐνθυμήσεις

Ὅταν ἦμουν μαθητής στό Γυμνάσιο Κονίτσης, εἶχα δεῖ μιά δυό φορές τόν βιαστικά διερχόμενο ἀπό τήν ἀγορά τῆς πόλης μοναχό Παῖσιο. Ἦταν πρώτη φορά πού ἔβλεπα μοναχό. Μέσα μου εἶχε δημιουργηθεῖ μιά παράξενη ἐντύπωση, τήν ὁποία δέν μπορῶ νά περιγράψω. Πάντως ἔμεινε στό ἀρχεῖο τῆς ψυχῆς μου. Ἀργότερα, ὁ καλός Θεός ἔφερε ἔτσι τά πράγματα, πού συνδέθηκα μέ τόν π. Παῖσιο καί φυσικά βοηθήθηκα πνευματικά.

Τότε ἀγνοοῦσα παντελῶς καί τό μοναστήρι ὅπου ἀσκήτευε. Μετά τήν ἀναχώρησή του ἀπό τήν περιοχή μας, βρέθηκα μέ ἄλλους συμμαθητές μου στό μοναστήρι τοῦ Στομίου, μή γνωρίζοντας τίποτα σχετικά μέ τό μοναχισμό. Εἶχα ὅμως ἀκούσει ἀπό τά παιδιά ὅτι ὁ καλόγερος πού ἔφυγε ἦταν ἅγιος ἄνθρωπος, γεγονός πού μέ ἔκανε νά ἔχω σέ ἐκτίμηση τό μοναχισμό. Ἀλλά ὅλα αὐτά μέσα σέ μιά ὁμίχλη. Ἐπαινετικά λόγια γιά τόν π. Παῖσιο εἶχα ἀκούσει καί ἀπό μερικούς χωριανούς μου, οἱ ὁποῖοι τόν θυμοῦνταν, ὅταν εἶχε ἐπισκεφθεῖ τό χωριό. Μοῦ ἔλεγαν μάλιστα ὅτι ἔκανε τό σταυρό του, ὅταν ἤπιε τόν καφέ καί ὅτι δέν ἔφαγε φαγητό. Τή νύχτα πού ἔμεινε στό χωριό τήν πέρασε προσευχόμενος στήν ἐκκλησία τῆς Παναγίας, πού ἦταν δίπλα ἀπό τό σπίτι πού φιλοξενοῦνταν.

Αὐτά γνώριζα γιά τό Γέροντα, πού γιά μερικά χρόνια δέν τά ἀξιοποίησα πνευματικά. Μετά, ἀφοῦ τελείωσα τό Γυμνάσιο καί ἀπεφάσισα νά γίνω κληρικός, τά ξαναθυμήθηκα καί μέ τήν πρῶ-

τη εὐκαιρία (1969) πήγα στό "Άγιον Όρος" καί γνώρισα τόν π. Παῖσιο.

Έτσι ἄρχισε ἡ ἐπικοινωνία μου μέ τό Γέροντα, πού ὑπῆρξε ἀποφασιστική γιά τήν ἱερατική μου διακονία. Καθώς περνοῦσαν τά χρόνια, ἡ συχνή ἐπικοινωνία διακόπηκε κάπως, λόγω οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων καί τελικά περιορίστηκε στήν κατ' ἔτος ὀλιγοήμερη ἀποδημία μου στό Όρος.

β'. Ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι

"Όσοι ἔχουν τήν καλή συνήθεια νά πηγαίνουν στό "Άγιον Όρος, γνωρίζουν ὅτι τό ἀρχονταρίκι εἶναι ὁ ξενώνας τοῦ μοναστηριοῦ ὅπου γίνεται ἡ ὑποδοχή καί φιλοξενία τῶν προσκυνητῶν. Σ' αὐτό γίνονται συχνά συζητήσεις, πού ὄχι σπάνια εἶναι ἀνωφελεῖς καί μάταιες. "Αν περιοριστεῖς μόνο στό ἀρχονταρίκι, ἀδικεῖς τόν ἑαυτό σου, γιατί θά τοῦ στερήσεις τό ἕνα «οὐ ἔστι χρεία», δηλ. τά βιώματα κατανυκτικῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ πού ἀποκτῶνται μέ τίς μακρές ἀκολουθίες στό Καθολικό, ἀλλά καί μέ τίς συνομιλίες πού μπορεῖ νά ἔχει μέ πνευματικούς μοναχοῦς.

Τό ἀρχονταρίκι ὅμως γιά τό ὅποιο θά κάνω λόγο, δέν εἶναι σέ μοναστήρι, οὔτε καν εἶναι οἴκημα. Εἶναι ὑπαίθριο! Μερικά ἄσκιστα κούτσουρα γιά καθίσματα, μιά πέτρινη πλάκα γιά τραπέζι, ἕνα πεζουλάκι κολλητό

1. Οἱ πρῶτες ἐπισκέψεις στό "Άγιον Όρος" μου μένουν ἀλησμόνητες. Έχοντας ἱερές ἐπιθυμίες, διψοῦσα νά μάθω γιά τήν πνευματική ζωή, ὅσο τό δυνατό περισσότερο. Οἱ συγκινήσεις μου ἦταν ἀλλεπάλληλες. Ἰδιαίτερα μέ ἔθελγε ἡ νοερά προσευχή. "Ἦθελα ν' ἀκούω γιά τήν εὐχή, νά μαθαίνω τόν τρόπο της καί νά πορεύομαι τό δύσκολο μονοπάτι της. Νά βυθίζομαι στήν ἡσυχία τῆς ἐρήμου καί νά κράζω ἐκ βαθέων.

στήν πλευρά τῆς ἀσκητικῆς καλύβης καί πιά ἔκει, κάτω ἀπό τό δέντρο, ἕνα ξύλινο κάθισμα. Ἄρχοντάρης ὁ π. Παῖσιος, ὁ γνωστός Γέροντας τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Σέ τοῦτο τό ἀρχονταρίκι ἔχω φιλοξενηθεῖ πολλές φορές. Εἶχα γόνιμες συζητήσεις μέ τόν φημισμένο π. Παῖσιο, τίς ὁποῖες μάλιστα ἀποθησαύριζα σέ σημειωματάριο. Ἄρχικά αὐτές τίς σημειώσεις τίς κρατοῦσα γιά δική μου ἀποκλειστική χρήση. Ἀργότερα ὅμως, ἀπό ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀδελφούς, δημοσίευσά² μερικές, οἱ ὁποῖες προκάλεσαν ἰδιαίτερη ἐντύπωση, γεγονός πού μέ ἀνάγκασε νά συνεχίσω πιά συστηματικά τήν προσπάθεια.

γ'. Πρώτη καταγραφή

Καλοκαίρι 1970. Ἄπό τό μοναστήρι τοῦ Σταυρονικήτα γιά νά πᾶς στήν καλύβη τοῦ Ἀσκητῆ χρειάζονται 20'. Ὁ τόπος εἶναι γεμάτος ἄγρια φυτά. Προχωρῶ στό μονοπάτι καί, καθώς πλησιάζω στό ἀσκηταριό τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀναπέμπω εὐχαριστήριες εὐχές στόν Κύριο, γιατί μέ ἀξιώνει νά συναντήσω τήν ὄσιακή μορφή τοῦ π. Παῖσιου. Παράλληλα νιώθω ἐνοχή, καθώς σκέφτομαι ὅτι οἱ μοναχοί ἀφιερώνουν τή ζωή τους στό Χριστό, προσευχόμενοι ἀδιαλείπτως, ἐνῶ ἐγώ καί οἱ ἄλλοι ἀδελφοί μου στόν κόσμο, ξεγελάμε τόν ἑαυτό μας μέ ὀλιγόλεπτες προσευχές.

2. Στήν ἐφημ. «Πρωινά Νέα» τῶν Ἰωαννίνων τῆς 17ης Δεκ. 1977, στό περ. «Ἡπειρωτική Ἑστία», τόμ. 1980, σελ. 255-263 καί στήν ἐφημ. «Ὁρθόδοξος Τύπος» τῆς 29ης Ὀκτ. 1982, τῆς 27ης Σεπτ. 1985, τῆς 22ας Αὐγ. 1986 καί τῆς 28ης Αὐγ. 1987.

Φτάνω μπροστά στην καλύβη. Κατεβαίνω τά λίγα σκαλοπάτια της και στέκομαι νά πάρω μιά ανάσα. Ἀκούω ἀπό μέσα τίς ἐκ βαθέων ψαλμωδίες τοῦ Γέροντα. Ψέλνει τό Μεγάλο Παρακλητικό Κανόνα. Συγχρόνως ἀκούγονται καί ἤχοι ἀπό σφυρί. Μέ δισταγμό χτυπῶ τήν πόρτα ἀλλά δέν λαβαίνω ἀπάντηση. Κάθομαι λίγο καί ξαναχτυπῶ. Ὁ Γέροντας δέν μέ ἀκούει. Εἶναι ὀλοκληρωτικά ἀπορροφημένος στήν ψαλμωδία καί τό ἐργόχειρο. Χτυπάω καί τρίτη φορά δυνατότερα. Εὐθύς ἀκούω ἀπό μέσα τή φωνή τοῦ Γέροντα νά μου ἀποκρίνεται μέ τό «ἀμήν». Μοῦ ἀνοίγει, μέ χαιρετάει καί μέ ὀδηγεῖ στό παρεκκλήσι νά προσκυνήσω. Ἐπειτα καθόμαστε στό ἐργαστήρι καί χωρίς πολλές φιλοφρονήσεις ἀρχίζουμε τή συνομιλία.

«Μή ξεχνᾷς πῶς ἡ σιωπή στους μοναχούς εἶναι θεάρεστη ὀμιλία, ἄρχισε νά μου λέει ὁ π. Παῖσιος. Ὅμως ἀφοῦ ἔκανες τόσο κόπο καί ἤρθες γιά νά ὀφελῆθεις πνευματικά, ἄς κουβεντιάσουμε λίγο. Ἄς ποῦμε γιά ἐκεῖνα πού θέλει ἡ ἀγάπη σου».

Ἡ ψυχή μου διψάει γιά λόγο πνευματικό. Μοιάζει μέ τήν κατάξερη γή, πού ἀπορροφάει ἀμέσως τή βροχή. Παρακαλῶ τό Γέροντα νά μου ἐκφράσει πνευματικές ἐμπειρίες καί τόν διαβεβαιώνω πῶς ὅ,τι καί νά μου πεῖ θά τό δεχθῶ μέ χαρά καί ἀνάπαυση ψυχῆς. Καί ὁ Γέροντας συνέχισε:

«Ὁ σκορπισμός τοῦ νοῦ στά βιωτικά καί μάταια πράγματα σκορπίζει καί τήν ψυχή. Νά στρέφεται πρὸς τά ἔσω, πρὸς τήν ἀκαλλιέργητη ἄμπελο τῆς ψυχῆς γιά νά ξεριζώσεις ὅλα τ' ἀγκάθια τῶν παθῶν σου καί νά φυτέψεις στίς θέσεις τους τίς ἀρετές. Καί πρόσεχε. Αὐτή ἡ ἐργασία δέν εἶναι εὐκόλη. Χρειάζεται ἐπιμονή καί ὑπομονή. Θά συναντήσεις πάρα πολλές δυσκολίες. Στόν ἀγῶνα σου αὐτόν πολύ θά σέ ὀφελήσουν τά διά-

φορα πατερικά βιβλία, πού στίς μέρες μας κυκλοφοροῦν κατά χιλιάδες. Σ' αὐτά θά βρίσκεις ὅ,τι ποθεῖς, ὅ,τι θά σοῦ χρειάζεται. Θά σέ ὀδηγοῦν σέ ἀσφαλῆ πνευματικό δρόμο. Μόνο νά τά διαβάσεις μέ ταπείνωση καί προσευχή».

Αὐτά εἶπε ὁ π. Παῖσιος καί σιώπησε. Ἐσκυψε τό κεφάλι του βαθιά στό στήθος του καί μέ ὀλοφάνερη κατάνυξη προσευχόταν. Κατά διαστήματα μέ πονεμένη φωνή καί βαθιά συναίσθηση ἔλεγε τό «Δόξα σοι, ὁ Θεός». Ἐγώ ὁ δύστυχος συγκινοῦμαι. Νιώθω τήν καρδιά μου μαλακωμένη καί ἀπλή. Ζῶ αὐτό πού ζητοῦσα. Τώρα κατανοῶ τήν ἀξία τῆς ἡσυχίας καί γεύομαι τίς πνευματικές της χαρές, αὐτές πού παλιότερα οὔτε κἄν ὑποψιαζόμουν.

Ὁ Γέροντας σηκώνεται καί μοῦ ἐτοιμάζει ἕναν καφέ. Λέγει συνεχῶς τό «Δόξα σοι, ὁ Θεός». Σέ λίγο μοῦ τόν προσφέρει μαζί μέ νερό καί μερικά φουντούκια. Κάθεται πάλι καί συνεχίζουμε τή συζήτηση. Συχνά, ὅταν δέν μπορεῖ νά ἐκφραστεῖ, συμπληρώνει τό λόγο του μέ διάφορες κινήσεις τῶν χεριῶν του καί τήν ἐκφραση τοῦ φωτεινοῦ του προσώπου. Στή μνήμη μου γράφτηκαν ἀνεξίτηλα καί τοῦτα τά λόγια του:

«Νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή. Αὐτά ἄν τά ἐφαρμόξεις στή ζωή σου, ἀδελφέ μου, θά πετύχεις πολλά. Στή ζωή σου νά εἶσαι ἀπλός. Βλέπεις τήν καλύβη μου πού εἶναι φτωχική. Νά ὑπάρχουν στό σπίτι σου μόνο τά ἀναγκαῖα. Τά πολλά πράγματα δέν βοηθοῦν στήν πνευματική ζωή».

Ζητῶ ἀπό τό Γέροντα νά μοῦ μιλήσει γιά τήν προσευχή. Διαπιστώνει καί ὁ ἴδιος τό ἐνδιαφέρον μου καί μοῦ λέγει μερικά εἰσαγωγικά:

«Ἄκουσε, εὐλογημένη ψυχή. Ὁ λόγος γιά τήν προσευχή δέν τελειώνει ποτέ, γιατί καί ἡ προσευχή

δέν τελειώνει ποτέ. Ἡ προσευχή εἶναι συνομιλία μέ τό Θεό. Δέν μπορῶ νά σοῦ πῶ τι νιώθει ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος. Ἡ ψυχή τοῦ πραγματικοῦ χριστιανοῦ θέλει νά προσεύχεται συνεχῶς. Ἀρχίζει μέ τή Δοξολογία, προχωράει στή Δέηση καί τήν Αἴτηση. Καί πάλι ἀπό τήν ἀρχή. Ὁ προσευχόμενος θυμᾶται καί τούς ἀδελφούς του καί καθημερινά παρακαλεῖ τό Θεό νά τούς φωτίσει, νά τούς ἐλεήσει καί νά τούς κατευθύνει στό δρόμο τῆς σωτηρίας».

Μοῦ κάνει ἐντύπωση ἡ διάθεση τοῦ Γέροντα νά μέ βοηθήσει. Ἐκεῖ, μέσα στό ἐργαστήρι του, νιώθω σάν νά βρίσκομαι στόν Παράδεισο. Δέν θέλω νά φύγω ἀπό ἐκεῖ. Ὁ π. Παῖσιος ὅμως μέ διακόπτει. Δέν μέ ἀφήνει νά ἐνθουσιασθῶ πολύ. Βγαίνουμε ἔξω ἀπό τήν καλύβη καί καθόμαστε κάτω ἀπό μιᾶ γέρικη ἐλιά. Ὁ Γέροντας μέ ἐνημερώνει:

«Μή νομίσεις, ἀδελφέ Διονύση, πῶς ἐδῶ εἶμαι ὁ μόνος μου. Ἔχω ἕνα βάτραχο πού μέ συντροφεύει. Νάτος ἐδῶ στή ρίζα τῆς ντοματιᾶς. Ἐγώ ρίχνω λίγο νερό στή ρίζα τῆς καί ὁ βάτραχος ζεῖ χωρίς στερήσεις. Θά γίνει καί αὐτός καλόγερος...».

Στήν κάψα τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ βάτραχος κάνει μιᾶ μόνον μικρή μετακίνηση. Ἀπό τή ντοματιά πηγαίνει στή γλάστρα μέ τό βασιλικό καί μετά ἀπό κάμποση ὥρα ἐπιστρέφει στήν πρώτη του δροσερή θέση.

Ὁ Γέροντας συνεχίζει:

«Βλέπεις, ἀδελφέ, στήν ἔρημο ὅλα ἡμερεύουν. Καί τ' ἀγρίμια ὑποτάσσονται στόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Κάποτε εἶχα ἐδῶ στήν καλύβη πολλά ποντίκια. Μόλις ἔπαιρνα τό πριόνι νά κόψω κανένα ξύλο, μοῦ μαζεύονταν καμιά δεκαπενταριά ποντίκια κι ἔπαιζαν μέ τά πριονίδια. Αὐτό γινόταν γιά πολύ καιρό. Πεινοῦσαν τά καημένα, ἀλλά δέν εἶχα τίποτε νά τούς δώσω νά

φᾶνε. Γι' αὐτό ἔφυγαν μιά μέρα καί δέν ξαναφάνηκαν».

Μέ τέτοιες ἄγιες ἐμπειρίες ἄρχισε ἡ γνωριμία μου μέ τόν π. Παῖσιο. Ἐντυπώθηκαν στήν καρδιά μου τά λόγια του ἐκεῖνα, τά ὅποια ὑπῆρξαν ὁ πρῶτος σπόρος, καί αἰχμαλωτίστηκε ἡ ψυχή μου ἀπό τήν ἁγία του μορφή.

δ'. «Ἄκουσε, εὐλογημένη ψυχή...»

Αὐγούστος 1977. Παρακολουθοῦμε τήν ἀγρυπνία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στή μονή τῶν Ἰβήρων. Μετά ἀναχωροῦμε γιά τή μονή Σταυρονικήτα. Τά δύο μοναστήρια ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι κοντά στή θάλασσα. Προχωροῦμε πατώντας τή βρεγμένη ἄμμο. Ἡ θάλασσα μέ ἐλαφρό κυματάκι. Τά νερά μᾶς χτυποῦν. Τήν ὥρα πού φτάνουμε στοῦ Σταυρονικήτα, ὅλοι ἡσυχάζουν. Μόνο ὁ ἀρχοντάρης μᾶς ἀκούει. Μᾶς προσφέρει νερό, γλυκό καί ρακί. Μᾶς ξεναγεῖ στό Καθολικό, ὅπου θαυμάζουμε τήν τέχνη τοῦ Θεοφάνους τοῦ Κρητός καί μᾶς δίνει τήν πληροφορία ὅτι ὁ π. Παῖσιος βρίσκεται στό μοναστήρι καί θά μπορέσουμε νά τόν δοῦμε.

Χαίρομαι καί ἀνυπομονῶ. Οἱ εὐλογίες τούτης τῆς ἁγίας μέρας εἶναι πολλές. Οἱ ἐμπειρίες τῆς ἀγρυπνίας θά συμπληρωθοῦν μέ τίς διδαχές τοῦ π. Παῖσιου. Συνομιλῶ μέ τούς ἄλλους προσκυνητές γιά νά περάσει κάπως ἡ ὥρα. Ὁ Γέροντας δέν ἀργεῖ νά φανεῖ στό μπαλκόνι. Ἄνεβαίνω τά σκαλοπάτια καί τοῦ φιλῶ τό χέρι.

Ἐκεῖνος μέ χαμηλή καί κουρασμένη φωνή μοῦ λέει:

- Τί κάνεις, εὐλογημένη ψυχή;
- Καλά, Γέροντα. Θέλουμε νά σᾶς δοῦμε.

– Ναί, παπά μου, περίμενε λίγο κάτω νά έτοιμα-
στῶ καί θά τά ποῦμε.

Περνοῦν δυό ὥρες. Ὁ Γέροντας ἀργεῖ. Μά γιατί; Μᾶς ξέχασε; Ἀνυπομονῶ καί ἀνησυχῶ. Εἶναι δύσκολο σέ μᾶς τούς κοσμικούς ν' ἀκολουθήσουμε τίς ἀργές καί γαλήνιες κινήσεις τῶν μοναχῶν. Γιά μᾶς ὅλα εἶναι ἐπείγοντα. Γι' αὐτούς δέν συμβαίνουν πολλά γύρω τους.

Ὁ Γέροντας μέ τόν τρουβά στόν ὦμο καί τό ραβδί στό χέρι κατεβαίνει τά σκαλιά. Εἶναι ἕτοιμος γιά ἀναχώρηση. Τόν συνοδεύει ἕνας νέος γιατρός. Μᾶς ξαναβλέπει.

– Σᾶς καθυστέρησα λίγο, ἀλλά τί γά κάνω; Ἦταν ἕνα θέμα πού ἔπρεπε νά τό συζητήσω μέ τόν ἡγούμενο. Τώρα τί θά κάνετε; Θά φύγετε ἢ θά μείνετε ἐδῶ;

– Γέροντα, θά φύγουμε γιά τό Κουτλουμούσι.

– Καλά, ἄς προχωρήσουμε μαζί.

Τήν ὥρα πού βγαίνουμε ἀπό τό μοναστήρι, ἔρχονται δυό μοναχοί κρατώντας μερικές καρτέλες μέ αὐγά. Ὁ Γέροντας σηκώνει τό ραβδί του καί μειδιώντας τούς λέει:

– Σταθεῖτε, σταθεῖτε νά τά σπάσω...

– Εὐλόγησον, ἀπαντάει ὁ ἕνας.

Ξετέντωμα τοῦ πνευματικοῦ τόξου. Μιά στιγμή διάλειμμα. Ὁ Γέροντας προχωρεῖ πιά μπροστά μέ τόν πονεμένο γιατρό. Ἀκολουθοῦμε. Νιώθουμε τήν ἀγάπη του ν' ἀπλώνεται πάνω μας. Μετά ἔρχεται ἡ σειρά μου. Αἰσθάνομαι σάν σέ λιμάνι κοντά στό Γέροντα. Τοῦ λέω ὅ,τι μέ ἀπασχολεῖ. Ὅλες οἱ συμβουλές του πνευματικές, προσγειωμένες, μέ πολλή ἀγάπη γιά τό εὐόλισθο του ἑαυτοῦ μου. Προτοῦ νά μοῦ δώσει ἀπάντηση σέ κάποιο πρόβλημα, προσεύχεται. Τοῦ ἀναφέρω κάτι πού μέ ἀπασχολεῖ έντονα. Ἀργεῖ νά μοῦ ἀπαντή-

σει. Προχωρούμε αδιάκοπα. Νομίζω πώς δέ μέ ἄκουσε. Μετά ἀπό πέντε λεπτά μου λέει:

– Εὐλογημένη ψυχή..., αὐτός ὁ λογισμός μου ἤρθε.

Συγκλονίζομαι ἀπό τήν ἀπάντηση. Νιώθω νά θεραπεύεται ἡ ψυχή μου. Δοξολογῶ τό Θεό.

Ἄνηφορίζουμε ὅλοι μαζί. Στό δρόμο συναντοῦμε μιά συκιά φορτωμένη καρπό. Ὁ Γέροντας μέ φωνή ἀγάπης μᾶς λέει:

– Ἄνεβεῖτε στή συκιά. Κόψτε καί φᾶτε. Τά ἔχω πληρωμένα ἐγώ, μή στενοχωριέστε.

Καθόμαστε στήν ἄκρη τοῦ ἀμαξιτοῦ δρόμου. Ἡ συζήτηση στρέφεται σέ ἀπλά θέματα τῆς ζωῆς. Τοῦ ὑποβάλλουμε διάφορες ἐρωτήσεις, γιατί ἐξομῶμε ὅτι ὁ ἴδιος δέν ἀνοίγει συζήτηση. Δεχόμαστε τίς ἀπαντήσεις ὡς φωνή τοῦ Θεοῦ.

Συνεχίζουμε τήν πεζοπορία. Χωρίς νά τό καταλάβουμε φτάνουμε στό σημεῖο τοῦ δρόμου ἀπ' ὅπου ὁ Γέροντας θά πάρει τό μονοπάτι γιά τήν καλύβη του. Μέ ἐξαντλημένη τή φωνή καί «πесμένες τίς μπαταρίες» μᾶς λέει:

– Ἐδῶ τώρα θά χωρίσουμε.

– Τήν εὐχή σας, Γέροντα, τοῦ λέμε ὅλοι μέ συγκίνηση καί τόν ἀποχαιρετοῦμε.

– Τοῦ Κυρίου. Στό καλό καί ἡ Παναγία μαζί σας.

Παίρνει τόν κατήφορο καί σάν φτερό, ἀνάλαφρα ἀνάλαφρα, ἀπομακρύνεται καί κρύβεται στούς θάμνους.

ε'. Καταφυγή στην «Παναγούδα»

Καλοκαίρι 1982. Βρίσκομαι στην καταπράσινη περιοχή τῶν Καρυῶν τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Ἡ φήμη τοῦ π. Παϊσίου εἶναι πολύ μεγάλη. Πλήθη προσκυνητῶν καθημερινά κατευθύνονται στην καλύβη του. Τό μονοπάτι, περπατημένο ἀπό χιλιάδες ἀνθρώπους, εἶναι γεμάτο σκόνη. Ἐκεῖνοι πού διψοῦν γιά κάτι γνήσιο καί αὐθεντικό, τρέχουν στό Γέροντα.

Ἀπό τή μονή Κουτλουμουσίου φαίνεται καλά ἡ καλύβη τοῦ π. Παϊσίου. Κατηφορίζω περί τά 15' καί φτάνω στά πολλά κυπαρίσσια. Ἡ καλύβη εἶναι περιφραγμένη μέ σύρμα καί ἡ θύρα κλειδωμένη μέ λουκέτο. Στό σκαλοπάτι βλέπω ἓνα βάζο μέ χαρτοπετσέτες κι ἓνα μικρό μολύβι. Εἶναι γιά νά σημειώνει ὁ ἐπισκέπτης ὅ,τι θέλει. Ἐνα νάυλον σκοινί ξεκινάει ἀπό τήν ἐξώθυρα καί φτάνει στό μπαλκονάκι. Τό τραβῶ μέ δισταγμό. Χτυπάει ἓνα μικρό κουδουνάκι, ἀλλά ἀπάντηση δέν παίρνω. Μετά ἀπό λίγα λεπτά ξαναχτυπῶ καί βλέπω στό μπαλκονάκι τό Γέροντα νά μοῦ πλησιάζει τό κλειδί μέ ἓνα ἄλλο σκοινί. Ἀνοίγω καί ξανακλειδώνω. Στήν αὐλή ὑπάρχουν τά ξύλινα καθίσματα. Ὁ Γέροντας βγαίνει καί μέ χαιρετάει. Μοῦ προσφέρει λουκούμι καί νερό. Μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία γιά μιά ἀκόμη φορά νά σημειώσω διδαχές τοῦ π. Παϊσίου.

στ'. Περιμένοντας ἔξω ἀπό τό σύρμα

Ἰούλιος 1986. Καταμεσήμερο στίς Καρυές γιά τήν ἔκδοση τοῦ διαμονητηρίου. Πρῶτος σταθμός, ὅπως πάντα, τό Κουτλουμούσι καί δεύτερος ἡ καλύβη τοῦ π. Παϊσίου. Ἡ ὑπομονή εἶναι ἀπαραίτητη ἔξω ἀπό τό σύρμα. Περιμένουμε λίγες ὥρες. Ὑπάρχουν κλειδαριές

καί σημειώματα πού ἀποθαρρύνουν τούς ἐπισκέπτες. Στήν κύρια εἴσοδο πάνω στό κρεμασμένο γραμματοκιβώτιο, ὑπάρχει ἓνα σημείωμα πού προτρέπει:

«Γράφετε τί θέλετε, ρίξτε τό σημείωμα στό κουτί καί θά σᾶς βοηθήσω περισσότερο μέ τήν προσευχή παρά μέ τίς πολυλογίες. Ἔτσι θά ἔχω χρόνο νά βοηθήσω καί περισσότερους πονεμένους. Ἐδῶ φυσικά ἦρθα γιά προσευχή καί ὄχι γιά νά κάνω τό δάσκαλο».

Στήν ἐπάνω εἴσοδο μόνιμα ὑπάρχει ἓνα χαρτονάκι μέ τή λέξη «Ἀπουσιάζω». Δέν μᾶς ἐπηρεάζει ὅμως. Εἴμαστε γνῶστες τῶν πραγμάτων καί τῶν συνηθειῶν τοῦ π. Παϊσίου. Καθόμαστε κάτω ἀπό τά σκιερὰ κλαδιά καί περιμένουμε. Ἡ λαχτάρα τῆς ψυχῆς μας δέν ἐπιτρέπει στό σῶμα νά ἐκλυθεῖ, παρόλο πού εἶχε προηγηθεῖ ὄλονύκτιο ταξίδι. Ἐδῶ στό ὄρος ὅλα εἶναι διαφορετικά. Ἡ κραταιά προστασία τῆς Παναγίας καί ἡ ἀγάπη τῶν μοναχῶν μᾶς δυναμώνουν γιά νά ἀντιμετωπίζουμε τίς δυσκολίες καί περιπέτειες, πού συχνά παρουσιάζονται στό ὄρος, μέ ὑπομονή καί ἀντοχή. Ὁ π. Παῖσιος, ἐπειδή γνωρίζει ὅτι πολλοί προσκυνητές πού ἔρχονται στήν καλύβη του εἶναι κουρασμένοι, βρῆκε τρόπο νά τούς ξεκουράζει: Ἐχει βάλει τό λάστιχο μέ τό νερό ἔξω ἀπό τό σύρμα καί πιό κεῖ ἓνα κουτί μέ λουκούμα. Δίπλα εἶναι κρεμασμένη μιά νάυλον σακούλα μέ διάφορα ἄλλα γλυκά, ξηρούς καρπούς καί τή γραπτή προτροπή: «Τρῶτε, εὐλογία».

Περιμένουμε δύο ὥρες στή σκιά. Ὁ πειρασμός τῆς ἀνυπομονησίας δέν μᾶς ἀφήνει νά ἡσυχάσουμε. Χτυποῦμε τό σιδεράκι - σήμαντρο. Σέ λίγο ξαναχτυποῦμε. Ὁ Γέροντας ἀνοίγει τήν πόρτα καί μᾶς βλέπει. Βαδίζει σιγά, ξεκλειδώνει τό λουκέτο, μᾶς χαιρετάει καί μᾶς δείχνει τό σκιερό ἀρχονταρίκι. Ἐδῶ δρέπουμε τούς καρπούς τῆς ὑπομονῆς. Μᾶς προσφέρει λουκού-

μια και νερό. Στά δυό αγόρια πού έχουμε κοντά μας, τό Θεοφάνη και τό Γιάννη, δίνει ἐπιπλέον φυστίκια «για ἐργόχειρο».

Ἐδῶ ὅλα εἶναι ἀπλά, φτωχά θά ἔλεγα. Διαπιστώνω ὅτι ὁ π. Παῖσιος διαφλέγεται ἀπό ἱεραποστολικό ζῆλο. Ὁ ἴδιος φυσικά δέν ἀπομακρύνεται ἀπό τήν καλύβη του. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως καθημερινά τόν ἐπισκέπτονται κι ἐκεῖνος προσφέρει ἀδιάκοπα. Ὅλοι δέχονται τά λόγια του μέ πνεῦμα μαθητείας. Καί οἱ ἐπίσκοποι καί οἱ κληρικοί καί οἱ λαϊκοί.

ζ'. Εἶδαμε τόν ἅγιο ἄνθρωπο

Ἰούλιος 1987. Μόλις πατοῦμε τό πόδι μας στήν ἄθωνική γή, τή θορυβώδη Δάφνη, ἀρχίζουν οἱ ἀνησυχίες γιά τά προβλήματα πού θά συναντήσουμε στήν προσπάθειά μας νά δοῦμε κι ἐφέτος τόν π. Παῖσιο. Γνωστοί μας προσκυνητές μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ὁ Γέροντας δέν ἀνοίγει, γιατί εἶναι ἄρρωστος. Ἐμεῖς ὅμως ἀνεβαίνουμε στίς Καρυές. Προσωπικά δέν ἀνησυχῶ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλα θά πᾶνε καλά.

Στήν πρωτεύουσα τοῦ Ἁγίου Ὄρους φτάνουμε στίς 11 τό πρωί. Ἀρχίζουν οἱ χρονοβόρες διαδικασίες γιά τήν ἔκδοση τοῦ διαμονητηρίου. Καθυστερημένοι κάπως περνοῦμε ἀπό τό Πρωτάτο ὅπου προσκυνοῦμε τήν Παναγία καί παίρνουμε τόν κατήφορο γιά τό Κουτλουμούσι. Ἐξηγῶ στό φίλο μου συνοδοιπόρο μερικά πράγματα καί τόν προδιαθέτω σχετικά μέ ὅσα πρέπει νά κουβεντιάσουμε μέ τό Γέροντα. Στό μοναστήρι συναντοῦμε γνωστό μας μοναχό, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐξασφαλίζει τή διανυκτέρευση. Χαιρόμαστε τήν ἀγάπη του καί τό ἐνδιαφέρον του. Συνεχίζουμε ἀπό τό μονο-

πάτι, ὅπως δείχνουν οἱ πυκνές ἐπιγραφές πού εἶναι καρφωμένες στά δέντρα. Εὐκολή ἢ κατηφόρα. Τό βῆμα μας εἶναι βιαστικό. Ἡ ἀπόφασή μας νά συναντήσουμε τόν π. Παῖσιο, ἀφοῦ βρίσκεται στό Ὅρος, εἶναι σταθερή, παρόλο πού ἕνας προσκυνητής, συνοδευόμενος ἀπό τά δύο του ἀγόρια, ἐπιστρέφει καί μᾶς πληροφορεῖ ὅτι δυστυχῶς δέν μπόρεσε νά δεῖ τόν «ἅγιο ἄνθρωπο», ὅπως χαρακτηριστικά μᾶς εἶπε. Ἐμεῖς συνεχίζουμε, περνοῦμε τό ξύλινο γεφυράκι καί φτάνουμε στήν καλύβη. Σῆμα κατατεθέν τά κυπαρίσσια καί τό σύρμα. Ὁ ἥλιος καίει καί ὁ ἰδρώτας μας πέρασε ἔξω ἀπό τά ῥοῦχα. Δέν εἶμαστε οἱ πρῶτοι πού φτάνουμε στήν καλύβη. Ἐχουν ἔρθει ἄλλοι πιό μπροστά καί περιμένουν σιωπηλοί στή σκιά. Γνωρίζουν προφανῶς τίς συνήθειες, γι' αὐτό περιμένουν ὑπομονετικά. Το νερό μᾶς δροσίζει. Τά λουκούμια καί οἱ διάφοροι καρποί μᾶς τονώνουν. Χωρίς πολλά λόγια κινήσαμε κι ἐμεῖς. Γίναμε ἑπτά. Ἡσυχάζουμε. Ἄλλος διαβάζει, ἄλλος παρατηρεῖ τά μυρμήγκια πού μεταφέρουν μεγαλύτερα ἀπό τό σῶμα τους φορτία. ἕνας πονεμένος ἀκούμπησε σέ δύο κορμούς κι ἔγειρε τό κεφάλι του. Κάποιο κομποσχοῖνι κουνιέται στό χέρι. Τά τζιτζίκια μέ τίς μονότονες καί διατηρηστικές φωνές τους δέν μᾶς ἐπιτρέπουν νά βυθιστοῦμε στήν ἀπόλυτη σιωπή.

Χτυποῦμε μιά δύο φορές τό σιδερένιο σήμαντρο. Ἐχω τή βεβαιότητα ὅτι ὁ Γέροντας θά μᾶς ἀνοίξει. Καί νά, βγαίνει ἀπό τήν καλύβη. Ξεκλειδώνει τό λουκέτο καί μπαίνουμε. Τό ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι γιά μιά ἀκόμη φορά μᾶς δέχεται. Ὁ π. Παῖσιος ξεκρεμάει ἀπό τό σύρμα μιά νάυλον σακούλα μέ διάφορα εἶδη καί γλυκά, πού εἶχαν ἀφήσει ἄλλοι προσκυνητές, οἱ ὁποῖοι προφανῶς δέν μπόρεσαν νά τόν δοῦν. Ἀνοίγει τή σακούλα, παίρνει ἕνα κουτί μέ λουκούμια καί μᾶς προσ-

φέρει, λέγοντάς μας:

— Τί γίνεται; Πάρτε γλυκό και νερό. Πάρτε από δύο λουκούμια.

‘Ο φίλος μου κρατούσε ένα μικρό μαγνητόφωνο. Μόλις τό είδε ό Γέροντας, άνησύχησε. Τοῦ τό παίρνει μέ άστεϊο τρόπο και προσπαθει νά τό βάλει στην τσέπη του. Τελικά τό αφήνει δίπλα του στα άγριόχορτα. Μάταια θελήσαμε νά τό χρησιμοποιήσουμε. Τό ίδιο συμβαίνει και μέ κάποιον άλλο επισκέπτη πού είναι άπέναντί μας. ‘Ο Γέροντας τον έμπόδισε και τοῦ πήρε την κασσέτα. Μας εξηγεί ότι δέν είναι καλό νά έχουμε μαγνητόφωνο, γιατί έδω κουβεντιάζουμε και διάφορα προσωπικά θέματα, τά όποια δέν πρέπει ν’ ακούσουν άλλοι.

Δειλά βγάζω τό σημειωματάριό μου. Τό παρατηρεί ό Γέροντας και μου λέει χαμογελώντας:

— Θα γράψεις για νά τά βάλεις στην έφημερίδα;

‘Η συζήτησή μας κράτησε τρεις ώρες. Τά θέματά μας πολλά κι ενδιαφέροντα. Στα πρόσωπα των αδελφών βλέπω την κατάνυξη. ‘Η πνευματική ώφέλεια είναι προφανής. Καθήσαμε στα κούτσουρα σαν σέ αναπαυτικές πολυθρόνες. ‘Η σωματική εξάντληση από την όδοιπορία είχε χαθεί, γιατί, όπως λέει ό Γέροντας, τά πνευματικά ξεκουράζουν.

η’. ‘Αντιπροσωπεΐες άπ’ όλη την ‘Ελλάδα

Πέρασαν σχεδόν τρεις ώρες στό ύπαίθριο άρχονταρίκι τοῦ π. Παϊσίου. “Επρεπε νά φύγουμε, γιατί ό Γέροντας ήθελε χρόνο «για τά πνευματικά». ‘Εμείς τελειώσαμε, εκείνος άρχιζε πάλι. “Ηδη δύο νέοι, μέ έκδηλη τή χαρά, φωνάζουν έξω από τό σύρμα:

– Πάτερ, εὐλογεῖτε.

– Περάστε ἀπό τίς τρύπες τοῦ σύρματος, τοὺς ἀπαντάει ἀστειευόμενος ὁ Γέροντας.

Γίναμε ἐννιά. Ὅρθιοι γιὰ ἀναχώρηση. Ἀπασχολῶ γιὰ λίγο τόν Γέροντα. Μοῦ δίνει ἀνάπαυση πνευματική καί μοῦ συνιστᾷ ὑπομονή. Ἡ ἰδιαίτερη συζήτηση διακόπτεται, καθώς χωρίς νά τό καταλάβουμε μιά ὁμάδα νέων εἰσορμᾷ καί φτάνει κοντά στό Γέροντα. Στά πρόσωπα αὐτῶν τῶν παιδιῶν βλέπω τήν καλή περιέργεια πού ἔχουν. Ὁ π. Παῖσιος χαιρετάει, ρωτάει, προσφέρει λουκούμι καί νερό. Τώρα στήν καλύβη ὑπάρχουν ἀντιπροσωπεῖες ἀπ' ὅλα τά μέρη τῆς Ἑλλάδας. Ἐμεῖς ἀπό τήν Κόνιτσα, δύο ἀπό τή Σάμο, ἕνας ἀπό τήν Ἰκαρία, τρεῖς ἀπό τή Λάρισα, δύο ἀπό τήν Πελοπόννησο, ἀρκετοί ἀπό τήν Κρήτη. Ὅλοι θέλουν νά δοῦν καί ν' ἀκούσουν τόν π. Παῖσιο, ἀλλά καί νά ἐξωτερικεύσουν κάποιον κρυφό τους πόνο.

Μεγάλο ἰατρεῖο ἢ «Παναγούδα»! Ὁ Γέροντας μαζεύει τόν ἀνθρώπινο πόνο, τόν κάνει δικό του πόνο, τόν προσθέτει στίς δικές του σωματικές ὀδύνες, τόν κάνει ἀγαστεναγμό, προσευχή καί δάκρυ. Ἐχει εὐαισθησία στούς πονεμένους, γιατί καί ὁ ἴδιος ἔχει πολλές ἀσθένειες καί ὑπομένοντας τόν πόνο τρυγάει πνευματικό καρπό. Συχνά λέει ὅτι ὑποφέρει τίς ἀσθένειες καί δέν παραπονεῖται «γιὰ νά μή φάει τά ἔτοιμα». Αὐτό διδάσκει καί στούς ἐπισκέπτες του.

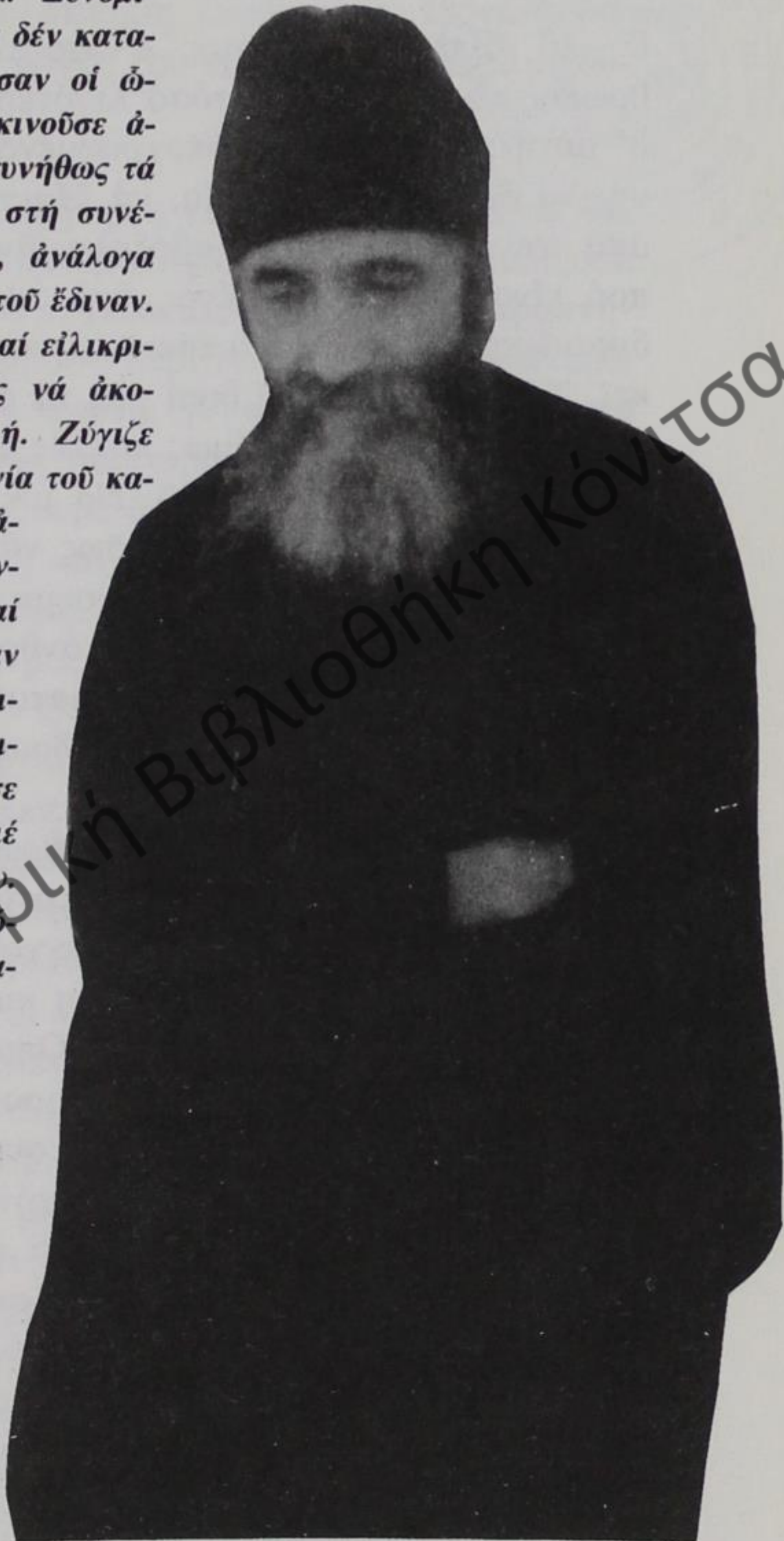
Κεφάλαιο Γ'

ΔΙΔΑΧΕΣ

Οί διδαχές του π. Παϊσίου πού καταχωροῦνται σέ τούτο τό κεφάλαιο ἀντλήθηκαν κυρίως ἀπό τρεῖς πηγές: α') Ἀπό ἐπιστολές του σέ γνωστά του πρόσωπα τῆς χρονικῆς περιόδου 1971-76. Τότε ὁ Γέροντας ἔγραφε πολλά γράμματα. Ἀργότερα εἶχε βάλει κανόνα νά μήν ἀπαντάει, γιατί ἡ ἀλληλογραφία ἦταν πολύ μεγάλη καί δέν διέθετε τόν ἀνάλογο χρόνο. β') Ἀπό προσωπικές σημειώσεις πού κρατοῦσα κάθε φορά πού ἐπισκεπτόμουν τό Γέροντα στό Ἅγιον Ὄρος, ἀρχικά στό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς Σταυρονικήτα κι ἔπειτα στό κελί τῆς Παναγούδας τῆς Κουτλουμουσιῶ. Μέρος τῶν σημειώσεων αὐτῶν δημοσιεύτηκε στό βιβλιαράκι «Ἀθωνικόν Ἡμερολόγιον», τό ὁποῖο κυκλοφόρησε εὐρέως. Καί γ') ἀπό διάφορες μαγνητοταινίες καί κείμενα πού μοῦ ἔστειλαν γνωστοί καί ἄγνωστοι ἄνθρωποι ἀνταποκρινόμενοι σέ σχετική μου ἔκκληση.

Ὅπως εἶναι γνωστό ὁ π. Παῖσιος δέν ἔκανε κηρύγματα καί ὁμιλίες. Δέν ἦταν λόγιος καί πτυχιούχος θεολόγος. Τό Δημοτικό Σχολεῖο εἶχε τελειώσει καί μετά συνέχισε τίς σπουδές του στό ἀσκητικό κελί μέ δάσκαλο τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ὁ Γέροντας ἦταν διαλεκτικός. Ἄκουγε τόν πονεμένο ἄνθρωπο καί φρόντιζε νά τόν βοηθήσει μέ ἀπλό τρόπο. Ἡ ἀγιότητά του γλύκαινε κάθε του λόγο. Τόν ἔβλεπες νά μιλάει πλέκοντας κομποσχοῖνι ἢ ξεβγάζοντας τό ράσο του στή λεκάνη ἢ παίζοντας μέ τό γατάκι. Πρῶτα προσέφερε τά ὑλικά, δηλ. γλυκό, ξηρούς καρπούς, νερό καί ὅ,τι ἄλλο βρισκόταν στό κελί του καί ὕστερα ἀνοίγε τή βρύση τοῦ Πνεύματος καί δίδασκε τούς ἐπισκέπτες του μέ λόγια ἀπλά, χαριτωμένα καί ἀφτιασίδωτα. Τά παραδείγματα πού χρησιμοποιοῦσε ἦταν παρμένα ἀπό τή ζωή, τή φύση, ἀλλά καί ἀπό τήν τέχνη

τοῦ μαραγκοῦ πού ἦταν τό κοσμικό του ἐπάγγελμα. Συνομιλώντας μέ τό Γέροντα δέν καταλάβαινες πῶς περνοῦσαν οἱ ὥρες. Ἡ συζήτηση ξεκινοῦσε ἀβίαστα, μέ ἀφετηρία συνήθως τά βιοτικά. Προχωροῦσε στή συνέχεια στά πνευματικά, ἀνάλογα μέ τά ἐρεθίσματα πού τοῦ ἔδιναν. Μιλοῦσε ἀπό ἀγάπη καί εἰλικρινές ἐνδιαφέρον χωρίς νά ἀκολουθεῖ κάποια γραμμή. Ζύγιζε τόν πόνο καί τήν ἀγωνία τοῦ καθενός κι ἐνεργοῦσε ἀνάλογα. Ἦταν ὁ Γέροντας τῶν πονεμένων καί τῶν πασχόντων. Ἦταν ἡ κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ. Ἐκανε διαλείμματα, χαριτολογοῦσε καί γινόταν οἰκεῖος μέ τούς ἐπισκέπτες του. Ὅταν τόν ἀποχωρίζουν, αἰσθανόσουν βαθύτατη συγκίνηση.

α'. Για τήν πνευματική ζωή

α'. Είπε ὁ π. Παῖσιος: «Ὅσο πιά πνευματικός ἄνθρωπος εἶναι κάποιος, τόσο λιγότερα δικαιώματα ἔχει σ' αὐτή τή ζωή. Εἶναι ὑποχρεωμένος νά κάνει ὑπομονή, νά δέχεται τήν ἀδικία, νά δέχεται καί τίς βρυσιές ἀπό τόν ἄλλο. Ἐνα στραβόξυλο (ἄνθρωπος ἀνάποδος) πού εἶναι ἀπομακρυσμένος ἀπό τό Θεό, ἔχει πολλά δικαιώματα. Καί νά χτυπάει καί νά βρίζει καί νά ἀδικεῖ. Τά δικαιώματα τά δικά μας τά φυλάγει ὁ Θεός γιά τήν ἄλλη ζωή. Ἐμεῖς ὅμως πολλές φορές ἀπό ἀνοησία ζητᾶμε νά δικαιωθοῦμε ἐδῶ. Νά μή ζημιωθοῦμε καθόλου. Ἄν μᾶς ποῦν κάτι, ἀμέσως νά δικαιολογηθοῦμε. Καί μετά νομίζουμε ὅτι πιστεύουμε στό Θεό. Αὐτό εἶναι μιά μεγάλη κοροϊδία. Ἡ ἀνθρώπινη δικαιοσύνη δέν λέει τίποτε γιά ἕναν πνευματικό ἄνθρωπο. Εἶναι ὅμως ἕνα φρένο γιά τούς ἀνάποδους ἀνθρώπους».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν λεπτές ψυχές, πού ἔχουν πολύ φιλότιμο καί λεπτότητα, λυποῦνται καί πάσχουν ἀπό μελαγχολία ἢ αὐτοκτονοῦν κιόλας. Εἶναι εὐαίσθητοι οἱ ἴδιοι καί ὁ διάβολος τούς κάνει ἀκόμα πιά εὐαίσθητους. Ὅπως καί τούς σκληρούς τούς κάνει ἀκόμα πιά σκληρούς. Βοηθάει καί ὁ διάβολος τήν κλίση τους». Καί συμπλήρωσε: «Αὐτές τίς καταστάσεις ὁ ἄνθρωπος νά μήν τίς ἀντιμετωπίζει μόνος του. Δέν πρέπει νά πεῖ ὅτι ἔχει μιά λύπη καί θέλει μόνος του νά τήν ἀξιοποιήσει, νά βγάλει κάτι πνευματικό. Ὅταν κανεῖς βαδίζει μέ τό λογισμό του, ὁ διάβολος θά τόν δουλεύει κανονικά. Μπορεῖ νά τόν βοηθήσει γιά μιά στιγμή καί μετά νά τοῦ ἀνοίξει μιά ὀλόκληρη κατάσταση. Ἡ ὁ ἄλλος λέει θά σιωπήσει, βάζει ἕνα κανόνα στόν ἑαυτό του, ἐπειδή τόν μάλωσε

κάποιος, καί για ένα διάστημα δέν μιλάει. Καί μετά δημιουργεῖται μιά ὀλόκληρη κατάσταση. Ποτέ ὁ ἄνθρωπος νά μή βάζει ὁ κανόνες. Εἶναι ἐπικίνδυνο αὐτό».

γ'. Σέ κάποια συζήτηση γύρω ἀπό πνευματικά θέματα καί μετά ἀπό τήν ὁμολογία μερικῶν ὅτι βαδίζουν τήν ἁμαρτωλή ὁδό, ὁ π. Παῖσιος εἶπε τά ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Μά κι ἐγώ, ὅσο περνᾶν τά χρόνια δέν μπορῶ νά κάνω πνευματικό ἀγώνα, γι' αὐτό λέω πότε νά μέ πάρει ὁ Θεός νά φύγω νωρίτερα. Πολλές φορές παρεκκλίνουμε, γιατί νομίζουμε ὅτι κάτι κάνουμε μόνοι μας. Ὁ Θεός μᾶς βοηθάει καί δέν τό καταλαβαίνουμε. Νομίζουμε ὅτι προχωρᾶμε. Στήν ἀρχή φυσικά μᾶς δίνει καμιά καραμέλα νά μᾶς ξεγελάσει κι ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι ἐργαστήκαμε. Ὁ Θεός ὅμως μᾶς τήν ἔδωσε γιά νά μᾶς δείξει ὅτι ὑπάρχει ζαχαροπλαστεῖο πάνω, γιά νά πᾶμε μόνοι μας. Ἐμεῖς ὅμως ἐνῶ στήν ἀρχή ξεκινᾶμε μέ ὄρεξη, μετά κουραζόμαστε. Νά ξέρετε ἀκόμα ὅτι καί ὅταν παρεκκλίνουμε ἀπό ἀδυναμία καί αὐτό βοηθάει κατά κάποιο τρόπο, γιατί μᾶς ἐγκαταλείπει λίγο ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ γιά νά ταπεινωθοῦμε. Ἐτσι ταπεινώνεται ὁ ἄνθρωπος. Μετά ἔρχεται ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ καί γνωρίζει τόν ἑαυτό του. Τότε καταλαβαίνει τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Νά σᾶς πῶ ἕνα παράδειγμα: Ὅπως τό μωρό παιδάκι, πού μόλις μεγαλώσει λίγο τό πιάνει ἡ μαμά του ἀπό τά χέρια κι αὐτό ἀνοίγει μεγάλα βήματα καί νομίζει ὅτι πάει καλά καί δέν παρεκκλίνει. Μετά ὅμως, ἂν συνεχίσει αὐτή ἡ δουλειά, τό παιδί θά γίνει ἀτροφικό. Ἄν τοῦ κρατάει συνεχῶς τά χέρια, θά δημιουργηθεῖ στό παιδί μιά ψευδαίσθηση καί μόλις θελήσει μόνο του νά προχωρήσει, θά πάρει τούμπα. Καταλαβαίνετε ὅτι αὐτά τά βήματα δέν ἦταν δικά του».

δ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Δέν ἔχω ἀσχοληθεῖ μέ πολλά πράγματα. Λίγα πατερικά ξέρω καί προσπαθῶ..., τέλος πάντων. Αὐτό πού ἔχω καταλάβει, εἶναι ὅτι δέν ὑπάρχει φαρμάκι στόν ἄνθρωπο. Τά φαρμάκι γίνεται γλυκό, ὅταν τό ἀντιμετωπίζεις πνευματικά. Βλέπουμε πολλές φορές ἕναν ἄνθρωπο νά ἁμαρτάνει. Λυπεῖται ὅμως πραγματικά, μετανοεῖ, νιώθει λύπη, ἐξομολογεῖται κι ἔχει θεία παρηγορία. Καί ὅταν δέν νιώθει αὐτή τήν παρηγορία, τότε πρέπει νά καταλάβει ὅτι κάποια ἐξέλιξη τόν πειράζει μέσα του. Τόν πειράζει ὁ λογισμός καί πρέπει νά πάει νά τό πεῖ αὐτό, ὁπότε ἔρχεται ἡ παρηγορία. Τό ἴδιο γίνεται καί ὅταν συμμετέχει σέ μία στενοχώρια ἑνός ἀδελφοῦ πού ὑποφέρει. Κάνει προσευχή, παρακαλεῖ καί τόν βοηθάει ὁ Θεός».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλές φορές βλέπω ἕνα παράξενο πράγμα νά συμβαίνει στούς θρησκευτικούς ἀνθρώπους, τό ὁποῖο πού θυμίζει τή λαχαναγορά. Ἐκεῖ ὅλοι φωνάζουν. Ὁ ἕνας λέει πάρε πορτοκάλια, ὁ ἄλλος λέει πάρε παντζάρια κ.λπ. Ὁ καθένας γιά νά καταφέρει νά πουλήσει τά πράγματά του. Κάτι παρόμοιο γίνεται καί μέ τούς χριστιανούς. Λένε μερικοί, ἂν μπεῖς σ' αὐτόν τό σύλλογο θά σωθεῖς, ἂν μπεῖς ἐκεῖ θά σωθεῖς, ἐνῶ πολλοί ἄνθρωποι δέν εἶναι οὔτε γιά ἐδῶ οὔτε γιά ἐκεῖ, εἶναι γιά κάπου ἄλλοῦ. Μά, γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἐνας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νά βοηθήσει. Νά βοηθήσει καί ὄχι νά στραγγαλίσει. Τώρα, ἄς ὑποθέσουμε, πηγαίνω σ' ἕνα στρατόπεδο γιά νά τούς πῶ μερικά πράγματα γιά τό μοναχισμό. Δέν θά τούς πῶ ψέματα. Γεγονότα θά τούς πῶ. Τί γίνεται ὅμως; Εἶναι ὅλοι αὐτοί γιά μοναχοί; Θά κάνω φυσικά κακό, γιατί ἴσως ν' ἀκολουθήσουν μερικοί τό μοναχισμό καί μετά θά βασανίζονται καί θά εἶναι ἀποτυχημένοι. Πρέπει νά βρῶ τόν ἄγνό, γιά νά τοῦ βοηθήσω τήν κλίση».

στ'. Είπε πάλι ο Γέροντας για τό ίδιο θέμα: «Ένας θέλει άγιογραφία, έχει κλίση νά γίνει άγιογράφος, νά φτιάνει εικόνες πού θά κάνουν θαύματα. Νά γίνει. 'Ο άλλος θέλει νά γίνει έγγαμος ιερεύς. 'Η χαρά μου. Νά γίνει έγγαμος ιερεύς, νά βοηθηθεϊ. Θέλει άγαμος; Νά γίνει άγαμος. Θέλει μοναχός; Νά βοηθηθεϊ άνάλογα. Δέν χωροϋν όλοι στό ίδιο καλούπι. Μερικοί βασανίζουν τούς ανθρώπους ζητώντας τους νά κάνουν πράγματα αντίθετα άπ' ό,τι μποροϋν νά κάνουν».

ζ'. Είπε ο Γέροντας: «Δέν είναι καλό ν' αλλάζει κανείς πνευματικούς. Για σκεφτεϊτε μιά οϊκοδομή στήν όποία αλλάζουν συνέχεια οϊ μηχανικοί και οϊ οϊκοδόμοι. Δέν πρόκειται νά γίνει σωστή».

η'. Είπε ο Γέροντας: «'Ο πνευματικός πρέπει νά είναι έλεύθερος και νά ενεργεί άνάλογα. Νά μήν ακολουθεϊ κάποια γραμμή που του βάζουν οϊ άλλοι».

θ'. Είπε ο π. Παϊσιος: «Δέν δίνω συνταγές από μακριά. Δέν γίνεται γιατρός από μακριά. Μόνο ευχές δίνω».

ι'. Είπε ο Γέροντας: «'Όσο πίο ψηλά πετάξεις ένα πράγμα, μέ άνάλογη δύναμη θά πέσει κάτω και θά γίνει κομμάτια. Πολλές φορές βλέπουμε κάποιον νά έχει μεγάλη φαντασία για τόν έαυτό του, αλλά έξωτερικά δέν παθαίνει τίποτα για νά ταπεινωθεϊ. Αυτό είναι επικίνδυνο. Έχει φτάσει στήν έωσφορική έπαρση και βαθμολογεϊται, ο Θεός νά φυλάξει, ίδια μέ τό σατανά».

ια'. Ρώτησαν τό Γέροντα αν υπάρχουν στό "Άγιον Όρος πατέρες πού νά έχουν φτάσει στήν άγάπη εκεί-

νη, ὥστε νά θεωροῦν ὄλους τούς ἀνθρώπους ἀδελφούς κι ἐκεῖνος τούς ἀπάντησε: «Θά ἦταν πάρα πολλοί. Δυστυχῶς ὅμως. Λίγοι ὑπάρχουν, λίγες ψυχές. Ἐμεῖς οἱ ἀγιορεῖτες ἔχουμε πάθει μεγάλο κακό μέ τό Ἡμερολόγιο. Αὐτό θά καταστρέψει τό Ἅγιον Ὄρος. Αὐτό ἔχει καταστρέψει καί τόν κόσμον παντοῦ. Δημιούργησε μιά ὀλόκληρη κατάσταση».

ιβ'. Εἶπε πάλι ὁ Γέροντας: «Ἄσχολεῖται μέ ὄλα τά ἄλλα θέματα, ἐκτός ἀπό τόν ἑαυτό του. Ἐγώ νομίζω ὅτι ὅταν ἀσχοληθεῖ κανεῖς μέ τόν ἑαυτό του, ὄλα βρίσκουν τόν κανονικό τους ρυθμό. Κι αὐτό πρέπει νά κάνουμε. Ὁ διάβολος, βλέπετε, ἀνοίγει δουλειά, δίνει ἐργόχειρο στόν καθένα».

ιγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν διορθώσω ἐγώ τόν ἑαυτό μου, διορθώνεται ἕνα κομμάτι τῆς Ἐκκλησίας, ὅποτε μπορούμε νά συνεννοηθοῦμε. Ἐνα εἶναι τό Ἅγιον Πνεῦμα. Τώρα οἱ ἄνθρωποι κάνουν πολλά πνεύματα. Δέν μπορῶ νά καταλάβω».

ιδ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἄ Θεός δέν θά ζητήσῃ ἀπ' ὄλους τούς ἀνθρώπους τά ἴδια. Γιά τόν ἄλφα ἤ βῆτα λόγο δέν μπορεῖτε νά φύγετε ἀπό τόν κόσμο. Μπορεῖτε; Δέν μπορεῖτε. Θά μείνετε ἐδῶ. Θά προσπαθήσετε ὅσο μπορεῖτε ἐδῶ. Αὐτό ἔχει μεγάλη ἀξία».

ιε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἄ ἄνθρωπος δίνει τή σάρκα στό παιδί του. Ἄ Θεός δίνει τή ψυχή. Ὅταν τό παιδάκι μεγαλώσει, οἱ γονεῖς παύουν νά ἔχουν εὐθύνες. Ἄ Θεός δίνει στόν κάθε ἄνθρωπο καί τόν φύλακα ἄγγελο. Τόν βοηθάει καί σ' ὄλη του τή ζωή. Λοιπόν δέν πρέπει νά ἐμπιστευτοῦμε τόν ἑαυτό μας στό Θεό;».

ιστ'. Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα ἄν τόν κουράζουν οἱ ἄνθρωποι πού καθημερινά τόν ἐπισκέπτονται κι ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Νά σοῦ πῶ. "Όταν εἶναι πνευματική ἡ συζήτηση, δέν κουράζει. Κακό εἶναι ὅταν λένε οἱ ἄνθρωποι τελείως παράλογες ἐρωτήσεις. Ἐάν ἦταν ἀγράμματοι κι ἔκαναν τέτοιες ἐρωτήσεις, θά δικαιολογοῦνταν. Εἶναι ὅμως ἐπιστήμονες, μαθηματικοί καί σέ ρωτᾶνε τί σχέση ἔχει τό διάστημα μέ τή συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου. "Αντε τώρα βγάλε συμπέρασμα. Ἐγώ σ' αὐτούς συνήθως λέω τά ἑξῆς: "Ἐχω καφέ καί κανά δυό κουτιά ἀσπιρίνες. Καθίστε σέ κανένα ἴσκιο καί σιγά σιγά νά τό λύσουμε τό θέμα σας". Βλέπετε χρειάζεται νά ἔχουμε καφέ καί ἀσπιρίνες.. Ἀντίθετα κάποτε εἶχα τρία βράδια στή σειρά πού δέν εἶχα κοιμηθεῖ σχεδόν καθόλου. Ζήτημα τά τρία βράδια ἄν εἶχα κοιμηθεῖ τρεῖς ὥρες. Κι ὅμως δέν κουράστηκα. "Όταν ὅμως τυχαίνει καμιά συζήτηση γεμάτη ἐρωτήσεις ἀπό ἀνθρώπους πού ἔχουν ἐξωτερική μόρφωση, μέ ζαλίζουν μέ 500 ἐρωτηματικά καί μέ πιάνει τό κεφάλι. Αὐτό εἶναι πού μέ κουράζει».

κ. Ρώτησα κάποτε τό Γέροντα πῶς πρέπει νά ἀντιμετωπίζουμε τούς ἐπαίνους καί τά ἐγκώμια καί μοῦ εἶπε: «Νά ἔχετε ταπείνωση καί νά γνωρίζετε καλά τόν ἑαυτό σας. Νά σᾶς πῶς ἓνα παράδειγμα: "Όταν σκαλίζω στό ξύλο μιά μορφή Ἁγίου καί τελειώνω, νομίζω ὅτι εἶναι καλή. Τήν ξανακοιτάζω μετά ἀπό λίγο καί βλέπω ὅτι ἔχει ἐλλείψεις. "Αν βάλω τό φακό θά δῶ ὅτι δέν εἶναι τίποτα τό σπουδαῖο. Τό ἴδιο πάλι συμβαίνει καί μέ τά χέρια. Βλέπουμε ὅτι εἶναι καθαρά. "Αν βάλουμε ὅμως τό φακό, θά δοῦμε ὅτι ἔχουν βρωμιές καί πολλά μικρόβια. Τό ἴδιο γίνεται κι ὅταν κοιτᾶμε προσεκτικά τόν ἑαυτό μας. Βλέπουμε ὅτι δέν εἴμαστε τίποτα κι ἄς λέει ὁ κόσμος».

ιη'. Είπε ο Γέροντας: «Λέμε καμιά φορά ότι έχουμε αγάπη, έχουμε αγάπη. Τί είδους όμως είναι; Πώς θα φτάσει ο άνθρωπος στην πνευματική αγάπη που να θεωρεί όλο τον κόσμο αδέρφια του; Μά θα μάθει κανείς ότι αυτός είναι είδωλολάτρης, είναι ιεχωβάς... Ναι, αλλά είναι κατά σάρκα αδελφός. "Οχι φυσικά κατά πνεῦμα, που είμαστε οί ὀρθόδοξοι. Πρέπει να κλάψουμε και γι' αυτόν. "Η πάλι, αν ένας ὀρθόδοξος γινόταν ιεχωβάς ἢ παπικός, πόσο θα ἔκλαιγα; Τώρα τόσα ἑκατομμύρια ὑπάρχουν που δέν είναι ὀρθόδοξοι. Πόσο ἔχω κλάψει; Ἐπομένως βρίσκομαι πολύ μακριά ἀπό τήν πραγματική αγάπη».

ιθ'. Είπε ο Γέροντας: «"Όλοι μας πρέπει να ἔχουμε ὑπομονή. Καί μικροί καί μεγάλοι. Να ἔχουμε ὑπομονή, γιατί τά νεῦρα μας είναι λιγάκι τεντωμένα. Ἐγωισμό λίγο-πολύ ὅλοι ἔχουμε. Ὅποτε, ὅταν μᾶς κυριεύει ὁ ἔγωισμός, μικρό θέμα, μέγας καυγάς. Καί ἀρχίζει λοιπόν να μπαίνει ὁ πειρασμός μέσα στην οἰκογένεια. Ὅτιδήποτε κι ἄν βλέπετε ἐκείνη τή στιγμή, μήν κάνετε παρατήρηση. Δέν βοηθάει. Κάντε λίγη ὑπομονή καί λίγη προσευχή. Μετά, ὅταν θά ἡρεμήσει ὁ ἄλλος, μπορεί κανείς να συνεννοηθεῖ. Βλέπουμε τούς ψαράδες. Ἄν δέν ὑπάρχει μπουνάτσα, δέν πᾶν να ψαρέψουν. Να κάνετε ὑπομονή καί να ἔχετε πολλή ἐμπιστοσύνη στό Θεό. Δέν ἔχουμε συνειδητοποιήσει ἀκόμα πώς ὁ Θεός μᾶς παρακολουθεῖ καί μᾶς βοηθάει. Αυτό δέν τό ἔχουμε καταλάβει. Ἄν τό καταλάβουν αυτό οί ἄνθρωποι, θά ἔχουν μεγάλη σιγουριά καί θά δώσουν καί τήν ψυχή τους καί τόν ἑαυτό του στό Θεό».

κ'. Σέ γνωστό ἱερομόναχο ὁ π. Παῖσιος, διηγήθηκε τά ἑξῆς: «Ὅταν ἔρχεται ἡ Χάρη ἡ μεγάλη, ὁ ἄνθρω-

πος δέν άντέχει. Συνταράσσεται όλόκληρος. "Οπως τό σῶμα πού συνταράσσεται από ήλεκτρικό ρεῦμα. Δέν άντέχει τόση μακαριότητα. Τότε δάκρυα, μακαριότης, χαρά άνέκφραστη, αλλοίωση, θεϊός έρως. Θυμάται κάτι πού μου εΐχε συμβεΐ παλιότερα. Εΐχα μιά όλόκληρη νύχτα τά λείψανα τοῦ άγίου Ἄρσενίου πάνω στό κρεβάτι καί άγρυπνοῦσα προσευχόμενος. Ξαφνικά έμφανίστηκε ό διάβολος, μέ άρπαξε καί μέ πέταξε κάτω φωνάζοντας: —Τί κάρα εΐναι αὐτή; Τότε φώναξα: —"Άγιε τοῦ Θεοῦ, βοήθησέ με. Ἄμέσως ό διάβολος έγινε άφαντος καί ή ψυχή μου γέμισε από άνέκφραστη μακαριότητα. Τό πρωΐ ήρθε ένας γνωστός μου κι έμεινε κατάπληκτος από τήν αλλοίωση πού εΐχε προξενήσει στό πρόσωπό μου ή Χάρη».

κα'. Εΐπε ό Γέροντας: «Τά πρώτα δάκρυα τής μετανοΐας κουράζουν. Τά δευτέρα εΐναι τής θεωρίας, τά όποΐα δέν κουράζουν, ένῶ τά έρωτικά δάκρυα, τής άγάπης καί τοῦ Θεΐου έρωτος, εὐφραΐνουν τήν καρδιά».

κβ'. Εΐπε ό Γέροντας: «Τά δάκρυα τοῦ μοναχοῦ έχουν καθαρτική άξία για τήν ψυχή, όταν αναμιχθοῦν μέ τόν ιδρώτα του».

κγ'. Εΐπε πάλι ό Γέροντας: «Τά πρώτα δάκρυα εΐναι τής θείας παρηγορίας. Σπάει καί κλαΐει εκείνος πού λέει τήν εὐχή. Ἡ δεύτερη κατάσταση εΐναι τής δοξολογίας καί κινεΐται σέ άλλο χῶρο. Τά πρώτα δάκρυα καταβάλλουν καί τό σῶμα, ένῶ τά δευτέρα δίνουν όλες τίς βιταμίνες καί στό σῶμα καί στήν ψυχή. Εΐναι τής αγαλλιάσεως καί τής δοξολογίας. Ἄπ' αὐτοῦ βλέπει κανείς τή διαφορά».

κδ'. Είπε ο Γέροντας: «Μοιάζουμε με τις τσουκνίδες. Από μακριά φαίνονται πράσινες, δροσερές, σαν πεδιάδα, σαν κήπος, μά όταν πλησιάσεις και τις αγγίξεις, τότε βλέπεις την άσχήμια τους και νιώθεις τό κεντρί τους».

κε'. Είπε ο Γέροντας σέ κάποιο νέο: «Μή στηρίζεσαι πάνω στις γνώσεις σου. Γιά νά δεχτείς μέσα σου τή θεία γνώση, πρέπει νά καταργηθεῖ ἡ κατά κόσμον γνώση. Γίνε ἀπλός σαν παιδί. Μή καυχᾶσαι γιά τίς γνώσεις σου. “Ἡ γνῶσις φυσιοῖ”».

κστ'. Είπε ο Γέροντας: «Σήμερα κοιτάζουμε ν' αγιάσουμε μέ λίγο κόπο. Ξεφύγαμε ἀπό τήν παράδοση. Δέν βλέπουμε τόν πρῶτο μέσα στό στίβο, ἀλλά τούς τελευταίους».

κζ'. Είπε πάλι ο Γέροντας: «Όσο περισσότερο κουράζεσαι, τόσο περισσότερο ἀπολαμβάνεις Χάρη καί χαρά».

κη'. Είπε ο Γέροντας: «Ο Θεός μπορεί νά γεμίσει τήν καρδιά μας μέ τόση μακαριότητα καί ἀγάπη πού μη ἀντέχοντας θά πέφταμε κάτω. Ἀλλά τότε θά ἐγκαταλείπαμε τά μοναστήρια καί θά κλεινόμαστε στά σπήλαια. Οἱ κοσμικοί θά ἐγκατέλειπαν τίς ὑποθέσεις τους καί τίς οἰκογένειές τους. Γι' αὐτό ο Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀγάπη, δέν μᾶς γεμίζει μέ τέτοια μακαριότητα».

κθ'. Είπε ο Γέροντας: «Στίς κρίσεις σας πάντα νά βάζετε ἕνα ἐρωτηματικό. Δέν ξέρουμε τί μπορεί νά συμβαίνει».

λ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ θυμός χρειάζεται, ὅταν πρόκειται νά ὑπερασπιστοῦμε τήν πίστη μας καί ὄχι φυσικά τόν ἑαυτό μας. Ὅταν βλέπουμε ὅτι πολεμεῖται ἡ πίστη μας, πρέπει νά θυμώνουμε. Ἄν κατηγορήσουν ἐμένα, ἔχω ὑποχρέωση νά τό δεχτῶ. Ἄν ὅμως κατηγορήσουν ἢ πολεμήσουν τήν Ὁρθοδοξία, χρειάζεται νά θυμώσω».

λα'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ πνευματική ζωή πρέπει ν' ἀρχίζει μέ τήν καρδιά. Τότε ὅλα πηγαίνουν καλά. Νά καταλάβει ὁ ἄνθρωπος ὅτι τά ὅσα ἔζησε μέχρι τώρα, δέν ἦταν τίποτα».

λβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν φιλοξενοῦμε κάποιον καί εἶναι νηστεία, νά προσέχουμε τά φαγητά. Ἄν θέλει ἀρτύσιμο φαγητό, νά τοῦ ποῦμε νά ἔρθει τήν ἄλλη μέρα νά τοῦ τό δώσουμε, νά τοῦ ποῦμε ὅτι τοῦ τό χρωστοῦμε. Νά προσέχουμε ἐμεῖς οἱ χριστιανοί, γιατί βλασφημεῖται τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ στους ἄλλους».

λγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Νά μή διαβάσετε ἐφημερίδες καί νά μή βλέπετε τηλεόραση. Πολλές φορές καί θρησκευτικά περιοδικά κάνουν ζημιά στους χριστιανούς, γιατί διεγείρουν τό θυμό κατά προσώπων καί γενικά προκαλοῦν σύγχυση. Προσοχή σέ ὅλα. Νά διαβάσετε πατερικά βιβλία».

λδ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Στήν πνευματική ζωή χρειάζεται κάποτε νά βιάζουμε τόν ἑαυτό μας. Πολλές φορές ἔχουμε πνευματική ἀνορεξία. Νά βιάζουμε τόν ἑαυτό μας νά φᾶμε μιά μπουκιά καί θά ἀνοίξει ἡ ὄρεξη. Ὅπως κάνουμε καί στό στραμπουλισμένο χέρι. Ἄν τό χαϊδεύουμε μόνο, δέν θά περάσει. Θέλει μιά ἀπότο-

μη κίνηση για νά πάει στη θέση του. Νά μή μοιάζουμε τή χελώνα πού ξεκίνησε για τό γάμο κι ἔφτασε στά βαφτίσια!».

λε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Όταν κανείς εἶναι ἐλευθερωμένος ἀπό τό ἄγχος, τότε ἀναπαύονται κοντά του κάθε εἶδους ἄνθρωποι».

λστ'. Εἶπε ὁ π. Παῖσιος σέ ἐπισκέπτη του πού εἶχε πνευματικά ἐνδιαφέροντα: «Σκέψου τό φίδι πού ὅλο τό χειμῶνα εἶναι κάτω ἀπό τήν πέτρα καί τήν ἀνοιξη πάει νά βγεῖ στόν ἥλιο κι ἐμεῖς τό σκοτώνουμε. Σκέψου ἂν ὁ Θεός σ' ἔκανε γαϊδούρι – ἀφέντης εἶναι, ὅ,τι θέλει κάνει – καί σέ φόρτωναν πράγματα καί φορτωνόσουν καί τό ἀφεντικό σου στήν πλάτη σου καί ὕστερα σέ ἔβαζαν σέ κάποιο λάκκο καί σέ χτυποῦσαν. Θά τό ἤθελες: Ἄν σκεφτεῖς ὅλα αὐτά, τότε θά φορτωθεῖς ἐσύ τά βάρη τοῦ γαϊδάρου. Καί θά δοξάσεις τό Θεό πού σέ ἔκανε ἄνθρωπο, πού μπορεῖς νά κερδίσεις τόν Παράδεισο, γιατί για τόν ἄνθρωπο ὑπάρχει Παράδεισος καί Κόλαση, για τά ζῶα δέν ὑπάρχει».

λζ'. Εἶπε πάλι ὁ Γέροντας: «Όταν ἀγαπᾶς τά ζῶα, αὐτά τό δαισθάνονται καί σέ βλέπουν διαφορετικά, σάν φίλο. Στόν Παράδεισο, πρὶν ἀπό τήν πτώση, τά ζῶα ἦταν φίλοι μέ τόν ἄνθρωπο. Ὁ Ἄδάμ εἶχε διορατικό χάρισμα -πνευματική ὄραση- κι ἔβλεπε τίς ἀνάγκες ὄλων τῶν ζώων καί τά βοηθοῦσε. Ὁ ἀετός ἦταν φτιαγμένος νά τρώει μόνο νεκρά ζῶα, ἀλλά μετά ἀγρίεψε καί τρώει καί τά ζωντανά. Ὅλα τά ζῶα ἦταν ἡμερα καί ἀγρίεψαν μετά τήν πτώση».

λη'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος δίνεται πρῶτα

ὄλος στό Θεό καί μετά ὁ Θεός τόν καθαρίζει καί τόν δίνει στούς ἀνθρώπους. "Όταν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει ὅτι εἶναι ὁ χειρότερος ὄλων, τότε ἕνα "Κύριε ἐλέησον" πού θά πεῖ γιά τόν κόσμο ἀξίζει περισσότερο ἀπό χίλια "Κύριε ἐλέησον" τοῦ ἄλλου».

λθ'. Δύο προσκυνητές τοῦ Ἁγίου Ὀρους πῆγαν στόν π. Παῖσιο καί τοῦ ζήτησαν λόγο παρηγορίας κι ἐκεῖνος ἀνταποκρινόμενος στήν πνευματική τους δίψα τούς εἶπε τά ἑξῆς: «Τί νά σᾶς πῶ; Νά σᾶς πῶ γιά κάποιον, πού πρό ὀλίγων ἡμερῶν πλημμύρισε τό κεφάλι του ἀπό θεῖο φῶς καί ὁ ἴδιος δέν αἰσθανόταν ἄν βρισκόταν στό σῶμα του. Ἐρπάγη τῷ πνεύματι. Ὅταν ἐπανῆλθε κι ἔφυγε ἐκεῖνο τό ἄκτιστο καί οὐράνιο φῶς, ἀντίκρισε ἔξω τό φυσικό φῶς τοῦ ἡλίου καί εἶδε τήν τεράστια διαφορά. Νόμισε ὅτι ἔξω εἶχε γίνει ἔκλειψη ἡλίου. Τόση ἦταν ἡ διαφορά. Τό σῶμα του τό ἔνιωθε βαρύ. Ἄρχισε τότε νά κλαίει γοερῶς ἀναζητώντας τή γλυκύτητα καί τή λαμπρότητα ἐκείνου τοῦ φωτός».

μ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Νά μή φέρνουμε σέ δύσκολη θέση τό Θεό. Αὐτός εἶναι ὄλος ἀγάπη. Δέν θέλει νά μᾶς βλέπει δυστυχισμένους. Τί γίνεται ὁμως; Ἄν μᾶς δώσει πολλή Χάρη, ὑπερηφανευόμαστε. Νά μή μᾶς δώσει, θά εἴμαστε δυστυχισμένοι καί ἀπελπισμένοι».

μα'. Ἐπί 17 μῆνες (1972-73) ὑπηρέτησα στρατιώτης στίς στρατιωτικές φυλακές Μπογιατίου (Ἁγίου Στεφάνου) Ἀττικῆς. Ἐκεῖ ὑπῆρχαν καί πολλοί κρατούμενοι πού ἦταν ἰεχωβάδες καί ἔκτιαν πολυετεῖς ποινές φυλακίσεως. Μέ ἄρκετούς ἀπό αὐτούς, λόγω ἀπασχολήσεώς μου καί στά διάφορα γραφεῖα τῆς Διοικήσεως τῶν Φυλακῶν, εἶχα ἔλθει σέ ἐπαφή καί μέ πικρία

εἶχα διαπιστώσει τήν ψυχική διαστρέβλωση πού εἶχαν ὑποστεῖ αὐτοί οἱ ἄνθρωποι. Ἀξιολύπητοι ἐπίσης ἦταν καί οἱ ναρκομανεῖς κρατούμενοι, οἱ ὁποῖοι ἔκοβαν τίς φλέβες τους μέ λεπίδες καί κατάπιναν διάφορα ἀντικείμενα. Ζώντας λοιπόν σέ μιά τέτοια κοινωνία, φυσικό ἦταν νά λαχταρῶ ἀκόμα περισσότερο τό "Ἁγιον Ὅρος καί τό Γέροντα. Αὐτή ἡ λαχτάρα μου ἔδινε μιά μυστική δύναμη καί μπορούσα νά ἡσυχάζω διαβάζοντας ὦρες στίς σκιές τῶν δέντρων, στό γραφεῖο καί ὄχι σπάνια πάνω στίς σκοπιές. Ὁ χρόνος περνοῦσε χωρίς νά τό καταλαβαίνω. Δέν μέ συγκινοῦσε ἡ ἔξοδος. Τρυφοῦσα στά πατερικά βιβλία, σχεδόν ἀδιάκοπα καί κάθε Κυριακή πήγαινα στόν "Ἁγιο Στέφανο καί κοινωνοῦσα. Κατά διαστήματα λάβαινα γράμματα ἀπό τόν π. Παῖσιο, τά ὁποῖα μου προκαλοῦσαν ἀπερίγραπτη πνευματική χαρά καί μέ ἔβγαζαν ἀπό πολλά ἀδιέξοδα. Παραθέτω ἐδῶ ἓνα:

Τίμιος Σταυρός 4-11-72

Ἀγαπητέ ἀδελφέ Διονύσιε, χαῖρε.

Ἐλαβα τήν ἐπιστολή σου καί εἶδα τήν μεγάλην ἀγωνίαν σου. Σχετικά μέ τό θέμα τῶν ἰεχωβάδων νά μὴν ἀγωνιᾶς καί νά μὴν ταρασσεσαι. Φρόντισε ὅσο μπορείς νά ζεῖς τήν Ὁρθοδοξίαν καί νά βοηθᾶς χωρίς νά ἐπιδιώκεις. Ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ θά σέ προδίδει. Ἐάν τύχει νά συναντήσεις κανέναν ἰεχωβά χωρίς νά τό θέλεις, κάνε προσευχή καί ὅ,τι σέ φωτίσει ὁ Θεός πράξε.

Ἐπίσης καί μέ τούς ναρκομανεῖς τό ἴδιο νά κάνεις. Διά νά βοηθηθεῖ κανεῖς θά πρέπει νά ἔχει ἀνοικτόν τόν δέκτην τῆς καρδιᾶς του, γιά νά δεχθεῖ τά σήματα τοῦ ἄλλου. Δι' αὐτούς πού δέν ἔχουν τόν δέκτην τῆς καρδιᾶς ἀνοικτόν, θά πρέπει νά παρακαλέσουμε πρῶτα τόν Θεό νά τούς ἀνοίξει τόν δέκτην καί μετά νά ἐκπέμψουμε τά θεῖα Του λόγια.

Διά τό θέμα τῆς Θείας Εὐχαριστίας, πού μοῦ γράφεις, εἶναι φυσικά θέμα πνευματικοῦ. Ἐάν δέν ὑπάρχουν πνευματικά ἐμπόδια νά κοινωνεῖς συχνά, ἔστω καί μέ λιγότερη νηστεία, μιά πού τό θέμα αὐτό δέν ἐξαρτᾶται ἀπό σένα γιά νά τό ρυθμίσεις, ἀλλά ἀπό τό συσσιτιάρχη καί τό μάγειρα. Νά κοινωνεῖς καί μιά καί δύο φορές ἀκόμη τήν ἐβδομάδα, ἐάν δέν ὑπάρχει ἐμπόδιο, διότι ἡ θεία Κοινωνία θά σέ στηρίζει μέσα στό περιβάλλον πού ζεῖς καί στήν ἐλεεινή σημερινή κοινωνία, πού εἶναι ὄλο πειρασμούς.

Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο, ἀδελφέ μου. Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία μαζί σου. Συγχώρησέ με, σοῦ γράφω βιαστικά.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
ἀδελφός Μοναχός Παῖσιος

μβ'. Σέ ἐρώτηση ἄν ἡ ἀσθένεια εἶναι μιά σταύρωση, ὁ Γέροντας εἶπε: «Ὅταν μπαίνει στή μέση ἡ δοξολογία, ὅλα τά πράγματα ἀλλάζουν».

μγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ νέοι πολλές φορές ἀγωνίζονται, παρακαλοῦν τό Θεό νά τούς ἀπαλλάξει ἀπό τά πάθη, ζοῦν ἀγνή ζωή, κάνουν νηστεῖες, ἀγρυπνίες, ἀλλά δέν βλέπουν πρόοδο. Ἴσως νά μή φταίει ἡ σάρκα, νά φταίει ἕνας λογισμός, μιά κατάκριση, μιά ὑπερηφάνεια κ.λπ.».

μδ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Κάποτε μοῦ εἶχε δημιουργηθεῖ μιά ἰδέα πώς τάχα κάτι εἶμαι. Μέ εἶχε ταράξει ὁ διάβολος καί εἶχα χάσει τή γαλήνη μου. Ἐκανα πνευματικά, νηστεῖες, ἀγρυπνίες, ἀλλά δέν ὑποχωροῦσε. Εἶχα γίνει σκελετός. Πῆγα τότε σ' ἕναν ἔμπειρο πνευματικό καί τοῦ λέω αὐτό κι αὐτό. Μέ περίλαβε τότε, μοῦ εἶπε νά τρώω, νά πίνω καί νά κοιμᾶμαι. Γιατί

ἦταν ἀνεξήγητο νά βρίσκομαι σέ μιά γαλήνη, νά κάνω τόση ἄσκηση καί ὁ διάβολος νά μέ πολεμάει. Ὁ Γέροντας μου εἶπε ὅτι κάποιος λογισμός ὑπερηφανείας ὑπάρχει. Ἐψαξα στόν ἑαυτό μου καί τόν βρήκα καί εἶδα τίς ὑπερβολές πού ἔκανα. Νόμιζα ὅτι εἶμαι ἕνας μικρούτσικος ἅγιος καί κατάλαβα ὅτι ὁ διάβολος δέν σέ παρουσιάζει ἀνώτερο, ἀλλά σέ συγκρίνει μέ τούς κατώτερους. Μετά ἀπό τή χαλάρωση αὐτή, ὅλα ἔφυγαν. Βλέπετε πόσο μπορεῖ νά ταλαιπωρήσει τόν ἄνθρωπο ἕνας λογισμός».

με'. Ἰδιαίτερο πνευματικό ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τό ἀκόλουθο γράμμα τοῦ Γέροντα:

Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα 18-11-68

Ἐν Χριστῷ ἀδελφέ Γεώργιε, χαῖρε ἐν Κυρίῳ πάντοτε καί ἀγάλλου ἐν Αὐτῷ.

Ἐλαβα καί τήν δευτέρην ἐπιστολήν σας, ἡ ὁποία μου διπλασίασε τήν χαράν μου. Σᾶς ζητῶ συγγνώμην πού δέν μπόρεσα δυστυχῶς νά σᾶς ἀπαντήσω. Δόξα τῷ Θεῷ καί ἐγώ ὑγιαίνω. Δέν θέλω νά σᾶς κουράσω μέ πολυλογίες, διότι συζητήσατε ἀσφαλῶς μέ τόν πατέρα Βασιλείον. Δι' αὐτό ἔρχομαι νά ἐκφράσω τήν γνώμην μου ἀπ' εὐθείας στό θέμα σας.

Διά νά ἀποφύγει κανεῖς τό συναίσθημα, θά πρέπει νά ἀποφεύγει πρῶτα τήν μαλθακότητα ὅσο μπορεῖ. Καί διά νά ἀποφύγει καί τά πρόσωπα, θά πρέπει νά προσκολληθεῖ σέ οὐράνια καί ἄυλα. Δι' αὐτό πολύ βοηθάει τό νά ἐλευθερώνεται κανεῖς ὅσο μπορεῖ ἀπό τά ὑλικά. Τά ὑλικά πράγματα ἔχουν πάντοτε καί ὑλικές ἀπαιτήσεις.

Ἡ φυσική ζωή δέν συμβιβάζεται μέ τήν πνευματική ζωή, διότι ἕνας πνευματικός ἄνθρωπος, ἐάν θελήσει νά ζήσει φυσική ζωή σέ αὐτά πού νομίζει ὅτι δέν βλάπτουν, θά καταλήξει στήν παραφύσιν μιά μέρα χωρίς

νά τό καταλάβει. Δι' αὐτό ἡ ζωὴ τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων θά πρέπει νά εἶναι ὑπερφυσική, διά νά μπορέσουν νά ἐλευθερωθοῦν ἀπό τήν κοσμική ἀτμόσφαιρα καί νά κινουῦνται στόν πνευματικό χῶρο καί νά νιώθουν ἔντονα τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί νά φλογίζονται ἀπό τόν θεῖον ἔρωτα καί νά διερωτῶνται ἐάν ὑπάρχει ἄραγε κάτι καλύτερο στόν παράδεισο ἀπό αὐτό πού ζοῦν. Αὐτά δυστυχῶς θεωρητικά μόνον τά ξέρω, τά ὁποῖα σοῦ γράφω ἀπό ἀγάπη.

Ὁ καλός Θεός πρῶτα ἐξετάζει τή χωρητικότητα τῆς καρδιάς καί μετὰ στέλνει ἀνάλογα καί τήν ἀγάπη Του. Ὅλα αὐτά μπορεῖ νά τά πετύχει ὁ ἄνθρωπος, μετὰ ἀπό τόν κατά δύναμιν ἀγῶνα, ἐφ' ὅσον κατορθώσει νά γνωρίσει τό ἄτομό του. Ὅταν γνωρίσει τό ἄτομό του, τότε τοῦ γίνεται ἡ διάσπαση τοῦ ἀτόμου του καί ἐκτοξεύεται στό πνευματικό διάστημα. Διότι ὅταν γνωρίσει τό ἄτομό του, θέλει δέν θέλει θά ταπεινωθεῖ καί ὅταν ταπεινωθεῖ, ὑποχρεωτικῶς θά ἔλθει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ στό πλάσμα Του. Τότε ὁ ἄνθρωπος θά φωτίζει χωρίς νά θέλει καί χωρίς νά τό νιώθει καί ἔτσι θά δοξάζεται ὁ Θεός.

Μέ συγχωρεῖτε γιά τήν πολυλογία μου, ἀλλά ἀπό ἀγάπη κινούμενος. Ἐχετε εὐχές ἀπό τούς Πατέρες.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

μστ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅποιος ἔχει Χάρις Θεοῦ, θά τοῦ δοθεῖ καί ἄλλη. Ὅποιος ἔχει λίγη καί τήν περιφρονεῖ, θά τοῦ ἀφαιρεθεῖ κι αὐτή. Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ δέν ὑπάρχει στους σημερινούς ἀνθρώπους, γιατί πετάξανε καί τή λίγη πού εἶχανε. Κι ὅταν φύγει ἡ Χάρις, ὀρμοῦν ὅλοι οἱ δαίμονες μέσα στόν ἄνθρωπο».

μζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ν' ἀγιάζετε τή ζωή σας. Ὅταν ἡ νοικοκυρά λέει τήν εὐχή κάνοντας τίς δου-

λειές τοῦ σπιτιοῦ, ὅλα ἀγιάζονται καί τό φαγητό της, ἀλλά καί αὐτοί πού τρῶνε τό φαγητό της ἀγιάζονται».

μη'. Ἐνας ἐπισκέπτης εἶπε στό Γέροντα ὅτι οἱ ἄνθρωποι σήμερα φοβοῦνται τό θάνατο καί ἐκεῖνος συμπλήρωσε: «Γι' αὐτό τούς ἐπισκέπτεται ὁ θάνατος, γιατί τόν φοβοῦνται. Ἄν δέν τόν φοβοῦνταν τό θάνατο, θά τούς φοβοῦνταν ὁ θάνατος».

μθ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος βιώνει τό Χριστό, αἰσθάνεται χαρά».

ν'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ κόσμος ἔχει δοκιμάσει μόνο τό παραδοσιακό κρασί. Ὑπάρχει ὅμως καί τό πνευματικό κρασί».

να'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τό σῶμα ζητάει καλοπέραση. Πρέπει νά τό σταυρώσουμε. Πότε ὅμως: Ὅταν κανεῖς εἶναι φιλάσθενος καί τό σταυρώνει, αὐτό δέν ἔχει νόημα. Ὅταν ὅμως τό σῶμα εἶναι ὑγιές καί κάνει ἀταξίες, τότε θέλει νά τό σταυρώσεις γιά νά τό ὑποτάξεις στό πνεῦμα. Ἄν γιά παράδειγμα ἡ σάρκα θέλει τό πιάτο νά εἶναι γεμάτο σάν τήν κορυφή τοῦ Ἄθωνα, ἢ θέλει κρασί, τότε τά κόβεις αὐτά. Ἐτσι σταυρώνεις τό σῶμα σου».

νβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Προσέξτε τί ζημιὰ παθαίνουν οἱ γυναῖκες. Ὁ Θεός τούς ἔδωσε πολλή καρδιά, ἐνῶ στούς ἄντρες ἔδωσε πολλή λογική. Οἱ γυναῖκες μέ τήν πολλή καρδιά ἔχουν μεγαλύτερη ἔφεση στά πνευματικά. Δέν ἐξετάζουν πολύ. Πιστεύουν καί προχωροῦν. Τί κάνει ὅμως ὁ διάβολος; Ἐνῶ θά εἶχαν κάνει μεγάλη πρόοδο μέ τόση καρδιά πού ἔχουν, τελικά τούς τήν κλέβει ὁ διάβολος. Πηγαίνουν γιά παράδειγμα νά

ἀγοράσουν στό κατάστημα ἓνα δίσκο γιά τό σπίτι τους καί θέλουν νά ἔχει καί λουλούδια. "Όταν τόν βρίσκουν, χαίρονται. Μά αὐτά ὅμως τά λουλούδια δέν ὠφελοῦν. "Ἐτσι ἡ καρδιά τους μένει στά λουλούδια, στά κεντίδια, ὅποτε τίς κερδίζει ὁ διάβολος».

νγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας γιά τό κοσμικό φρόνημα: «Κόσμος, τί θά πεῖ; Στολίδι, ματαιότητα. Ὁ διάβολος ἐξουσιάζει τή ματαιότητα, τά κοσμικά πράγματα. Ἐνας ὁ ὁποῖος ἔχει δοσμένη τήν καρδιά του στά μάταια, εἶναι στήν κατοχή τοῦ διαβόλου χωρίς νά τό καταλαβαίνει. Ὁ διάβολος δέν ἐξουσιάζει τόν κόσμο. Ὁ διάβολος κυβερνᾷ αὐτούς πού ἔχουν τό κοσμικό φρόνημα. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά ἀποσπάσει τήν καρδιά του ἀπό τά κοσμικά καί μάταια καί μετά ἡ καρδιά του πηγαίνει μόνη της στό Χριστό, χωρίς κόπο».

νδ'. Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Κάποτε μιά γυναίκα μου ἔστειλε μιά κουβέρτα. Τήν εἶχε στολισμένη. Εἶχε κάνει κεντίδια, κεντίδια, κεντίδια, ἐν συνεχείᾳ εἶχε βάλει νταντέλες, νταντέλες, νταντέλες. Ἡ φουκαριάρα πόση χαρά ἐνιωθε, ὅταν ἔβαζε τά κεντίδια καί τίς νταντέλες! Ἐνῶ ἐγώ ἐνιωθα χαρά, ὅταν μέ τό ψαλίδι κούρευα τήν κουβέρτα καί πετοῦσα τά στολίδια. Ἡ γυναίκα αὐτή δέν ἐνιωθε χαρά γιά τό Χριστό, ἀλλά γιά τά κεντίδια. Τήν κουβέρτα τήν κράτησα λίγο καί μετά τήν ἔδωσα σέ κάποιον πού εἶχε μεγαλύτερη ἀνάγκη».

νε'. Κάποιος ἐπισκέπτης εἶπε στό Γέροντα ὅτι οἱ ἄνθρωποι περιμένουν θαύματα γιά νά πιστέψουν καί ν' ἀλλάξουν ζωή. Ὁ Γέροντας τόν ἄκουσε μέ προσοχή καί διευκρίνισε: «Μά δέν εἶναι ἔτσι. Ὁ Θεός μπορεῖ ὅλον τόν κόσμο νά τόν κάνει πιστό σ' ἓνα δευτερόλε-

πτο. Νά φωνάξει μιά φορά μέ βροντερή φωνή: “Ἡ μετανοεῖτε ἢ θά γυρίσω τό κουμπί τῶν σεισμῶν στά 12 Ρίχτερ”. Καί ν’ ἀρχίσει σιγά-σιγά... Ἄλλ’ αὐτό δέν ὠφελεῖ. Ὁ κόσμος ἔχει τά κουσούρια του καί θά δημιουργεῖ καί στόν Παράδεισο προβλήματα. Σ’ αὐτή τή ζωή δίνουμε ἐξετάσεις. Κόβουμε τά κουσούρια καί περνᾶμε στόν οὐρανό. Καί τό καλό στόν ἄνθρωπο εἶναι ὅτι ὁ Θεός τοῦ δείχνει ἀγάπη. Δέν εἶναι ὅπως οἱ καθηγητές πού δίνεις ἐξετάσεις μιά, δύο, πέντε φορές καί σέ κόβουν. Ἐδῶ ἔχεις δικαίωμα μέχρι νά πεθάνεις νά δίνεις ἐξετάσεις».

νστ’. Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα ἄν εἶναι ἁμαρτία νά ἐπιδιώκει κανεῖς νά φτάσει τούς Ἁγίους τῆς παλιᾶς ἐποχῆς καί τοῦ ἀπάντησε: «Χρειάζεται προσοχή. Ἐάν κανεῖς, ἄς ὑποθέσουμε, ἀγωνίζεται ἀπλά καί ταπεινά, εἶναι καλό. Ἐάν ἀγωνίζεται μέ φιλότιμο καί καλύτερεύει τή ζωή του καί ἀγιάζεται, αὐτό εἶναι καλό καί ἀρεστό στό Θεό. Ὅσο καλύτερεύει τή ζωή του ὁ ἄνθρωπος, τόσο εὐχαριστεῖται καί ὁ Θεός».

νζ’. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ ἀκριβῆς ἀγάπη δέν ἐπιδιώκει τό συμφέρον καί γεννιέται ἀπό τή θερμή πίστη. Ἡ ἀγάπη θέλει ἡσυχία».

νη’. Ὁ πνευματικός ἀγώνας τοῦ χριστιανοῦ δέν πρέπει νά εἶναι ἰδιοτελής. Ὁ Γέροντας σχετικά ἔλεγε: «Στήν κόλαση ἀπό φιλότιμο δέν πρέπει νά πᾶμε. Δέν πρέπει νά μᾶς φρενᾶρει ἡ φωτιά. Καλό φυσικά εἶναι, ἀλλά δέν ἔχει ἀρχοντιά, πνευματική ἀρχοντιά. Ἄν δίνω ἓνα ποτήρι νερό γιά νά μέ πᾶνε γιά παράδειγμα στήν Καβάλα νά μοῦ δώσουν μιά λεμονάδα καί δύο κόκα κόλες, ἔ αὐτό εἶναι φτηνό πράγμα. Δέν λέω ὅτι

είναι κακό, αλλά αν σκέφτομαι έτσι, είναι φτηνό πράγμα. Τότε μιλάμε για μία έξυπνη πράξη».

νθ'. Σε ερώτηση αν είναι κακό να επιδιώκει κανείς να γίνει άγιος για να ωφελήσει τους συνανθρώπους του, ο Γέροντας απάντησε: «Αυτό το πράγμα μέσα έχει τοξίνες (= δηλητηριώδεις ουσίες). Μπορείς να κάνεις άθροισμα εργασία στον εαυτό σου; Αυτό είναι. Μετά η Χάρη του Θεού θα σε προδώσει, είτε το θέλεις είτε δέν το θέλεις. Έτσι θα βοηθήσεις θετικά. Η εργασία στον εαυτό μας δέν είναι σπατάλη χρόνου».

ξ'. Είπε ο Γέροντας: «Ο Θεός αποκάλυψε κι εκείνους πού είχαν φτάσει σε μεγάλη κατάσταση αρετής και αναγκάζονταν να θολώνουν τα νερά με το να κάνουν τους διά Χριστόν σαλούς. Ένώ οι ίδιοι κρύβανε τον θησαυρό τους, ο Θεός τους αποκάλυψε κι εμείς, παιδιά της Εκκλησίας, βρήκαμε το θησαυρό τους όλο συγκεντρωμένο».

ξα'. Είπε ο Γέροντας: «Αυτοί πού κάνουν καλοσύνες και γιόθουν μέσα τους κενό, κινούνται από την κενοδοξία. Όταν κάτι δέν το κάνεις από κενοδοξία, αισθάνεσαι χαρά».

ξβ'. Είπε ο Γέροντας: «Ο Θεός είναι καλός, είναι αγάπη. Όταν κανείς εργάζεται πνευματικά, τό νιώθει αυτό».

ξγ'. Είπε ο Γέροντας: «Αμα χάσεις τό δρόμο, δέν θα πᾶς ποτέ στην πόλη».

ξδ'. Είπε ο Γέροντας σε επισκέπτες του: «Νά

βρεΐτε ἔμπειρο πνευματικό γιά νά σᾶς δώσει κατεύθυνση. Μετά νά κάνετε ὑπακοή καί νά βάλετε ἕνα πρόγραμμα. Νά μελετᾶτε, ἀλλά νά μήν ἐρμηνεύετε μόνοι σας αὐτά πού διαβάζετε. Νά ρωτᾶτε τόν πνευματικό σας».

ξε'. Σχετικά μέ τίς ἐπιπτώσεις πού ἔχει στή ζωή τῶν ἀνθρώπων ἡ τηλεόραση, ὁ Γέροντας εἶπε: «Αὐτή κάνει μεγάλο κακό. Τή μεγαλύτερη καταστροφή. Ἡ συσκευή της ἐκπέμπει βλαβερές γιά τόν ἀνθρώπινο ὄργανισμό ἀκτινοβολίες. Ὑπῆρξαν σωματικές βλάβες μικρῶν παιδιῶν, ἐπειδή, ὅταν ἐκυοφοροῦντο, οἱ μητέρες τους παρακολουθοῦσαν τηλεόραση. Ὁ ἄνθρωπος ντρέπεται ν' ἀμαρτήσῃ ἐνώπιον ἄλλων ἀνθρώπων. Ὅμως δέν συμβαίνει τό ἴδιο καί μέ τήν τηλεόραση. Τά ἀμαρτωλά ἔργα καί οἱ ἀμαρτωλές σκηνές προβάλλονται χωρίς ντροπή. Ἡ τηλεόραση εἶναι δαίμων».

ξστ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Εἶναι μεγάλο πράγμα νά νιώθει κανεῖς τόν ἄλλο σάν ἀδελφό του».

ξζ'. Αποφθέγματα τοῦ π. Παϊσίου:

«Ὁ Θεός ἀξιοποιεῖ ὅλα τά στραβά μας στό καλό κι ἔτσι ὁ διάβολος δέν μπορεῖ νά κάνει κακό».

«Ὁ Θεός μέχρις ἐνός σημείου ἀφήνει ἐλεύθερους τούς κακούς ἀνθρώπους».

«Τό πνεῦμα τῆς θρησκείας χάνεται. Εὐτυχῶς πού ὑπάρχει προζύμι».

«Ἡ μεγαλύτερη χαρά προέρχεται ἀπό τή θυσία».

«Ὅσοι ζοῦν τήν κοσμική ζωή, ἀποταμιεύουν ἄγχος».

«Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ζεῖ πνευματικά, χαίρεται».

«Οἱ κοσμικοὶ ἄνθρωποι ἰσοπέδωσαν τή ζωή κι ἔ-

χουν ίσοπεδωθεῖ».

«Ἡ ἁμαρτία ἔχει γίνει μόδα».

«Ὅσο γίνεται ὁ καθένας μας νά γίνεται καλύτερος γιά ν' ἀπλωθεῖ τό καλό».

«Ὅταν κανεῖς φοβᾶται τό θάνατο, τόν κυνηγᾶει ὁ θάνατος».

«Δέν πρέπει ν' ἀγωνιοῦμε γιά τό κακό».

«Ἄν δέν κατορθώνουμε νά μεταστρέψουμε τούς ἄλλους στό καλό, νά μή χαλάμε τίς καρδιές μας».

«Ὅ,τι δέ γίνεται ἀνθρωπίνως νά τό ἀναθέτουμε στό Θεό. Εἶναι ἐγωιστικό νά ἐπιμένουμε».

ξη'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Αἰσθάνομαι τόση χαρά μέσα μου πού ἔρχεται στιγμή καί λέω: "Θεέ μου, ἂν εἶναι δυνατό περιορίσει τή χαρά μέσα σέ μιά μπαταρία, γιά νά παίρνω τόση ὅση μοῦ χρειάζεται, γιατί μοῦ ἔρχεται νά πετάξω"».

ξθ'. Εἶπε ὁ Γέροντας σέ γνωστό του μοναχό: «Ὅταν ἔρχεται ἡ Χάρη ἡ μεγάλη, δέν ἀντέχει ὁ ἄνθρωπος. Τόν συνταράσσει ὀλόκληρο. Κάποτε λυποθυμᾶει κιόλας. Δέν ἀντέχει τόση μακαριότητα, εἶναι σάν νά περνᾶει στό σῶμα του ἡλεκτρικό ρεῦμα. Τότε ἔχει δάκρυα, ἀνέκφραστη χαρά, ἀλλοίωση καί θεῖο ἔρωτα. Αὐτό μοῦ συνέβηκε κι ἐμένα σέ μεγάλο βαθμό δύο φορές. Ὅταν ἔγινε ἡ αἰσθητή ἐπίθεση τοῦ διαβόλου κι ἐπικαλέστηκα τόν ἅγιο Ἄρσένιο καί ὅταν μοῦ παρουσιάστηκε ὁ ἅγιος Ἄρσένιος».

ο'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν βλέπει κανεῖς ἕνα ὄραμα, εἴτε ἐκ τοῦ Θεοῦ εἶναι εἴτε ἐκ τοῦ διαβόλου, μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς τό βλέπει».

οα'. Είπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος πεθάνει ἐν μετανοία καί ὁδεύει πρὸς τὸν Παράδεισο, τότε εἶναι σάν νά βρίσκεται μέσα σ' ἓνα λεωφορεῖο καί ἀπ' ἔξω τὰ σκυλιά (=τελώνια) τρέχουν καί γαυγίζουν, χωρίς νά τὸν ἐνοχλοῦν στό ταξίδι του, ἀλλά οὔτε καί νά τὸν καθυστεροῦν».

οβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ εἶναι μαζί μέ τό Χριστό, νιώθει παντοῦ ὅτι βρίσκεται στόν Παράδεισο. Ἀκόμα, ἄς ὑποθέσουμε, καί στήν κόλαση μέ τό Χριστό εἶναι σάν νά εἶσαι στόν Παράδεισο. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστοῦ προσεύχεται νά τὸν βγάλει ὁ Θεός ἀπό τὸν Παράδεισο καί στή θέση του νά βάλει ἓνα κολασμένο. Τόν διάβολο ὅμως καί στόν Παράδεισο νά τὸν βάλεις, πάλι κόλαση θά αἰσθάνεται».

ογ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅλοι μιᾶνε γιά ἀγῶνες. Ἄλλοι πάλι παίζουν καί ἀγωνίζονται σέ στάδια, σέ γήπεδα καί κλοτσοῦν μιά μπάλα καί παίρνουν κύπελα, ἄδεια βέβαια. Πρέπει ὁ καθένας μας νά γεμίζει τό κύπελο τοῦ ἀγῶνος του μέ ἀρετές καί καλές πράξεις καί νά εἶναι πάντα ἔτοιμος νά τό προσφέρει γεμάτο στό Θεό».

οδ'. Σέ γνωστό του πρόσωπο ὁ Γέροντας ἔγραψε γιά τήν πνευματική ζωή τά ἑξῆς: «Δέν ξέρω ἂν ἀγόρασες τὸν ἀββά Ἰσαάκ τό Σύρο (Ἀσκητικοί λόγοι). Αὐτό τό βιβλίο πολύ θά σέ βοηθήσει, ἀλλά χρειάζεται νά τό μελετήσεις λίγο-λίγο γιά νά ἀφομοιώνεις τήν τροφή. Ἐπίσης μιά ἀτμόσφαιρα ἡσυχαστική δωματίου θά σέ βοηθοῦσε πολύ γιά νά συνήθιζες καί τήν ἀτομική προσευχή περισσότερο, διότι αὐτό θά σοῦ ἔδινε μιά πνευματική ἀπαλάδα, τήν ὁποία διώχνεις μέ τά τρεχάματα.

Ἐπίσης νά καλλιεργεῖς τήν ἀδιάλειπτη προσευχή καί σιγά-σιγά τή νοερά, ἡ ὁποία ἐνώνει τό παιδί μέ τόν Πατέρα».

οε'. Γιά τίς προχωρημένες στά πνευματικά ψυχές ὁ Γέροντας ἔλεγε «ὅτι ἔχουν ραντάρ καί πιάνουν τά θεῖα γεγονότα».

οστ'. Ἐγραψε ὁ Γέροντας σέ γνωστό του πρόσωπο: «Αὐτό πού θέλω ἀπό σένα εἶναι νά ἐμπιστεύεσαι στό Θεό ἐκεῖνα πού εἶναι δυσκολοκατόρθωτα ἀνθρωπίνως, γιά νά ἀπαλλαχτεῖς ἀπό τό ἄγχος καί τήν ἀγωνία. Ἡ ἐμπιστοσύνη στό Θεό εἶναι μιά συνεχῆς προσευχή. Νά ἔχεις τήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική εἰρήνη».

οζ'. Κάποτε ρώτησε ἓνας νέος τό Γέροντα νά τοῦ πεῖ πού εἶναι ἡ εὐτυχία, στό Χριστό ἢ στόν κόσμο μέ τίς ἡδονές του, κι ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Ξέρεις τί εἶναι νά μήν γνωρίζεις τόν Ἅγιο τῆς ἐπόμενης ἡμέρας καί νά σοῦ παρουσιάζεται τή νύχτα καί νά σοῦ μιλάει καί τήν ἄλλη μέρα νά διαβάσεις τό βίο του στά βιβλία τῆς Ἐκκλησίας;».

οη'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν βλέπει ὁ Χριστός ὅτι κάποιος ἀγωνίζεται καί δέν ἔχει ἀνθρώπινη βοήθεια, τότε παρεμβαίνει ὁ ἴδιος καί βοηθάει».

οθ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Χριστός χτυπάει στή καρδιά καί ὁ διάβολος στόν ἐγκέφαλο».

π'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Χριστός ἔχει μυστικούς τρόπους γιά νά πληρώνει τούς ἀνθρώπους ὅταν κάνουν τό θέλημά Του».

πα'. Είπε ὁ Γέροντας: «Χωρίς ὑπομονή δέν γίνεται τίποτα. Μερικοί εἶναι τόσο ἀνυπόμονοι πού μοιάζουν μέ 'κεῖνον πού μόλις φυτέψει τό ἀμπέλι θέλει ἀμέσως, τήν ἄλλη μέρα, νά πιεῖ κρασί. Αὐτό ὅμως εἶναι ἀδύνατο. Ἐκεῖνος πού δέν ἔχει ὑπομονή βασανίζεται. Τήν παγωνιά τήν κάνει διπλή παγωνιά, τή ζέστη διπλή ζέστη. Ὅπως ὁ στρατιώτης πού νομίζει ὅτι ὁ τελευταῖος μήνας τῆς θητείας του εἶναι μεγαλύτερος ἀπ' ὅλη τή θητεία πού πέρασε. Χρειάζεται πολλή ὑπομονή σέ ὅλα καί ἰδιαίτερα στά πνευματικά».

πβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος σιγά-σιγά ἀλλοιώνεται, δέν προσέχει στή ζωή του καί ἀρχίζει νά δικαιολογεῖται. Δέν θέλει ν' ἀκούει ὅτι θά γίνει Δευτέρα Παρουσία, γιατί διασκεδάζει καί ἀποφεύγει τή στενοχώρια. Δέν θέλει ν' ἀκούει γιά κομῆτες καί γενικά γιά κινδύνους. Κι ὅμως ὅλα αὐτά βοηθοῦν, γιατί θυμίζουν στόν ἄνθρωπο ὅτι θά πεθάνει καί γι' αὐτό πρέπει νά ἐτοιμαστεῖ».

πγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Κάποτε μιά γυναίκα δέν ἤθελε ν' ἀκούει ὅτι κάποιος πέθανε. Ἐλεγε μάλιστα: "Ὁχι, ὄχι, δέν θέλω ν' ἀκούω τέτοια, μόνο γιά βαφτίσια καί χαρές νά μοῦ λέτε". Ξεχνοῦσε ὅτι ὅλοι θά πεθάνουν, ἄλλος νωρίτερα καί ἄλλος ἀργότερα. Ὁ σκοπός δέν εἶναι νά ριζώσουμε ἐδῶ. Ὁ Θεός ἔκανε τόν ἐπίγειο παράδεισο νά ἐτοιμαστοῦμε καί νά κερδίσουμε τόν οὐράνιο Παράδεισο».

πδ'. Εἶπε ὁ Γέροντας σέ μιά γριά πού φοβόταν τό θάνατο: «Ἐζησες τόσα χρόνια, τώρα εἶναι τιμή σου νά σέ πάρει ὁ ἄγγελος».

πε'. Εἶπε ὁ Γέροντας σέ χριστιανούς πού εἶχαν

συγκεντρωθεῖ νά τόν ἀκούσουν: «Νά συνηθίσετε λίγο στή σκληραγωγία. Νά κάνετε ἀπό καμιά μετάνοια, νά προτιμᾶτε τό σκληρό ἀπό τό ἀπαλό, γιατί θά ῥθοῦν καί σκληρά χρόνια. Ὁ κόσμος σήμερα βασανίζεται ἀπό τά ἀπαλά. Κάποτε εἶχα πάει σέ κάποιο μοναστήρι καί μέ βάλανε σ' ἓνα κρεβάτι πού βούλιαζε ἀπό ἐδῶ κι ἀπό ἐκεῖ. Μαζεύτηκα πολύ, μαζεύτηκε καί τό καλάθι τῶν πλευρῶν μου καί πονοῦσα. Μέ βασάνισε τό ἀπαλό κρεβάτι».

πστ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ μαλθακή ζωή θά ἀχρηστέψει τούς ἀνθρώπους».

πζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἔχουμε πολλά πνευματικά βιβλία, ἀλλά δυστυχῶς οἱ περισσότεροι τά διαβάζουν, τά θαυμάζουν χωρίς νά προχωροῦν στόν ἀγώνα. Μοιάζουν μέ ῥκείνους πού παρακολουθοῦν μιά καλή κινηματογραφική ταινία, θαυμάζουν τούς ἥρωες, τούς χειροκροτοῦν, ἀλλά συνεχίζουν νά κάθονται στίς ἀναπαυτικές πολυθρόνες. Δίχως κόπο καί ἀγώνα δέν ἔρχεται ὁ ἀγιασμός».

β'. Περὶ προσευχῆς

α'. Εἶπε ὁ π. Παῖσιος: «Γιά νά ἔχετε χρόνο γιά προσευχή δέν πρέπει νά ἀσχολεῖστε μέ πράγματα πού μποροῦν νά τά κάνουν ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἄς πάρουμε ἓνα παράδειγμα: Ἐνας γιατρός δέν πρέπει νά ἀσχολεῖται μέ γάζες καί ἐπιδέσμους. Αὐτά μπορεῖ νά τά κάνει μιά ἀδελφή. Ὁ γιατρός θά κάνει πιό σοβαρά πράγματα. Θά κάνει ἐξετάσεις, ἐγχειρήσεις κ.ἄ. Ἄν καθίσει νά βάζει τίς γάζες, δέν θά προλάβει τίς σοβαρές ἐργασίες καί τότε πολλοί πού τόν ἔχουν ἀνάγκη δέν θά

ὠφεληθοῦν. Τό ἴδιο καί σεῖς. Νά προσεύχεσθε γιά τούς πονεμένους ἑνορίτες σας (ἀπευθυνόταν στόν γράφοντα καί σέ δύο ἄλλους ἱερεῖς), νά μνημονεύετε τά ὀνόματά τους καί νά ὑπογραμμίζετε ἐκείνους πού ἔχουν περισσότερο ἀνάγκη. Εἶναι καλύτερα νά ξέρεις τί πόνο ἔχει ὁ καθένας. Γίνεται πιά καλή προσευχή».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Εἶτε προσευχόμαστε γιά τόν ἑαυτό μας εἶτε γιά τούς ἄλλους ἢ προσευχή πρέπει νά εἶναι καρδιακή. Τό πρόβλημα τῶν ἄλλων νά γίνεται καί δικό μας πρόβλημα. Πρέπει νά κάνετε προετοιμασία γιά τήν προσευχή. Νά διαβάσετε ἕνα κομμάτι ἀπό τό Εὐαγγέλιο ἢ τό Γεροντικό καί μετά νά προσεύχεσθε. Χρειάζεται μιά προσπάθεια γιά νά μεταφερθεῖ ὁ νοῦς στό θεῖο χῶρο. Ἡ μελέτη μοιάζει μέ γλυφιντζούρι πού μᾶς δίνει ὁ Θεός γιά νά μᾶς ὀδηγήσει στά πνευματικότερα. Μέ τή μελέτη θερμαίνεται ἡ ψυχή».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Νά ζεῖτε στό κλίμα τῆς διαρκοῦς δοξολογίας καί εὐχαριστίας τοῦ Θεοῦ. Ἡ μεγαλύτερη ἁμαρτία εἶναι ἡ ἀχαριστία».

δ'. Σχετικά μέ τήν συγκέντρωση τοῦ νοῦ κατά τήν ὥρα τῆς προσευχῆς, ὁ π. Παῖσιος μου ἔγραφε:

Τίμιος Σταυρός 3-5-72

Ἀγαπητέ ἀδελφέ Διονύσιε, χαῖρε.

Ἔλαβα τήν ἐπιστολή σου καί χάρηκα πολύ γιά τήν ἐσωτερική ἀλλοίωση πού σου γίνεται. Θά εὐχομαι ὁ Θεός νά κάνει ὅτι εἶναι συμφέρον τῆς ψυχῆς σου καί πρὸς δόξαν Του.

Διά τό θέμα τῆς συγκεντρώσεως τοῦ νοῦ πού δυσκολεύεται μέ τούς περισπασμούς, πολύ θά σέ βοηθήσει ἡ μελέτη πατερικῶν βιβλίων πού θά προηγεῖται τῆς

προσευχῆς. Πολύ βοηθάει τό Γεροντικό, διότι καί δύο μόνο σειρές ἀπό αὐτό σκεπάζουν ὅλες τίς μέριμνες. Τό Γεροντικό θά σέ μεταφέρει στά ἅγια χώματα τῆς Θηβαΐδας καί τῆς Νιτρίας καί θά ἀνεβαίνεις προσευχόμενος νιώθοντας τούς Ἁγίους Πατέρας δίπλα σου.

Φυσικά τώρα δέν εἶναι εὐκόλο νά πετύχεις καί πολλά πράγματα (ἐννοῶ τώρα πού εἶσαι στρατιώτης). Ὅ,τι κάνεις τώρα εἶναι κατόρθωμα κι ἔχει μεγάλη ἀξία. Γιά μοναστήρια αὐτοῦ κοντά δέν γνωρίζω (ἐννοῶ ἀνδρικά). Γυναικεῖα γνωρίζω, ἀλλά δέν θέλω νά στέλνω ἄνδρες ἐκεῖ. Κάμε ὑπομονή καί θά περάσει ἡ θητεία χωρίς νά τό καταλάβεις. Θά εὐχομαι νά σοῦ δίνει ὁ Θεός ὑπομονή. Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία μαζί σου.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Μερικοί λένε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅταν προσεύχεται πρέπει νά ἔχει τό νοῦ του στήν εἰκόνα ἢ στά γράμματα. Ὁχι. Οὔτε στήν εἰκόνα οὔτε στά γράμματα. Νά ἔχει τό νοῦ του στήν ἀμαρτωλότητά του, μέ διάκριση ὅμως. Πολλές φορές κι ἐκεῖ μπορεῖ νά κάνει ζημιά ὁ διάβολος. Θά τοῦ πεῖ εἶσαι ἀμαρτωλός, γιά νά τόν ἀπογοητεύσει. Ἐκεῖνος πρέπει νά τοῦ ἀπαντήσει μέ τρόπο ἀπότομο, λέγοντάς του τί τόν ἐνδιαφέρει αὐτόν. Ὅταν θέλω ἐγώ θά πῶ ὅτι εἶμαι ἀμαρτωλός καί ὄχι ὅταν θέλει ὁ διάβολος, γιατί ὅταν θέλει ὁ διάβολος, θά μέ φέρει στήν ἀπόγνωση».

στ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος νά συναισθάνεται τήν ἀμαρτωλότητά του καί νά ἔχει ἐμπιστοσύνη κι ἐλπίδα στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, διότι αὐτό θά τόν σώσει. Ἐτσι συγκεντρώνεται ὁ νοῦς του κι αἰσθάνεται τήν εὐχή ὡς ἀνάγκη, ὅπως καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ τό αἰσθάνεται ὡς ἀνάγκη. Ἐτσι ἀρχίζει νά λέει: “Κύριε

Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλθέ...», καί ἡ καρδιά του ξεκουράζεται».

ζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ ἡσυχία καί ἡ ἀμεριμνησία βοηθᾶνε νά συγκεντρωθεῖ ὁ ἄνθρωπος στήν προσευχή. Ἀντίθετα οἱ περισπασμοί δέν βοηθᾶνε, γιατί σκορπίζουν τό νοῦ του».

η'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός δέν θά ζητήσῃ ἀπ' ὅλους τούς ἄνθρώπους τά ἴδια. Πάντως νά ξέρετε ὅτι ἐκεῖνος πού προσεύχεται, φτάνει κάποτε σέ μιά κατάσταση πού καί στόν ὕπνο του λέει τήν εὐχή, ὄχι σάν ὄνειρο ἀλλά πραγματικότητα, διότι ἡ εὐχή συνεχίζει».

θ'. Ἀκούγοντας κάποιος τά παραπάνω λόγια τοῦ Γέροντα εἶπε μέ συναίσθηση ὅτι οἱ κοσμικοί δέν ἔχουν τή δυνατότητα νά φτάσουν σέ τέτοια κατάσταση. Καί ὁ π. Παῖσιος τοῦ ἀπάντησε: «Μήπως κι ἐγώ πού τά λέω ἔχω φτάσει. Ἀπλῶς ἔχω γνωρίσει ἄνθρώπους πού ἔχουν φτάσει».

ι'. Ἀπευθυνόμενος σέ κοσμικούς ἄνθρώπους εἶπε ὁ π. Παῖσιος: «Γιά τή νοερά προσευχή ἐσεῖς δέν ξέρετε πολλά, ἐκτός ἀπό αὐτά πού ἔχετε διαβάσει. Οἱ γυναῖκες νά προσέχουν, γιατί ἔχουν τό συναίσθημα καί τήν ἀγάπη, ἐνῶ οἱ ἄντρες ἀγαποῦν τό Χριστό μέ τή λογική. Οἱ γυναῖκες ἀγαποῦν μέ τήν καρδιά καί τό ἔχουν ἀποδείξει, ὅταν σταυρώνανε τόν Κύριο. Οἱ ἄντρες ὅμως βάλανε τή λογική, ὑπολόγισαν πόσοι Ἰουδαῖοι -Γραμματεῖς καί Φαρισαῖοι- ἦταν στή σταύρωση, πόσος στρατός κ.λπ., γι' αὐτό κλείστηκαν μέσα στό σπίτι, ἔβαλαν καί τό σύρτη γερά καί περίμεναν νά δοῦν τί θά γίνει. Οἱ γυναῖκες ἔχουν τό συναίσθημα καί

εἶναι εὐκόλο ν' ἀρχίσουν τὰ δάκρυα τήν ὥρα πού προσεύχονται καί νά νομίσουν ὅτι φτάσανε στήν κατάσταση πού ἀναφέρουν οἱ Πατέρες. Χρειάζεται προσοχή».

ια'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν εἶναι μόνο νά συνηθίσουμε νά λέμε τή εὐχή. Σκοπός εἶναι ὁ ἄνθρωπος πρῶτα νά γνωρίσει τόν ἑαυτό του καί νά συναισθανθεῖ τήν ἀμαρτωλότητά του. Κι ἓνα σκαμπίλι νά ἔχει δώσει κάποιος, εἶναι ἀμαρτωλός, γιατί δέν ἔπρεπε νά τό δώσει. "Ολοὶ εἴμαστε ἀμαρτωλοί. Νά σκεφτόμαστε τί ἔκανε ὁ Θεός γιά μᾶς καί τί κάνουμε ἐμεῖς γιά τό Θεό. Μετά ἀπό αὐτές τίς σκέψεις καί γρανιτένια νά εἶναι ἡ καρδιά θά ραῖσει. Νά σκεφθῶ λιγάκι λογικά. Ὁ Θεός θά μπορούσε νά μέ κάνει μουλάρι καί νά μέ δώσει σέ ἀδιάκριτα χέρια πού θά μέ φόρτωναν 150 κιλά ξύλα καί θά μέ χτυποῦσαν. Τελικά θά ἔπεφτα στό λάκκο, θά μοῦ ἀνοίγαν τήν κοιλιά οἱ σκύλοι καί καθώς θά περνοῦσαν οἱ διαβάτες, θά ἔπιαναν τή μύτη τους, γιατί θά βρομοῦσα στό δρόμο. Μόνο γι' αὐτό πού ἀνέφερα τόν εὐχαρίστησα τό Θεό; Δέν τόν εὐχαρίστησα. Θά μπορούσε ὁ Θεός νά μέ κάνει ἓνα φίδι, ἓνα σκορπιό. Ἡ ἀγάπη Του ὅμως μέ ἔκανε ἄνθρωπο. Θυσιάστηκε ὁ Θεός γιά μένα. Μέ μιὰ σταγόνα θεϊκοῦ αἵματος ξέπλυνε ὅλη τήν ἀμαρτία τοῦ κόσμου. "Ολα αὐτά ἂν τά σκεφτεῖ ὁ ἄνθρωπος, δηλ. ἀπό τή μιὰ μεριά τήν εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ καί ἀπό τήν ἄλλη τήν ἀμαρτωλότητά του καί τήν ἀχαριστία του, ἡ καρδιά του καί γρανιτένια νά εἶναι θά ραῖσει. Μετά αἰσθάνεται τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Μέ τό "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με" πρέπει νά ξεκουράζεται ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ εὐχή ξεκουράζει, δέν κουράζει. "Οταν ὅμως δέν προχωρᾷ κατ' αὐτό τόν τρόπο, ἀποκτᾷ μόνο τή συνήθεια, ἐνῶ ὁ παλιός ἄνθρωπος ὑπάρχει μέσα καί ἐπακολουθεῖ ἡ πλάνη».

ιβ'. Ὁ π. Παῖσιος μιλώντας γιά τήν προσευχή διηγήθηκε καί τά ἑξῆς: «Βρῆκα κάποτε ἕνα μοναχό πού τά χεῖλη του πράγματι ἔλεγαν τήν εὐχή, ἐκινουῦντο συνεχῶς καί τό καταλάβαινε κανεῖς αὐτό. Ἔτυχε τότε νά ῥθοῦν καί μερικοί ἐπισκέπτες, οἱ ὁποῖοι θαύμασαν τό μοναχό. Ἀρχίσαμε τή συζήτηση. Μοῦ λέει ὁ μοναχός αὐτός: “Κάποτε ἔγραψα στόν τάδε ἐπίσκοπο, στόν τάδε μητροπολίτη, τόν τάδε τόν ἔλεγξα καί τοῦ εἶπα ὅτι ἂν ἀφήσει τίς ιδέες πού ἔχει, θά εἶμαι στό πλευρό του”. Ἐγώ τοῦ ἀπάντησα: “Μά γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νά τό ἐξετάσουμε λίγο λογικά. Ἐσύ φαίνεται ὅτι εἶσαι πιό ἀγράμματος ἀπό μένα, γιατί ἐγώ στό ὄμικρον δέν βάζω περισπωμένη, ἐνῶ ἐσύ μπορεῖς νά τό κάνεις αὐτό. Μετά εἶσαι ἀμφίπλευρος, φυματίωση δεξιά καί ἀριστερά. Ἐ, λοιπόν, ἐσύ τί θέλεις νά κάνεις; Ἀφησε τίς ιδέες αὐτές”. Ἐκεῖνος συνέχισε: “Ἐνας νά ἦταν σάν καί μένα, θά εἶχε διορθωθεῖ ἡ Ἐκκλησία”. Ἐ, σκεφτεῖτε τώρα καί βγάλτε συμπέρασμα. Ἄν ἦταν τρελός καί τό ἔλεγε, θά δικαιολογοῦνταν. Ὅμως δέν ἦταν τρελός. Αὐτός ὁ μοναχός εἶχε τή συνήθεια μόνο τῆς προσευχῆς. Στήν περίπτωση αὐτή ἡ προσευχή κουράζει».

ιγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν προσεύχεσθε, πρέπει νά νιώθετε ὅπως νιώθει τό παιδάκι στήν ἀγκαλιά τῆς μητέρας του. Τί αἰσθάνεται τό παιδάκι, ὅταν εἶναι στήν ἀγκαλιά τῆς μητέρας του; Δέν μπορούμε νά τό καταλάβουμε. Μόνο ὅταν νιώσει κάποιος τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί νιώσει τόν ἑαυτό του σάν μωρό παιδάκι, μπορεῖ νά τό καταλάβει».

ιδ'. Γιά τούς ἀνθρώπους τῆς προσευχῆς ὁ π. Παῖσιος εἶπε: «Ἄν τούς ἀκούσει κανεῖς ὅταν προσεύχονται, θά πεῖ ὅτι εἶναι μωρά παιδιά. Ἄν τούς δεῖ κιόλας

νά κάνουν κινήσεις, θά πει ὅτι παλάβωσαν. Ζητοῦν ἀπό τό Θεό, ὅπως ζητάει τό μικρό παιδάκι ἀπό τόν πατέρα του. Αὐτοί οἱ ἄνθρωποι πού σᾶς λέω, κατά κάποιο τρόπο, ἀχρηστεύονται. Δέν μποροῦν νά κάνουν ἐργασίες, παραλύεται τό σῶμα, τά σκληρά κόκαλα γίνονται λαμπάδες καί δέν ἀντέχουν. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅταν πέσει στόν ἄνθρωπο σέ μεγάλο βαθμό, τόν διαλύει καί νά θελήσει νά πάει κάπου νά κάνει κάτι, βιάζει τόν ἑαυτό του νά βγεῖ ἀπό αὐτή τήν κατάσταση, γιά νά μπορέσει νά κάνει κάτι. Γι' αὐτό πολλές φορές, ἔχοντας ὑπόψη μερικούς ἀνθρώπους πού ζοῦν τέτοιες καταστάσεις, στενοχωροῦμαι, γιατί ἐγώ δέν ἔχω φτάσει σ' αὐτό τό σημεῖο».

ιε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν πρέπει ν' ἀφήνουμε τήν εὐχή. Ὄταν μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία, νά τή λέμε. Νά μήν τριγυρίζει ὁ νοῦς μας στά μάτια. Μέ τήν εὐχή ὁ νοῦς ἀναπαύεται καί ἀγάλλεται. Τά μικρά παιδιά ὅλη τήν ἡμέρα τρέχουν, φωνάζουν, παίζουν καί χτυπιοῦνται, τό βράδυ ὅμως πού πηγαίνουν κοντά στή μανούλα τους ἀκουράζονται. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νά ἀπασχολεῖται μέ τήν εὐχή καί νά μήν τρέχει στά μάτια»..

ιστ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλές φορές προσευχόμαστε γιά κάποιον ἄρρωστο. Προσεύχονται καί πολλοί ἄλλοι. Τελικά αὐτός πεθαίνει καί ἀναρωτιοῦνται μερικοί γιατί ὁ Θεός δέν ἄκουσε τίς προσευχές. Δέν ξέρουν ὅτι ὁ Θεός ἄκουσε τίς προσευχές, ἀλλά Ἐκεῖνος κάτι ἤξερε παραπάνω ἀπό ἐμᾶς. Δέν ξέρουμε, ἂν τόν ἀφηνεστή ζωή, τί θά γινόταν. Νά δοξολογοῦμε τό Θεό γιά ὅλα».

ιζ'. Είπε πάλι ο Γέροντας: «Πολλές φορές γίνεται εμπόδιο στό αίτημά μας ο ίδιος ο έαυτός μας. "Αλλοτε μπορεί νά γίνεται καί άλλος αίτια. Μοῦ λέει π.χ. κάποιος νά κάνω προσευχή γιά έναν ἄρρωστο. Λοιπόν κάνω ἐγώ προσευχή. "Ας ποῦμε ὅτι ἐγώ ἔχω τήν ἀνάλογη πίστη. 'Ο Θεός ὅμως δέν δίνει τήν υἰγεία στόν ἄρρωστο. Μπορεῖ ὁ ἄρρωστος νά ἔχει πίστη στή δύναμη τοῦ Θεοῦ, ἀλλά δέν φτάνει αὐτή μόνο. Χρειάζεται καί ἡ ἀνάλογη ταπείνωση. "Ετσι γίνεται ὁ ἴδιος εμπόδιο. Πρέπει νά ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στό Θεό. Νά ἀφήνουμε τό Θεό νά ἐνεργήσει. Πάντως ἄν κάνω καλή προσευχή, θά νιώθω ὅτι φεύγει ἡ ἐνέργεια τοῦ πειρασμοῦ καί τά πράγματα πᾶνε καλά. "Οταν ὅμως ὁ Θεός ἐπιτρέπει μιά δοκιμασία γιά τό καλό μας, ἐμεῖς μπορεῖ νά τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς τήν πάρει, ἐκεῖνος ὅμως δέν θά μᾶς βοηθήσει. "Οταν ὅμως ἡ δοκιμασία εἶναι ἀπό τόν πειρασμό, ὁ Θεός βοηθάει ἀμέσως. 'Η βουλή τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄγνωστη σέ πολλές περιπτώσεις».

ιη'. Διηγήθηκε ὁ π. Παῖσιος: «Κάποτε ζητοῦσα ἀπό τό Θεό κάτι καί νόμιζα πῶς αὐτό θά μέ βοηθήσει στήν πνευματική μου ζωή. Τρία χρόνια συνέχεια ἐπέμενα. "Επέμενα νά δῶ ἄν θά θελήσει ὁ Θεός καί παρόλο πού φαινόταν καλό μέ ἔβλαψε στήν πνευματική μου ζωή. Μετά ζητοῦσα ἀπό τό Θεό νά μοῦ τό πάρει. Πέρασαν ἄλλα τρία χρόνια καί μοῦ τό πῆρε. Θά πεῖ κανείς. 'Αφοῦ τό ζήτησα, γιατί δέν μοῦ τό ἔπαιρνε ἀμέσως ὁ Θεός; 'Εγώ δέν τό 'χα σέ τίποτα μετά ἀπό λίγο νά τό ζητήσω πάλι. Γι' αὐτό μέ ἄφησε νά τηγανιστῶ λιγάκι καί μετά νά μοῦ τό δώσει. 'Εμεῖς πρέπει νά ζητᾶμε ἀπό τό Θεό καί ὁ Θεός ξέρει πῶς θά ἐνεργήσει. Θά μᾶς τό δώσει στήν κατάλληλη ὥρα γιά νά μᾶς ὠφελήσει. "Αν εἶναι κάτι πού δέν θά μᾶς ὠφελήσει,

δέν θά μᾶς τό δώσει ὁ Θεός. Ἐμεῖς τό ζητᾶμε. Ἐάν δέν μᾶς τό δίνει, ἄς μή μᾶς τό δίνει. Νά ἀφήνουμε τό Θεό νά ἐνεργήσει».

ιθ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Κύριος μᾶς εἶπε ὅτι ὅταν πιστεύει κανείς, ὅταν ἔχει πίστη ἴση μέ τόν κόκκο σινάπεως, καί ζητήσει κάτι ἀπό τό Θεό, θά τοῦ τό δώσει. Πολλές φορές ὅμως μπορεῖ νά ἔχει κανείς πίστη ἴση μέ ἓνα κιλό σινάπι καί νά μή τοῦ τό δίνει ὁ Θεός. Δέν τό δίνει ὁ Θεός, διότι πρέπει νά ἔχουμε καί τήν ἀνάλογη ταπείνωση. Διότι ἄν μᾶς τό δώσει ὁ Θεός καί δέν ἔχουμε τήν ἀνάλογη ταπείνωση, θά μᾶς βλάψει αὐτό πού θά μᾶς δώσει».

κ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός θέλει νά μᾶς βοηθήσει, γιατί ἡ ἐποχή πού ζοῦμε σήμερα εἶναι πάρα πολύ δύσκολη. Ἐπομένως ὁ Θεός εἶναι ὑποχρεωμένος, ἄς ὑποθέσουμε, νά μᾶς βοηθήσει. Ἰδιαίτερα ὁ Θεός εἰσακούει τήν προσευχή τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου πού εἶναι πνευματικά ἀνεβασμένος».

κα'. Ἡ μελέτη προετοιμάζει γιά τήν προσευχή. Ὅταν διαβάσεις κάτι ἀπό τό Εὐαγγέλιο, ἓνα κομματάκι, αὐτό θερμαίνει τήν ψυχή καί τήν μεταφέρει σ' ἓνα χῶρο πνευματικό. Ὅταν ὑπάρχει προσευχή, μελέτη δέν χρειάζεται. Ἐγώ δέν διαβάζω τίποτα».

κβ'. Κάποιος κοσμικός ρώτησε τόν π. Παῖσιο ποιά εἶναι ἡ αἰτία πού δέν αἰσθάνεται τίποτα τό ἰδιαίτερο κατά τήν ὥρα τῆς προσευχῆς, εἴτε αὐτή γίνεται στήν Ἐκκλησία εἴτε στό σπίτι. Ὁ Γέροντας τοῦ ἀπάντησε: «Εἶναι πολλές οἱ αἰτίες. Μπορεῖ καμιά φορά νά αἰσθάνεσαι κατάνυξη καί νά νομίζεις ὅτι προέρχεται ἀπό

δικό σου κόπο. Ὁ Χριστός τότε σοῦ τήν ἀφαιρεῖ γιά νά καταλάβεις ὅτι δέν ἦταν δική σου. Ἄλλοτε πάλι συμβαίνει νά ἔσφαλες ἢ νά στενοχώρησες κάποιον ἢ νά τόν κατέκρινες ἢ νά τόν πλήγωσες μέ τή συμπεριφορά σου καί αὐτό περνάει στό ὑποσυνείδητο. Μετά συμβαίνει ἄλλο γεγονός εὐχάριστο, ὅποτε ἐκεῖνο φαίνεται ὅτι πέρασε. Πέρασε μέν, ἀλλά ἐνοχλεῖ. Μοῦ ἔχει συμβεῖ κι ἐμένα αὐτό. Νομίζεις ὅτι δέν ὑπάρχει κάτι συγκεκριμένο, ἂν ψάξεις ὅμως, ἂν κοιτάξεις τό ἀρχεῖο, θά βρεῖς τό φάκελο. Τό ἴδιο συμβαίνει καί στήν ἐξομολόγηση. Βλέπω ὅτι δέν ἔχω τίποτα. Λέω ὅμως αὐτό πού μοῦ συμβαίνει. Καταλαβαίνω ὅτι κάτι ὑπάρχει. Ζητῶ συγγνώμη ἀπό τό Θεό, κάνω μερικές μετάνοιες, λαμβάνω δυνάμεις καί μετά βρίσκω καί τό φάκελο».

κγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Στήν προσευχή νά μήν ἐπιδιώκουμε δάκρυα καί χαρίσματα. Συμβαίνει καμιά φορά νά μή δακρῦσεις γιά ἓνα σφάλμα σου, μέσα σου ὅμως νά ἔχεις κλάψει περισσότερο μέ ἀθόρυβα δάκρυα, τά ὅποια εἶναι πιό σίγουρα. Τά ἄλλα εἶναι ἐπικίνδυνα, διότι δημιουργοῦν ψευδαισθήσεις».

κδ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἐνας στεναγμός ἀξίζει περισσότερο ἀπό ἓνα γκουβά δάκρυα. Νά μή ζητᾶμε ἀπό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ δάκρυα καί χαρίσματα. Νά ζητᾶτε μετάνοια, μετάνοια, μετάνοια. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό μετάνοια».

κε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος καταλάβει ὅτι μόνο ἡ ἁμαρτία εἶναι δική του, ἔ τότε τοῦ δίνει ὁ Θεός ὅ,τι τοῦ χρειάζεται. Ὅταν δέν τό καταλάβει αὐτό ὁ ἄνθρωπος, φέρνει σέ δύσκολη θέση τό Θεό. Φοβερό πράγμα! Ὅταν τοῦ δώσει ἓνα χάρισμα, τοῦ

κάνει κακό, γιατί θά νομίσει ό δυστυχής ότι κάτι είναι. "Όταν δέν τοῦ δώσει χαρίσματα, πάλι τόν βλέπει δυστυχισμένο. Τί νά κάνει ό Θεός; Νά τοῦ δώσει τόν βλάπτει, νά μή τοῦ δώσει στεχωρεῖται ό Θεός. "Όταν καταλάβει ό ἄνθρωπος ότι μόνο ή ἁμαρτία είναι δική του, όλα τά ἄλλα είναι τοῦ Θεοῦ. Θα τοῦ δίνει συνέχεια ό,τι χρειάζεται, όπως ό πατέρας πού ἔχει ἕνα παιδί καί τοῦ δίνει ἐκεῖνα πού χρειάζεται γιά νά προκόψει».

κστ'. Εἶπε ό Γέροντας: «Όταν συμμετέχουμε στή στενοχώρια ενός ἀδελφοῦ, κάνουμε προσευχή καί ό Θεός τόν βοηθάει. Πολλές φορές παίρνουμε κι ἐμεῖς τήν πληροφορία ότι τόν βοήθησε ό Θεός καί νιώθουμε μιά ἀγαλλίαση. Τότε μᾶς φεύγει ή στενοχώρια πού εἶχαμε γιά τόν ἀδελφό».

κζ'. Εἶπε ό Γέροντας: «Πρέπει νά προσευχόμαστε γιά τούς κεκοιμημένους. Οἱ καημένοι είναι ὑπόδικοι καί ἅμα τούς δώσει κανείς μιά πορτοκαλάδα, τούς βγάζει ἀπό τά σίδερα. "Ἐν τῷ ἄδη", λέει, "οὐκ ἔστι μετάνοια". Αὐτοί οἱ καημένοι δέν μποροῦν μόνοι τους νά βοηθηθοῦν. Ἐμεῖς ὅμως μποροῦμε καί θέλει ό Θεός νά υπάρχουν ἄνθρωποι νά παρακαλοῦν γιά νά τούς βοηθήσει».

κη'. Ὁ Γέροντας διηγήθηκε σέ ἐπισκέπτη του τό ἀκόλουθο περιστατικό: «Ἐνῶ προσευχόμουν στόν Κύριο, ὡς συνήθως, γιά μιά στιγμή ή σκέψη μου ἄλλαξε κατεύθυνση. Εἶπα στόν ἑαυτό μου: "Τό πρόβλημα μέ τά πλευρά σου τό γνωρίζεις καί σύ δέν πῆρες κατάλληλο ἔνδυμα προστασίας, πράγμα πού μπορεί νά ἔχει σοβαρές συνέπειες στήν ὑγεία σου". Μέ τό πού ὀλοκλήρωσα τή σκέψη μου αὐτή, ἀμέσως σωριάστηκα στό

δάπεδο. Κατάλαβα τό άμάρτημά μου πού διέκοψα τήν προσευχή καί επί άρκετή ώρα προσευχόμεουν μετά γιά νά μέ συγχωρέσει ό Κύριος. Καί πράγματι αυτό έγινε μετά από έξαντλητικές προσευχές».

κθ'. Είπε ό Γέροντας: «'Η προσευχή είναι έμπιστοσύνη στό Θεό. "Όταν έμπιστευθείς κάτι άπολύτως στό Θεό, δέν χρειάζεται ούτε νά προσεύχεσαι ούτε νά άνησυχείς, γιατί τό έχει αναλάβει ό Θεός. Μόνο νά περιμένεις μέ ύπομονή γιά νά ώριμάσει ό καρπός καί νά πέσει».

λ'. Κατά τή διάρκεια του πολέμου στον Περσικό κόλπο ό Γέροντας είχε κλειστεί στο κελί του καί δέν δεχόταν επισκέπτες. Είχε αύξήσει τήν προσευχή γιά νά μήν ξεφύγει από τόν έλεγχο ό πόλεμος καί γίνει φονικότερος. Άργότερα είπε σέ επισκέπτες του τά έξής: «Μέ τήν προσευχή δέν μπορούμε ν' αποφύγουμε αυτά πού προέβλεψε ό Χριστός. "Όμως είπε νά εύχεσθε νά είναι μέρα καί νά μήν είναι νύχτα, νά είναι καλοκαίρι καί νά μήν είναι χειμώνας. Μέ τήν προσευχή γίνεται λιγότερο τό κακό».

λα'. Είπε ό Γέροντας: «'Αν δέν προσευχηθοϋμε έμείς γιά τόν άρρωστο, έξελίσσεται ή πορεία τής άρρώστιας. "Όταν προσευχόμαστε έμείς, ό Θεός βλέπει πιό πέρα. "Αμα αυτός ό άνθρωπος άργότερα πρόκειται νά γίνει καλύτερος καί θά βοηθήσει τά παιδιά του, τότε βοηθάει ό Θεός νά γίνει καλά. "Αν δεϊ ότι άργότερα θά ξεφύγει καί τά παιδιά του δέν θά βοηθηθοϋν, τότε τόν παίρνει. "Αν δέν κάνουμε όμως προσευχή έξελίσσεται ή πορεία τής άρρώστιας».

λβ'. Είπε κάποιος στό Γέροντα ότι προσπαθει μέ τή χλιαρή πίστη πού έχει νά συγκεντρώσει τό νοϋ του στην καρδιά του καί νά προσευχηθει καί για τούς άλλους, αλλά δέν τό πετυχαίνει. 'Ο Γέροντας τοϋ εξήγησε: «Αυτή είναι έξωτερική προσπάθεια. "Όταν τόν πόνο τοϋ άλλου τόν κάνεις δικό σου πόνο, δέν χρειάζεται νά μάσεις τό λογισμό σου. Θα πονέσει ή καρδιά σου καί ή προσευχή σου θα είναι καρδιακή. 'Η προσευχή σου για τόν άρρωστο θα βοηθήσει μόνο όταν εκείνος πρόκειται νά γίνει καλύτερος».

λγ'. Είπε ό Γέροντας: «Παλιότερα ό Κύριος έστελνε πολλή Χάρη. 'Η ευχή δούλευε μέσα μου καί τή μέρα καί τή νύχτα. Κοιμόμουν καί ή ευχή λεγόταν άσταμάτητα».

λδ'. Είπε ό Γέροντας: «'Ο Θεός μερικές φορές κατά τήν ώρα τής προσευχής δίνει ευωδία. Τοϋτο γίνεται για παρηγορία, ένδυνάμωση καί πληροφόρηση. Είναι έντονη ή ευωδία αυτή καί δέν μοιάζει μέ τήν ευωδία τών άρωμάτων. Αισθάνεσαι μεγάλη ανακούφιση. Μερικές φορές δέν τήν άντέχεις, γιατί είναι έντονη. "Όταν βρισκόμουν στην ιερά μονή Φιλοθέου, είχα πάει στό κελί τοϋ άγίου Δομετίου καί ξαφνικά πνίγηκα από έντονη ευωδία. Ρώτησα καί μου είπαν ότι κάπου εκεί θα είναι θαμμένος ό όσιος Δομέτιος, αλλά κανείς δέν γνώριζε ποϋ. Μιά άλλη φορά πού βρισκόμουν στά Καρούλια, πέρασα από ένα κατεστραμμένο κελί όπου ήταν πεταγμένα σιδερικά καί διάφορα ξύλα καί ένιωσα έντονη ευωδία. "Όπως έμαθα άργότερα, στό κελί εκείνο ζούσε παλιότερα ένας άγιος Γέροντας μέ πολύ πνευματική κατάσταση».

λε'. Είπε ὁ Γέροντας: «Γνωρίζω ὅτι ὁ φύλακας Ἅγγελος πού ἔχουμε, μᾶς προστατεύει καί μᾶς ὀδηγεῖ. Ὄταν προσευχόμαστε γιά κάποιον, ὁ Ἅγγελός μας ἀστραπιαῖα μπορεῖ νά βοηθήσει, νά πληροφορήσει, νά φυλάξει αὐτόν γιά τόν ὁποῖο προσευχόμαστε».

λστ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ Βεδουῖνοι στό Σινᾶ προσεύχονται, ὅταν δύει ὁ ἥλιος, ἔχοντας μεγάλη πίστη στό Θεό τους, ἐνῶ ἐμεῖς πού γνωρίζουμε τόν ἀληθινό Θεό δέν ἀφιερώνουμε οὔτε λίγα λόγια προσευχῆς στόν οὐράνιο Πατέρα μας».

λζ'. Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Μιά φορά ἐνῶ προσευχόμουν στό κελάκι μου, εἶδα ἔξω ἀπό τό παράθυρο τό ταγκαλάκι (τό διάβολο) καί ἄρχισα νά ζητῶ ἀπό τό Θεό γιά νά μετανοήσῃ καί νά δεχτεῖ τό ταγκαλάκι στόν Παράδεισο. Τότε μπαίνει μέσα καί ἄρχισε νά μέ μουντζώνει. Σκέφτηκα ὅτι δέν εἶναι δουλειά αὐτή, ἐγώ νά προσεύχομαι γι' αὐτό κι αὐτό νά μέ μουντζώνει».

λη'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὄταν ζητᾶμε τή λύση τῶν προβλημάτων μας, ὁ Θεός ἀκούει ἀλλά κάνει πώς δέν ἀκούει, γιατί δέν μᾶς συμφέρει νά λύνονται ὅλα τά προβλήματά μας, ἀφοῦ χάνουμε περιουσία πού ὑπάρχει στόν οὐρανό καί μεγαλώνει χωρίς τή λύση τους».

γ'. Περί ἡσυχίας

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὄταν ἔχουμε ἡσυχία, ὑπάρχει μιά ἔρημος. Δέν εἶναι ὁ τόπος ἡ ἔρημος. Ἐγώ στήν ἔρημο πρέπει νά ἐρημωθῶ ἀπό τά πάθη μου. Ὄ-

ταν προσαρμόζω τήν ἔρημο μέ τόν ἑαυτό μου, δέν ζῶ στήν ἔρημο. Πρέπει ἐγώ νά προσαρμόζομαι μέ τήν ἔρημο. Καί στόν κόσμο μπορεῖ κανείς νά πετύχει πολλά πράγματα. Ἄρκεῖ νά προσπαθήσει καί νά δεῖ ἀπό τί βλάπτεται. Ἄν ἔχει π.χ. μιά βρῦση πού τρέχει γούρ, γούρ, γούρ, συνέχεια ἢ ἔχει ξυπνητήρι καί κάνει τάγκα, τάγκα, τάγκα, θά τά ἀλλάξει. Μπορεῖ νά πετύχει πολλά».

β'. Ἐγραψε ὁ Γέροντας σχετικά μέ τήν ἡσυχία: «Ἡ ἐξωτερική ἡσυχία, μέ τήν διακριτική ἄσκηση, πολύ γρήγορα φέρνει καί τήν ἐσωτερική ἡσυχία (τήν εἰρήνη τῆς ψυχῆς), ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν πνευματική λεπτή ἐργασία, διότι ὅσο ἀπομακρύνεται κανείς ἀπό τόν κόσμο, τόσο περισσότερο ἀπομακρύνεται καί ὁ κόσμος ἀπό μέσα του, καί φυγαδεύονται τότε οἱ κοσμικοὶ λογισμοί καί ἐξαγνίζεται πιά ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καί γίνεται ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Καί μόνη της ἡ ἡσυχία εἶναι μιά μυστική προσευχή καί πολύ βοηθάει στήν προσευχή, σάν τήν ἄδηλη ἀναπνοή στόν ἄνθρωπο».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ ἡσυχία (μακριά τοῦ κόσμου) πολύ γρήγορα φέρνει καί τήν ἐσωτερική ἡσυχία στήν ψυχή μέ τήν ἄσκηση καί τήν ἀδιάλειπτη προσευχή, καί τότε πιά ὁ ἄνθρωπος δέν ἐνοχλεῖται ἀπό τήν ἐξωτερική ἀνησυχία, γιατί στήν οὐσία μόνον τό σῶμα βρίσκεται στή γῆ, ἐνῶ ὁ νοῦς βρίσκεται στόν Οὐράνο».

δ'. Ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Σ' ἓναν πού ἔδωσε ὁ Θεός ἓνα τάλαντο τοῦ ζητάει νά τό κάνει δύο. Τό δύο εἶναι ἄριστα. Ἐάν τοῦ ἔδωσε δύο νά τά διπλασιάσει, τό τέσσερα εἶναι ἄριστα. Ἐάν τοῦ ἔδωσε πέντε, πρέπει νά τά κάνει δέκα. Τό ἔννιά δέν εἶναι ἄριστα. Πολλές φορές τό τρία εἶναι ὑπεράριστα, τό ἔννιά δέν εἶναι ἄριστα. Γι' αὐτό ὁ Κύριος εἶπε “μή κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλά τήν δικαίαν κρίσιν κρίνατε”. Ἐμεῖς πολλές φορές λέμε ὅτι ὁ τάδε εἶναι ἅγιος. Ποῦ νά ξέρουμε ὅτι ὁ τάδε ἐγκληματίας ἔχει ἀνταποκριθεῖ, ἐνῶ ὁ “ἅγιος” ὄχι».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἐάν κάποιος ἄνθρωπος ἀδικήθηκε ἀπό μιά καθοδήγηση, ἐνῶ εἶχε καλή διάθεση καί ἀγνά ἐλατήρια, ἐγώ πιστεύω ὅτι ὁ Θεός θά τοῦ δώσει μετά ἀπό χρόνια αὐτά πού δέν τοῦ ἔδωσαν οἱ ἄνθρωποι. Ὅπως συμβαίνει καί στό στρατό. Παίρνει κάποιος φύλλο πορείας καί ὅταν γυρίσει, τοῦ δίνουν δεκαπέντε ἡμερῶν ἄδεια. Αὐτό κάνει καί ὁ καλός Θεός».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Γνώρισα μιά ψυχή σ' ἓνα γνωστό μοναστήρι, ἡ ὁποία εἶχε ἀδικηθεῖ. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση πού εἶχε φτάσει σέ μιά πνευματική κατάσταση πού σπάνια φτάνουν οἱ ἄνθρωποι. Αὐτή ἡ ψυχή ἦταν μιά κοπέλα, ἡ ὁποία δέν εἶχε οὔτε ἕξι ἑφτά μῆνες στό μοναστήρι, καί βρισκόταν σέ τέτοια κατάσταση. Ζοῦσε τό μυστήριο, ζοῦσε τή θεία Λειτουργία, τά ἱερά γεγονότα. Κατάλαβα ὅτι εἶχε ἀδικηθεῖ αὐτή ἡ ψυχή. Καί πράγματι εἶχε ἀδικηθεῖ ἀπό ἀνθρώπους, ὅταν ἦταν στόν κόσμο. Εἶχε μιά τέτοια καλοσύνη! Οἱ ἄνθρωποι

πού βοηθοῦσε δέν τήν εἶχαν ὀδηγήσει ἐκεῖ πού ἔπρεπε. Δέν ξέρω, εἶναι κοσμική ἴσως φράση αὐτή, αὐτοί θέλουν νά τούς κάψει κανείς στό φούρνο, ὅπως λένε οἱ κοσμικοί. Ἐκείνη ἤθελε νά γίνει μοναχή ἀπό χρόνια, αὐτοί τή θέλανε νά βοηθάει. Τί νά βοηθάει; Ἐάν βοηθοῦσε ἕναν πατέρα, μιά μητέρα, ἕναν ἄρρωστο, καλά. Ἄλλά βοηθοῦσε ἀνθρώπους τελείως... Ὁ Θεός ὅμως τά κανόνισε, γιατί ἡ ψυχή αὐτή εἶχε ἀπλότητα καί ἀγάπη».

ε'. Περὶ ταπεινώσεως

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ ταπείνωση ἀποκτᾶται μετὰ ἀπό ἀγῶνες. Ὄταν γνωρίσεις τόν ἑαυτό σου ἀποκτᾶς τήν ταπείνωση, ἡ ὁποία γίνεταί μιά κατάσταση. Διαφορετικά μπορεῖ γιά μιά στιγμή νά ταπεινωθεῖς, ἀλλά ὁ λογισμός σου θά σοῦ πεῖ ὅτι κάτι εἶσαι, ἐνῶ στήν πραγματικότητα δέν εἶσαι τίποτα, καί θά παλεύεις ἔτσι μέχρι τήν ὥρα τοῦ θανάτου. Ἐάν σέ βρεῖ ὁ θάνατος μέ τό λογισμό ὅτι δέν εἶσαι τίποτα, θά μιλήσει ὁ Θεός. Ἐάν ὅμως τήν ὥρα τοῦ θανάτου ὁ λογισμός σου λέει ὅτι κάτι εἶσαι καί δέν τό καταλάβεις, πᾶνε ὅλοι οἱ κόποι σου χαμένοι».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά βάζει κάτω τή λογική. Ἐγώ π.χ. νά πῶ: Τώρα εἶμαι μοναχός, μπορεῖ νά ἤμουν ζῶο. Ὁ Θεός ὅμως δέν μέ ἔκανε ζῶο, μέ ἔκανε ἄνθρωπο, μέ κάλεσε μέ ἀτομική πρόσκληση στό ἀγγελικό τάγμα κι ἐγώ τί ἔχω κάνει; Ἐκεῖνος ἔκανε τόσα πολλά γιά μένα, ἐνῶ θά μπορούσε νά μέ κάνει ἕνα βάτραχο, ἕνα σκορπιό, μιά χελώνα. Μέ ἔκανε ὅμως ἄνθρωπο. Αὐτές οἱ σκέψεις ταπεινώνουν.

Πρέπει νά ανταποκριθοῦμε στά ὅσα μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Γιά νά προκόψει ὁ ἄνθρωπος πνευματικά πρέπει νά ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις. Νά ἔχει ταπείνωση καί ἀγάπη καί ἡ καρδιά του νά εἶναι καθαρή. Ὄταν ἔχει ταπείνωση, ἔχει θεῖο μαγνήτη, κρατάει τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Βλέπετε στούς ταπεινούς δίνεται ἡ Χάρη. Αὐτά εἶναι κανονισμένα».

δ'. Πολλοί ἄνθρωποι πού θρησκεύουν, εὐκόλα κατακρίνουν τούς ἄλλους, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά τούς ἀγαποῦν καί νά τούς θεωροῦν ἀνώτερους ἀπό τόν ἑαυτό τους. Ὁ π. Παῖσιος ἔλεγε πάντα ὅτι ἕνας ἁμαρτωλός στά μάτια τῶν ἀνθρώπων, μπορεῖ στά μάτια τοῦ Θεοῦ νά εἶναι ἅγιος. Εἰδικότερα ἔλεγε: «Ἐνας ἐγκληματίας μπορεῖ νά ἔχει ανταποκριθεῖ, ἐνῶ γιά παράδειγμα ἕνας μοναχός νά μήν ἔχει ανταποκριθεῖ. Πρέπει νά θεωρεῖ τόν ἐγκληματία καλύτερο ἀπό τόν ἑαυτό μας. Ἡ ταπείνωση μέ τήν ἀγάπη εἶναι μαζί, συνδέονται. Πρέπει νά πονοῦμε γιά τόν ἄλλο καί νά κάνουμε καρδιακή προσευχή. Ὁ πνευματικός ἄνθρωπος νιώθει ὡς εὐεργεσία τό γεγονός ὅτι δέν βρίσκεται σέ χειρότερα χάλια ἀπό τούς ἄλλους. Διαλύεται ἐσωτερικά, νιώθει τήν εὐεργεσία, τήν καλοσύνη τοῦ Θεοῦ καί προσεύχεται καί παρακαλεῖ τό Θεό μέ δάκρυα νά βοηθάει ὅλους τούς ἀνθρώπους, τούς ὁποίους βλέπει ἀνώτερους ἀπό τόν ἑαυτό του. Ἡ ταπείνωση τοῦ γίνεται κατάσταση πλέον, κινεῖται στήν πραγματικότητα».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας σχετικά μέ τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο προοδεύει κανεῖς πνευματικά: «Ἐγώ εἶμαι ὑπέρ τῶν ἀγώνων. Μάλιστα ἔκανα καί πειράματα στόν ἑαυτό

μου. Διαπίστωσα ὅμως ὅτι ὁ μεγαλύτερος ἀγώνας εἶναι ν' ἀποκτήσει ὁ ἄνθρωπος τήν ταπείνωση καί τήν ἀγάπη, κάτι πού δέν χρειάζεται νά χτυπηθεῖ μέ τίς μετάνοιες καί τά ἐξωτερικά. Εἶναι εὐκολο καί γιά τόν ἄντρα καί γιά τή γυναίκα, ἀλλά καί γιά τό παιδί. Πρέπει νά δίνουμε πρωτεῖα στά ψυχικά καί ὄχι στά ἐξωτερικά, διότι τά ἐξωτερικά δημιουργοῦν ψευδαισθήσεις».

στ'. Πολλοί χριστιανοί ἐπιδίδονται σέ κάποιο ἀγώνα γιά νά καθαρθοῦν ἀπό τά πάθη. Συνήθως τηροῦν τίς νηστεῖες, κάνουν μετάνοιες καί ἐκκλησιάζονται, χωρίς ὥστόσο νά προοδεύουν πνευματικά καί νά πετυχαίνουν τήν κάθαρση. Σχετικά ὁ Γέροντας ἔλεγε: «Νά κάνουμε διάκριση, γιατί ὑπάρχει καί ἄλλος ἀγώνας. Τά σωματικά καί νά τά αὐξήσει κανεῖς δέν πετυχαίνει πάντα. Μπορεῖ νά αὐξήσει τήν ὑπερηφάνεια πώς τάχα κάτι εἶναι. Γι' αὐτό χρειάζεται νά γυρίσει τό κλισιοσκόπιο (= μικρό ὄργανο στήν κάννη τῶν πυροβόλων γιά τή σωστή σκόπευση) στήν ὑπερηφάνεια καί νά χτυπήσει ἐκεῖ. Τότε μπορεῖ νά πετύχει μέ μεγάλη εὐκολία πολλά πράγματα. Νομίζω ὅτι ὁ ἀγώνας δέν εἶναι μέγας. Κι ἕνα κοριτσάκι, πού δέν μπορεῖ νά κάνει ἀγώνα, μπορεῖ νά συντρίψει τό διάβολο μέ μιᾶ ταπείνωση. Ὁ διάβολος εἶναι βέβαια πολύ δυνατός, ἀλλά καί πολύ σάπιος. Μπορεῖ ἕνα γίγαντα νά τόν γκρεμίσει, ἀλλά νά νικηθεῖ ἀπό ἕνα παιδάκι».

ζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πάνω ἀπό κάθε ἀγώνα πρέπει νά ὑπάρχει ἡ ταπείνωση. Ἄν δέν ταπεινωθεῖ κανεῖς, θά λειτουργήσουν οἱ πνευματικοί νόμοι. "Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτόν ταπεινωθήσεται". Ὄταν γνωρίσουμε τόν ἑαυτό μας, τότε ἡ ταπείνωση ἔρχεται φυσιολογικά καί γίνεται κατάσταση στόν ἄνθρωπο. Ἄν δέν γνωρίσουμε

τόν έαυτό μας, θά παίζουμε χαρτιά μέ τήν παρανομία καί ό διάβολος θά μάς βάζει τήν ιδέα ότι κάτι είμαστε. "Ας τό καταλάβουμε όμως ότι δέν είμαστε τίποτε. Μέχρι τήν ώρα τοῦ θανάτου νά λέμε: "Σήμερα είμαστε, αύριο δέν είμαστε"».

στ'. Περί άπλότητος

α'. Είπε ό Γέροντας: «Η πραγματική άπλότητα έχει σχέση μέ τήν ταπείνωση, ή άλλη άπλότητα έχει σχέση μέ τήν ύπερηφάνεια. Νά σās φέρω ένα παράδειγμα: Κάποτε ήταν ένας εγκαταλειμμένος γέρος, εκεί στήν Ήπειρο, βοσκός στό επάγγελμα καί πηγα καί τόν βρήκα σέ μία καλύβα. Σ' όλη του τή ζωή μία φορά είχε πάει στήν Έκκλησία, ένα Πάσχα κι έλεγε ό καημένος: "Ω, τί θρησκεία έχουμε! Σάν τόν Ίησοῦ Χριστό ήταν ό δεσπότης". Τέλος πάντων. Παρόλο πού ήταν τόσο άπλός καί δέν ήξερε τίποτα εκεί στό βουνό πού ζούσε, θεωρούσε κατόρθωμα πού αναποδογύριζε τό πιάτο του για νά μήν τό γλύφουν τά σκυλιά. "Αυτό θά πεί μυαλό", μοῦ εῖπε μέ ιδιαίτερη ικανοποίηση. Καταλάβατε; Τό θεωρούσε σπουδαίο, λές καί ανέβηκε στό διάστημα πάνω. "Αν τό δοῦμε αυτό έξωτερικά, θά ποῦμε πόσο άπλός ήταν. "Όμως αυτή ήταν μία έκδήλωση πού εῖχε σχέση μέ τήν ύπερηφάνεια».

ζ'. Περί λογισμῶν

α'. Είπε ό Γέροντας: «Μία φορά ήμουν σ' ένα λεωφορεῖο. Τί γινόταν εκεί μέσα! Κάποιος εῖπε στόν οδηγό νά ταπεινώσει (νά χαμηλώσει) τό μαγνητόφωνο

για νά μέ διευκολύνει, ἀλλά καί νά σεβαστεῖ τό σχῆμα μου. Ὁ ὁδηγός τό ἔβαλε πιό δυνατά. Ἐγώ ἔλεγα τήν εὐχή καί δέν μέ ἐνοχλοῦσαν τά τραγούδια πού ἀκούγονταν. Μέ τό λογισμό μου ἔλεγα: "Ἄν, Θεός φυλάξει, γινόταν ἕνα ἀτύχημα πιό πάνω κι ἀναγκάζονταν νά βγάλουν τόν κόσμο σακατεμένο καί νά τόν βάλουν στό δικό μας αὐτοκίνητο καί νά ἔταν ἄλλος μέ σπασμένο πόδι, ἄλλος μέ σπασμένο κεφάλι, ἄλλος νά κλαίει, ἄλλο παιδάκι σακατεμένο, πῶς θά ἄντεχα αὐτή τή σκηνή; Δόξα σοι ὁ Θεός, ἔλεγα, ὁ κόσμος εἶναι καλά καί τραγουδᾷ κιόλας. Ἐτσι τό θόρυβο τό δικό τους ἐγώ τόν εἶχα κάνει ἰσοκράτημα στή δική μου ψαλμωδία. Αὐτοί τά δικά τους κι ἐγώ τήν εὐχή».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅλα νά τ' ἀντιμετωπίζετε μέ καλούς λογισμούς. Ἄλλιώς δέν γίνεται».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἕνας νά ἔρχεται στή θέση τοῦ ἄλλου. Δυστυχῶς σήμερα τό πνεῦμα πού ἐπικρατεῖ εἶναι ὁ ἕνας νά παίρνει τή θέση τοῦ ἄλλου καί ὄχι νά μπαίνει στή θέση τοῦ ἄλλου γιά νά συμπονάει. Γι' αὐτό ὁ κόσμος ἔγινε ἕνα τρελοκομεῖο. Ὅταν ἔρχεται κανείς στή θέση τοῦ ἄλλου, ὅλα τά πράγματα μπαίνουν στή σειρά. Ἄς πάρουμε ἕνα παράδειγμα. Εἶναι μιά γριά καί πρέπει νά τήν κοιτάξει ἡ νύφη της. Λοιπόν, ἂν ἔρθει ἡ νέα γυναίκα στή θέση τῆς γριάς καί σκεφτεῖ ὅτι καί αὐτή μεθαύριο θά γίνει πεθερά καί δέν θά θέλει ἡ νύφη της νά τῆς γυρίζει τήν πλάτη καί νά τῆς μιλάει ἀπότομα, θά περιποιηθεῖ τή γριά μέ προθυμία. Νά ξέρετε ὅτι ἂν δέν φερθεῖ κάποιος ἔτσι, μέ πνευματικό τρόπο, τότε θά λειτουργήσουν οἱ πνευματικοί νόμοι. Θά τό πληρώσει. Ὁ Θεός θά ἐπιτρέψει ἀπό ἀγάπη γιά νά ἐξοφλήσει σ' αὐτή τή ζωή ὅ,τι χρωστάει».

δ'. Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ἀκόλουθη διήγηση πού ἀναφέρεται στούς καλούς λογισμούς μέ τούς ὁποίους πρέπει ν' ἀντιμετωπίζουμε τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς. Διηγήθηκε λοιπόν ὁ π. Παῖσιος: «Κάποτε ἕνας γνωστός μου εἶχε ἔρθει σέ ἄθλια κατάσταση. Εἶχε φτιάξει ἕνα σπίτι σέ κάποιο ἤσυχο μέρος τῆς πόλης στήν ὁποία δούλευε. Μετά ἀπό κάμποσο καιρό δίπλα στό σπίτι ἔφτιαξαν ἕνα συνεργεῖο αὐτοκινήτων, πιο πέρα ἄνοιξαν ἕνα μεγάλο δρόμο καί ἀπέναντι ἔγινε ἕνα κοσμικό κέντρο. Δέν μπορούσε ὁ καημένος νά κοιμηθεῖ ἀπό τή μεγάλη φασαρία. Ἦρθε καί μοῦ εἶπε: "Γέροντα, τί νά κάνω; Νά φτιάξουμε ἄλλο σπίτι; Πῶς νά τό φτιάξουμε; Ἔχουμε πέντε παιδιά. Τί νά κάνουμε; Δέν μπορούμε νά ἡσυχάσουμε". Εἶχε δημιουργηθεῖ στήν οἰκογένεια αὕτη μιά ἄσχημη κατάσταση καί οἱ ἄνθρωποι ἀναγκάστηκαν νά παίρνουν ἠρεμιστικά χάπια. Τοῦ εἶπα ὅτι δέν ἀντιμετωπίζει τά πράγματα πνευματικά. Ἐάν, ὁ Θεός νά φυλάξει, γινόταν πόλεμος καί σοῦ ἐξασφάλιζαν τή ζωή σου ἐάν καθόσουν σ' αὐτό τό σπίτι, πῶς θά θεωροῦσες αὐτό; Φυσικά σάν τή μεγαλύτερη εὐλογία τοῦ Θεοῦ σέ σένα καί τήν οἰκογένειά σου. Ὁ κόσμος ἔξω θά σκοτωνόταν, θά χανόταν κι ἐσύ νά εἶχες ἐξασφαλισμένη τή ζωή σου. Θά τό θεωροῦσες μεγάλη εὐλογία. Ἐ, τώρα φέρε ἕναν ἀκόμα καλό λογισμό καί πές: Δόξα σοι, ὁ Θεός. Δέν περνοῦν φάλαγγες μέ τάνκς κ.λπ. Μόνο αὐτοκίνητα περνοῦν καί οἱ ἄνθρωποι τρέχουν στίς δουλειές τους. Δόξα σοι, ὁ Θεός. Δέν γίνεται πόλεμος. Τί μεγάλη εὐλογία! Ἔτσι κι ἀπό ἐδῶ δοξολογία καί ἀπό ἐκεῖ δοξολογία».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἄν δέν φέρνουμε στό νοῦ μας καλούς λογισμούς καί δέν πετύχουμε τήν ἡσυχία μέσα μας καί στήν ἔρημο νά βρισκόμαστε δέν θά μπο-

ρέσουμε νά ἡσυχάσουμε. Διότι κι ἐκεῖ ὁ πειρασμός θά μαζεύει τή νύχτα ὅλα τά τσακάλια καί θά οὐρλιάζουν. Τήν ἡμέρα θά μαζεύει ὅλα τά τζιτζίκια πάνω στό δέντρο τῆς αὐλῆς. Ἄν τήν ἡμέρα διώχνει τά τζιτζίκια μέ τό καλάμι καί τή νύχτα πετροβολάει τά τσακάλια, τότε τόν παραπλανᾷ ὁ πειρασμός. Γι' αὐτό ὅλο μέ καλούς λογισμούς ν' ἀντιμετωπίζετε μιά κατάσταση».

στ'. Οἱ ἡμέρες τῆς στρατιωτικῆς μου θητείας ἄλλοτε περνοῦσαν ἡσυχά καί κατανυκτικά καί ἄλλοτε μέ σφοδρές ἐπιθέσεις τοῦ πονηροῦ. Σέ κάποια δύσκολη κι ἐπικίνδυνη γιά τήν πνευματική μου ζωή στιγμή, ἔλαβα ἀπό τόν π. Παῖσιο τό ἀκόλουθο γράμμα.

Τίμιος Σταυρός 10-2-73

Ἀδελφέ Διονύσιε, «χαῖρε ἐν Κυρίῳ».

Εὐχομαι ὑγείαν κατ' ἄρῳ καί βοήθειά μας ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος.

Τήν ἐπιστολή σου τήν ἔλαβα πρό μηνός, ἀλλά δέν σοῦ ἀπάντησα ἀμέσως, διότι μεγαλύτερη ἀνάγκη νομίζω εἶχες ἀπό τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ παρά ἀπό ἀνθρώπινες συμβουλές.

Μήν δειλιάζεις, ἀδελφέ μου, στόν πόλεμο τοῦ ἐχθροῦ, μόνον νά μήν δίνεις δικαίωμα γιά νά ἀποθρασύνεται. Ἔτσι εἶναι στήν ἀρχή, ὅταν ἡ ψυχή πάει νά πάρει μιά στροφή γιά νά ξεφύγει τοῦ ἐχθροῦ γιά πάντα. Οἱ λογισμοί, ἀδελφέ μου, εἶναι λογισμοί καί τούς ἐπιτρέπει ὁ Θεός, ὅπως στόν Ἰώβ, γιά νά φανεῖ ὁ ἀθλητής τοῦ Θεοῦ.

Προσπάθησε νά μήν κάνεις συγκαταθέσεις. Καί ἄν νικήθηκες καμιά φορά, μήν χάνεις τήν ψυχραιμία σου, ἀλλά ἐξομολογήσου καί ἀγωνίσου πάλι μέ ταπείνωση. «Ἐάν γάρ πάλιν ἰσχύσητε καί πάλιν ἠττηθήσεσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός». Δέν ξέρω ἄν βρῆκες αὐτοῦ κανέναν

πνευματικό. Θα πρέπει νά ἔχεις ἐπαφές μέ πνευματικούς ἀνθρώπους γιά νά βοηθιέσαι. Στή Μονή Πετράκη εἶναι ὁ πατήρ Σεραφεῖμ, αὐτοῦ εἶναι καί ὁ πατήρ Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος. Στήν Πεντέλη εἶναι ὁ πατήρ Πορφύριος, ὄχι μέσα ἀλλά σέ ἄλλο μοναστηράκι. Στόν ἅγιο Ἀττικῆς εἶναι ἕνας καλός διάκος, ὁ πατήρ Νικόδημος (ἀπό τά Ἰωάννινα). Ἐπίσης ἄλλος πατήρ Νικόδημος, ὁ ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, νά πᾶς ἐάν θέλεις καί ἐκ μέρους μου. Στήν Θήβα εἶναι ὁ πατήρ Ἰγνάτιος, ἱεροκήρυξ, καί ὅποτε σοῦ δίνεται εὐκαιρία νά πηγαίνεις γιά νά ἐκμεταλλεύεσαι τόν χρόνο.

Ἐάν σοῦ δοθεῖ καμιά εὐκαιρία δέν εἶναι ἄσχημα νά ἔρθεις κι ἐδῶ μέ ἄδεια, μόνον νά ἔχεις περιθώριο περισσότερο, διότι ἡ θάλασσα εἶναι λίγο ἀνώμαλη.

Ἐγώ σέ θυμᾶμαι πάντα καί δικός σου εἶμαι πάντα σέ ὅ,τι νομίζεις ὅτι θά σοῦ φανῶ χρήσιμος. Συγχώρησέ με γιά τήν κακογραφία μου, δέν παραβλέπω αὐτή τήν ὥρα λόγῳ τῆς συννεφιάς.

Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία μαζί σου.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

ὁ ἀδελφός σου

Μοναχός Παῖσιος

Υ.Γ. Διά τό θέμα πού νομίζεις ὅτι ὅλοι ἀσχολοῦνται μέ σένα, εἶναι τοῦ πειρασμοῦ καί ἀδιαφόρησε, διότι ὁ ἐχθρός διάβολος πάει νά σοῦ δημιουργήσει μανία καταδιώξεως. Βλέπεις εἶναι κακός ὁ διάβολος καί ἀνοίγει πολλά μέτωπα στούς ἀρχαρίους καί ὅ,τι πιάσει. Διά τοῦτο μή πιστεύεις στόν λογισμόν αὐτόν καθόλου. Ἀκόμη καί νά ἔχεις συγκεκριμένα στοιχεῖα, νά ξέρεις ὅτι καί αὐτά ὁ ἴδιος ἐχθρός τά ἔχει προετοιμάσει γιά νά σέ πείσει.

Ὁ ἴδιος

ζ'. Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα: «Πολλές φορές ό λογισμός μου τρέχει έκεϊ πού δέν θέλω νά τρέξει. Μέ τήν επίκληση του 'Ονόματος του 'Ιησοῦ Χριστου τό πνεῦμα μου μένει για λίγο σέ μιά κατάσταση νεκρή και μετά από λίγο ξαναπέφτω στον ίδιο λογισμό». Και ό Γέροντας του είπε: «Τό πράγμα θέλει ανάλυση. Πάντως δέν πρέπει νά δέχεται κανείς τούς λογισμούς. Όταν περνοῦν και δέν τούς δέχεται, ενεργεί σωστά. Νά σᾶς πῶ κάτι δικό μου. Έχω τήν καλύβη μου και θέλω ήσυχία. Όμως από πάνω περνοῦν αεροπλάνα, τί νά κάνω; Μπορῶ νά σταματήσω τά αεροπλάνα; Κακό είναι νά ίσοπεδώσω τήν περιοχή μου και νά κάνω αεροδρόμιο. Τώρα περνοῦν, βουίζουν κι εγώ δέν δίνω σημασία. Για τήν προσευχή πού είπες, πολλές φορές είναι και πάλι τέχνασμα του διαβόλου. Θυμᾶμαι όταν ήμουν μικρός, έκανα άγώνα για τά πάθη. Έβλεπα ότι σ' ένα πάθος έπεφτα συνέχεια. Ένῶ προσευχόμεουν, ό διάβολος μέ έφερνε σέ μιά κατάσταση πού νόμιζα ότι δέν θά μπορέσω νά τό νικήσω και ν' αποκτήσω τήν ανάλογη άρετή. Παρολοπύ είχα κάποια πρόοδο, δέν τήν έβλεπα. Μέ εφόπλιζε ό Θεός μέ μιά απελπισία. Νόμιζα ότι δέν θά σηκωθῶ, δέν θά μπορέσω νά τό ξεπεράσω τό πάθος, πάθαινα πανικό, ένῶ στην άρχή είχα προχωρήσει. Θα πεις, πῶς μπορεί νά έχει προχωρήσει κανείς και νά βλέπει ότι βρίσκεται πίσω; Είναι γιατί δέν βλέπουμε μέ πόσους παλεύουμε σήμερα, μέ πόσους αύριο. Άς πῶ ένα παράδειγμα. Κάνω σήμερα ένα σφάλμα, λέω μέσα μου αύριο δέν θά τό ξανακάνω. Και αντί νά τό αποφύγω, τήν άλλη μέρα τό κάνω χειρότερα. Και λέω: “Ωχ, Θεέ μου, γιατί τό έκανα πάλι τό λάθος;” Ό διάβολος μαζεύει 5-10 δικούς του και μέ ρίχνει κάτω. Έγώ δέν βλέπω τούς πολλούς αλλά μόνο έναν. Προσπαθῶ και άλλη φορά για νά τό ξεπεράσω, αλλά

τίποτα. "Έτσι μέ πιάνει ἀπελπισία. Κι ὁ διάβολος σοῦ λέει, ὅ,τι πετύχω τώρα. "Αν τόν κάνω νά τρελαθεῖ, τό πέτυχα. "Αν τοῦ φέρω ἀπελπισία, μελαγχολία ἢ τόν ὀδηγήσω στήν αὐτοκτονία, τότε εἶναι πού τόν κέρδισα. "Αν μπορούσαμε νά δοῦμε μέ πόσους πολεμούσαμε τήν πρώτη μέρα, μέ πόσους τή δεύτερη, τήν τρίτη κ.λπ., ὁ διάβολος θά ἔφευγε, δέν θά μπορούσε νά καθίσει. Εἶχα φτάσει κάποτε σέ τέτοια κατάσταση πού νόμιζα ὅτι δέν θά μπορέσω νά φτάσω στήν τάδε ἀρετή. Μετά ὁμως ἄρχισα ἄλλη τακτική. "Ἐλεγα "Δόξα σοι, ὁ Θεός, σήμερα εἶμαι καλύτερα" κι ἄς ἦμουν χειρότερα. Τό ἴδιο καί τήν ἄλλη μέρα. "Έτσι ἔδινα κουράγιο στόν ἑαυτό μου, πού ἦταν τσακισμένος τελείως. Ἐνῶ δέν μπορούσα νά προχωρήσω, ἐκεῖνο τό "Δόξα σοι, ὁ Θεός" ἦταν πρόοδος, γιατί ἔδινα θάρρος καί ἐλπίδα στόν ἑαυτό μου. "Έτσι τή μιᾶ μέρα ἔκανα ἕνα βῆμα, τήν ἄλλη δύο βήματα καί μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ τό ξεπέρασα».

η'. Εἶπε ὁ Γέροντας σχετικά μέ τόν ἀγώνα πού πρέπει νά κάνει ὁ ἄνθρωπος γιά τήν καταπολέμηση τῶν λογισμῶν: «Στίς ἀρχές ὅσο ἀγώνα κι ἄν κάνει, φυσικά μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ, θά ὑπάρχουν ἀνεβοκατεβάσματα. Μόνο ὅταν φουντώσει ὁ θεῖος ἔρωσ, ὅλα τά σκουπίδια πού πετάει ὁ διάβολος καίγονται. Ἡ καρδιά τά καίει καί δέν κολλάει τίποτα».

η'. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Όταν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει στό Θεό, στό Χριστό καί στή μέλλουσα ζωή, τότε αὐτή ἡ ζωή εἶναι μάταιη καί πρέπει ἐπιτέλους νά ἐτοι-

μάσει τό διαβατήριον γιά τήν ἄλλη. "Αν τόν ἀδικήσει ὁ ἄλλος νά χαίρεται, διότι ἔτσι ἀποταμιεύει κάτι στήν οὐράνια ζωή. "Ὅσο ἀδικεῖται κανεῖς σ' αὐτή τή ζωή ἀπό ἀνθρώπους, τόσο ἀποταμιεύει στήν ἄλλη ζωή».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Λίγοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού ὑπομένουν μιά δυστυχία. Οἱ περισσότεροι ὑποφέρουν, διότι δέν ἔχουν συλλάβει τό βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς. "Ὅταν συλλάβει κανεῖς τό βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς, ὅλα τά πράγματα πᾶνε κανονικά».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος πού δέν πιστεύει στό Θεό καί στή μέλλουσα ζωή καταδικάζει αἰώνια τήν ψυχή του καί μένει ἀπαρηγόρητος καί σ' αὐτή τή ζωή. Τίποτα δέν μπορεῖ νά τόν παρηγορήσει. Ἄνησυχεῖ γιατί χάνει τή ζωή, στενοχωρεῖται, πηγαίνει στούς ψυχιάτρους, οἱ ὁποῖοι τοῦ δίνουν χάπια καί τοῦ λένε νά ψυχαγωγεῖται. Ἐκεῖνος παίρνει τά χάπια, ζαλίζεται καί μετά γυρίζει ἐδῶ κι ἐκεῖ γιά νά βλέπει τ' ἀξιοθέατα καί νά ξεχνάει τό ἄγχος».

δ'. Διηγήθηκε ὁ π. Παῖσιος: «Ἐνας δάσκαλος εἶχε ἑφτά-ὀχτώ παιδιά. Ζήτημα νά ἔτανε καμιά πενηνταριά ἔτων. Ἐνα κοριτσάκι του εἶχε βγάλει κάτι στό μάτι του. Τό ἀνοίξανε καί βρήκανε ὄγκο καί τοῦ ἀφαιρέσανε τό μάτι. Τό κοριτσάκι τό καημένο τό κοροΐδευαν ὅλα τά παιδιά στό σχολεῖο. Πῶς νά παρηγορηθεῖ αὐτό τό καημένο; Σκέφτηκα νά τό βοηθήσω, ἀφοῦ ἦταν δώδεκα χρονῶν καί μπορούσε νά καταλάβει μερικά πράγματα. Τό καημένο δέν ἤξερε τί εἶναι ἡ παρηγοριά. Εἶπα στό δάσκαλο ὅτι οἱ ψυχές πού ἀντιμετωπίζουν τή δυστυχία μέ δοξολογία θά εἶναι μεθαύριο μαζί μέ τόν ὁμολογητή Παφνούτιο, πού τοῦ βγάλανε τό μάτι γιά

τήν ἀγάπη του στό Χριστό. Ἐ, τό κατάλαβε ὁ καημένος ὁ δάσκαλος καί πέταξε ἀπό τή χαρά του. Δέν ἦταν ψεύτικη παρηγοριά. Ἦταν μιά πραγματικότητα. Ἐβλεπε ὅτι δέν ἦταν ἀδικία, γιατί ὁ Θεός δέν ἀδικεῖ. Ἐγώ πιστεύω ὅτι τήν ἡμέρα τῆς κρίσεως τό παιδάκι αὐτό θά τό ἀμείψει ὁ Θεός».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ θλίψεις καθαίρουν καί λαμπικάρουν τόν ἄνθρωπο. Δέν ὑπάρχει τίποτα πιο ἄνωτερο. Περνάν καί τήν εὐχή "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ". Ὁ μακαρίτης ὁ παπα-Τύχων ἔλεγε ὅτι τό "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ 100 δρχ.", τό "Δόξα τῷ Θεῷ, 1.000 δρχ.». Ἐννοοῦσε ὅτι τό "Δόξα τῷ Θεῷ" ἔχει μεγαλύτερη ἀξία. Τό πρῶτο εἶναι μιά ἀνάγκη πού αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος καί θέλει δέ θέλει πρέπει νά τό ζητήσῃ, ἐνῶ τό δεύτερο εἶναι ἄσκηση: ὑποφέρει καί δοξολογεῖ τό Θεό!».

στ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά χαίρεται, ὅταν τόν ἀδικοῦν. Ὁχι ὅμως νά ἐπιδιώκει νά τόν ἀδικοῦν, γιατί αὐτή ἡ ἐνέργεια δέν ἔχει ἀγάπη».

ζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν σᾶς ἀδικοῦνε, αὐτό νά τό δέχεσθε σάν μιά μεγάλη εὐλογία».

η'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν ἀδικεῖται κανεῖς, πρέπει νά θεωρεῖ ἐκεῖνον πού τόν ἀδίκησε ὡς εὐεργέτη του, διότι τοῦ ἀποταμιεύει στήν ἄλλη ζωή. Ὁ Θεός κάτι ξέρει. Βλέπει πιο πέρα καί τόν ἐνδιαφέρει, σάν καλός πατέρας πού εἶναι, νά τόν ἔχει κοντά Του στόν Παράδεισο. Στόν καθένα δίνει κάτι, τό ὁποῖο θά τόν βοηθήσῃ νά ἐξασφαλίσῃ τόν Παράδεισο. Μπορεῖ νά εἶναι δοκιμασία, μπορεῖ κάτι ἄλλο. Πρέπει αὐτό νά τό

καταλάβει ὁ ἄνθρωπος γιά νά μή στενοχωριέται. Διαφορετικά χάνει ἀπό τό μισθό του».

θ'. Εἶπε ὁ Γέροντας σχετικά μέ τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο πρέπει ν' ἀντιμετωπίζουμε τίς δοκιμασίες: «Ἄς ποῦμε ὅτι γεννήθηκα ἀνάπηρος, δίχως χέρια, δίχως πόδια. Τελείως παράλυτος, χωρίς νά μπορῶ νά κουνηθῶ. Ἄν αὐτό τό δεχτῶ μέ χαρά καί δοξολογία, ὁ Θεός θά μέ κατατάξει μέ τούς ὁμολογητάς. Μικρό πράγμα εἶναι νά μέ κατατάξει ὁ Θεός μέ τούς ὁμολογητάς. Κι ὅταν ὁ ἴδιος τρακάρω τό αὐτοκίνητό μου πάνω στό βράχο καί δεχτῶ μέ χαρά καί αὐτό τό πράγμα, ὁ Θεός θά μέ κατατάξει μέ τούς ὁμολογητάς. Ἔ, τί θέλω ἄλλο; Καί τή δική μου ἀπροσεξία ἀκόμα, ὅταν τή δεχτῶ μέ χαρά, ὁ Θεός τήν ἀναγνωρίζει».

ι'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλοί ἄνθρωποι δέν ἀντιμετωπίζουν σωστά τίς δοκιμασίες καί παραπονοῦνται. Μερικοί τά βάζουν καί μέ τούς γονεῖς τους. Τί φταῖνε ὅμως αὐτοί; Οἱ ἄνθρωποι δίνουν αὐτό πού μποροῦν νά δώσουν ὡς ἄνθρωποι. Δίνουν τή σάρκα. Τήν ψυχή τή δίνει ὁ Θεός. Δηλαδή ὁ Θεός μέ τόν ἄνθρωπο, ἅς ὑποθέσουμε, κάνουν τόν ἄνθρωπο. Ὅποτε τί φταῖνε καί οἱ γονεῖς, ὅταν τό παιδί γεννηθεῖ ἀνάπηρο;».

ια'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός μᾶς δίνει εὐλογίες γιά νά μᾶς ἐξασφαλίσαι τόν Παράδεισο. Δίνει σέ κάθε ἄνθρωπο. Ἐμεῖς δυστυχῶς τίς χάνουμε αὐτές τίς εὐκαιρίες. Ὅσο μπορεῖτε ν' ἀντιμετωπίζετε μέ χαρά καί δοξολογία τίς δοκιμασίες, νά κατανοεῖτε τό βαθύτερο νόημά τους, γιά νά βρίσκετε τήν εἰρήνη σέ τοῦτο τόν κόσμο».

ιβ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Ἄν ὅσα χρωστᾶς σ' αὐτή τή ζωή τά ξεπληρώσεις, τότε σώζεσαι. Ἄν φᾶς ὅμως καί καμιά παραπάνω, παίρνεις καί κανένα φράγκο ἐπιπλέον. Ἄν φάει κάποιος ξύλο ἄδικα, τότε ἔχει καθαρό μισθό. Ἄνθρωποι μέ πολύ καλή ζωή, συχνά ἀντιμετωπίζουν δοκιμασίες, τούς συμβαίνουν τά χειρότερα. Οἱ ἄλλοι πού βλέπουν λένε, γιατί τά ἐπιτρέπει αὐτά ὁ Θεός; Ἄς φέρω ἕνα παράδειγμα. Εἶναι μιά καλή οἰκογένεια. Καί ὁ ἄντρας πολύ καλός καί ἡ γυναίκα πολύ καλή καί τά παιδάκια πολύ καλά. Ὅλοι ἐκκλησιάζονται, κοινωνοῦν κ.λπ. Κάποια μέρα ὅμως περνάει ἕνας μεθυσμένος ἢ ἕνας τρελός, χτυπάει τόν οἰκογενειάρχη καί τόν σκοτώνει στά καλά καθούμενα. Μετά οἱ ἄνθρωποι πού εἶναι ἀπομακρυσμένοι ἀπό τό Θεό λένε: "Γιά δές τον. Πήγαινε μέ τό σταυρό στό χέρι γι' αὐτό τά 'παθε". Αὐτό ὅμως εἶναι ἀναιδεια. Ὁ Θεός, πρέπει νά ξέρουμε, ὅτι ἐπιτρέπει νά παθαίνουν καί ἄνθρωποι χωρίς νά φταῖνε καθόλου, γιά νά δίνει τήν εὐκαιρία στούς τελείως ἀναιδεῖς νά λένε ὅ,τι εἶπε καί ὁ καλός ληστής στόν ὕβριστή ληστή: "Δέν φοβᾶσαι τό Θεό; Ἐμεῖς δικαίως ταλαιπωρούμαστε. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός δέν ἔκανε τίποτα. Δέν φοβᾶσαι τό Θεό;"».

ιγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός ἐπιτρέπει νά παθουν μερικοί χωρίς νά φταῖνε, γιά νά δώσει τήν εὐκαιρία στούς ἀναιδεῖς νά συνέλθουν. Αὐτοί πού ὑποφέρουν χωρίς αἰτία, μπορεῖ νά εἶναι τά πιο ἀγαπημένα παιδιά τοῦ Θεοῦ. Στόν Παράδεισο πιστεύω ὅτι ὁ Θεός θά τούς πεῖ: "Διαλέξτε τόν καλύτερο τόπο". Γι' αὐτό ὅταν ζητᾶμε τό δίκιο μας, τά χάνουμε ὅλα. Χάνουμε καί τήν εἰρήνη μας, χάνουμε καί τό μισθό μας».

ιδ'. Στό κέντρο νεοσυλλέκτων τῆς Κορίνθου ἔλαβα

τό πρώτο γράμμα ἀπό τόν π. Παῖσιο. Μέσα στόν καύσωνα τοῦ Αὐγούστου καί τήν τρέλα τῶν ἀσκήσεων, κινδύνευα πνευματικά ἀνά πᾶσα στιγμή. Δέν μπορούσα νά ὑποφέρω τή φασαρία, τίς φωνές καί τόν ἄγριο τρόπο συμπεριφορᾶς τῶν ἐκπαιδευτῶν. Ὁ παρηγορητικός ὅμως λόγος τοῦ Γέροντα μέ ἐνίσχυε:

Τίμιος Σταυρός 16-8-71

Ἐν Χριστῷ ἀδελφέ Διονύσιε, «χαῖρε ἐν Κυρίῳ».

Ἐλαβα τήν ἐπιστολή σου καί χάρηκα. Ἴσως νά εἶναι καλύτερα πού δέν πῆγες στό Σινᾶ, διότι καί ἡ κατάσταση ἐκεῖ δέν εἶναι τόσο καλή.

Κάμε λίγη ὑπομονή τώρα. Νά ἔχεις καί περισσότερη γρήγορη καί θά περάσει μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ ἡ θητεία. Ἄλλωστε αὐτός εἶναι καί ὁ φυσιολογικός δρόμος: «τά τοῦ Καίσαρος Καίσαρι, καί τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

Διά τό θέμα τῆς αὐτοσυγκεντρώσεως (λόγω τῆς ὀχλαγωγίας) θά πρέπει νά θυμᾶσαι τό σχολεῖο πού πηγαινες. Τότε δέν σέ πείραζε ἡ ὀχλαγωγία, ἀλλά πρόσεχες τό μάθημά σου, καί στά διαλείμματα διάβαζες χωρίς νά ἀκοῦς τί γίνεται καί τί λένε γύρω σου οἱ ἄλλοι. Τότε φοβόσουν μήν σοῦ χαλάσει ὁ βαθμός ἡ μήν δέν περάσεις. Τό ἴδιο καί περισσότερο χρειάζεται τώρα προσοχή, διότι δέν πρόκειται περί βαθμῶν ἀλλά περί σωτηρίας ψυχῆς.

Ἐχοντας λοιπόν αὐτά ὑπόψη σου, ὁ νοῦς σου δέν θά σκορπάει ἀλλά θά συγκεντρώνεται στήν εὐχή.

Δέν θέλω νά σέ κουράσω περισσότερο. Σοῦ θυμίζω μόνο ὅτι τώρα στό κέντρο εἶναι περισσότερη δυσκολία. Μετά θά ἔχεις τή δυνατότητα νά γνωρίσεις ἔξω πνευματικούς ἀνθρώπους.

Εὐχομαι καλή ὑπομονή καί ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία μαζί σου.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
Μοναχός Παῖσιος

ιε'. Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα, γιατί ό Θεός σέ μερικούς άνθρωπους δίνει πολλές δοκιμασίες, ένώ σέ άλλους δέν δίνει. Αυτό, είπε, είναι ένα παράπονο πολλών ανθρώπων. Καί ό π. Παΐσιος είπε: «Τό Θεό δέν τόν ενδιαφέρει αυτή ή ζωή, τόν ενδιαφέρει ή άλλη. 'Ο Θεός είναι δίκαιος. 'Υπάρχει φυσικά καί ή ανθρώπινη δικαιοσύνη. Μαζεύονται τρείς ψευδομάρτυρες καί κατηγοροῦν κάποιον καί οί δικαστές είναι ύποχρεωμένοι νά τούς τιμωρήσουν. "Υστερα μπορεί νά παρουσιαστοῦν άλλοι μάρτυρες πού θά ποῦν τήν ἀλήθεια καί θά τόν ἀθώωσουν. Τί νά πεῖ κανείς; Ταλαιπωροῦνται οί ἄνθρωποι. 'Υπάρχει ὅμως ή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ πού δέν κάνει λάθος. Αὐτοί πού θά δικαιωθοῦν στήν ἄλλη ζωή είναι εὐτυχεῖς».

ιστ'. Πολλοί κοσμικοί ἄνθρωποι δέν περιμένουν δικαίωση στήν ἄλλη ζωή καί ἀγανακτοῦν ἀπό τίς ἀδικίες καί δοκιμασίες πού τούς συμβαίνουν στήν παρούσα ζωή. Γι' αὐτούς ό Γέροντας είπε: «Πρέπει νά τούς τονώσουμε τήν πίστη. "Όταν δέν τονωθοῦν στήν πίστη, ὅλα θά τούς κουράζουν. Μέ τήν ἀτροφική πίστη θά ἀγανακτοῦν γιά ὅλα τά πράγματα».

ιζ'. Είπε ό Γέροντας: «Μερικοί ἄνθρωποι ἔχουν λίγη πίστη στό Θεό καί λίγη δύναμη γιά ν' ἀντιμετωπίσουν τίς δυσκολίες. Πολλές φορές μπαίνει μέσα καί ό διάβολος καί δημιουργεῖ δυσκολίες γιά νά τούς κατακτήσει. Γι' αὐτό χρειάζονται βοήθεια. Θυμᾶμαι, ὅταν ἤμουν μικρό παιδάκι καί μάθαινα μαραγκός, ἔπεφταν τά ἐργαλεῖα στά πόδια μου καί μέ χτυποῦσαν. "Ελεγα τότε "στόν κόρακα", "στόν ἄνεμο" κ.λπ. "Αλλοτε δέν ἔλεγα τίποτα καί ταρασσόμουν περισσότερο. "Υστερα πῆρα τήν ἀπόφαση καί κάθε φορά πού χτυποῦσα ἔλεγα

“Μέγα τό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος” ἢ “Δόξα σοι, ὁ Θεός”. Ἔτσι πῆρε δρόμο ὁ διάβολος. Εἶχα βρεῖ τό στόχο τοῦ διαβόλου. Νά ξέρουμε ὅτι ὑπάρχουν δοκιμασίες ἀπό τό Θεό, ἀλλά μπαίνει ὁ διάβολος καί τά κάνει πιο μαῦρα. Ἐκεῖνο εἶναι τό δύσκολο».

ιη'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅταν κάποιος ἔχει ἀρρώστια, τότε μπορεῖ νά καταλάβει τόν πόνο τοῦ ἄλλου. Ὁ Θεός μᾶς δίνει τήν ἀρρώστια γιά νά ἐξοφλήσουμε ἢ νά ἀποταμιεύσουμε».

θ'. Γιά τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τά παιδιά σας νά τά βοηθάτε μέχρι ἑνός σημείου. Ἀπό ἐκεῖ καί πέρα νά τά ἐμπιστεύετε στό Θεό. Ὁ φύλακας ἄγγελος εἶναι ἀπό κοντά».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τά παιδιά σας τώρα πού εἶναι μικρά νά τά βοηθήσετε μέ τό καλό γιά νά συλλάβουν καί αὐτά τό βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ νέοι πού ἀρχίζουν τήν πνευματική ζωή, νά προσέχουν τίς αἰτίες τῆς ἁμαρτίας καί νά ἔχουν πάντα καλούς λογισμούς. Νά θυμοῦνται πώς κάποτε ἕνας γέροντας ἀσκητής εἶχε πάει στήν πόλη γιά μιᾶ δουλειά. Ὅταν γύρισε, τόν ρώτησαν οἱ ἄλλοι ἀσκητές τί εἶδε κι ἐκεῖνος εἶπε ὅτι δέν εἶδε τόν κόσμο, ἀλλά μόνο ἄγρια δέντρα ἔβλεπε!».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Βλέπω τή νεολαία σήμερα πού κάνει τόσες ἀταξίες γιά νά ἀπολαύσει ἡδονές, ἐνώ

στήν πνευματική ζωή θά ἀπολάμβανε θεῖες ἡδονές σέ μεγαλύτερο βαθμό. Σ' αὐτή τή ζωή μπορεῖ νά ζεῖ κανεῖς ἕνα λεπτό, δέκα λεπτά, δέκα μέρες κι ἕνα χρόνο. Μά συνέχεια, ἀπό ἐδῶ νά ζεῖ μιά ἀγαλλίαση καί νά διερωτᾶται πολλές φορές ἂν ὑπάρχει κάτι καλύτερο στόν Παράδεισο ἀπό αὐτό τό ὁποῖο ζεῖ ἐδῶ. Ἡ νεολαία σήμερα νομίζει ὅτι ἀπολαμβάνει κάτι. Μοιάζει πολύ μέ τά παιδιά τῆς πείνας, τά ὁποῖα βρῖσκανε αὐτά πού πετούσανε οἱ στρατιῶτες τῆς κατοχῆς καί τά γλύφανε καί νόμιζαν ὅτι ἀπολάμβαναν κάτι, ἐνῶ δέν ἦταν τίποτα».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Προσέχετε τά μικρά παιδιά τί ἀθωότητα ἔχουν στή σκέψη. Μέ τίς προσευχές τῶν μικρῶν παιδιῶν μποροῦμε νά κάνουμε θαύματα, γιατί ὁ Κύριος ἀκούει τίς ἀθῶες τους προσευχές».

στ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλοί κοσμικοί ἄνθρωποι δέν παντρεύονται ἢ παντρεύονται καί δέν κάνουν παιδιά. Ἔτσι μόνοι τους καταστρέφουν τό σόι τους».

ζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ γυναῖκες πρέπει νά ἀπλοποιοῦν τή ζωή τους, γιά νά μποροῦν ν' ἀσχολοῦνται περισσότερο μέ τά παιδιά τους πού ἔχουν ἀνάγκη».

η'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Εἶναι ἀνάγκη ὁ νέος νά ἔχει πνευματικό καί νά ἐφαρμόζει τίς συμβουλές του. Ἔτσι δέν θά ἔχει ἄγχος, φοβίες καί ἀγωνία».

θ'. Γιά τούς νέους εἶπε ὁ Γέροντας: «Κοτζάμ παλικάρια! Καινούριες μηχανές μέ παγωμένα λάδια...».

ι'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τά παιδιά μας τά σχολεῖα

τά ἔκαναν φυλακές. Στή Βόρειο Ἡπειρο οἱ φυλακές ἔγιναν σχολεῖα».

ια'. Πολλοί γονεῖς ἀντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα μέ τά παιδιά τους καί συχνά βρίσκονται σέ ἀδιέξοδο, ὅταν διαπιστώνουν ὅτι ἡ προσπάθειά τους νά τά κρατήσουν στό δρόμο τοῦ Θεοῦ δέν ἔχει κανένα οὐσιαστικό ἀποτέλεσμα. Ἡ ἀκόλουθη ἐπιστολή τοῦ π. Παϊσίου εἶναι σχετική μέ τό θέμα αὐτό κι ἔχει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον:

Τίμιος Σταυρός 16-6-77

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ..., «χαῖρε ἐν Κυρίῳ».

Σχετικά μέ τό παιδί σας πού μοῦ γράφετε, ἔχω τή γνώμη ὅτι μιά αὐστηρή στάση θά τό κάνει πολύ χειρότερα. Νά τοῦ λέτε τό καλό μέ καλό τρόπο καί νά μήν τό πιέζετε μετά, ἀλλά νά δείχνετε ὅτι στενοχωρεῖσθε γιά τό δρόμο πού τραβάει. Τό πράγμα θά φαίνεται καί μόνο του, γιατί οὔτε ἡ χαρά κρύβεται οὔτε καί ἡ στενοχώρια. Ἐσεῖς θά κάνετε τό καθήκον σας μέ τίς συμβουλές καί μετά θά ἐμπιστευθεῖτε τό παιδί σας στό Θεό.

Νομίζω ὅτι ὁ πόνος θά φέρει περισσότερα ἀποτελέσματα, ἂν ἀξιοποιηθεῖ στήν προσευχή. Ἐνῶ ὅταν πονᾶτε γιά τίς ἀταξίες τοῦ παιδιοῦ κι ἐπιμένετε, δέν θά ἔχετε ἀποτελέσματα, γιατί τό παιδί εἶναι ἀναστατωμένο ἀπό τή σάρκα καί τήν ἐπίδραση τοῦ πονηροῦ στόν ὁποῖο ἔδωσε δικαιώματα.

Μπόρα εἶναι καί θά περάσει. Μήν στενοχωρεῖσθε, θά συνέλθει ἀργότερα. Οὔτε καί νά τό πάρετε κατάκαρδα, πού θά χάσει τήν ἀγνότητά του καί τί θά γίνει μετά.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας ἔχουν ἄλλο τυπικό, τήν ἀμαρτία τήν ἔκαναν μόδα. Ὁ Θεός νά μᾶς ἐλεήσει.

Κοιτάξτε, ὅσο μπορεῖτε, νά μήν τό ἀποπαίρνετε τό παιδί, ὅπως ἀνέφερα, γιά νά μήν κόψει τό σκοινί καί

φύγει από τήν οἰκογένεια, γιατί μετά θά συνέλθει καί δέν θά θέλει νά πλησιάσει ἀπό ἔγωισμό, ὅποτε θά χαθεῖ τελείως.

Ἐσόν ἀφορᾶ γιά τό γιατρό πού μου γράφετε, στήν κατάσταση πού βρίσκεται τό παιδί καί νά παρουσιάζει καί κάτι, θά πάθει ζημιᾶ ἄν τό πᾶτε ἐκεῖ, γιατί ἀπό τό ἕνα μέρος ὁ μέγας ἔγωισμός του, ἀπό τό ἄλλο μέρος ὁ λογισμός ὅτι κάτι ἔπαθε, μαζί μέ τίς σαρκικές ἐπιθυμίες πού δέν θά ἐκπληρώνονται, θά πάθει τράκ καί θά γίνει χειρότερα. Τό παιδί δέν ἔχει τίποτα, παρά μόνο τή σαρκική παιδική τρέλα τῆς ἡλικίας, ἡ ὁποία ἔχει αὐξηθεῖ σέ μέγας βαθμό καί ἄναψε πυρκαγιά ἐξαιτίας τῆς ἀπόσεκτης ζωῆς του.

Ἐάν νομίζετε ὅτι κάτι ἔχει καί ὁ γιατρός σᾶς λέγει νά τοῦ δίνετε φάρμακα, δέν φέρω καμιά ἀντίρρηση. Νά κάνετε ὅμως ἕνα μικρό διάστημα ὑπομονῆ καί νά παραβλέπετε τίς ἀταξίες του, μέχρι νά σᾶς πλησιάσει περισσότερο καί μέ τήν πρώτη εὐκαιρία πού θά σᾶς δώσει τό ἴδιο, ὅταν νιώσει κάποια ἀδιαθεσία ἢ ὅταν ἐσεῖς βρεῖτε κάποια ἀφορμή, τότε τό πηγαίνετε στό γιατρό μέ τρόπο.

Πάντως μὴν στενοχωρεῖσθε, δέν θά ἀφήσει ὁ Θεός ἔτσι τό παιδί. Οὔτε καί τίς ἀμαρτίες τῶν παιδιῶν τῆς ἐποχῆς μας θά τίς κρίνει τό ἴδιο μέ τίς ἀμαρτίες τῶν παιδιῶν τῆς δικῆς μας ἐποχῆς.

Εὐχεσθε, κι ἐγώ θά εὐχομαι, καί ὁ καλός Θεός θά βοηθήσει καί τό παιδί σας καί ὅλα τά παιδιά τοῦ κόσμου.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

ιβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ νέοι σήμερα δέν ἀγαποῦν τή χαρά τῆς θυσίας».

ιγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Μεγάλη σημασία γιά τήν πνευματική ζωή τοῦ παιδιοῦ ἔχουν οἱ οἰκογενειακές

του καταβολές. "Όταν οί γονεῖς του εἶναι πονηροί, θά εἶναι καί αὐτό ζωηρό καί πονηρό. Κάποτε συνάντησα ἕνα τέτοιο παιδάκι πού εἶχε μέσα στήν τσέπη του ἄσπινες φωτογραφίες. Τοῦ ζήτησα νά μοῦ τίς δώσει καί θά τοῦ ἔδινά ὡς ἀντάλλαγμα γιά κάθε φωτογραφία ἀπό ἕνα σοκολατάκι. Τό παιδάκι ἀρνιότανε μέ πείσμα νά μοῦ τίς δώσει, κάτι ἀφύσικο γιά τήν ἡλικία του. Προτιμοῦσε τήν ἡδονή τῶν ἀμαρτωλῶν θεμάτων καί ὄχι τή γλυκύτητα τῶν γλυκισμάτων».

ι'. Γιά τό φύλακα ἄγγελο

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Νά μήν ἀπομακρυνόμαστε ἀπό τό Θεό, γιατί εἶναι λιγάκι ὀδυνηρό. Νά σκεφτόμαστε ὅτι ὁ φύλακας ἄγγελος προσπαθεῖ σ' ὅλη τή ζωή νά φέρει ἕνα καλό λογισμό στόν ἄνθρωπο κι ἐπιμένει καί πονάει καί στενοχωρεῖται, ὅταν ἀμαρτάνει ὁ ἄνθρωπος καί στό τέλος πάει μέ ἄδεια χέρια στό Θεό! Ἔ, αὐτό μόνο νά σκεφτοῦμε! Εἶναι πολύ ὀδυνηρό. Καί μόνο γι' αὐτό τό λόγο δέν πρέπει νά ξεφύγει κανείς ἀπό τό Θεό. Δέν θά πρέπει δηλ. νά παραβαίνει τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Λίγο φιλότιμο νά ἔχουμε».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλοί ἄνθρωποι ἔχουν δεῖ τό φύλακα ἄγγελό τους. Μόνο νά τόν δεῖ κανείς καί δέν θέλει τίποτε ἄλλο. Τά μικρά παιδιά ὅταν γελᾶνε, βλέπουν τό φύλακα ἄγγελό τους. Τά μικρά παιδιά πρέπει νά τά μάθετε νά προσεύχονται, γιατί αὐτά εἰσακούονται ἀπό τό Θεό».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός φροντίζει καί προστατεύει ὅλους τούς ἄνθρώπους. Θυμᾶμαι ἕνα χριστιανό

νό πού εἶχε πολλά παιδιά. Κάποτε πῆγε σέ μιά ἀγρυπνία μέ τή γυναίκα του καί δύο τρία παιδιά. Ἐκεῖ πού πῆγαν τούς ρώτησαν οἱ ἄλλοι ποῦ ἔχουν τά μικρότερα παιδιά τους. Καί ὁ πατέρας τούς ἀπάντησε: «Στό σπίτι τ' ἀφήσαμε. Θά διαθέσει ἕνα ἄγγελο ὁ Θεός καί γιά τά παιδιά μας. Ἐμεῖς γιά ἀγρυπνία ἤρθαμε, δέν πήγαμε στίς διασκεδάσεις». Εἶδατε πῶς σκεφτόταν; Ἐμεῖς λοιπόν οἱ ἄνθρωποι νά κάνουμε ὅ,τι μπορούμε καί ἀπό ἑκεῖ καί πέρα κανονίζει ὁ Θεός».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἄν βλέπαμε τόν ἄγγελό μας πόσο κοντά μας εἶναι, τότε ποτέ δέν θά νιώθαμε μοναξιά. Ἐχουμε ἀκόμα φίλους τόν Πρόδρομο, τούς Ἁγίους, τά Χερουβεῖμ καί τά Σεραφεῖμ καί ἰδιαίτερα τήν Παναγία».

ια'. Περὶ ἐλευθερίας

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν εἶναι ἐλευθερία ὅταν ποῦμε στούς ἀνθρώπους ὅτι ὅλα ἐπιτρέπονται. Αὐτή εἶναι σκλαβιά. Γιά νά προκόψει κανεὶς πρέπει νά δυσκολευτεῖ. Ἄς πάρουμε ἕνα παράδειγμα. Ἐχουμε ἕνα δεντράκι. Τό περιποιούμαστε, τοῦ βάζουμε πάσσαλο καί τό δένουμε μέ σχοινί. Δέν τό δένουμε φυσικά μέ σύρμα, γιατί θά τοῦ κάνουμε κακό. Μέ τούς τρόπους αὐτούς δέν περιορίζουμε τό δέντρο; Καί ὅμως δέν γίνεται ἀλλιῶς. Γιά κοιτάξτε καί τό παιδάκι. Τοῦ περιορίζουμε τήν ἐλευθερία ἀπό τήν ἀρχή. Μόλις συλλαμβάνεται εἶναι περιορισμένο τό κακόμοιρο στήν κοιλιά τῆς μητέρας του, μένει ἐκεῖ ἔννια μῆνες. Ὑστερα γεννιέται, τό φασκιώνουν μέ τά πανιά, τό δένουν, μόλις ἀρχίζει νά μεγαλώνει τοῦ βάζουν κάγκελα κ.λπ. Ὅλα

αὐτά εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά μεγαλώσει. Φαίνονται ὅτι τοῦ στεροῦν τήν ἐλευθερία, ἀλλά δίχως αὐτά τά προστατευτικά μέτρα τό παιδί θά πέθαινε ἀπό τήν πρώτη στιγμή».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ ἐλευθερία εἶναι καλή, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νά τήν ἀξιοποιήσουν. Ἄλλιῶς εἶναι καταστροφή».

ιβ'. Τό ἔργο τοῦ διαβόλου

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλοί ἄνθρωποι ταλαιπωροῦνται. Δέν κοιμοῦνται καί παίρνουν χάπια. Ἄλλοι ἔχουν εὐαισθησία καί ἄλλοι τά νεῦρα τους. Ὅλους αὐτούς τούς ἐπηρεάζει καί ὁ διάβολος. Τόν εὐαίσθητο πάει νά τόν κάνει πιά εὐαίσθητο, τό σκληρόκαρδο πάει νά τόν κάνει πιά σκληρόκαρδο καί στό μέθυσσο δέν λέει νά κόψει τό κρασί ἀλλά νά πίνει περισσότερο».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ διάβολος δέν πάει κόντρα μέ τό Θεό. Ἐμεῖς πᾶμε κόντρα. Βρίσκει ὅμως τόν καθένα καί τοῦ βάζει λογισμό νά πηγαίνει κόντρα μέ τό Θεό».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ διάβολος κάνει τή δουλειά του. Ἐγώ δυστυχῶς ὁ καλόγερος δέν κάνω τή δουλειά μου ὅπως πρέπει. Ὁ διάβολος κάνει τή δουλειά του καλύτερα ἀπ' ὅλους μας. Ἐμεῖς σάν χριστιανοί καί πρῶτος ἐγώ σάν μοναχός, δυστυχῶς δέν κάνουμε τίποτα».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Αὐτή ἡ ζωή εἶναι νά δίνουμε

ἐξετάσεις γιά νά περάσουμε στήν ἄλλη. Ἐμπρός νά πιάσουμε τή βάση. Νά κάνουμε ἀγώνα».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός ἔκανε ἀγγέλους. Μερικοί ἀπό τούς ἀγγέλους ἔγιναν δαίμονες. Ὁ Θεός ἀφήνει τώρα τούς δαίμονες μέ τήν κακία τους νά μᾶς βοηθᾶνε, διότι ἔτσι δίνουμε ἐξετάσεις. Δέν τούς ἀφήνει γιά νά ταλαιπωροῦν τό πλάσμα Του».

στ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ ἄνθρωποι ἀνεβαίνουν μέ τόν τύπο, ὄχι μέ τήν οὐσία. Ὁ ἕνας χτυπάει τόν ἄλλο καί ἀφοῦ τόν γκρεμίσει ἀνεβαίνει στά μάτια τῶν ἄλλων. Δέν ἔχουν ἀγάπη γιά νά τούς τραυματίσει πνευματικά καί νά μήν κάνουν αὐτά πού κάνουν. Ὅταν ὁ ἄλλος ἔχει ἐγωισμό καί τόν χτυπήσει ἀντιδρᾶ, ἐνῶ καταλαβαίνει πολλές φορές ὅτι σφάλλει, ἀλλά ἀπό ἐγωισμό δέν ὑποχωρεῖ. Ἔτσι βοηθᾶς τήν αἵρεση κατά κάποιο τρόπο. Καταλαβαίνετε τώρα τί γίνεται».

ζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ διάβολος ἔχει γιά ὅλους τόν τρόπο του. Στόν κόσμο τούς ἀνθρώπους τούς πιάνει ἀλλιῶς. Στό "Ἁγιον" Ὄρος μᾶς πιάνει διαφορετικά. Τή νεολαία κατορθώνει νά τήν ἀπορροφάει. Καί μέσα σέ μιά χριστιανική οἰκογένεια μπαίνει καί τούς κάνει νά χάσουν τό νόημα τῆς οἰκογένειας. Εἶναι γενικό τό κακό».

η'. Συχνά ἀκοῦμε γιά μερικούς «χαρισματούχους» ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θορυβοῦν καί ἀναπτύσσουν μιά θλιβερή δραστηριότητα, μέ ἀποτέλεσμα μερίδα τοῦ λαοῦ μας νά παρασύρεται σέ ὀλισθηρό δρόμο. Σχετικά ὁ Γέροντας ἀνέφερε τό ἐξῆς περιστατικό: «Κάποτε ἕνας ἐντελῶς ἄσχετος καί ἁμαρτωλός ἔλεγε ὅτι τοῦ πα-

ρουσιάστηκε ή Παναγία και τοῦ εἶπε: “Τέκνον μου, νά πείς στόν κόσμο ὅτι ὁ κάμπος τῆς Θεσσαλίας θά γίνει θάλασσα και ὅλοι θά πνιγοῦν”. Τότε λέγει στήν Παναγία αὐτός: “Παναγία μου, ἂν πρόκειται νά πνιγοῦν οἱ ἄνθρωποι, θά τούς σώσω ἐγώ σάν τό Μωϋσῆ”. Καί ή Παναγία τοῦ ἔδωσε τίς σχετικές συμβουλές για τό ἔργο πού θά ἀναλάμβανε: “Τέκνον μου, σοῦ χαρίζω ὅλον τόν κόσμο. Πήγαινε στή Βέροια στόν τάδε και θά σοῦ δώσει ἕνα σταυρό για νά σταυρώνεις τόν κόσμο και νά τόν σώζεις”. Ὁ διάβολος πηγαίνει σέ κάποιον πλανεμένο στή Βέροια και τοῦ λέει ὅτι θά ἔρθει κάποιος για νά τοῦ δώσει ἕνα σταυρό. Ἐκεῖνος περίμενε και τοῦ ἔδωσε τό σταυρό για νά κάνει τό καλό στόν κόσμο. Εὐτυχῶς πού ἦρθε τελικά ἀπό δῶ για νά πάρει εὐλογία και μοῦ εἶπε ὅλο τό ἱστορικό. Ἦταν ταλαίπωρος. Ἀντί νά μετανοήσει για αὐτό πού ἔκανε ὡς ἄνθρωπος και νά πάει σ’ ἕναν πνευματικό, βρῆκε τό διάβολο. Δέν καταλάβαινε ὅτι τόν εἶχε δέσει ὁ διάβολος. Τελικά ἔφυγε ὁ καημένος».

θ’. Διηγήθηκε ὁ Γέροντας σέ γνωστό του μοναχό: «Μιά φορά ἦρθε ἕνας νέος, σχεδόν δαιμονισμένος, τόν ὁποῖο βοήθησα. Τό βράδυ, σέ ὅλη τή διάρκεια τῆς ἀγρυπνίας, ἀκούγονταν χτύποι στό ταβάνι, σάν νά κυλοῦσαν ξύλα βουβά, δηλ. κορμοί δέντρων, ἀλλά και ἄλλοι δυνατοί θόρυβοι σάν νά χτυποῦσαν μέ βαριά. Ἐκανα ἔντονη προσευχή μέ τό κομποσχοῖνι και σταύρωνα τό ταβάνι. Ἐψέλνα και τό τροπάριο “Τόν Σταυρόν Σου Χριστέ προσκυνοῦμεν...”. Ἡσύχαζαν για λίγο και πάλι τό ἴδιο. Ὅλη τήν ἀγρυπνία μου ἔτσι τήν πέρασα. Τήν ἐπόμενη ἐβδομάδα ξαναἦρθε ὁ νέος. Τόν βοήθησα πάλι σέ ὅ,τι μπόρεσα. Τό βράδυ πάλι χτυπήματα, φωνές, κακό. Ὅμως ἐγώ και αὐτή τή φορά δέν

σκέφτηκα ὅτι αὐτά εἶχαν σχέσηη μέ τόν ἐρχομό τοῦ νέου. Δέν τά συνδύασα μέ τό νέο. Μετά ἀπό κάμποσο χρόνο ξαναἤρθε ὁ νέος. Πάλι τό βράδυ ἔντονη δαιμονική ἐπίθεση. Χτυποῦσε ἡ πόρτα δυνατά. Ἐγώ προσευχόμεουν πολύ ἔντονα. Ξαφνικά γέμισε τό κελί μου τόση δυσωδία, πού δέν περιγράφεται. Ἐπό τότε σταμάτησαν οἱ δαιμονικές αὐτές ἐνέργειες».

ι'. Διηγῆθηκε ὁ Γέροντας σέ γνωστό του μοναχό: «Μιά φορά εἶχε ἔρθει ἕνας νέος μέ μεγάλη ψυχική ἀκαταστασία καί δαιμονική ἐνέργεια. Βλέπεις, ὅταν ἐγκαταλείψει τόν ἄνθρωπο ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ, τότε ἐπεμβαίνουν οἱ δαίμονες. Ὁ νέος αὐτός μαύριζε! Εἶχε φτάσει σέ μεγάλη ἀπελπισία. Κάθισε κοντά μου περισσότερο ἀπό ἐννιά ὥρες. Ἐκανα ὑπομονή. Ἐτσι ἔπρεπε νά γίνει. Ἐφοῦ τόν δέχτηκα, ἔπρεπε νά τελειώσω. Ἐν τόν κρατοῦσα ὀχτώμισι ὥρες καί τόν ἔδιωχνα, ἄδικος ὁ κόπος μου. Γιά νά γίνει ὅ,τι ἔγινε, ἔπρεπε νά κάνω ὑπομονή ὅσες ὥρες ἔμεινε κοντά μου. Τελικά θεραπεύτηκε τελείως. Σπουδάσε μετά θεολογία καί ἔρχεται τώρα συχνά καί μέ βλέπει».

ια'. Πολλές φορές ὁ Γέροντας ἔκανε λόγο γιά τούς δαιμονισμένους καί πονοῦσε πολύ. Ἡ προσπάθειά του νά τούς ἐλευθερώσει ἦταν ἀδιάκοπη. Στήν ἀκόλουθη διήγηση φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ Γέροντας πάλευε κυριολεκτικά μέ τούς δαίμονες, ἔχοντας πάντα τήν προσευχή θερμή, γεγονός πού τούς κατακεραύνωνε τελικά κι ἐπέρχονταν ἡ γαλήνη στούς ἄνθρώπους.

Διηγῆθηκε λοιπόν ὁ Γέροντας: «Εἶχε ἔρθει στήν ἱερά μονή Σουρωτῆς ἕνας δαιμονισμένος. Μέσα στήν ἐκκλησία ἔπαθε κρίση. Ἐβριζε καί φώναζε. Πῆρα τήν κάρα τοῦ ἁγίου Ἐρσενίου τοῦ Καππαδόκη καί τήν

ἀκούμπησα πάνω του. Αὐτός οὐρλιαζε κι ἔπεσε κάτω. Ἔβαλα τή κάρα στό στήθος του καί προσευχόμεουν κι ἐγώ καί οἱ μοναχές. Τότε ἄρχισε νά κάνει σπασμωδικές κινήσεις κι ἔμεινε ξερός, σάν σέ ἀφασία. Τό δαιμόνιο ἔφυγε! Ὄταν συνῆλθε, εὐχαρίστησε τόν ἅγιο Ἄρσένιο καί μᾶς. Ἐκτοτε ἐρχόταν τακτικά στήν ἱερά μονή φέροντας καί δῶρα. Ὄταν τύχαινε νά εἶναι τό μοναστήρι κλειστό, ἄφηνε τά δῶρα του μέσα ἀπό τά σύρματα κι ἔφευγε. Μιά φορά εἶδε σέ ὄραμα τόν ἅγιο Ἄρσένιο νά τόν ἐπιτιμᾷ καί νά τοῦ λέει: “Νά φύγεις ἀπό τό μοναστήρι καί νά μήν ξανάρθεις”. Τοῦ τό εἶπε αὐτό μέ πολύ αὐστηρό τόνο καί γι’ αὐτό τά ἔχασε. Δυπηθήκε πολύ καί χωρίς νά πεῖ σέ κανέναν τίποτα, ἔφυγε ἀμέσως ἀπό τό μοναστήρι. Ἄρχισαν τότε ἀμέσως οἱ λογισμοί: “Οὔτε ὁ ἅγιος δέν θέλει νά μέ βλέπει, δέν θέλει νά πηγαίνω στό μοναστήρι του. Τόσο ἀκάθαρτος εἶμαι”; Ἀπελπίστηκε. Ἄρχισε πάλι νά ζεῖ ἀμαρτωλή ζωή, χειρότερη ἀπό τήν πρώτη, καί ξαναδαιμονίστηκε. Αὐτή τή φορά πολύ χειρότερα. Ἐγινε μαρτύριο στήν οἰκογένειά του. Πάλευε μέ τούς δαίμονες, τούς ἔβλεπε ὀφθαλμοφανῶς. Ἦταν ὅμως παλικάρι, πολύ γενναῖος. Τόν χτυποῦσαν οἱ δαίμονες, τόν ἔριχναν κάτω καί αὐτός ἔλεγε: “Μήν ἔρχεσθε ὅλοι μαζί. Ἐνας-ἕνας νά ἔρχεσθε”. Πάθαινε δαιμονικές κρίσεις. Ἐλεγε ὅμως καί τήν εὐχή “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με”. Ὄταν ἔλεγε τήν εὐχή, οἱ δαίμονες τοῦ ψιθύριζαν: “Μήν ἀναφέρεις αὐτό τό ὄνομα! Νά λές συνέχεια Καζαντζάκης, Καζαντζάκης, ἢ ἄλλα ὀνόματα”. Ἄρχισε νά πιστεύει ὅτι αὐτά τά ὀνόματα ἔχουν ἀνάγκη προσευχῆς καί τά ἔγραψε σ’ ἕνα χαρτί. Ἀργότερα ἦρθε καί μέ βρῆκε στό Ἅγιον Ὄρος. Ἦρθε στό κελί μου καί μοῦ εἶπε γιά τή νέα χειρότερη δαιμονική κατάσταση στήν ὁποία εἶχε πέσει πάλι καί μέ παρακάλεσε νά προσευχηθῶ γι’

αυτόν. "Έφαγε λίγο και τόν έβαλα νά ξεκουραστεϊ στόν καναπέ. "Αρχισα νά προσεύχομαι γι' αυτόν. Ξαφνικά ένῶ βρισκόμουν κι έγώ μέσα στό δωμάτιο πού ξεκουραζόταν, άκούγεται ένα σφύριγμα σάν όβίδα και άμέσως τόν άρπάζουν οί δαίμονες και τόν πετοῦν 4-5 μέτρα πιό κεϊ καταγῆς. "Αρχισε νά οὔρλιάζει και νά βρίζει. Οί δαίμονες πού ἦταν μέσα του φώναζαν και τόν άπειλοῦσαν. Τοῦ έλεγαν αϊσchrές κουβέντες και τοῦ σήκωναν τά ροῦχα πού φοροῦσε. Προσπαθοῦσαν νά τόν γδύσουν. Έγώ δέν έβλεπα τούς δαίμονες, αλλά μόνο τά ροῦχα του πού σηκώνονταν και άκουγα τά αϊσchrά λόγια πού έλεγαν. Πρός στιγμή τά έχασα. Δέν ἤξερα τί νά κάνω. Γρήγορα όμως συνῆλθα και πήγα στό διπλανό δωμάτιο, πήρα τό δαχτυλάκι πού έχω τοῦ άγίου 'Αρσενίου τοῦ Καππαδόκη και τόν σταύρωνα στό σῶμα του λέγοντας διάφορες εὔχές. 'Ηρεμοῦσε για λίγο, αλλά μόλις τόν άφηνα, πάλι τά ἴδια. Αὐτή ἡ κατάσταση κράτησε 2-3 ὥρες. Μετά συνῆλθε, άρχισε νά κλαίει και μέ εὔχαριστοῦσε. Μοῦ εἶπε ὅτι τέσσερις δαίμονες τόν άρπαζαν και τόν πέταζαν άπέναντι στόν τοῖχο και ένας πέμπτος τόν τραβοῦσε από τή μύτη. Μετά από άρκετή ὥρα έφυγε. 'Από τότε ὁ άνθρωπος αὐτός εἶναι καλά».

ιβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «'Αν για κάποιο δαιμονισμένο πεῖς "Κύριε 'Ιησοῦ Χριστέ, διῶξε τό άκάθαρτο πνεῦμα από τό πλάσμα σου", άμέσως ὁ διάβολος τaráσσεται. Θυμᾶμαι μία φορά στό μοναστήρι τῆς Σουρωτῆς ἤρθε ένας φοιτητής, ὁ ὁποῖος έλεγε ὅτι έχει δαιμόνιο μέσα του. "Εδειχνε τά πλευρά του και τήν κοιλιά του κι έλεγε ὅτι εἶχε μαρτύριο από τό δαίμονα. Τόν άνάγκαζε άκόμη νά λέει αϊσchrά και τόν εἶχε φέρει σέ άπελπισία. Έγώ για νά τόν παρηγορήσω τοῦ εἶπα

ὅτι δέν ἔχει μέσα του δαίμονα, ἀλλά ἀπλῶς εἶναι μιὰ ἐξωτερική ἐπήρεια τοῦ δαίμονα. Πῆγα μέσα στό ἱερό, πῆρα ἓνα μικρό τεμάχιο ἀγίου λειψάνου καί τό κρατοῦσα στήν παλάμη μου. Ὁ φοιτητής ἦταν περιτριγυρισμένος ἀπό κόσμο καί ἀπό τίς μοναχές, οἱ ὁποῖες ἔκαναν κομποσχοῖνι. Τόν πλησιάζω ξανά καί τόν ρωτάω σέ ποιό σημεῖο τόν χτυπάει ὁ δαίμονας. Μοῦ δείχνει τό σημεῖο καί ἀκουμπάω πάνω τήν παλάμη μου πού εἶχα τό ἅγιο λείψανο. Ξαφνικά ἔβγαλε ἓνα οὐρλιαχτό “μέ ’καψες - μέ ’καψες” καί ἄρχισε νά βρίζει καί νά λέει αἰσχρά. Τότε ἄρχισα νά λέω μέσα μου τό “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διώξε τό ἀκάθαρτο πνεῦμα ἀπό τό πλάσμα σου”. Σέ λίγο σπάραξε ὁ δαίμονας, τόν ἔριξε κάτω καί ἄρχισε νά κάνει τοῦμπες. Χτυπιόταν κάτω καί τό κοστούμι του εἶχε λερωθεῖ ἀπό τίς σκόνες καί τά λάδια. Τόν σηκώσαμε ὄρθιο καί πιάστηκε ἀπό τό τέμπλο τῆς ἐκκλησίας τρέμοντας ὀλόκληρος. Ὁ δαίμονας εἶχε φύγει καί ὁ νέος εἶχε γίνει καλά».

17'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Πολλές φορές μοῦ φέρνουν καί μικρά παιδιά καί μοῦ λένε ὅτι εἶναι δαιμονισμένα. Για νά διαπιστώσω ἂν πραγματικά εἶναι, παίρνω ἓνα μικρό τεμάχιο λειψάνου τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου καί τό κρύβω στή χούφτα τοῦ ἑνός χεριοῦ μου ἔχοντας παράλληλα καί τό ἄλλο χέρι κλειστό. Τότε βλέπω ἂν ἔχουν δαιμόνιο τά παιδιά, γιατί κοιτάζουν μέ φόβο καί τρόμο ἐκεῖνο τό χέρι πού ἔχω τό ἱερό λείψανο καί ὄχι τό ἄλλο. Μερικές φορές βάζω τό ἱερό λείψανο σέ νερό καί στή συνέχεια τό δίνω νά τό πιοῦν δαιμονισμένα μικρά, τά ὁποῖα ὅμως δέν πλησιάζουν στό νερό, γι' αὐτό τούς δίνω πρῶτα γλυκά, λουκούμια, μέλι κ.ἄ. γιά νά διψάσουν κι ἔτσι πίνουν λίγο. Μετά παθαίνουν κρί-

ση και μερικά θεραπεύονται. "Αν όμως τό παιδάκι δέν εἶναι δαιμονισμένο, ἀλλά ἔχει κάποια ἐγκεφαλική ἀρρώστια, τότε δέν συμβαίνει τίποτε ἀπό τά παραπάνω».

ιδ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Σήμερα ἡ ἀριστοκρατία πηγαίνει σέ διάφορα μέντιουμ και μάγους και χρησιμοποιεῖ τό κέρινο ὁμοίωμα τοῦ Θεοῦ Κάντ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ζητοῦν νά βλαφτεῖ ὁ ἐχθρός τους π.χ. στά μάτια, στό κεφάλι, στά πόδια κ.λπ. Ὁ μάγος τότε καρφώνει μιά βελόνα πάνω στό κέρινο ὁμοίωμα και μάλιστα στό σημεῖο πού ζητοῦν νά γίνει ἡ βλάβη και πραγματικά τό ἄτομο προσβάλλεται ἀπό δαιμονική ἐνέργεια. Αὐτό φυσικά συμβαίνει μόνο σέ ἁμαρτωλούς και ἀνεξομολόγητους».

ιγ'. Περὶ ἱεροσύνης

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ παπὰς πρέπει ὅλους τοὺς ἄνθρώπους νά τοὺς ἔχει τό ἴδιο. Ὅλοι εἶναι δικοί του. Ὅταν πόν πλησιάζουν ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας, νά τοὺς δέχεται και αὐτούς. Ἀφοῦ πηγαίνουν κοντά του, κάτι θέλουν νά τοὺς δώσει. Ὅλους νά τοὺς δέχεται, χωρίς νά κάνει διακρίσεις».

β'. Ὅταν γνωστοποίησα στόν π. Παῖσιο ὅτι ἀπεφάσισα νά γίνω ἔγγαμος ἱερέας, μοῦ ἔστειλε τό ἀκόλουθο γράμμα:

Τίμιος Σταυρός 25-10-73

Ἀγαπητέ ἀδελφέ Διονύσιε, χαῖρε.

Ἐλαβα τὴν ἐπιστολή σου και ἐχάρηκα. Ὁ Θεός νά σέ ἐνισχύει νά ἀνταποκριθεῖς στήν καλήν ἀποστολήν σου πού ἐδιάλεξες ζυγίζοντας τίς δυνάμεις σου.

Θά εϋχομαι νά κάμεις σοβαρή ἐργασία τόσο στόν ἑαυτό σου ὅσο καί στίς ψυχές μέ τίς ὁποῖες θά ἀσχοληθεῖς. Προσπάθησε νά βάλεις μιá καλή σειρά ἐπάνω στά σταθερά θεμέλια τῶν Ἁγίων Πατέρων, μελετώντας βιβλία τῶν Ἁγίων Πατέρων...

Προσπάθησε νά καλλιιεργήσεις τήν γενική ἀγάπη πού ἔχει ὁ Θεός καί ἔχει ἀρχοντιά καί ὄχι τήν ἄλλη πού ἔχει γυφτιά καί κάθε ἀνθρώπινη ἀδυναμία.

Ὅταν μοῦ γράψεις, γράψε μου τί γίνεται μέσα στήν Ἀλβανία. Ἐάν ὑπάρχει σχετική ἐλευθερία καί ἂν μποροῦν νά πᾶνε ἄνθρωποι γιά νά τονώσουν τούς κατημένους χριστιανούς, τούς ἀδελφούς μας.

Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο πρὸς τό παρόν. Τή μετάνοιά μου στόν πατέρα σου καί χαιρετισμούς στούς γνωστούς.

Υ.Γ. Πολύ νά προσέξεις τό θέμα τῆς συζύγου γιά πρεσβυτέρα, γιά νά σέ βοηθάει σέ ὅλα. Νά δώσεις περισσότερη προσοχή στήν ἐσωτερική ὁμορφιά τῆς ψυχῆς πρῶτα καί μετὰ στά ἄλλα τά ἐξωτερικά.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

γ'. Σέ ἐρώτησή μου σχετική μέ τό πῶς μποροῦμε νά πλησιάσουμε κάποιον ἀδιάφορο ἄνθρωπο ὁ Γέροντας ἀπάντησε: «Νά τοῦ βάλουμε σιγά-σιγά τήν καλή ἀνησυχία. Μετά ὅλα θά τακτοποιηθοῦν. Ἄν δέν ἔχει τήν καλή ἀνησυχία, τοῦ κάνει κουμάντο ὁ διάβολος καί ἔχει δαιμονική ἐπήρεια. Πρέπει νά γυρίσουμε τά κουμπιά, νά ἔχουμε τήν ἴδια συχνότητα, γιά νά μπορέσει νά ἀκούσει καί νά ὠφεληθεῖ».

δ'. Πολλές φορές εἶχα κουβεντιάσει μέ τό Γέροντα γιά τίς ἐνορίες τῆς περιοχῆς μας. Γνώριζε ὅτι μέ ἀνάπαυε ἕνα ξέμακρο κάπως χωριό, στό ὁποῖο θά ἦμουν μόνος καί θά εἶχα τήν εὐκαιρία καί γιά πνευματική

ἐργασία στὸν ἑαυτό μου. Δυὸ μῆνες περίπου μετὰ τὴν εἰς διάκονον χειροτονία μου ἔλαβα τὸ ἀκόλουθο γράμμα:

Τίμιος Σταυρός 21-5-74

Ἀγαπητέ διακο-Διονύσιε, εὐλογεῖτε.

Διὰ τὸ θέμα τῆς ἐνορίας ἔχω τὴ γνώμη ὅτι ἓνα χωριὸ μεγάλο πού νά προβλέπει ἓναν ἱερέα καί νά μὴν εἶναι κοντά στήν Μητρόπολη, θά σοῦ ἔδιδε πολλές δυνατότητες γιά τὸν ἑαυτό σου καί γιά μιὰ πνευματικὴ ἐργασία στό ποίμνιο.

Νά ἐπιδιώξεις, τὴν ἀπλοποιημένη ζωὴ γιά νά ζεῖς ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὸ ἄγχος τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος, παράλληλα θά σοῦ περισσεύει χρόνος γιά πνευματικὴ ἐργασία...

(Γιὰ κάποιο γνωστό μου πρόσωπο ὁ Γέροντας μοῦ ἔγραφε:)

Προσπάθησε, ἂν σέ ἀκούει, νά τὸν βοηθήσεις νά διώξει τὸν κοσμικὸ ἀέρα πού ἔχει, διότι θά λειτουργήσουν οἱ πνευματικοὶ νόμοι. «Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται». Λυπᾶμαι, γιατί εἶναι καλὸ παιδί, ἀλλὰ καλλιεργεῖ τὴν κενοδοξία καί ὅσο θά μεγαλώνει, θά αὐξάνει τὸ κενό, θά προσπαθεῖ νά τὸ γεμίσει μέ κενὰ πράγματα (τά ὅποια δέν γεμίζουν) καί θά αὐξάνει τὸ ἄγχος του. Αὐτὰ μὴν τοῦ τά λές γιά νά μὴν πανικοβληθεῖ, ἀλλὰ σοῦ τά γράφω γιά νά ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου τὴν προδιάθεση τῆς πνευματικῆς ἀρρώστιας καί νά τὸν βοηθήσεις μέ κατάλληλο τρόπο.

Αὐτὰ πρὸς τὸ παρόν. Εὐχομαι μέ τὸ καλὸ νά μάθω καί τὴ χειροτονία σου εἰς πρεσβύτερον.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

ὁ ἀδελφός σου

Μοναχός Παῖσιος

ε'. Πέντε μήνες μετά τήν εἰς πρεσβύτερον χειροτονία μου ὁ π. Παῖσιος μου ἔγραψε τό ἀκόλουθο γράμμα:

Τίμιος Σταυρός 2-10-75

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ πάτερ Διονύσιε, εὐλογεῖτε.

Τήν ἐπιστολήν σου τήν εἶχα λάβει πρό δύο περίπου μηνῶν, ἀλλά δέν σοῦ ἀπάντησα. Πρῶτον γιατί μου τήν εἶχαν στείλει ἔξω (στό Μοναστήρι τῆς Σουρωτῆς ὅπου βρισκόμουνα) καί δεύτερον γιατί εἶχα βάλει κανόνα νά κόψω τήν ἀλληλογραφία γιά μερικούς μήνες, γιατί μερικοί δυστυχῶς τό ἔκαμαν καί αὐτό τῆς μόδας.

Σέ σκεφτόμουνα ὅλο αὐτό τό διάστημα, πού σέ πήρε τό σχέδιο χωρίς νά φταῖς. Ἔμαθα ὅτι ἦρθες στό Ἅγιον Ὄρος (μου δώσανε καί τήν εὐλογία τοῦ Λουκᾶ), λυπήθηκα πού δέν συναντηθήκαμε γιά νά συζητήσουμε ἀπό κοντά γιά τό θέμα πού μου ἔγραφες.

Ὅσο μπορεῖς νά πλησιάζεις τόν σκορπισμένο κόσμο ἀπλά, ταπεινά καί μέ πραγματική ἀγάπη. Νά κάνεις ὅτι δέν βλέπεις (τά περισσότερα) καί μόνο στά σοβαρά νά κάνεις παρατηρήσεις, γιατί ὁ κόσμος εἶναι κουρασμένος καί ταραγμένος καί δέν εἶναι εἰς θέση νά δέχεται συνέχεια παρατηρήσεις, ὅσο καλές καί νά εἶναι. Ἐκτός τούτου ὁ σημερινός κόσμος ἔχει πολύ ἔγωισμό, ὑπερηφάνεια καί ἁμαρτία μέχρι τό μεδούλι καί γι' αὐτόν τόν λόγο ἔχει καί ἐξουσία ὁ ἐχθρός. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι βρίσκονται κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ ἐχθροῦ, γι' αὐτό δέν δέχονται τόν θεῖο λόγο.

Προσπάθησε ὅσο μπορεῖς νά γίνεσαι ἕνας καλός ἱερέας, κάνοντας ἐργασία στόν ἑαυτό σου καί θά ἰδεῖς ὅτι θά σέ μιμηθοῦν οἱ ἐνορίτες σου καί θά γίνονται καλοί ἄνθρωποι χωρίς νά κοπιάζεις μέ αὐτούς. Ἐπομένως ἀξίζει νά κοπιάζει κανεῖς κάνοντας ἐργασία στόν ἑαυτό του, ἡ ὁποία εἶναι ἀθόρυβη ἐργασία καί στόν πλησίον.

Νά μὴν σέ κουράσω μὲ περισσότερα. Ὁ καλὸς Θεὸς θά σέ φωτίζει γιά νά κάνεις τό πανάγιό Του θέλημα. Ἐγὼ θά εὐχομαι, ὅπως κι ἐσύ νά εὐχεσαι. Ἐάν νομίζεις ὅτι θά σέ βοηθήσω καί σέ συγκεκριμένα θέματα μὲ συμβουλές, γράψε μου μὲ ὄλο τό ἀδελφικό θάρρος.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

ὁ ἀδελφός σου

Μοναχός Παῖσιος

Υ.Γ. Δέν ξέρω ἐάν ἔρχεσαι σέ ἐπαφή μὲ τό Κεφαλόβρυσο (Μετσιτιέ) ἢ ἂν ὁ ἱερέας εἶναι γνωστός σου. Συμβαίνει τό ἐξῆς: Ἐχω πληροφορία ἐγκυρη ὅτι εἶχε δώσει ὁ Πρόδρομος Κορτσινόγλου (ἀπό τήν Κόνιτσα) τό 1942-43 ἓνα τεμάχιο Ἁγίου Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου σέ ἓναν ἄρρωστο ἀπό τό Κεφαλόβρυσο, ὁ ὁποῖος δέν τοῦ τό ἐπέστρεψε. Τό ἱερό αὐτό Λείψανο ἦταν ἀπό τήν Ἁγία Τράπεζα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ὁσιομαρτύρων Βαραχησίου καί Ἰωνᾶ τοῦ χωριοῦ μας Φάρασα τῆς Καππαδοκίας.

Θά ἤθελα λίγο εὐλογία (καί θά τοὺς ἔδωκα ἀπό ἄλλον Ἅγιο) γιατί αὐτό ἔχει σχέση μὲ τόν Ἅγιο Ἱερομόναχο Ἀρσένιο, ὁ ὁποῖος εἶχε κοιμηθεῖ στήν Κέρκυρα τό 1924 καί τό εἶχε πάρει μετὰ ὁ Πρόδρομος Κορτσινόγλου, ὁ ψάλτης του.

Τώρα κοντά θά κυκλοφορήσει ἡ βιογραφία τοῦ πατρός Ἀρσενίου. Δέν μπόρεσα νά τόν κρατήσω στήν ἀφάνεια, γιατί ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τόν πρόδιδε συνέχεια μὲ θαύματα κι ἐμφανίσεις ἀπό τό 1970. Αὐτά. Φρόντισε μὲ τρόπο, χωρίς νά τοὺς δώσεις τήν ἐντύπωση ὅτι πάω νά τό πάρω. Πιστεύω ὅτι σέ ἱερό ναό θά βρίσκεται τώρα. Ἐγὼ θέλω λίγο γιά εὐλογία. Σέ εὐχαριστῶ.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

στ'. Είπε ο Γέροντας: «Ένας γνωστός μου μοναχός έτυχε νά πάει μέ ένα γκρούπ έκδρομή. Ένας από αυτούς δέν πίστευε καθόλου στό Θεό. Έπειδή ήταν γνωστός τόν είχαν πάρει οί άλλοι, παρόλο πού ο ίδιος όμολογοϋσε ότι δέν πίστευε. Λοιπόν άρχισαν οί άλλοι τή συζήτηση μεταξύ τους, ένω ο μοναχός πλησίασε τόν άπιστο και μέ τόν τρόπο του τοϋ πέταξε από μέσα του τά πράγματα τής άπιστίας, χωρίς νά καταλάβουν οί άλλοι. Ο ίδιος όμως τό κατάλαβε. Τοϋ έγινε άλλαγή και όλοι τοϋ φαινόμασταν σάν τό οϋράνιο τόξο. Ο άνθρωπος αυτός πίστεψε στό Θεό έξ αίτίας τοϋ μοναχοϋ».

ζ'. Είπε ο Γέροντας: «Πολλές φορές βλέπουμε έναν άνθρωπο, τοϋ λέμε δυό πνευματικά λόγια και παίρνει στροφή. Ύστερα λέμε: “Α! έσωσα έναν άνθρωπο!”. Εγώ πιστεύω ότι ο άνθρωπος πού έχει διάθεση και καλοσύνη μέσα του, αν δέν τήν επαιρνε τή στροφή από μάς, θά τήν επαιρνε από μία άρκούδα ή μία άλεπού ή από ότιδήποτε άλλο. Νά προσέχουμε τήν ψεύτικη ίεραποστολή».

η'. Είπε ο Γέροντας για τόν παπα-Τύχωνα: «Ήταν ένα γεροντάκι πού είχε άπλοποιήσει τή ζωή του. Δέν είχε νοικοκυριό. Ήταν έλεύθερος από κάθε εύκολία, γιατί αυτά πού λέμε σήμερα εύκολίες στήν πραγματικότητα είναι δυσκολίες. Εύκολία είναι ν' άπλοποιήσει κανείς τή ζωή του και νά περιοριστεί στά άπαραίτητα. Τότε έλευθερώνεται ο άνθρωπος».

θ'. Είπε ο Γέροντας: «Δέν πρέπει νά ζορίζουμε τόν άλλο για νά ακολουθήσει τόν πνευματικό άγώνα. Δέν μπορείς νά τόν ζορίσεις αν δέν έχει διάθεση. Συμ-

βαίνει ὅτι καί μέ τό φαγητό. Ἐάν κάποιος δέν ἔχει διάθεση νά φάει καί τοῦ δώσουμε φαγητό μέ τό ζόρι, θά τό κάνει ἐμετό».

ι'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ κόσμος σήμερα ἔχει ἀνάγκη ἀπό καλούς πνευματικούς. Εἶναι λίγοι σήμερα οἱ καλοί πνευματικοί κι αὐτοί οἱ λίγοι πού μέινανε, ἐπειδή τούς πηγαίνει πολὺς κόσμος ἀναγκάζονται νά κάνουν βιαστικά τή δουλειά τους. Σάν τόν καλό χειρουργό, ὁ ὁποῖος κάνει πολλές ἐπεμβάσεις καί κουράζεται μέ ἀποτέλεσμα νά μήν ἀποδίδει πάντα ὅσο πρέπει. Ἐάν ὑπῆρχαν καλοί πνευματικοί, δέν θά ὑπῆρχαν τόσοι ψυχίατροι».

ια'. Σέ ἐρώτηση πῶς πρέπει νά ἐφαρμόζει ὁ πνευματικός τούς κανόνες στήν ἐξομολόγηση, ὁ Γέροντας ἀπάντησε: «Ὁ πνευματικός πρέπει νά βλέπει τόν κάθε ἄνθρωπο χωριστά καί νά ἐνεργεῖ ἀνάλογα. Γιά μένα ὁ πνευματικός πού ἐφαρμόζει τούς κανόνες χωρίς νά ἐξετάζει τήν κάθε περίπτωση χωριστά, εἶναι ἐγκληματίας».

ιδ'. Γιά τούς μοναχούς

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ μοναχός θά εἶναι ἀδικαιολόγητος ἐάν δέν κινηθεῖ στό χῶρο τῆς γενικῆς ἀγάπης. Ἐπιβάλλεται νά βγεῖ ἀπό τή μικρή του οἰκογένεια καί νά μπεῖ στή μεγάλη οἰκογένεια. Ἐάν ἕνα οἰκογενειάρχη ὁ Θεός δέν θά ζητήσῃ νά φτάσῃ σ' αὐτή τήν κατάσταση».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Νά μή φέρνουμε στό μοναστήρι τόν κόσμο καί τίς συνήθειές του, τίς ανέσεις καί τήν πολυτέλεια».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἡ ὑπακοή νά μή γίνεται μέ κακομοιρία καί σάν ἀγγαρία. Δέν εἶναι Διοκλητιανός ὁ Γέροντας ἢ ἡ Γερόντισσα πού λέει μή καί ὄχι. Πρέπει νά τούς χρωστᾶμε εὐγνωμοσύνη, διότι μᾶς προφυλάσσουν. Ὅχι ἀντιδράσεις καί παρακοή».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ μοναχός μόλις ἀποταγεῖ παραδίνει τούς δικούς του στό Θεό καί τούς ξεχνᾷ. Τότε ὑποχρεώνεται ὁ Θεός νά τούς βοηθήσει. Βγαίνει ἔτσι ὁ μοναχός ἀπό τή μικρή οἰκογένεια καί μπαίνει στή μεγάλη οἰκογένεια τοῦ Ἀδάμ. Δέν θυμᾶται τούς δικούς του, οὔτε προσεύχεται ἰδιαίτερα γι' αὐτούς. Ἐγώ βλέπω σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους τούς γονεῖς μου, τά ἀδέλφια μου, τά ἀνίψια μου. Ἐχω σταματήσει τήν ἐπικοινωνία. Ὅταν δέν σκέφτομαι ἐγώ τούς δικούς μου, τότε θά τούς σκεφτεῖ ὁ Κύριος».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρός μου εἶναι τό ὄνομά μου. Ἀλίμονο στό μοναχό πού βγάζει ὄνομα, διότι μετά δέν θά ἔχει ἡσυχία, ἀλλά καί οἱ ἄνθρωποι θ' ἀρχίσουν νά πλάθουν διάφορα πράγματα, τά ὁποῖα δέν εἶναι πραγματικότητα».

στ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἦρθαν κάποτε ἐδῶ δύο καθολικοί, φαινόταν καλά παιδιά, ἀρχιτέκτονες ἦταν, καί μοῦ εἶπαν ὅτι ὁ μοναχισμός τῆς Ὁρθοδοξίας δέν προσφέρει τίποτα, ἐνῶ ὁ δικός τους ἀναπτύσσει μεγάλη ἱεραποστολή. Τούς ἐξήγησα ὅτι ἡ ἀποστολή τῶν μοναχῶν εἶναι ἄλλη. Διαφέρει ἀπό τήν ἀποστολή τῶν

κληρικῶν στὸν κόσμο. "Ἄν λοιπόν, τοὺς λέω, καταργήσουμε τοὺς φάρους πάνω στὰ βράχια, τί θὰ γίνουν τὰ καράβια; Οἱ μοναχοὶ εἶναι ὅπως οἱ φάροι».

ιε'. Ἐγγαμος ἢ ἄγαμος;

α'. Πολλοὶ θρησκευόμενοι νέοι δυσκολεύονται ν' ἀποφασίσουν ποιό δρόμο πρέπει ν' ἀκολουθήσουν στή ζωή τους. Νά γίνουν ἔγγαμοι ἢ νά μείνουν ἄγαμοι, Στό σταυροδρόμι αὐτό βρέθηκα κι ἐγώ ἀκριβῶς μετά τήν ἀπόλυσή μου ἀπό τό στρατό καί θεώρησα χρήσιμο νά ζητήσω ἀπό τόν π. Παῖσιο νά μέ βοηθήσει. Σέ ἀπάντηση δικῆς μου ἐπιστολῆς μου ἔγραψε τά ἀκόλουθα:

Τίμιος Σταυρός 14-6-73

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ Διονύσιε, χαῖρε.

Ἔλαβα τήν ἐπιστολή σου καί χάρηκα πού τελείωσαν σχεδόν οἱ κουραμάνες. Δόξα τῷ Θεῷ.

Νομίζω τώρα εἶναι ἀπαραίτητη μιά συνεννόηση, διότι μέ μιά ἢ δυό ἐπιστολές δέν γίνεται τίποτα. Ὁ σκοπός μου εἶναι νά σέ βοηθήσω σέ ὅ,τι σέ ἀναπαύει, γιά νά μήν πέσεις σέ κανέναν ἀνεπανόρθωτο πειρασμό.

Ἐάν σκέφτεσαι νά γίνεις ἔγγαμος ἱερεύς, δέν γεννᾶται θέμα. Ἐάν σκέφτεσαι γιά ἄγαμος, ἢ θά πρέπει νά ἐκπαιδευτεῖς προηγουμένως γιά νά εἶσαι γυμνασμένος πνευματικά καί ἐφοδιασμένος ἐπίσης πνευματικά, ἢ θά πρέπει νά ζεῖς μαζί μέ ἄλλον ἄγαμο κληρικό γιά νά ἀλληλοβοηθιέστε.

Γιά τήν Ἰ.Μ. Στομίου μπορῶ νά σέ ἐνημερώσω γιά ὅλες τίς δυσκολίες πού θά ἀντιμετωπίσεις, τόσο ἀπό τήν Μητρόπολη ὅσο καί ἀπό τό λαό.

Αὐτό πού εἶναι ἐπικίνδυνο πολύ, εἶναι ἡ ἡλικία σου, ἡ ἀπειρία τῆς μοναχικῆς ζωῆς καί οἱ πολλές παγί-

δες του έχθρου, τίς όποιες δέν γνωρίζεις καί θά πέσεις σέ πειρασμό μέσα σέ λίγο διάστημα. Μήν στηρίζεσαι στόν παιδικό ζήλο τής ηλικίας σου.

Αυτά νιώθω καί σου γράφω. Έπεδίωξε νά έλθεις πρίν αποφασίσεις νά κάνεις κάτι καί ανάλογα σέ ό,τι επιθυμείς θά σέ βοηθήσω όσο μπορώ. Όπως γνωρίζεις δέν αποβλέπω σέ κανένα άτομικό μου συμφέρον, αλλά στό συμφέρον τής ψυχής του άλλου καί στό γενικό συμφέρον τής Έκκλησίας μας.

Η χαρά μου θά είναι νά γίνεις ένας καλός κληρικός καί νά ύπηρετεΐς τήν Μητέρα Έκκλησία, όπου αναπαύεσαι, καί μέ όποια άκόμη ζωή μπορείς, είτε έγγαμος είτε άγαμος.

Φυσικά μεγάλη χαρά θά νιώθω, όταν θά είσαι ιερομόναχος σέ Μονή καί ένας λόγος παραπάνω στήν Ί.Μ. Στομίου.

Δυστυχώς στήν Ήπειρο ύπάρχει άγνοια μοναχισμού.

Δέν θέλω νά σέ κουράσω μέ περισσότερα. Αυτά είχα νά σου πώ μέ πόνο καί άδελφικό ενδιαφέρον. Όπως σέ φωτίσει ο Θεός κάμε.

Μέ άγάπη Χριστού

Ο άδελφός σου

Μοναχός Παΐσιος

β'. Ένδιαφέρον παρουσιάζει καί η άκόλουθη έπιστολή πού αναφέρεται στή συμπεριφορά, τήν όποία πρέπει νά έχουν μεταξύ τους οί σύζυγοι:

Τίμιος Σταυρός 26-9-74

Άγαπητέ Γεώργιε, χαΐρε.

Εΐχα λάβει καί τήν προηγούμενη έπιστολή σου καί δέν σου άπάντησα λόγω του ότι τό θέμα σου ήτο θέμα πνευματικού. Αυτό πού έπρεπε νά κάνω έγώ, ήταν νά προσευχηθώ.

“Όσο μπορείς νά προσπαθείς νά φέρεσαι μέ πνευματικό τρόπο στή σύζυγό σου καί νά υπάρχει μεταξύ σας αγάπη καί κατανόηση, καθώς καί μέ τά παιδιά. Ό πνευματικότερος άνθρωπος όφείλει νά υποχωρεῖ, καθώς λέγει καί ό Ἀπόστολος Παῦλος. Οἱ δυνατοί νά βαστάζουν τά βάρη γιά νά ξεκουράζουν τούς αδύνατους καί ὄχι οἱ δυνατοί νά θέλουν νά σηκώνουν τό ἴδιο βάρος καί οἱ αδύνατοι.

Αὐτά. Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο.

Ἐν Χριστῷ καί ἡ Παναγία μαζί σου.

Μέ αγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

γ’. Ἐνας νέος ρώτησε τό Γέροντα τί πρέπει νά κάνει στή ζωή του, ποιό δρόμο δηλ. ν’ ἀκολουθήσει, τί θέλει ό Θεός ἀπ’ αὐτόν, κι ἐκεῖνος τοῦ εἶπε: «Παιδί μου, ό Θεός θέλει ὅ,τι ἐσύ θέλεις. Δέν υποχρεώνει κανέναν ό Θεός ν’ ἀκολουθήσει τόν ἕνα ἢ τόν ἄλλο δρόμο. Εἶναι πνευματικός ἄρχοντας ό Θεός καί σέβεται τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Δέν εἶναι στρατιωτικός γιά νά τούς βάζει ὅλους σέ μία γραμμή. Ἐκεῖνο πού θέλει ό Θεός εἶναι νά τιμήσεις αὐτό πού θά διαλέξεις. Ἄν διαλέξεις νά γίνεις μοναχός, νά γίνεις καλός μοναχός. Ἄν διαλέξεις νά κάνεις οἰκογένεια, νά γίνεις καλός οἰκογενειάρχης».

ιστ’. Γιά τούς θεολόγους

α’. Εἶπε ό Γέροντας: «Τίς διάφορες θεωρίες τῶν θεολόγων νά τίς περνᾶτε ἀπό τό πατερικό κόσκινο. Πρέπει νά τίς κοσκινίζετε μέ βάση τούς Πατέρες καί ὅ,τι εἶναι σκουπίδια ἢ πίτουρα νά τά πετᾶτε. Νά ψάχνετε μέ βάση τούς Πατέρες. Προσέξτε ἕνα παράδειγ-

μα. Ὑπάρχει τό μπακίρι, ὁ μπροῦντζος καί ὁ χρυσός. Ἄκόμα καί μπακίρι καλό καί ἄσχημο, μπροῦντζος καλός καί ἄσχημος, χρυσός 12 καρατίων καί χρυσός 24 καρατίων. Ἐσεῖς νά διαλέγετε τό χρυσό τῶν 24 καρατίων. Καί τά ἄλλα χρειάζονται, ἀλλά ὅλοι νά προτιμᾶτε τόν χρυσό».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Γνώρισα σέ θεολογικούς κύκλους μερικούς πού ἀσχολοῦνται μέ τό ποιός ἔγραψε αὐτό τό βιβλίο, ποιός ἔκανε κριτική κ.λπ., δηλ. μέ τά ἱστορικά. Μά γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι κατ' ἀρχάς τό βιβλίο ὀρθόδοξο καί πατερικό; Ἄν εἶναι, μαθαίνω τί λέει ὁ Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καί ρωτάω τόν ἑαυτό μου: "Ποῦ βρίσκομαι ἐγώ; Ποῦ βρίσκεται αὐτός; Τί πρέπει νά κάνω;". Νά ξέρετε ὅτι γιά νά ἀσχοληθοῦμε μέ τόν ἑαυτό μας εἶναι κόπος, ἐνῶ μέ τούς ἄλλους ἀσχολούμαστε πολύ εὐκόλα».

ιζ'. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ ἄνθρωποι σήμερα ἔχουν ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τόν πνευματικό τους καί τούς ἔχουν πνίξει οἱ λογισμοί καί τά διάφορα πάθη. Κάνουν ἐξομολόγηση στούς ψυχιάτρους. Παίρνουν χάπια γιά νά ξεχάσουν τό πρόβλημα πού τούς ἀπασχολεῖ. Μόλις περάσει λίγο διάστημα καί ξαναεμφανιστεῖ τό πρόβλημα, ξανά πάλι τά ἴδια. Αὐτή ἡ δουλειά γίνεται. Ἐνῶ ἐάν ταχτοποιηθεῖ κανεῖς ἐσωτερικά, κοιμᾶται σάν ἀρνάκι καί δέν θέλει χάπια».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ κόσμος ἔχασε τό νόημα τῆς ζωῆς καί πρέπει νά τό βρεῖ. Ἡ ἀπιστία κάνει μεγάλη ζημιά. Ὅλα ἀπό ἐκεῖ ξεκινοῦν».

γ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Τό κακό ξαπλώθηκε καί παντοῦ εἶναι μαυρίλα, ὅπως τό ὀργωμένο χωράφι πού εἶναι μαῦρο. Ἄν τώρα σπείρουμε στό χωράφι, ὅπως δῆποτε θά πρασινίσει καί τό καλοκαίρι θά μᾶς δώσει καρπούς. Πάντως τώρα ὁ κόσμος ζεῖ τή μαυρίλα τοῦ κακοῦ. Θά ἔρθει ὅμως καί ὁ καλός καιρός. Γι' αὐτό χρειάζεται νά γίνεται ἡ σπορά».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Σέ διάφορα μέρη παρατηρῶ μιά καλή ἀνησυχία καί μιά στροφή στά μοναστήρια. Ὁ Θεός θά βοηθήσει αὐτή τή στροφή. Πάντως τώρα εἴμαστε στή μαύρη ἐποχή. Ὁ κόσμος θά γυρίσει. Θά δεῖ ὅτι κάνει ἀνοησίες. Ἀπορῶ πῶς καί μορφωμένοι κάνουν μεγάλες ἀνοησίες».

ε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Θά ἔρθει ἐποχή πού ἄλλοι θά τραγουδοῦν καί θά μεθοῦν στά κέντρα καί ἄλλοι θά πηγαίνουν στίς ἐκκλησίες καί τά μοναστήρια γιά ἀγρυπνίες!».

στ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τώρα ὁ κακός ἄνθρωπος παρουσιάζεται σάν καλός. Ὁ μασῶνος π.χ. σάν καλός καί θεοφοβούμενος, ἐνῶ κρατάει ἕνα σακίδιο στό ὁποῖο κουβαλάει τό διάβολο, ἰσχυρίζεται ὅτι ὀδηγεῖ τούς ἀνθρώπους στόν ἴσιο δρόμο καί καθώς προχωράει, ὁ διάβολος βγάζει ἀπό τό σακίδιο τό ἕνα του κέρατο. “Μά τί εἶναι αὐτό;”, ρωτᾶνε περίεργοι οἱ ἄνθρωποι καθώς διαπιστώνουν ὅτι εἶναι ὁ διάβολος. Ἐκεῖνος ὅμως τούς λέει: “Μελιτζάνες εἶναι. Ἐλᾶτε κοντά μου”. Ἐνῶ δηλαδή ξέρουμε ὅτι εἶναι διαβολικά πράγματα, αὐτοί μᾶς τά παρουσιάζουν σάν καλά καί ὠφέλιμα».

ζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ καθένας νά ἐργάζεται ὅσο μπορεῖ μέ φιλότιμο καί μέ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸ Θεό. Ἄς ἀφήσουμε τοὺς κοσμικοὺς ἀνθρώπους. Οἱ καημένοι μέ τὴν κοσμικὴ ἀντιμετώπιση τῶν πραγμάτων ἔχουν γεμίσει τὰ ψυχιατρεῖα. Λένε, γιατί ὁ τάδε πέτυχε, γιατί ἔφτιαξε ἓνα μέγαρο κι ἐγὼ δέν πέτυχα στή ζωὴ μου κ.λπ. Κι ἀρχίζουν νά δουλεύουν συνέχεια. Δέν καταλαβαίνουν ὅτι ὁ τάδε ἀπέτυχε, γιατί ἔφτιαξε τόσα μέγαρα, περισσότερα ἀπ' ὅσα τοῦ χρειάζονται. Δουλεύουν, ζορίζουν τὸν ἑαυτὸ τους, τοὺς πιάνει ἄγχος, στενοχώρια καί μεγαλαγχολία. Καί αὐτοὶ τὰ ἴδια παθαίνουν, διότι καί αὐτοὶ κοσμικά τὰ ἀντιμετωπίζουν. Ἐπειδὴ ὑπάρχει ἐγωισμὸς μέσα τους, ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ εἶναι μακριά».

η'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ ἄνθρωποι σήμερα χαίρονται ὑλικά. Ἄν ἔχουν καινούριο αὐτοκίνητο, χτυπάει ἡ καρδιά τους. Ἄν ἔχουν ἐπίσημο σπίτι, χτυπάει ἡ καρδιά τους. Ἄν ἔχουν ροῦχα, παπούτσια κ.λπ., χτυπάει ἡ καρδιά τους. Ἄν πάλι πάρουν κότερο, χτυπάει ἡ καρδιά τους. Δηλ. χαίρονται τὰ ὑλικά πράγματα. Ἄμα ζήσουν ὅμως τὴν παραδεισένια ζωὴ, ὅλα αὐτὰ τὰ βλέπουν σκύβαλα».

θ'. Σχετικὰ μέ τὴ συμπεριφορὰ τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων ὁ Γέροντας διηγήθηκε σέ ἐπισκέπτες του τὸ ἀκόλουθο περιστατικό: «Ἦταν ἓνα γεροντάκι, βοσκὸς στό δάσος, πού ζοῦσε σ' ἓνα καλυβάκι. Τὴν περίοδο τοῦ πολέμου ὁ στρατός τὸ εἶχε κάνει φυλάκιο. Τὸ εἶχαν γεμίσει διάφορα πράγματα, τρόφιμα, ποτὰ κ.ἄ. Κάποια μέρα οἱ στρατιῶτες ἔφαγαν ψητά, ἤπιαν κιόλας καί σχεδόν εἶχαν μεθύσει. Τὸ ἴδιο καί τὸ γεροντάκι. Ἀπὸ κάποια ἀπροσεξία ἄρπαξε φωτιά τὸ καλύβι.

Λέει τότε ἓνας στρατιώτης στό γεροντάκι: “Μπαρμπα-Θανάση, καίγεται τό καλύβι”. Κι ἐκεῖνος τοῦ λέει: “Μωρέ, ἄστο νά καεῖ”. Βλέπετε τό γεροντάκι αὐτό ζοῦσε σέ μιά ἄλλη κατάσταση καί ἀδιαφοροῦσε γιά τό καλύβι του. Ἔτσι κάνουν οἱ ἄνθρωποι. Ζοῦν μιά κατάσταση, ἰδίως ὑλική, καί ἀδιαφοροῦν γιά τά πνευματικά. Δίνουν τήν καρδιά τους στά ὑλικά καί μετά ἀπομακρύνονται ἀπό τό Θεό».

ι'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ σημερινός λαός εἶναι μόνο γιά παρελάσεις. Γιά μάχες δέν εἶναι. Μήν τοῦ πεῖς γιά μάχες. Θά δεῖτε ὅμως ὅτι μόλις περάσει αὐτή ἢ μόρα κι ἔρθει μπουνάτσα, θά ἀλλάξουν τά πράγματα. Τώρα ὅμως χρειάζεται νά φανεῖ τό μπακίρι ἀπό τό χρυσάφι».

ιη'. Ἡ κοινολόγησις τῶν ἠθικῶν παραπτωμάτων

α'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν εἶναι ὀρθόδοξο νά δημοσιεύονται τά ἠθικά παραπτώματα. Ἐναφέρω ἓνα παράδειγμα. Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι στό δρόμο ὑπάρχει μιά ἀκαθαρσία. Ὁ λογικός ἄνθρωπος πού θά περάσει ἀπό ἐκεῖ, θά πάρει μιά πλάκα καί θά τή σκεπάσει, γιά νά μή προξενεῖ ἀηδία καί βρόμα. Ὁ ἄλλος ὅμως, ἀντί νά τή σκεπάσει, ἀρχίζει νά τή ἀνακατεύει καί νά διαδίδει περισσότερο τή δυσωδία της. Τί ἔκανε; Τίποτα. Προξένησε μεγαλύτερο κακό. Δέν πρέπει νά σκαλίζουμε τίς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων. Τό “εἶπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ” δέν ἔχει τήν ἔννοια ὅτι πρέπει τά πάντα νά δημοσιεύονται. Σήμερα δέν εἶναι ὅλοι Ἐκκλησία. Ἐκκλησία εἶναι ἐκεῖνοι πού ζοῦν ὅπως θέλει ὁ Χριστός καί ὄχι οἱ ἄλλοι

πού πολεμοῦν τήν Ἐκκλησία, ὅπως οἱ μασῶνοι, οἱ ἰεχωβάδες κ.ἄ.»

β'. "Όταν πρό ἐτῶν ξέσπασε ἓνα σκάνδαλο στήν Ἐκκλησία μέ πρωταγωνιστή κάποιον ἐπίσκοπο, πολλοί ρωτοῦσαν τό Γέροντα σχετικά. Ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε μέ πολλή διάκριση: «Δέν γνωρίζω τόν ἄνθρωπο, οὔτε μπορῶ νά ξέρω ἄν πράγματι ἔγινε αὐτό πού μοῦ λέτε. Ἄν ὁμως ἔγινε, ὁ Θεός ἐπέτρεψε νά πέσει στήν ἁμαρτία, γιατί θά εἶχε ὑπερηφάνεια καί θά ἔχανε τή ζωή του. Τώρα τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά μετανοήσῃ»

ιθ'. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν βλασφημῶν

Ζώντας μέσα στήν κοινωνία ὁ χριστιανός συχνά ἀκούει φοβερές βλασφημίες ἀπό διαφόρους ἀνθρώπους. Ἡ πικρία πού νιώθει εἶναι βαθιά καί αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά ἀντιδράσει. Στό ἀκόλουθο γράμμα τοῦ π. Παϊσίου, πού ἔλαβα κατά τήν περίοδο τῆς στρατιωτικῆς μου θητείας, βλέπουμε τόν πνευματικό τρόπο ἀντιμετώπισης τῶν βλασφημῶν:

Τίμιος Σταυρός 20-1-1972

Ἀδελφέ Διονύσιε, «χαῖρε ἐν Κυρίῳ».

Ἐλαβα τήν ἐπιστολή σου καί ἐχάρηκα πού ὑπηρετεῖς κοντά στή Θεσσαλονίκη, διότι θά βρίσκεσαι κοντά στούς γνωστούς σου καί θά τονώνεσαι. Καταλαβαίνω πόσο κουραστικό εἶναι ὅταν εἶναι ἀναγκασμένος κανείς νά βρίσκεται μέ ἀνθρώπους ἀπό «χιλιάδες καρυδιές καρύδια». Τό μόνο νά δοξάζεις τό Θεό μέρα νύχτα πού ὑπηρετεῖς σέ καιρό εἰρήνης καί ὅλες οἱ δυσκολίες διασκεδάζονται μέ λίγη ὑπομονή.

Διά τό θέμα πού μοῦ γράφεις ὅτι οἱ περισσότεροι

βλασφημοῦν ἔχω νά σοῦ πῶ τά ἐξῆς:

A. Νομίζω ὅτι ἐμεῖς πρέπει νά προσπαθοῦμε νά μὴν γινόμεθα αἰτία γιά νά βλασφημοῦν. Ἐάν αὐτοί βλασφημοῦν ἀπό ἄλλες αἰτίες, ἐκεῖ πάλι χρειάζεται διάκριση. Ἐάν εἶναι ἀναιδής ὁ βλάσφημος, καλό εἶναι νά κάνεις ὅτι δέν τόν ἄκουσες καί νά προσεύχεσαι γι' αὐτόν. Ἐάν εἶναι εὐσυνείδητος, ἀλλά ἀπό κακή συνήθεια βλασφημεῖ, τότε νά τοῦ κάνεις παρατήρηση. Ἐάν εἶναι μέν εὐσυνείδητος, ἀλλά ἔχει ἐγωισμό πολύ, μὴν τοῦ κάνεις αὐστηρή παρατήρηση, ἀλλά ταπεινά ὅσο μπορεῖς καί μέ πόνο.

B. «Ἐλεγξον διά τῆς δυνάμεως τῶν ἀρετῶν σου τοὺς φιλονεικοῦντας μετά σοῦ ... καί ἀποστόμωσον αὐτούς διά τῆς προαότητος καί τῆς γαλήνης τῶν χειλέων σου... Ἐλεγξον τοὺς μέν ἀκολάστους διά τῆς ἐναρέτου συμπεριφορᾶς σου, τοὺς δέν ἀναισχύντους κατά τάς αἰσθήσεις διά τῆς συστολῆς τῶν ὀφθαλμῶν σου (κεφ. κγ')». Αὐτό μᾶς λέγει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ, αὐτό εἶναι καί τό νόημα τοῦ Εὐαγγελίου.

Θά πρέπει νά νιώθουμε χαρά καί ὄχι στενοχώρια, ὅταν μᾶς κακομεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι χωρίς νά φταῖμε. Νά μὴν ἐπιδιώκουμε νά δικαιωθοῦμε ἀπό ἄνθρωπους, ὅταν ἔχουμε δίκιο. Ὁ Θεός εἶναι δίκαιος κι ἐμεῖς ἀποβλέπουμε στήν ἄλλη ζωή, γι' αὐτό δέν ἔχει νόημα νά ζητᾶμε ἀπό ἄνθρώπους κατανόηση, νά μᾶς συμπεριφέρονται καλά, νά ἀναγνωρίζουν τήν ἀξία μας, νά μὴν μᾶς ἀδικοῦν κ.λπ. Ὁποῖος ζητάει τέτοιου εἴδους πορεία στήν ἐδῶ ζωή του, πρέπει νά ξέρει ὅτι ὁ δρόμος πού βαδίζει δέν θά τόν βγάλει στόν Παράδεισο.

Αὐτά, ἀδελφέ Διονύσιε. Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία νά σέ προστατεύουν.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
Μοναχός Παῖσιος

κ'. Διάφορα θέματα

α'. Σέ ἐρώτηση ἂν οἱ ψυχές τῶν ἁγίων ὅταν τοὺς ἐπικαλούμαστε αἰσθάνονται καί ἂν ὁ ἴδιος ὁ π. Παῖσιος ἔχει τήν πληροφορία ὅτι τόν αἰσθάνεται ὁ γέροντας του πού κοιμήθηκε πρό ἐτῶν, ὁ Γέροντας εἶπε: «Ἐχω πληροφορία ὅτι μέ αἰσθάνεται, ἀλλά κι ἐγώ τόν αἰσθάνομαι. Χρειάζεται συζήτηση γι' αὐτό τό πράγμα;».

β'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Εἶναι μερικά πράγματα πού ἂν τά πεῖς σέ ἄλλους δημιουργοῦν μιὰ κατάσταση κι ἕναν τουρισμό. Διαδίδονται περισσότερο πράγματα ἀπ' ὅσα ζεῖς. Ἕνας πού ἔχει νά δώσει κάτι τό πνευματικό, τό δίνει γιά νά ὠφεληθεῖ ὁ ἄλλος, νά πάει στόν Παράδεισο καί δέν ὑπολογίζει τόν ἑαυτό του. Ἄν ὅμως οἱ ἄνθρωποι τόν ἐγκωμιάσουν περισσότερο ἀπό ὅ,τι εἶναι, τί γίνεται; Τί βγαίνει; Ἄλλοι ὠφελοῦνται, ἀλλά καί ἄλλοι δέν ὠφελοῦνται. Φυσικά ὁ Θεός βλέπει γιατί τό κάνει αὐτό ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά πρέπει νά προσέχουμε κιόλας. Εἶναι κακό αὐτό πού γίνεται, ὁ τουρισμός δηλ. πού ὁ ἕνας πιστός τό λέει στόν ἄλλο γιά νά τόν βοηθήσει καί ἀρχίζουν νά ἐγκωμιάζουν τόν ἄνθρωπο πού εἶπε κάτι τό πνευματικό περισσότερο ἀπό ὅ,τι εἶναι».

γ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ἐπάρχουν πολλά ὄνειρα πού εἶναι τῆς ἀγωνίας. Νά προσέχουμε. Γενικά στά ὄνειρα νά εἴμαστε ἐπιφυλακτικοί».

δ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός δέν προορίζει, ἀλλά προγνώρίζει. Ἐκεῖνον πού δέν γνώρισε τήν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ, ὁ Θεός θά τόν κρίνει σάν παντογνώστης. Δηλ. θά πεῖ ἂν αὐτός ἦταν ὀρθόδοξος, πῶς θά ζοῦσε; Καί ἀνάλογα θά κρίνει».

ε'. Είπε ό Γέροντας: «Γιά τούς άσπλαχνους πού πεθαίνουν νά κάνετε μνημόσυνα καί προπαντός έλεημοσύνη. Υπάρχουν πολλοί φτωχοί. Είναι προτιμότερο νά δίνετε κατ' ευθείαν στους φτωχούς παρά στά ιδρύματα».

στ'. Είπε ό Γέροντας: «Τά νεκροταφεία έχουν γίνει άδιάβροχα καί δέν βοηθοῦν στό λιώσιμο τών νεκρών σωμάτων. Είναι άκόμα καί τά φάρμακα πού έμποδίζουν. Γι' αυτό νά είμαστε έπιφυλακτικοί στήν κρίση μας. Φυσικά είναι καί ή άμαρτία αίτία πολλές φορές».

ζ'. Σέ έρώτηση αν παίρνουν σύνταξη από τόν Ο.Γ.Α. οί μοναχοί του Αγίου Όρους, ό Γέροντας είπε: «Δέν ξέρω. Ίσως μερικοί νά παίρνουν. Δέν χρειάζεται όμως ή σύνταξη. Αν κάπου υπάρχει ανάγκη, είναι υποχρεωμένα τά μοναστήρια νά δίνουν "εὐλογία". Πάντως έγώ έτσι όπως πάω παίρνω δέν παίρνω σύνταξη από τόν Ο.Γ.Α. Αν μου δώσουν από κανένα άλλο ταμείο, κάτι θά γίνει. Νά πάρω λίγα από τό ταμείο τής υπομονής, λίγα από τό ταμείο τής προσευχής, λίγα από τό ταμείο τής αγάπης κ.λπ. Από αυτά τά ταμεία χρειαζόμαστε ενίσχυση».

η'. Είπε ό Γέροντας: «Μάθαμε κι έμείς για τή ραδιενέργεια. Τί νά σᾶς πῶ; Αν τό δηλητήριο ήταν σ' ένα πράγμα, θά λέγαμε ότι πρέπει νά τό αποφύγουμε. Τώρα όμως πού πήγε σέ όλα, δέν γίνεται τίποτα. Έμείς έδῶ στό Όρος κάνουμε τό σταυρό μας καί τά τρώμε όλα. Τί νά φοβηθοῦμε; Δέν λέει ό Χριστός ότι οί πιστοί "κάν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μή αὐτούς βλάψει;". Μήν ανησυχείτε».

θ'. Είπε ο Γέροντας: «Υπάρχει διαφορά στά θαύματα τῆς θρησκείας μας κι ἐκεῖνα τῶν ἄλλων θρησκειῶν. Καί ὁ χότζας κάνει θαύματα μέ τίς διάφορες μαγεῖες. Ἐπιδιώκει νά δεῖ τό φῶς. Ἐνῶ ἐμεῖς, ὅταν ὁ διάβολος μᾶς δίνει φῶς καί μᾶς στέλνει λάμπεις, τοῦ γυρίζουμε τίς πλάτες. Ἄλλοι πάλι δένουν τή μύτη, τεντώνουν τά αὐτιά τους, τρίβουν τά μάτια τους καί μετά ἔχουν παραισθήσεις. Ἐμεῖς ζητᾶμε ἀπό τό Θεό τό θαῦμα καί δέν συνεργαζόμαστε μέ τό διάβολο, ἀλλά τόν πολεμοῦμε μέρα καί νύχτα».

ι'. Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα πῶς πάει μέ τήν υἰγεία του κι ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Ἐ, καλά... Τώρα μοῦ παρουσιάστηκαν καί κάτι ἄλλα. Ὅλα χρειάζονται. Πῶς νά πάω πάνω μέ ἄδεια χέρια».

ια'. Ρώτησα κάποτε τό Γέροντα ἂν εἶναι σωστό νά συμμετέχει ὁ κληρικός - ἐκπαιδευτικός στό συνδικαλισμό καί μοῦ εἶπε: «Τί εἶναι αὐτό; Παλιότερα δέν ὑπῆρχαν τέτοια πράγματα. Νά ἔχετε ὑπομονή. Θά περάσουν κι αὐτές οἱ μπόρες. Μέ τήν πίστη στό Θεό ὅλα τά προβλήματα σας θά λύνονται. Χωρίς πίστη ὅλο δυσκολίες θά παρουσιάζονται καί πολλοί θά ὀδηγοῦνται στήν αὐτοκτονία».

ιβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τώρα ὁ διάβολος ἀγρίεψε. Ἐγινε ἐξουσία κι ἔχει θέση καί σέ εἰδικές κάρτες μέ τόν ἀριθμό 666».

ιγ'. Στόν προβληματισμό μου γιατί πολλοί νέοι στίς μέρες μας προσέρχονται στόν μοναχισμό, πού εἶναι τελεία ἀπάρνηση τῶν ἐγκοσμίων, καί δέν προθυμο-

ποιοῦνται νά γίνουν κληρικοί στόν κόσμο, ὁ Γέροντας εἶπε: «Σ' αὐτό φταῖνε οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι μέ τόν τρόπο τους ἐμποδίζουν τούς νέους, ἀλλά καί σ' ἐκείνους πού εἶναι κληρικοί δημιουργοῦν προβλήματα ἢ τούς ἀπασχολοῦν στά γραφεῖα καί σέ ἄλλες δουλειές. Δέν ἀφήνουν ἐπίσης ν' ἀναπτυχθοῦν μονές πού θά εἶναι πνευματικές δάσεις. Στόν κόσμο μπαίνει σιγά-σιγά ἢ καλή ἀνησυχία καί χρειάζονται μοναστήρια γιά νά βοηθοῦνται καί οἱ παπάδες καί οἱ λαϊκοί».

ιδ'. Σέ ἐρώτηση ἄν πρέπει νά βαφτίζονται τά παιδιά πού προέρχονται ἀπό γονεῖς πού ἔκαναν πολιτικό γάμο, ὁ Γέροντας ἀπάντησε: «Τί φταῖνε τά καημένα; Νά κοιτάξουμε τούς γονεῖς γιά νά μάθουμε τήν αἰτία πού δέν ἔκαναν θρησκευτικό γάμο, ἀλλά καί γιατί πάλι θέλουν νά βαφτίσουν τά παιδιά τους. Ἐκείθεν θά ξεκινήσουμε. Κάτι ἔχουν μέσα τους κι αὐτοί. Πρέπει νά δοῦμε ποῦ ἔχουν φρακάρει. Ὅπως ἡ βίδα, ἄν δέν πιάσει καλά δέν βιδώνεται, ἔτσι καί αὐτοί κάτι ἔχουν πάθει καί θέλουν βοήθεια».

ισ'. Ὄταν ρώτησαν μερικοί νέοι τόν π. Παῖσιο ἄν ἐπιτρέπονται τά μικτά μπάνια στή θάλασσα, ἀπάντησε: «Ὁχι, δέν πρέπει νά κάνετε μπάνια. Κοιτάξτε δυό μικρά ἀδελφάκια. Ἄν τούς πεῖτε νά ξεντυθοῦν, θά διστασοῦν. Ντρέπονται. Οἱ μεγάλοι ὅμως... Ἄλλά καί σέ ἐρημικό τόπο δέν πρέπει νά κάνετε μπάνιο, γιατί τό νά μπεῖς στή θάλασσα καί νά παίξεις μέ τά νερά εἶναι μιά ἡδονή».

ιστ'. Σέ ἐρώτηση γιατί ὁ Θεός δέν οἰκονομεῖ νά ταιριάξουν τά ζευγάρια γιά νά μποροῦν νά ἀκολουθοῦν τήν πνευματική ζωή, ὁ Γέροντας εἶπε: «Θά ἦταν καλύ-

τερα νά μήν υπήρχε διάβολος. Τότε θά ἦταν εὐκόλη ἡ πνευματική ζωή. Ὁμως ὁ διάβολος ὑπάρχει. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ βέβαια τά οἰκονομεῖ ὅλα. Γιά νά σώσει τόν κακό ἄνδρα, τοῦ δίνει ὁ Θεός μιὰ καλή γυναίκα. Καί τό ἀντίθετο. Ὑπομονή, ἀδελφοί, καί ὅλα θά περάσουν. Τώρα ὅλα ἀλλάζουν καί τίποτα δέν εἶναι σίγουρο».

ιζ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν ταιριάζει νά πολεμοῦμε τούς ἀνθρώπους ἐπειδή ἔχουν διαφορετικές ἀπόψεις. Μόνο τούς κομμουνιστές πρέπει νά προσέχουμε. Ἄν ὅμως καί αὐτοί πιστεύουν στό Θεό, δέν κάνουμε καμιά διάκριση».

ιη'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τή Βόρειο Ἡπειρο οἱ μεγάλοι τή χαντάκωσαν, αὐτοί πρέπει νά κανονίσουν καί τώρα τό θέμα. Χρειάζεται διάκριση ἀπό μᾶς γιά νά μή γίνονται ὑπερβολές καί δημιουργεῖται ἀναταραχή στόν κόσμο».

ιθ'. Γιά τό ἑλληνικό ἔθνος πού δέν βαδίζει ὀρθά, ὁ π. Παῖσιος εἶπε: «Ἐμεῖς σάν Ἕλληνες δέν κάνουμε τίποτα. Εὐτυχῶς πού θά κάνει ὁ Θεός τώρα κάτι, γιατί ἄλλιῶς μέ μᾶς χωριό δέν γίνεται. Θά τά βολέψει ὁ Θεός τά πράγματα. Μετά ἀπό ἕνα διάστημα δέν θά βρῖσκεται ἄπιστος ἄνθρωπος. Τώρα πρέπει νά ἐργασθεῖ κανεῖς. Περνάμε τά χειρότερα χρόνια. Πολλοί Ἅγιοι θά ἤθελαν νά ζοῦσαν στήν ἐποχή μας, γιατί θά τούς δίνονταν ἡ εὐκαιρία νά ἀγωνιστοῦν πολύ. Καί πολλοί εὐλαβεῖς χριστιανοί θά ἤθελαν νά ζοῦσαν στήν ἐποχή μας γιά νά ἀγωνιστοῦν κι αὐτοί. Ἐμεῖς δυστυχῶς μένουμε ἔτσι».

κ'. Μετά ἀπό ἕνα ταξίδι πού πραγματοποίησε στή

γενέτειρά του, τὰ Φάρασα τῆς Καππαδοκίας, ὁ Γέροντας μου ἔστειλε μιά κάρτα, πού εἰκόνιζε τήν Ἁγία-Σοφιά, μέ τό ἐξῆς κείμενο:

«Πρό ἡμερῶν ἦρθα ἀπό τήν Ἁγία-Σοφιά. Πολύ πληγώθηκα πού τήν εἶδα στά βρόμικα χέρια τῶν Τούρκων. Αὐτοί βρομίσανε ὁλόκληρη τή Βασιλεύουσα. Ὁ Θεός νά δώσει τό συντομότερο νά ἔλθει ἡ χάση τοῦ φεγγαριοῦ των καί νά γίνει πάλι δική μας ἡ πόλη καί ἡ Ἁγία-Σοφιά. Ἀμήν. Ἀμήν. Ἀπό Κωνσταντινούπολη - Ἄγκυρα - Καισάρεια καί 200 χιλιόμετρα στό βάθος τῆς Ἀνατολῆς βρίσκεται τό χωριό μου Φάρασα τῆς Καππαδοκίας, πού πῆγα καί διεπίστωσα ὅτι οἱ Τούρκοι, ὅταν βλέπουν Ἕλληνες, εἶναι ὄλο ἀνησυχία καί φανερόνουν μέ αὐτό ὅτι τὰ μέρη αὐτά δέν εἶναι δικά τους ἀλλά τὰ ἔχουν ἀρπαγμένα καί φοβοῦνται.

*Καί πάλι χαῖρε
Μοναχός Παῖσιος*

κα'. Τό 1975 εἶχα ἀσχοληθεῖ μέ τή συγκέντρωση διαφόρων στοιχείων καί πληροφοριῶν πού θά μέ βοηθοῦσαν στό νά γράψω τή βιογραφία τοῦ νεομάρτυρα Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτισης, ὁ ὁποῖος μαρτύρησε στό Ἄγρινιο 1814. Ἐνα σχέδιο ἐκείνης τῆς προσπάθειας ταχυδρόμησα στόν π. Παῖσιο γιά νά μου πεῖ τή γνώμη του. Ὁ Γέροντας μου ἀπάντησε μέ τό ἀκόλουθο γράμμα, δίνοντάς μου χρήσιμες πληροφορίες καί συμβουλές, οἱ ὁποῖες μέ ὀδήγησαν σέ ἀρτιότερη ἐργασία. Ἐτσι τό 1979 τυπώθηκε τό τεῦχος «Ὁ ἅγιος Νεομάρτυς Ἰωάννης ὁ ἐκ Κονίτισης» (σελ. 48). Τό γράμμα ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τίμιος Σταυρός 20-3-76

Ἀγαπητέ μου πάτερ Διονύσιε, εὐλογεῖτε.

Πρό μηνός ἔλαβα τήν βιογραφία τοῦ Νεομάρτυρος

Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτισης ἀλλά δέν σοῦ ἔγραψα, γιατί σκεφτόμουνα νά μήν βιαστῶ, ἀλλά νά κάνω λίγη ὑπομονή καί προσευχή γιά τό καλό.

Δέν ξέρω ἐάν ἦρθες σέ ἐπαφή μέ τόν Ἁγγελο Τσόγκα, ὁ ὁποῖος ἔχει πολλά στοιχεῖα καί Ἀκολουθία ἐνός ἱερέως Κονιτσιώτη, ἴσως καί δική του. Εἶχαμε κάνει μιά προσπάθεια μαζί μέ τόν Ἁγγελο (περισσότερο ὁ Ἁγγελος εἶχε προσπαθήσει καί εἶχε κουρασθεῖ), ἀλλά δυστυχῶς δέν εἶχαμε βρεῖ καθόλου κατανόηση ἀπό τόν τότε ἱεράρχη (ὁ Θεός νά τόν ἀναπαύσει). Τό καλοκαίρι πρό 9-10 περίπου μηνῶν, εἶχε περάσει ἀπό τήν καλύβη ὁ ἱερεύς ἀπό τόν Ἅγιο Δημήτριο Ἀγρινίου, ὁ ὁποῖος φρόντισε καί ἐνήργησε, ὅσο κανεῖς ἄλλος καί θά σέ βοηθοῦσε πολύ ἐάν ἐρχόσουν σέ ἐπαφή καί ἔπαιρνες καί τά στοιχεῖα τοῦ π. Δημοσθένη, γιά νά ἔκανες κάτι καλό.

Νομίζω ὅτι δέν θά πρέπει νά βιάζεται κανεῖς σ' αὐτά τά θέματα, ἀπό πολλές πλευρές γιά πολλούς λόγους. Καλή εἶναι ἡ προσπάθειά σου, ἀλλά κάπως βιαστική.

Εὔχομαι καλή δύναμη καί θεία φώτιση γιά νά γίνει κάτι τό καλό. Μέ διπλή ὑγεία τήν ἐπίλοιπη Τεσσαρακοστή.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
Μοναχός Παῖσιος

κβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Στόν Παράδεισο πρίν ἀπό τήν πτώση τά ζῶα ἦταν ἀγαπημένοι φίλοι μέ τόν ἄνθρωπο. Ὁ Ἀδάμ εἶχε προορατικό χάρισμα - πνευματική τηλεόραση. Κι ἔβλεπε τίς ἀνάγκες τῶν ζώων καί τά βοηθοῦσε. Ὁ ἀετός ἦταν φτιαγμένος νά τρώει μόνο νεκρά ζῶα. Μετά ἀγρίεψε καί τρώει καί ζωντανά. Ὅλα τά ζῶα ἦταν ἤρεμα καί ἀγρίεψαν μετά τήν πτώση».

κγ'. Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα γιά τή σημερινή

κατάσταση πού επικρατεῖ, ἀλλά καί γιά τό Γένος μας γενικότερα, καί τοῦ ἀπάντησε: «Μήν ἀνησυχεῖτε. Πολλά διατάγματα δέν θά προλάβουν νά δακτυλογραφηθοῦν. Τό Γένος μας θά μεγαλώσει, ἄν καί οἱ ὑποτιθέμενοι φίλοι μας θά ἤθελαν νά τό τσαλακώσουν καί θά ἦταν γι' αὐτούς εὐχάριστο. Ὁ Θεός ὅμως δέν θά τό ἐπιτρέψει αὐτό. Ἡ Ἑλλάδα θά ἀνοιχτεῖ πρός τήν Ἀνατολή. Ἡ Τουρκία θά προσκληθεῖ νά πληρώσει τό χρέος της».

κδ'. Ὁ Γέροντας ἔλεγε ὅτι οἱ Πομάκοι τῆς Θράκης εἶναι Ἑλληνες. Κάποτε μάλιστα εἶχε παραστεῖ στή βάφτιση ἑνός ἐνήλικα Πομάκου, πού εἶχε γίνει στήν Κομοτηνή καί τοῦ εἶχαν δώσει τό ὄνομα Ἀπόστολος. Ἀνέφερε μάλιστα κι ἕνα περιστατικό πού ἐνίσχυε τήν ἀποψή του αὐτή. Ἐλεγε ὁ Γέροντας: «Μετά τή Βάπτιση παρουσιάστηκε ἕνας πού γνόριζε τούς συγγενεῖς τοῦ Ἀποστόλου καί τοῦ εἶπε: “Ρέ χαμένε, ἀφοῦ βαφτίστηκες, δέν ἔλεγες νά σέ βγάλουν Κώστα καί ὄχι Ἀποστόλη, γιατί ὁ πρόπαπός σου λεγόταν Κώστας”».

κε'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τό Βυζάντο γέννησε τό Ἅγιο Ὄρος. Τό Ἅγιο Ὄρος, ἄν ἀντισταθεῖ καί δέν ἀλλοιωθεῖ ἀπό τό κοσμικό πνεῦμα, μπορεῖ νά γεννήσει τό Βυζάντιο».

κστ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ πολιτικοί εἶναι σάν τίς ἀλεπούδες, ἐνῶ οἱ στρατιωτικοί εἶναι σάν τά τσακάλια».

κζ'. Σέ ἐπισκέπτη του πού ἀγαποῦσε πολύ τή Μικρά Ἀσία, ὁ Γέροντας εἶπε: «Νά λές Μικρά Ἀσία - Μεγάλη Ἑλλάδα».

κη'. Είπε ὁ Γέροντας σέ γνωστό του: «Μή νομίσεις ὅτι ὅσοι ἦρθαν στό "Άγιο" Ὄρος θά σωθοῦν. Ἐσύ μπορείς νά καθίσεις στόν κόσμο μέ τή γυναίκα σου καί τά παιδιά σου καί νά σωθεῖς».

κθ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Χριστός εἶναι ὀξυγόνο κι ἐμεῖς Τόν κάνουμε διοξειδίο τοῦ ἄνθρακα».

λ'. Σέ φοιτητές πού χρωστοῦσαν μαθήματα ὁ Γέροντας εἶπε: «Νά μήν χρωστᾶτε, γιατί ἂν μάθετε ἔτσι, τότε θά χρωστᾶτε καί στό μπακάλη καί στό μανάβη καί ἄλλοῦ».

λα'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Ὅσοι πῆγαν στήν αἵρεση ἀπό ἄγνοια θά δώσει ὁ Θεός νά γυρίσουν. Ὅσοι ὅμως τήν ἀσπάστηκαν ἀπό ἐγωισμό, δέν πρόκειται νά γυρίσουν».

λβ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ Εὐρωπαῖοι συνήθισαν ἐκ κληρονομικότητος κι ἔμαθαν νά εἶναι εὐγενεῖς. Ἐτσι ἀπό εὐγένεια ρίχνουν τό χαρτάκι στό καλάθι τῶν ἀχρήστων. Ἐμεῖς ὅμως δέν εἶχαμε τέτοια εὐγένεια. Εἶχαμε τό φόβο τοῦ Θεοῦ, πού τώρα δέν μᾶς ἔμεινε τίποτα. Γι' αὐτό κάνουμε νόμους γιά τίς ἐκτρώσεις, τό διαζύγιο, τήν ἀποποινικοποίηση τῆς μοιχείας κ.ἄ.».

λγ'. Εἶπε ὁ Γέροντας: «Οἱ ἄνθρωποι παλιά ζοῦσαν μέ ἀπλό τρόπο, χωρίς τίς εὐκολίες πού ἔχουμε σήμερα. Θυμᾶμαι πού παλιότερα ὅσοι ἤθελαν νά μποῦν στό "Άγιον" Ὄρος, πήγαιναν στήν Τρυπητή (λιμανάκι πρίν τήν Οὐρανούπολη), ἄπλωναν ἓνα μεγάλο μαῦρο πανί (ἀντερί συνήθως) κι ἔμπαιναν στή σειρά γιά νά φαίνονται ἀπό τό ἀπέναντι νησάκι, τήν Ἄμμουλιανή, ἀπ' ὅπου θά ἐρχόταν τό ἀνάλογο μέ τά ἄτομα καῖκι».

λδ'. Είπε ὁ Γέροντας μέ ἀφορμή τίς ἀνιστόρητες διεκδικήσεις τῶν Σκοπιανῶν: «Βρέ παιδιά, ὁ τσιγγάνος ἂν βάλει φουστανέλα γίνεται τσολιάς;».

λε'. Είπε ὁ Γέροντας: «Ὁ Θεός καί ἡ Παναγία δείχνουν τήν ἀγάπη πρὸς τήν Ἑλλάδα μέ πολλούς τρόπους. Ποτέ δέν ἐπιτρέπουν στό διάβολο νά κάνει κάτι κακό, ἂν ἀπ' αὐτό δέν βγεῖ μεγαλύτερο καλό».

λστ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουν τήν εὐγένεια τήν ἀναπτυγμένη, ἐμεῖς ἔχουμε τήν εὐλάβεια. Γι' αὐτούς φρένο εἶναι ἡ εὐγένεια, γιά μᾶς ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Τώρα ὅμως ἐμεῖς ἀρχίζουμε νά χάνουμε τήν εὐλάβεια, δέν ἔχουμε καί τήν εὐγένεια, καί πᾶμε χαμένοι».

λζ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Υπάρχει τώρα ἓνα ρεμπελιό σέ μᾶς. Ἄλλοι ὅμως εἶναι χειρότεροι, γιατί δέν ἔχουν καθόλου ἰδανικά. Ἐμεῖς ἔχουμε ὑποχρέωση, αὐτά τά δύσκολα χρόνια νά σκορπίσουμε σ' ὅλους τούς ἄλλους λαούς τό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Γιατί ὅλοι εἶναι παιδιά τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὔας, εἶναι κατά σάρκα ἀδελφια μας. Μέ τούς Ὁρθοδόξους φυσικά εἴμαστε καί κατά σάρκα καί κατά πνεῦμα ἀδελφοί».

λη'. Σχετικά μέ τήν ἐπίδραση πού ἀσκεῖ ἡ τηλεόραση στούς ἀνθρώπους, ὁ Γέροντας εἶπε: «Ἡ τηλεόραση κάνει μεγάλο κακό, γι' αὐτό νά μήν παρακολουθεῖτε. Τίς εἰδήσεις νά τίς μαθαίνετε ἀπό τό ράδιο. Στήν τηλεόραση οἱ περισσότερες εἰδήσεις διαφημίζουν τούς βουλευτές».

λθ'. Είπε ὁ Γέροντας: «Ἦρθε ἐδῶ κάποιος, κατ'

ὄνομα χριστιανός, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε μέ χαρά ὅτι ἀγό-
ρασε ἀπό κάποιον πού πτώχευσε ὅλες τίς μηχανές τοῦ
τυπογραφείου του. Χαιρόταν πού βρῆκε τήν εὐκαιρία
νά πλουτίσει, ἐκμεταλλευόμενος τή φτώχεια τοῦ συ-
νανθρώπου του. Αὐτή δέν εἶναι χριστιανική ἀγάπη».

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Χαρακτηριστική φωτογραφία του Γέροντα (1980)

Κεφάλαιο Δ'

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΜΕ ΜΟΝΑΧΕΣ

Ἡ συνομιλία πού ἀκολουθεῖ ἔγινε σέ κάποιο γυναικεῖο μοναστήρι τῆς Ἀττικῆς. Ἔχει κυκλοφορήσει σέ χιλιάδες φωτοαντίγραφα καί εἶχε δημοσιευτεῖ καί στό «Ἀθωνικό Ἡμερολόγιο».

ΜΟΝΑΧΗ: Γέροντα, πῶς μποροῦμε ν' ἀγαπήσουμε πολύ τό Θεό;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συμμαζέψει τόν ἑαυτό του καί τὰ μάτια του, τότε ὁ νοῦς του συγκεντρώνεται ἀναγκαστικά στό Θεό. Ἐσεῖς οἱ γυναῖκες μπορεῖτε εὐκολότερα νά δοθεῖτε στό Θεό, γιατί ἔχετε βοηθητική τήν καρδιά σας. Οἱ ἄντρες δυσκολότερα, γιατί τούς ἐμποδίζει ἡ λογική. Οἱ μαθηταί τοῦ Χριστοῦ στό Πάθος μέ ὁδηγό τή λογική ἔβαλαν σύρτη καί ἐκρύβησαν, ἐνῶ οἱ γυναῖκες μέ ὁδηγό τήν καρδιά προχώρησαν στό Γολγοθά καί στόν Τάφο. Κινδυνεύετε ὅμως ἐσεῖς νά σπαταλήσετε τήν καρδιά σας σέ μάταια πράγματα. Εἶστε εὐκόλες νά δώσετε τήν καρδιά σας σέ χαμηλά καί μάταια πράγματα καί τελικά δέν σᾶς μένει τίποτα γιά τό Χριστό. Δέν ἀρκεῖστε στά ἀπαραίτητα ροῦχα, ἀντικείμενα, πράγματα, ἀλλά ἐπιδιώκετε μαζί μέ τό ἄ-

παραίτητο καί τό ὄμορφο, τό στολισμένο καί τό εὐχάριστο. Ἐνα ποτήρι θά σᾶς ἄρεζε περισσότερο, ἂν εἶχε ζωγραφισμένο κάποιο λουλουδάκι κι ἕνα σεμέν κεντημένο πάνω σέ σκαλιστό τραπέζι θά τό θέλατε περισσότερο. Ἐτσι ὅμως ἡ καρδιά σκορπίζετε, γι' αὐτό μήν τή σπαταλᾶτε ἄδικα. Ἡ καρδιά ὅταν συμμαζευτεῖ, τρελαίνεται καί παίρνει τά βουνά, μέ τήν καλή ἔννοια. Μήν ξεχνᾶτε ποτέ ὅτι ὁ κόσμος, ὁ στολισμός δηλ., εἶναι ματαιότης, ψευτιές, ἐξουσία τοῦ διαβόλου. Οἱ γυναῖκες συγκινοῦνται μέ τά μάταια καί γίνονται ὑποτακτικές τοῦ διαβόλου.

MONAXH: Γιατί, Γέροντα, οἱ μοναχοί σέ μικροπτώσεις ἀπελπίζονται; Εἶναι σωστό αὐτό;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ἀπελπίζονται, γιατί δέν δουλεύουν σωστά στόν πνευματικό ἀγώνα. Οἱ γυναῖκες, ὅπως στήν καθημερινή ζωή ἀγαποῦν τίς λεπτές δουλειές, ἔτσι καί στήν πνευματική ζωή ἀγαποῦν τήν λεπτή ἐργασία καί ἀσχολοῦνται μέ λεπτομέρειες, ἀφήνοντας περιθώριο στό διάβολο νά τούς κάνει ζημιά. Νά μή δίνετε τήν καρδιά σας στά μάταια ἀλλά στό Θεό, νά μήν πελαγώνετε μέ τίς λεπτομέρειες, ἀλλά νά ἀρχίζετε ἀπό τά χοντρά γιά νά μήν ἀπελπίζεστε. Ἄν κοποῦν τά χοντρά πάντως, ἐξαφανίζονται εὐκόλα καί τά λεπτά. Νά μή σκέπτεστε τήν προηγούμενη ζωή ἢ τά παιδικά σας σφάλματα, διότι καινούριοι δρόμοι καί βιβλία ἀνοίχτηκαν. Νά ζεῖτε στό κλίμα τῆς διαρκοῦς δοξολογίας κι εὐχαριστίας, διότι ἡ μεγαλύτερη ἁμαρτία εἶναι ἡ ἀχαριστία καί ὁ χειρότερος ἁμαρτωλός ὁ ἀχάριστος.

MONAXH: Ὑπάρχει, Γέροντα, ἄνθρωπος πού νά κοπιάζει χρόνια στόν πνευματικό ἀγώνα καί νά μήν ἔχει καμιά πρόοδο;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ναί, υπάρχουν άνθρωποι πού αγωνίζονται καί δέν βλέπουν πρόοδο στόν έαυτό τους. Έκεῖνος πού ἐργάζεται καί δέν βλέπει πρόοδο ἢ εἶναι ὑπερήφανος ἢ ἔχει διάθεση ὑπερηφανείας. Ὁ Θεός δέν δίνει ἐκεῖ πού ὑπάρχει ὑπερηφάνεια ἢ διάθεση ὑπερηφανείας. Ὅταν κανείς ἐργάζεται μέ φιλότιμο, ἴσως βλέπει ὅτι ἔγινε χειρότερος, νιώθει ὅμως μιά σιγουριά καί μιά παρηγοριά μέσα του. Τότε πηγαίνει καλά. Ἡ πνευματική πρόοδος ὑπάρχει ἐκεῖ πού ὑπάρχει αἴσθηση ὅτι ὅλα εἶναι χάλια. Αὐτό δείχνει ὅτι ὑπάρχει μικροσκοπιο καί γιά τίς λεπτομέρειες. Ὅταν ἀγωνίζεται κανείς μέ φιλότιμο, νιώθει σιγουριά κι ἐλπίζει. Τότε πηγαίνει καλά, ἔχει πνευματική πρόοδο. Ἐγώ ὅταν ἀπελπίζεται, δέν πηγαίνει καλά, διότι ἡ ἀπελπισία προέρχεται ἐκ τοῦ διαβόλου. Μπορεῖ κάποιος νά ἀγωνίζεται ποῦ καί ποῦ, μέ φιλότιμο, χωρίς ὅμως πρόοδο, γιατί δέν ἔχει ταπείνωση, ἐνῶ ἄλλος μπορεῖ νά ἀγωνίζεται μέ λιγότερη ἄσκηση καί νά προοδεύει περισσότερο, γιατί ἔχει ταπείνωση, ἡ ὁποία ἀναπληρώνει τίς ἐλλείψεις. Ἀγώνας χρειάζεται μέ φιλότιμο, αἴσθηση ἐλεεινότητας, ἐλπίδα, παρηγοριά, σιγουριά καί πνευματικό ὄργανο. Ὅλα αὐτά μᾶς ἐξασφαλίζουν τήν ἀσφαλῆ πορεία. Ὅχι κακομοιριές καί ἀναγκαστική ὑπακοή, ὄχι προσευχή μέ τό ζόρι. Ὅχι δάκρυα καί καταθλίψεις τοῦ διαβόλου. Νά κλαίω γιά τίς ἁμαρτίες μου ἐλπίζοντας στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ναί. Ἀλλά νά κλαίω, γιατί τό θέλει ὁ διάβολος, δέν τό ἀνέχομαι. Πολλές φορές ὁ διάβολος συντρίβει τόν ἄνθρωπο καί βγαίνει νικητής. Ὅχι ἔτσι. Νά ζεῖτε ἀπλά, σάν τό παιδί στά χέρια τοῦ πατέρα του. Ἡ ἐμπιστοσύνη στό Θεό εἶναι μιά συνεχῆς προσευχή μέ θετικά ἀποτελέσματα. Ἡ ἀπελπισία εἶναι τοῦ διαβόλου.

ΜΟΝΑΧΗ: Γέροντα, εἶναι εὐκόλο νά συναισθανθοῦμε τό βάθος τῶν ἁμαρτιῶν μας;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ὁ Θεός ἀπό ἀγάπη δέν ἐπιτρέπει νά αἰσθανθοῦμε τίς ἁμαρτίες μας, γιά νά μή σπάσουμε. Ὑπάρχουν φιλότιμες κι εὐαίσθητες ψυχές πού τίς κρατάει ἐπίτηδες σκληρές, γιά νά μήν τίς κάμψει μέ τή συναίσθηση τῶν ἁμαρτιῶν. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τή συναίσθηση τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἄν μπορούσαμε νά τίς καταλάβουμε θά διαλυόμαστε ἀμέσως. Ὅσο δυναμώνει στήν πνευματική ζωή ὁ ἄνθρωπος, τόσο τοῦ ἐπιτρέπει ὁ Θεός νά βλέπει καί τά δύο. Ἐξυπνος ἴσον ἁγιασμένος. Ὁ διάβολος δέν κυνηγᾷ τούς χαμένους, κυνηγᾷ τούς ἔξυπνους, αὐτούς πού εἶναι κοντά στό Θεό καί μποροῦν νά κάνουν θαύματα. Ἀπό αὐτούς ἀφαιρεῖ τήν ἐμπιστοσύνη στό Θεό καί ἀρχίζει νά τούς ταλαιπωρεῖ μέ τήν αὐτοπεποίθηση, τή λογική, τή σκέψη καί τήν κρίση. Γι' αὐτό πρέπει νά βάλουμε στό ψυγεῖο τό μυαλό, μέχρις ὅτου μᾶς τό ἐπιστρέψει ὁ Θεός ἁγιασμένα. Κανείς δέν θεραπεύθηκε μόνος του καί κανείς δέν θά σωθεῖ χωρίς ὑπακοή. Κάποιος ἄπλοῦς, ἀλλά ἅγιος ἄνθρωπος, ὅταν βρέθηκε σέ ἀνάγκη καί ἤθελε νά περιποιηθεῖ ἕναν πτωχό ἄρρωστο, πῆγε στήν παραλία ὅπου ὑπῆρχε καί ὁ ναός τῆς Ἀναλήψεως καί ἀφοῦ ἄπλωσε τά χέρια του εἶπε: «Ἁγία μου Ἀνάληψη, δῶσε μου ἕνα ψαράκι γιά τόν ἄρρωστο». Καί, ὦ τοῦ θαύματος! Βρέθηκε στά χέρια του τό ψάρι καί πῆγε καί τό ἐτοίμασε γιά τόν ἀσθενή, εὐχαριστώντας τό Θεό καί τήν Ἁγία Ἀνάληψη. Τό μυαλό εἶναι δῶρο καί χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅπως καί ἡ σωματική δύναμη. Γι' αὐτό πρέπει νά τό χρησιμοποιοῦμε ὅπως θέλει ὁ Θεός, πρὸς σωτηρίαν καί ἁγιασμόν. Ὁ μοναχός ντύνεται τή μετάνοια καί καίγεται ὀλόκληρος ἀπό ἀγάπη Θεοῦ. Τήν παρρησία του τήν κάνει καλή καί

τήν πολυλογία του τήν κάνει συνομιλία μέ τό Θεό. Ἡ ψυχή ὅταν μιλάει μέ τό Θεό, δέν κουράζεται. Ἡ προσευχή εἶναι ξεκούραση. Ὁποῖος ζεῖ μέ τήν καρδιά ξεκουράζεται, ὁποῖος ζεῖ μέ τό μυαλό κουράζεται. Αὐτό εἶναι τό τέχνασμα τοῦ διαβόλου γιά τήν ἐποχή μας. Ὁ διάβολος γνωρίζει ὅτι ἡ ἐπόμενη γενιά -σακατεμένη ἀπό τήν ἁμαρτία, ἀηδιασμένη ἀπό τόν τρόπο ζωῆς καί χωρίς ἰδανικά- θά καταφύγει στό μοναχισμό, γι' αὐτό ἀγωνίζεται νά ἐμποδίσει ἐμᾶς ἀπό τήν ἀληθινή πνευματική ἐργασία καί νά μᾶς ρίξει στήν κακομοιριά, ὥστε νά μή βρεῖ πνευματική ζύμη. Ἡ ἐπόμενη γενιά θά εἶχει ἀνάγκη ἀπό ἐμᾶς γιά νά γαντζωθεῖ στόν οὐρανό. Μή τό ξεχνᾶτε αὐτό.

ΜΟΝΑΧΗ: Γέροντα, ἔχω σκληρή καρδιά καί δέν ἀγαπῶ τό Χριστό.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ὁ λογισμός σου τό λέει αὐτό. Σοῦ τό εἶπε ὁ Γέροντας ἢ ἡ Γερόντισσα; Ὁχι. Ὁ λογισμός σου τό λέει. Ὑπάρχει ἀγάπη. Νά ζεῖτε ἀπλά καί χωρίς σκέψεις, ὅπως τό παιδί μέ τόν πατέρα του. Ἡ πίστη χωρίς πολλές σκέψεις κάνει θαύματα. Τό μυαλό ἐμποδίζει τή Χάρη τοῦ Θεοῦ καί τό θαῦμα. Νά κάνετε ὑπακοή χωρίς νά κρίνετε μέ τή λογική.

ΜΟΝΑΧΗ: Πόσο βοηθάει, Γέροντα, τήν προσευχή ἢ μελέτη κάποιου κειμένου;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ἡ μελέτη γλυκαίνει τό νοῦ καί θερμαίνει τήν καρδιά. Μέ τήν κακομοιριά πληγώνουμε τό Χριστό. Ὁ πόνος τοῦ ἄλλου πρέπει νά εἶναι καί δικός μας πόνος. Ἡ προσευχή εἶναι χαρά κι εὐχαρίστηση. Ἀρχίζουμε μέ τή μελέτη ἑνός πατερικοῦ κειμένου ἢ τοῦ Γεροντικοῦ, διότι μέ τή μελέτη θερμαίνεται ἡ ψυχή καί μεταφέρεται σέ πνευματικούς κόσμους. Σκοπός

εἶναι νά γλυκάνει ὁ νοῦς τήν καρδιά, γιά νά γίνει ἡ προσευχή καρδιακή. Μόνο ἡ καρδιακή προσευχή εἶναι προσευχή, διότι ἔχει πόνο καί φέρνει ἀποτελέσματα. Ἡ καρδιά καθαρίζει μέ ἀναστεναγμό, μέ φιλότιμο. Νά βάλουμε τήν ψυχή στό δρόμο τῶν δακρῶν.

ΜΟΝΑΧΗ: Γέροντα, νιώθω μιά πνευματική ὀδύνη καί φοβοῦμαι μήπως εἶναι τοῦ διαβόλου.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ὅση πνευματική ὀδύνη προσφέρουμε, τόση θεία ἡδονή μᾶς ἀντιπροσφέρεται. Ὅταν ὅμως νιώθουμε ἄγχος καί ἀπελπισία, τότε εἶναι ἐπήρεια τοῦ διαβόλου. Τό κράτημα τῆς ἀναπνοῆς στήν εὐχή σέ εἰδικές περιπτώσεις, προξενεῖ ὀργανική βλάβη καί πρέπει νά τό ἀποφεύγετε. Ἄλλους πόνους ζητάει ὁ Θεός καί ὄχι αὐτούς. Καρδιά ἐννοοῦμε ὄχι τή σάρκα, ἀλλά τίς ἐνέργειες τῆς καρδιάς. Ὁ Θεός ὑποχρεώνεται νά μᾶς βοηθήσει, ὅταν ἐμεῖς τοῦ ἀναθέτουμε τά πάντα. Ὁ ἄνθρωπος δίνεται πρῶτα ὅλος στό Θεό καί μετά ὁ Θεός τόν καθαρίζει καί τόν δίνει στούς ἀνθρώπους. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει ὅτι εἶναι ὁ χειρότερος ὄλων, τότε ἔνα «Κύριε ἐλέησον» πού θά πεῖ γιά τόν κόσμο ἀξίζει πολύ περισσότερο ἀπό τά χίλια «Κύριε ἐλέησον» τοῦ ἄλλου. Ἡ προσευχή πρέπει νά μᾶς γίνει ἀνάγκη. Νά μιᾶμε μέ τό Θεό, γιατί δέν θά ἔχουμε κάτι γλυκύτερο νά κάνουμε. Ὅταν ἡ ψυχή δέν ἔχει φθάσει σέ μιά πνευματική κατάσταση, καλύτερα νά προσεύχεται γενικά γιά τούς συγγενεῖς καί τόν κόσμο. Διότι ἀντί νά ὠφελοῦμε καμιά φορά μᾶς τραβάει ὁ κόσμος. Νά προσευχόμαστε, σέ εἰδικές περιπτώσεις, γι' αὐτούς πού ἔχουν ἀνάγκη. Ἐγώ ἔχω χωρίσει τήν προσευχή μου σέ τρία μέρη: Τό ἕνα γιά τόν ἑαυτό μου, τό ἄλλο γιά τούς ζῶντες καί τό τρίτο γιά τούς νεκρούς. Τό καλύτερο μνημόσυνο γιά τούς κεκοιμημένους εἶναι ἡ πνευματική μας πρόοδος. Νά δίνουμε φυ-

σικά και τὰ ὀνόματά τους στήν ἁγία Πρόθεση. Ὁ μοναχός πρέπει μέ πόνο ψυχῆς νά προσεύχεται γιά νά ἐλεήσει ὁ Θεός τόν κόσμο. Κάποτε εἶχα πάει σ' ἕνα χωριό γιά νά κοινωνήσω. Ὁ ἱερεύς συνήθιζε νά μέ κοινωνεῖ μέσα στό ἱερό. Ὄταν ἔφτασε ἡ ὥρα τῆς θείας Κοινωνίας, σκέφτηκα καί εἶπα: «Θεέ μου, ἀξίωσε ὅλους τούς ἀνθρώπους νά μποῦν στόν Παράδεισο καί μένα βάλε με σέ μιά ἀκρούλα, τόν ἁμαρτωλό. Μόνο καί μόνο γιά νά μή στενοχωρηθεῖς Ἐσύ πού θά μέ βλέπεις στήν κόλαση!». Ἐκείνη τή στιγμή μου εἶπε ὁ ἱερέας μέ δυνατή φωνή νά βγῶ ἔξω ἀπό τό ἱερό γιά νά μέ κοινωνήσει. Λίγο τὰ ἔχασα μέσα μου καί σκέφτηκα ἀμέσως τήν προσευχή πού εἶχα κάνει. Μετά ὁ ἱερέας ἤρθε καί μου ζήτησε συγγνώμη καί μου εἶπε ὅτι αἰσθάνθηκε σάν κάποιος νά τοῦ πῆρε τό μυαλό ἐκείνη τήν ὥρα. Αὐτό ἔγινε γιά νά μέ δοκιμάσει ὁ Θεός. Ἐξαιτίας μου τοῦ ἀφαίρεσε γιά λίγο ὁ Θεός τό μυαλό. Τό ἴδιο μπορεῖ νά συμβεῖ καί στή ζωή μας. Προσεύχεσθε π.χ. γιά κάτι καί παίρνει ὁ Θεός γιά λίγο τή χάρη του ἀπό τή Γερόντισσα ἢ ἀπό μιά ἀδελφή καί σοῦ μιλάει ἄσχημα ἢ σοῦ φέρνεται δύσκολα.

ΜΟΝΑΧΗ: Γέροντα, μιά μακροχρόνια ψυχική ἀρρώστια ἔχει ἐλπίδα θεραπείας;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ναί. Καί σέ μιά ἐβδομάδα λαμβάνεις ὑγεία καί γίνεσαι περδίκι, κάνοντας ὑπακοή καί ἀρχίζοντας μέ ἀγρυπνία. Ὁ νοῦς σου νά μή σκέφτεται τίποτα πού θά τόν κουράζει. Ὄταν ἤμαστε σωματικά στόν κόσμο, ὁ νοῦς μας ἦταν στό μοναστήρι. Μέ τόν περισπασμό ὅμως τώρα, τό σῶμα βρίσκεται στό μοναστήρι σάν κούτσουρο καί ὁ νοῦς πηγαίνει στόν κόσμο. Νά μήν κατακρίνουμε, γιατί μπορεῖ μιά ἀδελφή νά ἔχει μετάνοια στό κελί της κι ἐμεῖς νά ἁμαρτάνουμε.

Νά συγχωρῶ τήν ἀδελφή καί ὅταν τήν βλέπω νά πέφτει συνεχῶς. Ὁ Κύριος εἶπε στόν Πέτρο νά συγχωρεῖ τόν πλησίον του ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ φορές. Ὅταν βλέπουμε τά σφάλματα τῶν ἄλλων καί τά κρίνουμε, σημαίνει αὐτό ὅτι ἡ ψυχική μας ὄραση δέν ἔχει καθαρίσει καλά καί βλέπουμε τούς ἀνθρώπους σάν δέντρα. Παραβολή τοῦ τυφλοῦ! Νά φτιάξουμε ἕνα ἐργοστάσιο καλῶν λογισμῶν. Ἄν ἕνα ἐργοστάσιο βγάξει σφαῖρες καί τοῦ ρίξεις μέσα σίδηρο, θά βγάλει σφαῖρες. Ἄν φτιάχνει δυσκοπότηρα καί τοῦ ρίξεις χρυσό, θά βγάλει χρυσά δυσκοπότηρα. Ἄν τοῦ ρίξεις σίδηρο, θά βγάλει σιδερένια. Ὅ,τι λογισμό ρίχνουμε στό νοῦ, αὐτό καί παίρνουμε. Ἐξ αἰτίας μας ὁ πειρασμός πειράζει τήν ἀδελφή. Ὅταν προσευχόμεθα νά μᾶς δώσει ὁ Θεός ἀγάπη, τότε ἐξ αἰτίας μας μπορεῖ νά ἀρρωστήσει μιᾶ ἀδελφή, γιά νά μᾶς δώσει δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τήν ἀγάπη, ὅταν θά ζητάει βοήθεια ὁ ἀσθενής. Μπορεῖ νά σοῦ ζητάει τσαί ἢ κάτι ἄλλο γιά νά δεῖ ὁ Θεός τήν ἀγάπη μας καί τήν ὑπομονή μας. Ἀκόμα καί ἀπό τούς προεστῶτες ἀφαιρεῖ λίγο τή χάρη Του ὁ Θεός, ὥστε νά μᾶς μιλήσουν ἀπότομα. Γιά νά δώσουμε ἐξετάσεις στήν ἀρετή μας, νά δεῖ ἂν θά κατακρίνουμε ἢ ὄχι, ἀφοῦ τοῦ ζητᾶμε νά μᾶς δώσει τό ἀκατάκριτο. Ἐτσι στέλνει ὁ Θεός τίς ἀρετές. Ὅχι πόσα κιλά θέλεις ἀγάπη, πάρε. Πόση ταπείνωση, πάρε. Δέν μᾶς τίς φέρνει σέ χαρτοσακοῦλες τίς ἀρετές ὁ Θεός. Μᾶς δίνει μόνο τίς ἀνάλογες εὐκαιρίες. Ἄν δέν τίς ἐκμεταλλευτοῦμε καί κατακρίνουμε τόν πλησίον, ἔχουμε κατακριθεῖ δύο φορές. Καί διότι κατακρίναμε καί διότι δέν μετανοήσαμε γι' αὐτό.

MONAXH: Πές μας, Γέροντα, κάτι γιά τήν προσευχή καί τήν ἄσκηση γενικά.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ἡ προσευχή ὅταν αὐτενεργεῖ, δίνει τήν καλύτερη γλυκύτητα. Ὁ ἄνθρωπος τότε ξεχνάει καί νά φάει καί νά κοιμηθεῖ. Μόνο ἀπολαμβάνει τήν προσευχή. Ὅπως τό παιδάκι πού τό βάζουμε μέσα σ' ἕνα ζαχαροπλαστεῖο καί ἀπορροφᾶται ἀπό τά γλυκίσματα, χωρίς νά νοιάζεται γιά τίποτα ἄλλο. Ἐρχεται ὁ γέροντάς του καί τόν σταματάει γιά νά τόν δοκιμάσει ἂν θά ταπεινωθεῖ. Μιά μοναχή σ' ἕνα μοναστήρι εἶχε φτάσει σέ αὐτά τά μέτρα. Τήν ἡμέρα εἶχε πολλή καί σκληρή δουλειά καί τό βράδυ ἔλεγε τήν εὐχή. Ὅταν ἡ Γερόντισσα τήν σταμάτησε, αὐτή εἶπε κάπου θά ἔσφαλα. Ἄρχισε τή μετάνοια, χωρίς νά ἔχει σφάλει. Ἡ ἄσκηση πρέπει νά γίνεται μέ μέτρο γιά νά διατηροῦμε τήν υἡγεία μας καί γιά νά μπορούμε νά κάνουμε τά καθήκοντά μας. Οἱ ὑπερβολές φθείρουν τό σῶμα καί κάνουν τόν ἄνθρωπο ἄχρηστο καί γιά τά πιά ἀναγκαῖα. Ἡ Γερόντισσα νά ξέρει πόσες μετάνοιες κάνετε περίπου. Ἀνώτερη τῆς νηστείας εἶναι ἡ ἀγρυπνία, διότι καθαρίζει τό νοῦ, τόν λεπτύνει καί γλυκαίνει τήν καρδιά, ἐνῶ μέ τόν ὕπνο παχύνεται ὁ νοῦς μας. Νά ἔχετε ἐμπιστοσύνη στό Θεό καί στούς προεστῶτες. Ὅταν σᾶς λένε κάνε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, νά κάνετε ὑπακοή καί θά ξεκουράζεστε. Τόσο καιρό πού καλλιεργήσατε τήν ἐμπιστοσύνη στόν ἑαυτό σας τί κερδίσατε; Ἡ αὐτοπεποίθηση εἶναι μέγα ἐμπόδιο στή θεία Χάρη. Μήν πιστεύετε ποτέ στό λογισμό σας. Ἀπλά νά σκέφτεστε καί τό Θεό γι' αὐτή σας τήν ταπείνωση θά σᾶς πλησιάσει καί θά ζήσετε τή χαρά καί τήν ἀνάπαυσή Του. Ἡ πνευματική πρόοδος ἀπό μᾶς ἐξαρτᾶται. Οὔτε ὁ Μέγας Ἀντώνιος οὔτε ὁ Μέγας Βαρσανούφιος μποροῦν νά μᾶς σώσουν, ἐάν ἐμεῖς δέν τοποθετηθοῦμε σωστά. Ὁ Θεός ὑποχρεώνεται νά μᾶς βοηθήσει, ὅταν ἐμεῖς τοῦ ἀναθέτουμε τά πάντα. Ὅποιος ἔχει καλούς

λογισμούς, ἔχει πνευματική υγεία. Στήν κατοχή τά μικρά παιδιά, τά χωριατόπουλα, ἔπαιρναν ἓνα κομμάτι μπομπότα στό χέρι καί τό ἔτρωγαν μέ ὄρεξη καί εἶχαν κατακόκκινα τά μάγουλα, ἐνῶ τά πλουσιόπαιδα ἔτρωγαν βούτυρο καί μαρμελάδες καί ὅμως ἦταν κιτρινιάρικα καί ἄρρωστα. Ἔτσι καί στά πνευματικά. Ἐάν ἔχουμε ἀπλούς καί ξαγνισμένους λογισμούς, χωρίς πονηριά, τότε θά ἔχουμε καί ψυχική υγεία. Ἡ πραγματική μετάνοια εἶναι ἡ φυσιολογική ταπείνωση καί δέν χρειάζεται ἐπίκτητη ταπείνωση. Ὁ νοῦς ὅπου γλυκαίνεται ἐκεῖ μένει, γι' αὐτό νά τοῦ προσφέρουμε συνέχεια πνευματική ἐργασία.

ΜΟΝΑΧΗ: Γέροντα, ὀφείλει ὁ ἄγγελος νά ἀπομακρύνεται ἀπό μᾶς, ὅταν ἀμαρτάνουμε;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Εὐλογημένη ψυχή, ἂν ὁ ἄγγελος ἔφευγε τόσο εὐκόλα, ὁ κόσμος θά εἶχε χαθεῖ. Δέν φεύγει, παραμένει, μόνο πού στενοχωρεῖται καί γυρίζει μέ ἄδεια χέρια στό Θεό.

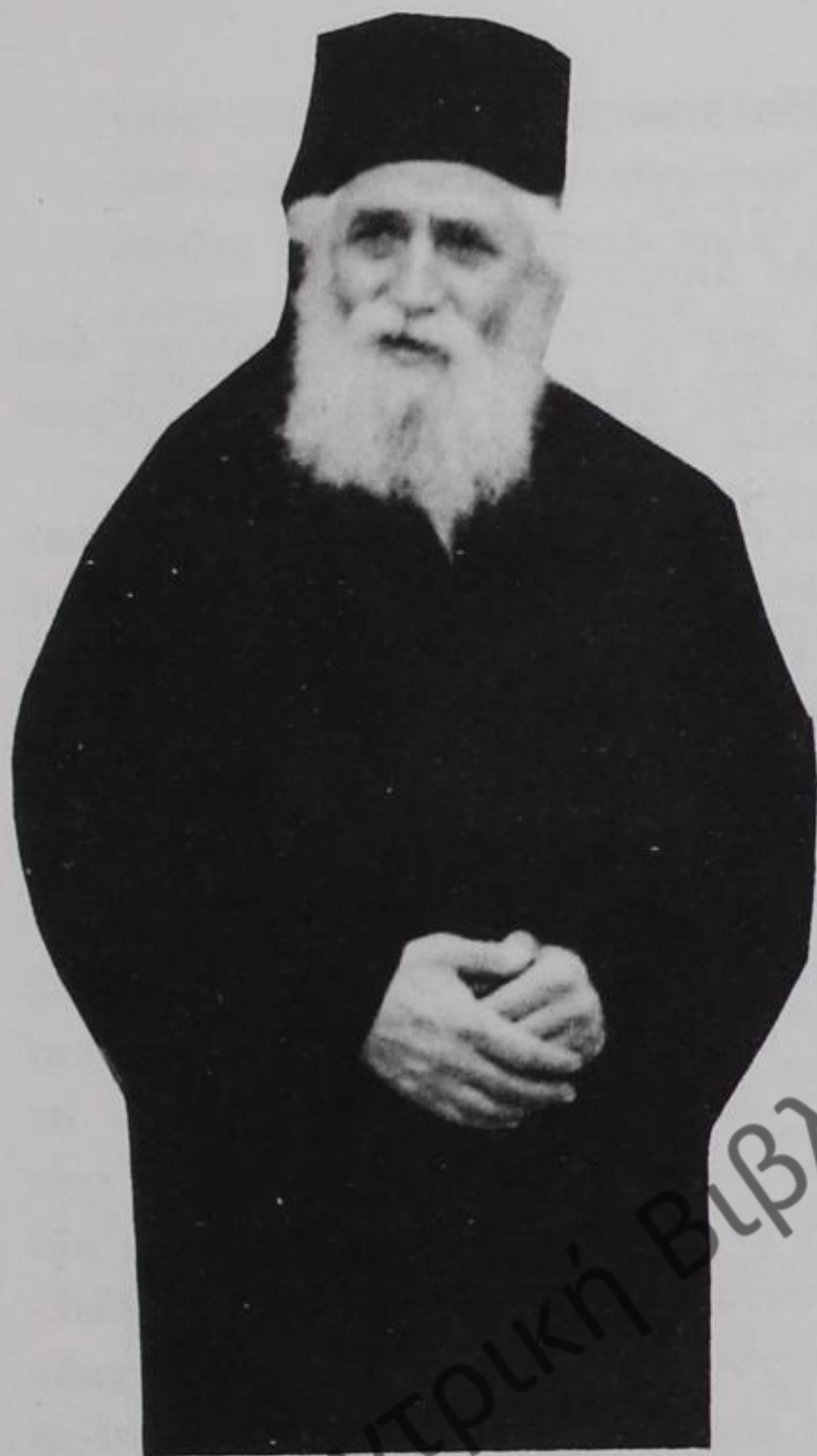
ΜΟΝΑΧΗ: Ἐναν ἄγγελο ἔχει τό μοναστήρι ἢ πολλούς;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Γιατί δέν ἔχει κι ἐπίγειους ἀγγέλους; Ὑπάρχουν καί ντόπιοι ἄγγελοι.

ΜΟΝΑΧΗ: Ὑπάρχουν, Γέροντα, σήμερα ἅγιοι πού νά ἔχουν δεῖ τήν Παναγία;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Γιατί εἶναι δύσκολο; Τώρα ὅμως πού τελειώσαμε καί μιά κατάρα: Νά σᾶς κάψει ὁ Θεός μέ τήν ἀγάπη Του!

ΜΟΝΑΧΕΣ: Ἀμήν! Ἀμήν! Ἀμήν!

Κεφάλαιο Ε΄

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Είναι ενδιαφέρον για τούς ἔγγαμους χριστιανούς νά ἔχουν ὑπόψη τους τίς ἀπόψεις τοῦ π. Παϊσίου σχετικά μέ τά διάφορα προβλήματα τοῦ συζυγικοῦ βίου. Τό θέμα γάμος εἶναι μέγα κι ἔχει μελετηθεῖ ἐπαρκῶς ἀπό διαφόρους, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι τά ποικίλα προβλήματά του ἔχουν ἐπιλυθεῖ. Στό κεφάλαιο τοῦτο παραθέτω ἕνα ἀξιόλογο γράμμα τοῦ Γέροντα πού μοῦ ἔστειλε μετά ἀπό σχετική παράκληση. Στή συνέχεια παραθέτω κι ἕνα δικό μου κείμενο-γράμμα, σχετικό μέ τό θέμα τοῦ γάμου, τό ὁποῖο δημοσιεύτηκε τό 45ο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΣΥΝΑΞΗ (Ἰαν.-Μάρτος '93) μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά βοηθήσει ἐκείνους τούς χριστιανούς πού θεωροῦν τό γάμο τους ἐμπόδιο στήν κατά Χριστόν ζωή καί συχνά — ἂν ὄχι μόνιμα— πέφτουν στήν κατάθλιψη, μέ φοβερές συνέπειες σέ ὅλα τά μέλη τῆς οἰκογένειάς τους.

α'. Τό γράμμα τοῦ π. Παϊσίου

Τίμιος Σταυρός 1-1-74

Ἀγαπητέ ἀδελφέ Διονύσιε, χαῖρε.

Ὁ καινούργιος χρόνος νά εἶναι εὐλογημένος ἀπό τό Πανάγιο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ. Ἐλαβα τό γράμμα σου.

Διά τό θέμα τῶν συζυγικῶν σχέσεων τῶν ἐγγάμων ἱερέων, ἀλλά καί τῶν λαϊκῶν, πού μου ἀναφέρεις, ἀφοῦ δέν καθορίζουν οἱ Ἅγιοι Πατέρες τό πῶς ἀκριβῶς, σημαίνει ὅτι εἶναι κάτι πού δέν καθορίζεται, γιατί δέν μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά μποῦν σ' ἓνα καλούπι. Οἱ Πατέρες τό ἀφήνουν στή διάκριση, τό φιλότιμο, τήν πνευματική εὐαισθησία καί τή δύναμη τοῦ καθενός.

Διά νά γίνω πιο ἀντιληπτός γράφω περιπτώσεις ἀγωνιστῶν ἐγγάμων ἱερέων καί λαϊκῶν πού ζοῦν καί γνωρίζω. Ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού ἤρθαν σέ ἐπαφή μετά τό γάμο καί ἀποκτήσανε ἓνα, δύο, τρία παιδιά καί μετά ζοῦν ἐν παρθενία. Ἄλλοι ἔρχονται μιά φορά τό χρόνο γιά τεκνογονία καί μετά ζοῦν σάν ἀδέλφια πάλι. Ἄλλοι ἀπέχουν τίς περιόδους τῶν νηστειῶν καί μετά ἔρχονται σέ ἐπαφή. Ἄλλοι δέν μποροῦν νά τό πετύχουν οὔτε αὐτό. Ἄλλοι μιά φορά στό ἐνδιάμεσο τῆς ἐβδομάδος γιά νά εἶναι τρεῖς ἡμέρες πρὶν τή θεία Κοινωνία καί τρεῖς μετά τή θεία Κοινωνία. Ἄλλοι σκοντάφτουν καί αὐτοῦ, δι' αὐτό καί ὁ Χριστός μετά τήν Ἀνάσταση πού παρουσιάστηκε στούς Ἀποστόλους, ἡ πρώτη του λέξις ἦτο: «Καθώς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γώ πέμπω ὑμᾶς... λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τάς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται».

Ὁ σκοπός εἶναι νά ἀγωνισθεῖ κανεῖς μέ διάκριση καί φιλότιμο, ἀνάλογα μέ τίς πνευματικές του δυνάμεις.

Στήν ἀρχή φυσικά δέν βοηθάει ἡ ἡλικία, ἀλλά ὅσο περνᾶνε τά χρόνια καί ἐξασθενεῖ ἡ σάρκα, μπορεῖ νά ἐπιβληθεῖ τό πνεῦμα καί παράλληλα ἀρχίζουν νά

γεύονται καί οί ἔγγαμοι λίγες ἀπό τίς θεῖες ἡδονές. Ἀποσύρονται φυσιολογικά ἀπό τίς σαρκικές ἡδονές, τίς ὁποῖες τότε τίς βλέπουν πολύ τιποτένιες. Ἔτσι ἐξαγνίζονται κατά κάποιο τρόπο καί οί ἔγγαμοι καί φθάνουν στόν Παράδεισο ἀπό τό ξεκούραστο μονοπάτι μέ τίς στροφές. Ἐνῶ οί μοναχοί χτυπᾶνε κατακόρυφα, σκαρφαλώνοντας στά βράχια, καί ἀνεβαίνουν στόν Παράδεισο.

Πρέπει νά ἔχεις ὑπόψη σου ὅτι τό θέμα τῶν σχέσεων δέν εἶναι θέμα μόνο δικό σου, οὔτε ἔχεις δικαίωμα νά τό ρυθμίσεις μόνος σου, ἀλλά ἐκ συμφώνου κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ὄταν γίνεται καί αὐτό τό ἐκ συμφώνου, πάλι χρειάζεται προσοχή. Ὁ δυνατός θά πρέπει νά παίρνει τή θέση τοῦ ἀδυνάτου. Πολλές φορές γιά νά μήν λυπήσει τό ἕνα μέρος τό ἄλλο, λέγει ὅτι συμφωνεῖ, ἀλλά ἐσωτερικά ταλαιπωρεῖται. Αὐτό συμβαίνει ἰδίως στίς γυναῖκες πού ἔχουν λίγο φόβο Θεοῦ κι ἔχουν ζωηρή σάρκα. Πολλές φορές ἀπό ἀδιακρισία μερικοί εὐλαβεῖς ἄνδρες, ἐπειδή ἀκοῦνε ἀπό τίς γυναῖκες τους ὅτι συμφωνοῦν, προχωροῦν ἀδιάκριτα σέ μεγάλο διάστημα ἐγκράτειας καί τότε οί γυναῖκες ταλαιπωροῦνται καί ξεσπᾶνε σέ νευρικότητες κ.λπ. Οἱ ἄνδρες νομίζουν ὅτι οί γυναῖκες τους ἔχουν προχωρήσει στήν ἀρετή καί θέλουν νά ζοῦν πιο ἀγνά σέ μεγαλύτερα διαστήματα καί μπαίνει μετά ὁ πειρασμός στίς γυναῖκες καί θέλουν νά γνωρίσουν φίλους. Καί ὅταν γίνει αὐτό, τίς πιάνει ἡ τύψη συνειδήσεως γιά τήν πτώση καί οἱ ἄνδρες προσπαθοῦν νά ζήσουν πιο ἀγνά βλέποντας τίς γυναῖκες νά μήν ἔχουν διάθεση. Νομίζουν ἔτσι ὅτι ἔχουν προχωρήσει πιο πνευματικά καί δέν ἐπιθυμοῦν σαρκικά πράγματα. Αἰτία φυσικά εἶναι καί ὁ δικαιολογημένος γυναικεῖος ἐγωισμός καί ἡ ζήλεια πού νιώθουν μειονεκτικές. Ἡ γυναίκα, ὅταν ἰδεῖ τόν ἄνδρα νά θέλει νά ζήσει πνευματική ζωή, ζορίζει τόν ἑαυτό της γιά νά τόν ξεπεράσει.

Συγχώρησέ με πού μπήκα σέ ξένα ἀμπέλια, διότι

τό ἔργο τοῦ μοναχοῦ εἶναι τό κομβοσχοῖνι καί ὄχι αὐτά τά θέματα, ἀλλά γιά νά μή σέ λυπήσω ἀναγκάστηκε νά σοῦ γράψω μερικά ἀπό αὐτά (πού γνωρίζω ἀπό μακριά), τά ὁποῖα ταλαιπωροῦν πολλά ἀδέλφια μας στόν κόσμο καί δίνουν χῶρο στόν ἐχθρό.

Ἔχει μεγάλη σημασία ἐάν εἶναι καί οἱ δύο σύζυγοι ὅμοιοι στήν κράση. Ὄταν τύχει ὁ ἕνας νά ἔχει ἥπια καί ὁ ἄλλος ζωηρή, θά πρέπει νά γίνεται μιά θυσία ἀπό τό δυνατότερο πρός τό φιλάσθενο καί σιγά-σιγά νά βοηθηθεῖ νά λάβει τήν ὑγεία ὁ φιλάσθενος καί μέ ὑγεία καί οἱ δύο, τότε νά προχωροῦν.

Ὅπως ἀνέφερα καί στήν ἀρχή, καί καταλήγω πάλι ἐκεῖ, χρειάζεται ἀγώνας μέ φιλότιμο καί διάκριση γιά τόν ἐξαγνισμό καί τοῦ ἐγγάμου, διότι ἂν τό ἐξετάσουμε τό θέμα λίγο πνευματικά, θά καταλάβουμε ὅτι καί οἱ ἐγγαμοὶ θά πρέπει νά ἀγωνίζονται λίγο. Νομίζω ὅτι δέν εἶναι σωστό, ἐπειδή εἶναι παντρεμένοι, νά ἔχουν ὡς σκοπό τό φαγητό, τόν ὕπνο καί τίς σαρκικές ἡδονές, διότι ὅλα αὐτά εἶναι σαρκικά καί ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο σάρκα, ἀλλά εἶναι καί πνεῦμα. Ἡ σάρκα θά πρέπει νά βοηθάει γιά τόν ἐξαγνισμό τῆς ψυχῆς καί ὄχι νά χαντακώνει τήν ψυχή.

Ὁ Θεός γνωρίζει τόν ἀγώνα τοῦ καθενός καί τή δύναμη πού ἔδωσε στόν καθένα καί ἀνάλογα θά ἀνταμείψει. Ἐγώ ὄλους τούς ἀγαπῶ ἐξίσου καί συγκινοῦμαι ἀπό τούς φιλότιμους ἀγωνιστές. Μόνον νά μήν κάνουν ἐγκλήματα ἐκτρώσεων κ.λπ.

Σοῦ ζητῶ συγγνώμη καί γιά τήν κακογραφία μου, γιατί βιάζομαι ἐπειδή ἔχω μιά πνευματική ἀπασχόληση καί μετά στή συνέχεια πολλές ἐπιστολές. Σοῦ γράφω βιαστικά γιά νά μπῶ γρήγορα στό πρόγραμμά μου. Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία μαζί σου. Τά σέβη μου στόν πατέρα σου τόν ἱερέα.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
Μοναχός Παῖσιος

β'. Παραμυθητική επιστολή στὸν ἔγγαμο ἀδελφό

Θέλω, ἀγαπητέ ἀδελφέ, νά σοῦ ἐκθέσω τίς προσωπικές μου ἀπόψεις πάνω σ' ἓνα θέμα πού σέ ἀπασχολεῖ, δηλ. τὰ διάφορα προβλήματα τοῦ ἔγγαμου βίου. Ἔχουμε κοινές ἐμπειρίες, μιά καί τυχαίνει κι ἐγώ νά ἔχω οἰκογένεια καί μάλιστα πολυμελή. Γι' αὐτό πιστεύω ὅτι τὰ λόγια μου δέν θά τά θεωρήσεις σάν ἓνα ἀνεδαφικό καί ἄστοργο κήρυγμα, ἀλλά σάν λόγια ἀγάπης καί ἀγωνίας πού στοχεύουν νά δώσουν κάποια λύση σέ διάφορα προβλήματα πού δημιουργεῖ ὁ γάμος.

Εἶναι γνωστό ὅτι καί στούς θρησκευόμενους ἀνθρώπους ὑπάρχουν ἀποτυχημένοι γάμοι. Νέοι πού ἀπό μικρά παιδιά παρακολουθοῦσαν τὰ κατηχητικά σχολεῖα, πού εἶχαν καί ἔχουν πνευματικούς, πού δέν ἀποσυνδέθηκαν ποτέ ἀπό τήν Ἐκκλησία, ὅταν μπαίνουν στὸν γάμο ἀντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις, ἰδίως μετά ἀπό δύο τρία χρόνια. Ἐνα σοβαρό θέμα εἶναι κι ἐκεῖνο τῶν συζυγικῶν σχέσεων καί τῆς τεκνογονίας, πού ἔγινε ἀκανθῶδες ἀπό τό γεγονός ὅτι ἔχουν διατυπωθεῖ διάφορες ἀπόψεις, διαμετρικά ἀντίθετες καί συγκρουόμενες ἀπό δύο κατηγορίες θεολογούντων. Ὑπάρχουν οἱ αὐστηροί καί ἀλύγιστοι πού ὑπερτονίζουν τήν τεκνογονία ὡς τόν κύριο σκοπό τοῦ γάμου καί ἀπαγορεύουν τίς συζυγικές σχέσεις καί οἱ φιλόανθρωποι -οἱ ὅποιοι ἔχουν προσωπική πείρα τοῦ γάμου ἢ ἔχουν φθάσει σέ κάποια πνευματική ὀριμότητα μετά ἀπό ἀσκητική ζωή σέ μοναστήρι- πού ἀντιμετωπίζουν τούς ἔγγαμους μέ ἀγάπη καί κατανόηση.

Θά διαπίστωσες, ἀδελφέ, ὅτι στίς μέρες μας δέν ὑστεροῦμε στή θεωρία. Ἔχουν γραφεῖ πολλά, πάρα πολλά. Ἀνέλυσαν τό θέμα ἱκανοί συγγραφεῖς, κληρικοί καί λαϊκοί θεολόγοι, χωρίς ὅμως νά συμφωνήσουν

στήν πρακτική αντιμετώπιση τοῦ θέματος, γεγονός πού δέν βοηθάει οὐσιαστικά, ἀντίθετα μάλιστα συγχέει τά πράγματα καί δηλητηριάζει τό γάμο. Γι' αὐτό χρειάζεται ν' ἀκούγεται περισσότερο ἢ παρήγορη φωνή τῆς Ἐκκλησίας, μέσω τῶν πνευματικῶν κυρίως, ἀλλά καί μέ ἄρθρα καί βιβλία, ἡ ὁποία θά δίνει τήν ἀνάλογο γιά τήν κάθε περίπτωση λύση. Πρέπει νά ποῦμε ὅτι τό ἴδιο πρόβλημα, ὅταν παρουσιάζεται σέ διαφορετικά ἀντρόγυνα δέν δέχεται τήν ἴδια λύση ἢ καλύτερα ὑπάρχουν πολλοί τρόποι λύσης.

Οἱ ἀκόλουθες σκέψεις, ἀδελφέ, δέν φιλοδοξοῦν νά λύσουν τ' ἄλυτα, οὔτε θέλουν νά ρίξουν λαδι στή φωτιά, ἀλλά νά ἄρουν μερικά προβλήματα πού ἀπό ἀπερισκεψία ἄλλων ἴσως σοῦ δημιουργήθηκαν. Σοῦ ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶναι καθαρά προσωπικές καί μπορεῖς εὐκολα, ἂν τίς βρεῖς ἀστήρικτες ἢ ἀντίθετες μέ τήν πνευματική σου γραμμή, νά τίς ἀπορρίψεις. Προπαντός δέν θέλω νά σοῦ προσθέσω κι ἄλλα προβλήματα. Συγχώρησέ με πού οἱ σκέψεις εἶναι διατυπωμένες πρόχειρα σέ τούτη τήν ἐπιστολή. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶς ὅτι στό σπίτι τοῦ πολύτεκνου ποτέ δέν ὑπάρχει ἡσυχία γιά πολλούς στοχασμούς καί ὁ χρόνος πού διαθέτω εἶναι ελάχιστος. Σοῦ γράφω ἀπό ἀγάπη καί ἐλπίζω ὅτι ἡ δική σου ἀγάπη θά μέ συγχωρέσει.

α'. "Ὅσοι ἀκολούθησαν τόν ἔγγαμο βίο ἔχουν ἀνάλαβει πολλές ὑποχρεώσεις. Ἀνηφορίζουν τό δρόμο πού ὀδηγεῖ στόν Παράδεισο μέ τίς στροφές, σέ ἀντίθεση μέ τούς ἀγάμους πού παίρνουν τό κατακόρυφο μονοπάτι. Οἱ σύζυγοι δένονται μέ τήν ἀγάπη. Ἐδῶ ἴσως πρέπει νά ποῦμε ὅτι οἱ χριστιανοί συνήθως γνωρίζο-

νται μέσω τρίτων και γίνονται σύζυγοι χωρίς να έχουν αναπτύξει πρό του γάμου τά αμοιβαία συναισθήματα. Αυτό σημαίνει ότι ο γάμος πρέπει ν' αυξήσει την αγάπη και όχι να την παγώσει.

β'. Μέσα στο γάμο απαιτείται διάκριση και από τους δύο συζύγους. Υπάρχουν δυστυχώς πολλές περιπτώσεις όπου ο γάμος οδήγησε σε μία σκυθρωπή ζωή τους συζύγους, γιατί έχουν διαστρεβλωμένες συνειδήσεις από κατήχηση που τους έγινε. Είναι ζευγάρια που γρήγορα θα διαλυθούν.

γ'. Πολλοί έχουν την έντύπωση ότι γάμος σημαίνει σαρκικές ηδονές και τίποτε άλλο. Αντιμετωπίζουν μάλιστα τους έγγαμους με κάποιο μορφασμό περιφρόνησης. Αυτή ή τακτική προκαλεί φοβερό κραδασμό στην ψυχή του έγγαμου, ο οποίος σηκώνει και τουτο τό σταυρό του πνευματικού μαρτυρίου. Μέσα στο γάμο δεν επιτρέπεται να μιλάμε με επιπολαιότητα για απαγορευμένες σαρκικές ηδονές. Χωρίς να έννοω με αυτό ότι οί έγγαμοι είναι άκρατεις και άκόρεστοι, γιατί και αυτοί έχουν πνευματικό φρένο και έγκρατεύονται. Δεν είναι όμως εύκολο να μιλάμε για επιβαλλόμενη έγκράτεια, που μπορεί να διαρκέσει χρόνια. Τότε ζητάμε κάτι που είναι έξω από τό γάμο. Τή διαπίστωση αυτή μπορούν να την κατανοήσουν και να την προσυπογράψουν περισσότερο οί έγγαμοι, που συχνά αντιμετώπιζουν πειρασμούς σφοδρότερους από εκείνους των μοναχών. Νομίζω ότι είναι καλή άρχή ο σώφρων χριστιανός να διέρχεται τίς περιόδους των νηστειών με έγκράτεια. Θα τον βοηθήσει πολύ στην πνευματική του ζωή.

δ'. Η τεκνογονία είναι τό έπαθλο του γάμου. Υπάρχουν όμως ζευγάρια στά όποια είναι άκατόρθωτη ή τεκνογονία. Ποιός μπορεί να βάλει σε δίλημμα τους

άνθρώπους αυτούς για τό ἄν θά πρέπει νά ἔχουν συζυγικές σχέσεις ἢ ὄχι; Θ' ἀκολουθήσουν μέσα στό γάμο τήν ἀγαμία; Μοῦ εἶναι πολύ δύσκολο νά δεχτῶ τέτοιες ἀκραῖες ἀπόψεις καί τό θεωρῶ ἀκατόρθωτο τουλάχιστον γιά τή συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἐγγάμων.

ε'. Τίς λεπτομέρειες τοῦ συζυγικοῦ βίου δέν εἶναι δυνατό νά τίς ρυθμίσει κάποιος τρίτος. Ἐνημέρωση ἀπό φιλικά πρόσωπα ἐπιβάλλεται νά γίνεται, γιά ν' ἀποφεύγονται τραγικές καί ἀστεῖες καταστάσεις. Τό θράσος ὅμως μερικῶν νά συμβουλεύουν χωρίς νά τοῦς τό ζητήσῃ κανεῖς, εἶναι ἀπαράδεκτο καί πρέπει νά χαλιναγωγηθεῖ. Ὅπως εἶναι λάθος νά δίνεται σέ ὅλους ἡ ἴδια συμβουλή, ξεχνώντας ὅτι δέν ὑπάρχουν οὔτε δύο ἄνθρωποι σέ ὅλο τόν κόσμο πού νά εἶναι ἴδιοι χαρακτήρες καί νά ἔχουν τίς ἴδιες ἀνάγκες.

στ'. Πρέπει νά τονωθεῖ ὁ γάμος τῶν χριστιανῶν. Φοβᾶμαι ὅτι μερικοί κοσμικοί μᾶς ἔχουν ξεπεράσει στήν ἀγάπη, δηλ. συνδέονται περισσότερο ἀπό μᾶς τοῦς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι συχνά εἴμαστε ἀδιάφοροι καί ἀσυγκίνητοι.

ζ'. Τό ἐπιχείρημα ὅτι πρέπει νά τεκνογονοῦν οἱ σύζυγοι γιά ν' ἀντιμετωπιστεῖ τό δημογραφικό πρόβλημα τῆς χώρας δέν εἶναι σοβαρό. Κανεῖς γονιός δέν σκέπτεται ἔτσι, δηλ. νά κάνει παιδιά γιά ν' αὐξηθεῖ ὁ πληθυσμός τῆς χώρας ἢ γιά νά πᾶνε τά παιδιά στρατιῶτες προκειμένου νά ὑπερασπίσουν τά σύνορα τῆς πατρίδας. Αὐτά μποροῦν νά τά λένε ἄγαμοι καί ὄχι ἔγγαμοι, οἱ ὅποιοι ξεκينوῦν ἀπό τήν πίστη τους ὅτι ὁ γάμος ἔχει σκοπό καί τήν τεκνογονία, ὅτι αὐτό εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί τό δικό τους θέλημα καί εὐχονται νά γίνουν τά παιδιά τους καλοί χριστιανοί, κληρικοί ἄξιοι, ὅσοι μοναχοί, ἅγιοι. Γιά κανέναν ἄλλο λόγο.

η'. Πολλά κείμενα πού ἔχουν γραφεῖ γιά τό γάμο

δέν εἶναι ἐπιτυχή, γιατί ἡ ἐπιχειρηματολογία τους εἶναι σαθρή καί ἀνατρέπεται εὐκόλα ἀπό τήν κριτική. Οἱ συγγραφεῖς αὐτοί χρησιμοποιοῦν χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Πατέρων, πού ὅμως εἶναι ἄσχετα μέ τό θέμα. Τό συμπέρασμα τους εἶναι δεδομένο, ἐκ τῶν προτέρων, καί ἀπλῶς ἐπιχειροῦν νά τό στηρίζουν στά ἱερά κείμενα. Ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα: Συμπεραίνει ἕνας συγγραφέας ὅτι κάθε χριστιανός πού ἀπό ὑπαιτιότητά του εἶναι ὀλιγότεκνος θά καταδικαστεῖ στήν αἰώνια κόλαση, γιατί ἐκεῖ θά πᾶνε οἱ ἄδικοι καί ἁμαρτωλοί. Βέβαια σύμφωνα μέ τή Γραφή ἐκεῖ θά πᾶνε οἱ ἄδικοι καί περιττεύουν οἱ πληθωρικές παραπομπές στά γνωστά χωρία. Τό δύσκολο εἶναι νά βροῦν χωρία πού νά καταδικάζουν τούς ὀλιγοτέκνους ἢ ν' ἀπαγορεύουν τίς συζυγικές σχέσεις ἐντός τοῦ γάμου. Γνωρίζουμε ὅτι ἐλάχιστα εἶναι τά χωρία πού ἀναφέρονται εἰδικά στό θέμα.

θ'. Τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας γιά τούς πολύτεκνους εἶναι μόνο θεωρητικό, γι' αὐτό δέν ἐνθουσιάζει τά νέα ζευγάρια νά γίνουν πολύτεκνοι γονεῖς. Πιστεύω ὅτι οἱ ἐγκυκλίου δέν λύνουν τά προβλήματα. Ἀπλῶς δημιουργοῦν τήν ἐντύπωση στούς συντάκτες τους πώς τάχα ἐνδιαφέρονται γιά τούς ἐγγάμους. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι μηδέν. Χρειάζονται πράξεις καί ὄχι θεωρίες.

ι'. Ὄταν καλεῖται ὁ κληρικός ν' ἀντιμετωπίσει τό θέμα τῆς τεκνογονίας σέ κάποιο ἀνδρόγυνο, χρειάζεται νά ἔχει πολλή διάκριση. Δέν μπορεῖ νά προτρέψει τούς συζύγους ν' ἀποκτήσουν ἕνα δυό παιδιά καί νά σταματήσουν. Οὔτε πάλι νά τούς πεί ἀβασάνιστα ὅτι πρέπει ν' ἀποκτήσουν δέκα παιδιά μέ τόν ἰσχυρισμό ὅτι αὐτό εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καί στίς δυό περιπτώσεις ρυθμίζει τό θέμα αὐθαίρετα. Ἐχω τήν ἐντύπωση ὅτι πρωτίστως πρέπει ν' ἀποφασίζουν ἀπό κοινοῦ τήν ἀ-

πόκτηση τῶν παιδιῶν. Ἔτσι θ' ἀντιμετωπίζουν ἀπό κοινοῦ τίς χαρές καί τίς λύπες πού θά τοὺς προκαλοῦν. Ὄταν ὁ ἓνας σύζυγος ἐκβιάζει τόν ἄλλο, τότε δέν ὑπάρχει ἀγάπη κι ἄς ὑπάρχουν πολλά παιδιά στήν οἰκογένεια. Ἀντίθετα ὅταν τά παιδιά ἔρχονται στόν κόσμο μετά ἀπό θερμή προσευχή καί ἐπιθυμία τῶν γονέων, τό πράγμα ἀλλάζει. Εἶναι ἡ ἰδανική περίπτωση.

ια'. Στίς περιπτώσεις πού οἱ θρησκευόμενοι σύζυγοι ἔχουν κάποια δειλία ν' ἀποκτήσουν πολλά παιδιά καί οἰκονομικές δυσχέρειες νά τά μεγαλώσουν, νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ οἰκονομία ἐκ μέρους τῶν πνευματικῶν, μέχρι νά τονωθεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦς στό Θεό γιά νά προχωρήσουν στό δεύτερο, τρίτο κ.λπ. παιδί.

ιβ'. Ὑπάρχουν πολλά θρησκευόμενα ζευγάρια πού ζοῦν δυσπερίγραπτες φοβερές καταστάσεις, γιατί δέν βρῆκαν ἀκόμη τόν ἄνθρωπο ἐκεῖνο πού θά τοὺς κατανοήσει καί θά τοὺς συμπαρασταθεῖ. Ὑποφέρουν κυριολεκτικά καί ὄχι σπάνια ἔρχονται σέ ἀπόγνωση.

Κλείνοντας, ἀδελφέ, τούτη τήν ἐπιστολή μέ τίς ἀσύνδετες σκέψεις γιά τό γάμο καί τήν τεκνογονία, μοῦ ἔρχεται ὁ λογισμός ὅτι θά μέ παρεξηγήσουν μερικοί. Ὅσοι ὅμως βλέπουν τά προβλήματα τοῦ ἐγγάμου βίου ἀπό τήν ποιμαντική σκοπιά, πιστεύω ὅτι θά συμφωνήσουν. Νομίζω ὅτι αὐτά πού λέγονται κατ' ἰδίαν, πρέπει κάποτε νά γίνονται καί εὐρύτερα γνωστά. Εἶναι πολύ εὐκόλο νά «λύνουμε» τά ποικίλα προβλήματα τοῦ γάμου μέ τήν ἴδια συνταγή. Στήν πραγματικότητα ὅμως τά περιπλέκουμε, γιατί ὅπως δέν περνοῦν ὅλοι οἱ σωματικοί πόνοι μέ ἀσπιρίνη, ἔτσι δέν λύνονται καί τά προβλήματα τοῦ γάμου ἀκολουθώντας μιᾶ «γραμμή».

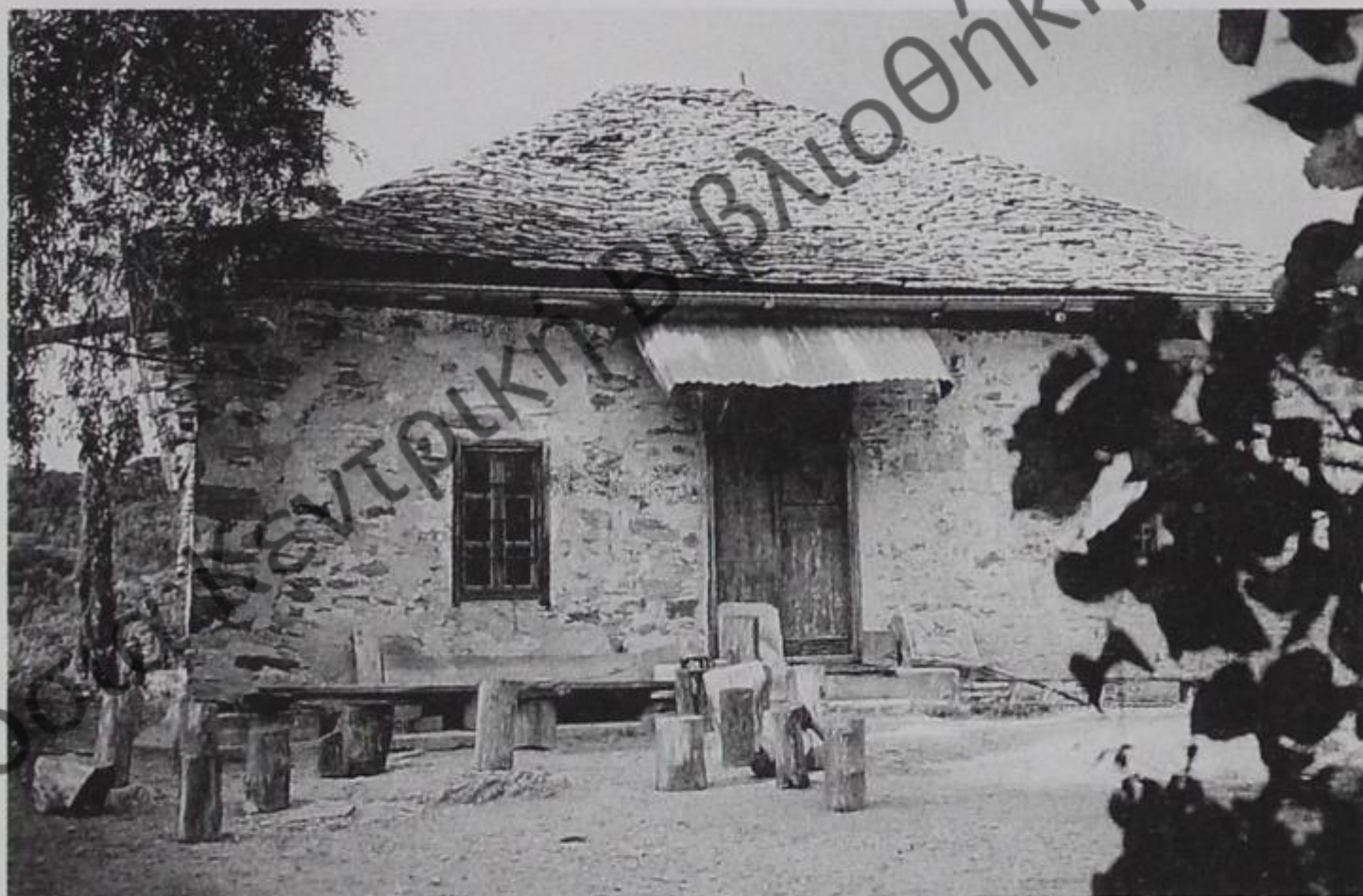
Τώρα πού τελειώνω τό γράμμα ἀκούγεται ἀπό τό

διπλανό δωμάτιο ή ψαλμωδία του ενός γιου μου, ό βήχας του άλλου πού λόγω γρίππης είναι κλινήρης, ή χορωδία τών τριών θυγατέρων από κάποιο άλλο δωμάτιο καί ό ήχος τής πλεκτομηχανής στό καθιστικό. Ίσως αὐτή ή εικόνα νά σοῦ ἀρέσει, ἴσως νά σέ τρομάζει. Εἶναι ή χαρμολύπη τής οικογενειακῆς ζωῆς, ἄν δέχεσαι τό χαρακτηρισμό. Χαῖρε πάντοτε!

Μέ τήν ἀγάπη του Χριστου

Πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΑΤΣΗΣ

Κόνιτσα, Ὀκτ. '92

Κεφάλαιο ΣΤ'

Η ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ

Τό 1987 ὁ π. Παῖσιος ἀνησυχουῖσε γιά τό ἐπικείμενο σφράγι-
σμα τῶν χριστιανῶν μέ τόν ἀριθμό 666. Κατά τήν ἐπίσκεψή μου
στήν καλύβη του τό καλοκαίρι τοῦ ἴδιου χρόνου, μοῦ εἶπε χαρα-
κτηριστικά: «Ὁ Ἄντιχρίστος ἄρχισε τή δουλειά. Νά τώρα μᾶς
ἦρθε τό 666. Θά τό κάνουν ἀπό ἐδῶ, θά τό κάνουν ἀπό ἐκεῖ καί
θά καταλήγουν ὅλοι ὅτι πρέπει νά σφραγισθοῦμε, γιατί δέν γίνε-
ται ἀλλιῶς. Ὅλα αὐτά σιγά-σιγά. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά μᾶς
πεῖ τί θά κάνουμε». Ἡ ἀγωνία τοῦ Γέροντα ἦταν μεγάλη γι'
αὐτό εἶχε γράψει κι ἓνα κείμενο, τό ὁποῖο μοίραζε στούς ἐπισκέ-
πτες του γιά ἐνημέρωση. Στή συνέχεια παραθέτω τό κείμενο¹:

ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ

666

Μετά ἀπό τήν πόρα τή δαιμονική
θά ἔλθει ἡ λιακάδα ἡ θεϊκή

Πίσω ἀπό τό κοσμικό πνεῦμα της σημερινῆς «ἐλευ-
θερίας», τῆς ἔλλειψης σεβασμοῦ στήν Ἐκκλησία τοῦ
Χριστοῦ, στούς μεγαλύτερους, γονεῖς καί διδασκάλους,
πού ἔχουν φόβο Θεοῦ, κρύβεται ἡ πνευματική σκλαβιά,

1. Τό περί Ἄντιχρίστου κείμενο τοῦ π. Παῖσιου εἶχε εὐρεία
ἀπήχηση καί δημοσιεύτηκε στό περ. «Πολύτεκνη Οἰκογένεια»
(τ. 34, Ἄπρ.-Σεπτ. 1987), στήν ἐφημ. «Χριστιανική» (τῆς 27ης
Αὐγ. 1987) καί στήν ἐφημ. «Ὁρθόδοξος Τύπος» (τῆς 28ης Αὐγ.
1987).

τό ἄγχος καί ἡ ἀναρχία, πού ὀδηγοῦν τόν κόσμο στό ἀδιέξοδο, στήν ψυχική καί σωματική καταστροφή.

Πίσω λοιπόν καί ἀπό τό τέλειο σύστημα «κάρτας ἐξυπηρετήσεως», ἀσφαλείας κομπιούτερ, κρύβεται ἡ παγκόσμια δικτατορία, ἡ σκλαβιά τοῦ Ἀντιχρίστου, περὶ τοῦ ὁποίου γράφεται στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου: «...καί ποιεῖ..., ἵνα δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρός αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν, καί ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μή ὁ ἔχων τό χάραγμα, τό ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τόν ἀριθμόν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τόν ἀριθμόν τοῦ θηρίου· ἀριθμός γάρ ἀνθρώπου ἐστί· καί ὁ ἀριθμός αὐτοῦ χξς'» (= 666. Ἀποκ. ιγ' 16-18). Καί ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Καισαρείας γράφει σχετικὰ τὰ ἐξῆς: «Περὶ τοῦ μιαροῦ ὀνόματος τοῦ Ἀντιχρίστου. Καί τήν μέν ἀκρίβειαν τῆς ψήφου, ὡς καί τὰ λοιπά τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, ὁ χρόνος ἀποκαλύψει καί ἡ πείρα τοῖς νήφουσιν... ἀλλ' οὐκ εὐδόκησεν ἡ θεία χάρις ἐν θείᾳ Βίβλῳ τό τοῦ λυμεῶνος ὄνομα γραφῆναι· ὡς ἐν γυμνασίᾳ δέ πολλῶν πολλά ἐστὶν εὐρεῖν...» (Ἐξηγήσεις εἰς τήν Ἰωάννου Ἀποκάλυψιν, κεφ. ΛΗ', σελ. 34-42).

Τό παράξενο ὅμως εἶναι ὅτι καί πολλοί πνευματικοὶ ἄνθρωποι, ἐκτός τοῦ ὅτι δίνουν δικές τους ἐρμηνεῖες, φοβοῦνται καί αὐτοὶ τόν κοσμικό φόβο τοῦ φακελώματος, ἐνῶ ἔπρεπε νά ἀνησυχοῦν πνευματικά καί νά βοηθήσουν τοὺς χριστιανούς μέ τήν καλή ἀνησυχία καί νά τοὺς τονώσουν τήν πίστη, γιά νά νιώθουν θεϊκή παρηγοριά. Ἀπορῶ! πῶς δέν τοὺς προβληματίζουν ὅλα αὐτά τὰ γεγονότα: Γιατί δέν βάζουν ἔστω ἓνα ἐρωτηματικό γιά τίς ἐρμηνεῖες τοῦ μυαλοῦ τους; Κι ἂν μέ τίς ἐρμηνεῖες τους αὐτές ἐπιβοηθοῦν τόν Ἀντίχριστο γιά τό «σφράγισμα» καί παρασύρουν καί ἄλλες ψυχές στήν ἀπώλεια; Αὐτό ἐννοεῖ τό χωρίο: «... τό ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν καί τοὺς ἐκλεκτούς» (Μάρκ. ιγ' 22). Θά πλανηθοῦν αὐτοὶ πού τὰ ἐρμηνεύουν μέ τό μυαλό.

Τά «σημεῖα» φαίνονται ξεκάθαρα, «τό θηρίον» στίς Βρυξέλλες μέ τό 666 ἔχει ρουφήξει σχεδόν ὅλα τά κράτη στό κομπιούτερ. Ἡ κάρτα, ἡ ταυτότητα, «ἡ εἰσαγωγή τοῦ σφραγίσματος» τί φανερώνουν; Δυστυχῶς στό ραδιόφωνο παρακολουθοῦμε μόνο τί καιρό θά ἔχουμε. Ἄλλά τί θά μᾶς πεῖ ὁ Χριστός; «Ἵποκριταί, τό μέν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνει, τά δέ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε γνῶναι;» (Ματθ. 13: 3).

Μετά λοιπόν ἀπό τήν κάρτα καί τήν ταυτότητα ἔρχεται τό «φακέλωμα», γιά νά προχωρήσουν πονηρά στό «σφράγισμα». Καί θά λένε συνέχεια στήν τηλεόραση ὅτι πῆρε κάποιος τήν κάρτα τοῦ δείνα καί τοῦ σήκωσε τά χρήματα ἀπό τήν τράπεζα. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά θά διαφημίζουν τό «τέλειο σύστημα», τό «σφράγισμα» στό χέρι ἢ στό μέτωπο μέ ἀκτίνες λέιζερ, πού δέν θά διακρίνεται ἐξωτερικά, μέ τό 666, τό ὄνομα τοῦ Ἄντιχρίστου!

Δυστυχῶς, καί πάλι ὀρισμένοι «γνωστικοί» θά φασκιώνουν τά πνευματικά τους τέκνα σάν τά μωρά, δῆθεν γιά νά μή στενοχωροῦνται: «Δέν πειράζει αὐτό, δέν εἶναι τίποτα, ἀρκεῖ ἐσωτερικά νά πιστεύετε...»! Καί ὅμως βλέπουμε τόν Ἀπόστολο Πέτρο, πού ἐξωτερικά ἀρνήθηκε τόν Χριστό, ἀλλ' ἦταν ἄρνηση. Καί ἐδῶ αὐτοί ἀρνοῦνται τό Ἅγιο Σφράγισμα, πού τοῦς δόθηκε στό Ἅγιο Βάπτισμα: «Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου», μέ τό νά δέχονται τή σφραγίδα τοῦ Ἄντιχρίστου, καί ἄς λένε ὅτι ἔχουν μέσα τους τόν Χριστό!

Τέτοια δυστυχῶς λογική εἶχαν καί ὀρισμένοι «γνωστικοί» στά χρόνια τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, πού προσπαθοῦσαν νά μεταστρέψουν τοῦς ὑποψηφίους Μάρτυρας, ὅπως ἀναφέρει ὁ Μέγας Βασίλειος στό λόγο του στόν Μάρτυρα Γόρδιο: «...Πολλοί παραλογίζονταν προσπαθώντας νά πείσουν τόν Μάρτυρα νά ἀρνηθεῖ μόνο μέ λόγια καί νά κρατήσῃ τήν πίστη μέ τήν ψυχή, τήν ἐσωτερική διάθεση. Γιατί ὁ Θεός δέν δίνει προσοχή στή γλῶσσα, ἀλλά στή διάθεση. Ὁ Μάρτυς ὅμως Γόρ-

διος ἦταν ἄκαμπτος καί ἀποκρίθηκε: «οὐκ ἀνέχεται τι γλῶσσα κτισθεῖσα παρά Χριστοῦ φθέγξασθαι τι κατά τοῦ Κτίσαντος... Μή πλανᾶσθε· Θεός οὐ μυκτηρίζεται· ἐκ τοῦ στόματος ἡμᾶς τοῦ ἡμετέρου κρίνει, ἐκ τῶν λόγων δικαιοῖ καί ἐκ τῶν λόγων καταδικάζει».

Ἐπίσης ἐπί Δεκίου μέ διάταγμα ζητοῦσαν ἀπό τοὺς Χριστιανούς νά ὁμολογήσουν τήν θρησκεία τῶν εἰδωλολατρῶν, καί ὅσοι Χριστιανοί δήλωναν καί θυσίαζαν στά εἰδωλα, ἔπαιρναν πιστοποιητικό καί γλύτωναν τό Μαρτύριο. Ὅχι μόνον αὐτοί ἦταν ἀρνητές τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί ἐκεῖνοι ὅπου ἔδιναν χρήματα στοὺς εἰδωλολάτρες, στήν ἐπιτροπή, καί ἔπαιρναν τό πιστοποιητικό, χωρίς νά ἀρνηθοῦν, οἱ ὀνομαζόμενοι «λιβελλοφόροι». Καί αὐτούς ὅμως ἡ Ἐκκλησία μας τοὺς θεώρησε ἀποστάτας-πεπτωκότας.

Ἄλλ' ἔχουμε καί ἄλλα πολλά παραδείγματα, ὅπως καί τοῦ γενομένου θαύματος τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου πού ἐορτάζουμε κάθε χρόνο τό Σάββατο τῆς Α' Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν: «Ἰουλιανός ὁ Παραβάτης, γινώσκων ὅτι οἱ Χριστιανοί καθαίρονται μᾶλλον διά νηστείας τήν πρώτην ἑβδομάδα τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ἦν καί ἡμεῖς διά τοῦτο Καθαράν Ἑβδομάδα καλοῦμεν, ἤβουλήθη ἵνα τότε μάλιστα μολύνῃ αὐτούς· διό καί προσέταξε κρυφίως ἵνα τεθῶσιν εἰς τήν ἀγοράν κατ' ἐκείνας τάς ἡμέρας βρώματα μεμιασμένα ἐκ τῶν αἱμάτων τῶν εἰδωλικῶν θυσιῶν. Ἀλλά νεύσει θεία ἐπιφανείς καθ' ὕπνον ὁ Μάρτυς Θεόδωρος εἰς τόν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Εὐδόξιον καί φανερώσας τό πρᾶγμα παρήγγειλεν αὐτῷ ἵνα συγκαλέσῃ τοὺς πιστοὺς εὐθύς τό πρωί τῆς Δευτέρας καί ἐμποδίσῃ αὐτοῖς τῶν βρωμάτων ἐκείνων τήν χρῆσιν, τήν δέ ἔλλειψιν τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἀναπληρώσῃ ἐκ τοῦ προχείρου διά κολλύβων... Τοιοῦτοτρόπως ὁ μέν σκοπός τοῦ Παραβάτου ἐματαιώθη, ὁ δέ εὐσεβῆς λαός, διαφυλαχθεὶς ἀμόλυντος καθ' ὅλην τήν καθάρσιμον ἑβδομάδα, ἀπέδωκε εἰς τόν Μάρτυρα τήν εὐχαριστίαν κατά τοῦτο τό Σάββατον

ποιήσαντες τήν μνήμην αὐτοῦ διά κολλύβων» (Βλ. Ὁ-
ρολόγιον τό Μέγα, σελ. 446).

Ἐπίσης τό νά ἀπέχουμε ἀπό τά εἰδωλόθυτα εἶναι
Κανόν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων: «Συνήχθησαν δέ οἱ
Ἀπόστολοι καί οἱ πρεσβύτεροι... ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύ-
των καί αἵματος καί πνικτοῦ καί πορνείας».

Παρ' ὅλα λοιπόν αὐτά πού ἀνέφερα, ἀκούει κανεῖς
ἕνα σωρό δυστυχῶς ἀνοησίες τοῦ μυαλοῦ ἀπό ὀρισμέ-
νους σημερινούς «γνωστικούς». Ἐτσι ὁ ἕνας λέει: «Ἐ-
γώ θά δεχθῶ τήν ταυτότητα μέ τό 666, ἀλλά θά βάλω
καί ἕνα Σταυρό». Κι ὁ ἄλλος λέει: «Ἐγώ θά δεχθῶ τό
σφράγισμα στό κεφάλι μέ τό 666 και θά κάνω καί ἕνα
Σταυρό» (στό κεφάλι). Κι ἕνα σωρό ὅμοιες ἀνοησίες
ἀκούει κανεῖς. Καί νομίζουν ὅτι θά ἀγιασθοῦν μέ αὐτόν
τόν τρόπο, ἐνῶ αὐτά εἶναι πλάνες. Μόνο αὐτοί πού
δέχονται ἀγιασμό, αὐτοί μόνον ἀγιάζονται. Ὅπως τό
νερό δέχεται ἀγιασμό καί γίνεται Ἀγιασμός. Ἀντίθετα
τά οὖρα δέν δέχονται ἀγιασμό. Ἡ πέτρα μέ θαῦμα γίνε-
ται ψωμί. Ἡ ἀκαθαρσία ὅμως δέν δέχεται ἀγιασμό.
Ἐπομένως, ὅταν ὁ Διάβολος, ὁ Ἀντίχριστος, εἶναι στήν
ταυτότητά μας ἤ στό χέρι ἤ στό κεφάλι μας, μέ τό
σύμβολο του (τό 666), δέν ἀγιάζονται μέ τό νά βάλουμε
καί ἕνα Σταυρό.

Τήν δύναμη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τοῦ Ἀγίου Συμ-
βόλου, τήν θεία Χάρη τοῦ Χριστοῦ, τήν ἔχουμε μόνον
ὅταν ἀρκούμεθα στό Ἅγιο Σφράγισμα τοῦ Βαπτίσματος,
ὅπου ἀπαρνούμεθα τόν Σατανά καί συντασσόμεθα στό
Χριστό καί δεχόμεθα τό Ἅγιο Σφράγισμα: «Σφραγίς
δωρεᾶς Πνεύματος Ἀγίου».

Ὁ Χριστός νά μᾶς δίνει καλή φώτιση. Ἀμήν.

Μέ πολύ πόνο

καί ἀγάπη Χριστοῦ

Μοναχός Παῖσιος

Ἅγιον Ὄρος, Κουτλουμουσιανό

Κελί, «Παναγούδα»,

Σάββατο Α' Νηστειῶν 1987

Κεφάλαιο Ζ'

ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ὁ π. Παῖσιος τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια τῆς ζωῆς του «εἶχε μπεῖ στό πρόγραμμα τῶν ἀνθρώπων» καί δεχόταν καθημερινά πολλούς ἀνθρώπους. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἐπισκέπτες του, σήμερα, μετά τήν κοίμηση τοῦ Γέροντα, ἔχουν κάτι νά ποῦν. Ἄλλος διηγεῖται τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο εἶχε ἐπικοινωνήσει μαζί του, ἄλλος θυμᾶται ἀκριβῶς τά λόγια πού τοῦ εἶχε πεῖ καί ἄλλος περιγράφει μέ ἰδιαίτερη συγκίνηση καί νοσταλγία τίς κινήσεις του, τήν ἔκφρασή του καί γενικά τήν ὅλη του ἐμφάνιση. Καί ὅλοι φυσικά θεωροῦν γιά τόν ἑαυτό τους μοναδική εὐλογία τό γεγονός ὅτι γνώρισαν τό Γέροντα καί πῆραν τήν εὐχή του.

Ὁ π. Παῖσιος ἦταν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καί βοήθησε πνευματικά χιλιάδες ἀνθρώπους - κληρικούς, μοναχούς καί λαϊκούς. Ἡ καταγραφή τῶν ἐντυπώσεων καί συγκινήσεων τῶν χιλιάδων αὐτῶν ἀνθρώπων, πού γνώρισαν τόν π. Παῖσιο, εἶναι ἀδύνατη, ὅπως εἶναι ἀδύνατη καί ἡ μέτρηση τῶν κόκκων τῆς ἄμμου στή θάλασσα. Ὅμως κάθε προσπάθεια εἶναι ἐπαινετή, γιατί διασώζει πνευματικούς θησαυρούς, πού καθῶς κυλάει ὁ χρόνος καί συσσωρεύονται στή μνήμη μας ἐμπειρίες βιοτικῶν ὑποθέσεων καί προβλημάτων, κινδυνεύουν νά λησμονηθοῦν. Δυστυχῶς ἐλάχιστοι εἶναι ἐκεῖνοι πού θεώρησαν χρέος τους νά κρατήσουν σημειώσεις κατά τίς ἐπισκέψεις τους καί νά τίς δημοσιεύσουν. Οἱ περισσότεροι ἀρκέστηκαν στίς διηγήσεις, οἱ ὁποῖες ὅμως ἀπό στόμα σέ στόμα παίρνουν ὑπερβολικές διαστάσεις, κάτι πού δέν εἶναι σωστό ἀπό πολλές ἀπόψεις.

Σέ τοῦτο τό κεφάλαιο καταχωρῶ ἐνδιαφέρουσες διηγήσεις καί χαριτωμένα περιστασιακά πού ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τόν π. Παῖσιο.

α'. Τό καθῆκον τοῦ καλοῦ ἐμπόρου

Ὁ Γέροντας κουβέντιαζε μέ ἐπισκέπτες του στό ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι. Συγχρόνως ἔπλεκε καί κομποσχοίνοι. Σέ κάποια στιγμή ρώτησε δυό Πατρινοῦς:

– Ἐσεῖς τί δουλειά κάνετε;

– Γέροντα, δέν ἔχουμε καλό ἐπάγγελμα. Ἐμποροὶ εἴμαστε, ἀπάντησαν μέ συστολή οἱ δυό.

– Ἐχουμε, ἀδελφοί μου, μεγάλη ἀνάγκη σήμερα ἀπό καλοῦς ἐμπόρους. Ἀλήθεια, γιά πεῖτε μου τί κάνετε ὅταν ἀκριβαίνουν τά πράγματα; Πουλάτε καί τά παλαιά πού εἶχατε στό μαγαζί μέ καινούριες τιμές;

– Ναί, Γέροντα. Πῶς νά κάνουμε ἄλλιῶς; Πρέπει νά ξαναφέρουμε πράγμα στό μαγαζί.

– Καλά, ἀλλά ἐσεῖς ἀπό τά παλαιά ἐμπορεύματα βγάζετε δυό φορές κέρδος. Φυσικά ὅταν μπορεῖτε νά τά πουλήσετε μέ τίς παλιές τιμές, γιατί θά ἀντιδράσουν οἱ ἄλλοι ἔμποροι. Ἐσεῖς ὅμως, τό δεύτερο κέρδος πού βγάζετε ἀπό τά ἐμπορεύματα πού εἶχατε στό μαγαζί, νά τό δίνετε ἐλεημοσύνη.

β'. Ἡ... ἄρνηση τοῦ θαύματος

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας:

«Ἐδῶ ἔρχονται πολλοί φοιτητές. Κάποτε εἶχαν ἔρθει καμιά δεκαριά καί ζητοῦσαν νά τούς κάνω ἓνα θαῦμα. Ἐπέμεναν πολύ. Σκέφτηκα μέ ποιό τρόπο νά βάλω μυαλό σ' αὐτά τά παιδιά. Τούς εἶπα ἐντάξει. Λοιπόν, νά μπεῖτε στή σειρά γιά νά σᾶς κόψω τά κεφάλια καί μετά θά κάνω τό θαῦμα γιά νά σᾶς τά κολλήσω. Ν' ἀραιώσετε λίγο, γιατί ὑπάρχει κίνδυνος νά τά μπερδέψω. Εἶστε ἔτοιμοι; Θέλετε νά δεῖτε τό θαῦμα; Οἱ νέοι ἀντέδρασαν ἀμέσως: – Ὁχι, ὄχι σέ μᾶς, Γέροντα, εἶπαν μέ μία φωνή».

γ'. Κλωνισμός τῆς ἀπιστίας

Ἐνας ζωηρός νέος ἔλεγε στό Γέροντα:

– Δέν ὑπάρχει Θεός. Δέν πιστεύω.

– Τότε ἔλα πίο κοντά μου, τοῦ λέει ὁ Γέροντας μέ καλοσύνη. Δέν ξέρεις ὅτι τό τζιτζίκι, τώρα πού τραγουδάει, μιλάει γιά τό Θεό; Δέν βλέπεις τοῦτο τό γατάκι πού ἔχω ἐδῶ τί γούνα ἔχει; Οὔτε ἡ Φρειδερίκη ἡ βασίλισσα δέν εἶχε τέτοια.

Ὁ νέος συγκινήθηκε ἀπό τά λόγια τοῦ Γέροντα καί μαλάκωσε ἡ ἀπιστία του.

δ'. Μέ πόθο τῆς ἄλλης ζωῆς

Ἐνας ρώτησε τό Γέροντα:

– Πῶς πᾶς μέ τά μάτια; Φορᾶς γυαλιά;

– Ἔ, ὅλα ἐδῶ θά μείνουν. Καί τά μάτια καί τά γυαλιά καί τά συκώτια καί τὰ πνευμόνια, τοῦ ἀπάντησε ὁ Γέροντας.

ε'. Εὐθυμη διάθεση

Ὁ Γέροντας κουβαλοῦσε μέ κάποιο καλογεροπαίδι του λίγο χῶμα γιά νά ἐνισχύσει τόν κῆπο του, ὅταν τόν ἐπισκέφτηκαν γνωστοί του καί τόν ρώτησαν:

– Γέροντα, τί τό θέλεις τό χῶμα;

Κι ὁ Γέροντας τούς ἀπάντησε:

– Νά, λέω νά κάνω φυτώριο. Θά μᾶς στείλουν ἀπό τήν ΕΟΚ σπόρους...

στ'. Πόλος ἔλξης

Εἶπε ὁ Γέροντας:

«Μπῆκα στό πρόγραμμα τῶν ἀνθρώπων. Περνάει πολὺς κόσμος ἀπό ἐδῶ. Ἄρκετοί εἶναι ἄσχετοι καί μέ κουράζουν».

ζ'. Θαυμαστό παράδειγμα

Ἦ Ο Γέροντας διηγήθηκε:

«Κάποτε ἔλαβα ἓνα γράμμα ἀπό μιά χήρα γυναίκα, ἡ ὁποία μέ παρακαλοῦσε νά προσευχηθῶ γιά μερικά πρόσωπα. Ἦ ἴδια δέν εὐκαιροῦσε, γιατί ὁχτώ ὦρες δούλευε, ὁχτώ φρόντιζε τούς δικούς της καί ὁχτώ ὦρες προσευχόταν! Τί ἀπολογία θά δώσω ἐγώ ὁ μοναχός πού πρέπει νά προσεύχομαι συνέχεια;».

η'. Ὑπομένοντας τόν ἀδελφό

Κάποτε ἐπισκέφτηκε τό Γέροντα ἓνας πού εἶχε ψυχολογικά προβλήματα καί νόμιζε ὅτι δέν τόν ἀγαποῦσε κανένας στόν κόσμο. Κάθισε καί ἀρχισε νά μιλάει ἀδιάκοπα ἐπί πολλές ὦρες. Ἦ Γέροντας καθόταν ἀκούνητος πάνω σέ μιά πλάκα καί τόν ἄκουγε γιά νά μή δείξει στόν ἀδελφό ὅτι δέν τόν προσέχει. Ἦτσι τοῦ ἔδειξε ὅτι πραγματικά τόν ἀγαποῦσε.

θ'. Περὶ ὑποκρισίας

Εἶπε ὁ Γέροντας:

«Ἦ ὑποκρισία εἶναι μεγάλο ἀμάρτημα. Ἦταν οἱ “εὐγενικοί” Ἦγγλοι στήν Αὐστραλία, σοῦ πρόσφεραν κάτι καί σέ εὐχαριστοῦσαν ἐπειδή τό δεχόσουν. Φαινόταν ὅτι εἶχαν ξεπεράσει καί τόν ἀββά Ἦσαάκ. Οἱ ἴδιοι, ὅταν ἔβγαιναν ἔξω, χαμογελώντας σκότωναν δύο τρεῖς ἰθαγενεῖς».

ι'. Μιά ἐπιθυμία

Ἦ Γέροντας βλέποντας ἓνα γαῖδουράκι, εἶπε: «Πόσο θά ἤθελα νά ἤμουν τό γαῖδουράκι τοῦ Χριστοῦ καί Ἦστερα ἄς ψοφοῦσα».

ια'. Σιναϊτική εμπειρία

“Όταν ο Γέροντας μόναζε στό Σινά, ἔδειχνε ἀγάπη καί στούς Βεδουίνους, πού εἶναι μόνιμα ἐγκατεστημένοι στό μοναστήρι. Τούς ἔδινε ὅ,τι εἶχε. Μιά φορά μοίρασε στά μικρά παιδιά τους μικρούς τσίγκινους σταυρούς. Ἐκεῖνα χαρούμενα τούς ἔστηναν στήν ἄμμο καί ἔλαμπαν ἐντυπωσιακά καθώς ἔπεφταν πάνω τους οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

ιβ'. Προσοχή σέ ὅλα

Ἦ Γέροντας διηγήθηκε: «Κάποιος εἶχε φέρει στήν καλύβη ἕνα κουτί γλυκά σοκολατίνια. Δέν μέ βρῆκε ἔδῶ, γι' αὐτό τά ἀφήσε σέ μιά μεριά καί μου ἔγραψε σχετικά. “Όταν τά βρῆκα ἐγώ, εἶχαν λιώσει ὅλα, γιατί τά εἶχε ἀφήσει στόν ἡλιο. Δέν σκέφτηκε νά τ' ἀφήσει πιο κει, κάτω ἀπό τό δένδρο. Ἐφυγε φυσικά εὐχαριστημένος, ἀλλά δέν τοῦ κοψε. Ἐγώ τί δέμα θά πάω στό Θεό; Μήπως θά εἶναι γιά πέταμα; Χρειάζεται στήν πνευματική ζωή προσοχή μέχρι τό τέλος».

ιγ'. «Ἐπάνω ὄφρων»

Διηγήθηκε ὁ π. Παῖσιος σέ γνωστό του πρόσωπο τό ἀκόλουθο ἐντυπωσιακό περιστατικό:

«Ἦταν ἕνας Γέροντας πού ἔκανε ἐργόχειρο στό κελί του καί κατά περιόδους τοῦ πήγαιναν φαγητό. Ἐκεῖ πού δούλευε τόν εἶχαν περικυκλώσει τά φίδια καί τόν ἐμπόδιζαν, γι' αὐτό ἀναγκαζόταν νά τά πιάνει καί νά τά πετάει ἔξω. Μιά φορά ἕνα μεγάλο φίδι τόν ἐμπόδιζε τόσο πολύ, πού τό ἔπιασε καί τό πέρασε στή μέση του σάν νά ἦταν ζώνη, τό ἔδεσε καί συνέχιζε τό ἐργόχειρό του. Τήν ὥρα ἐκείνη μπῆκε μέσα στό κελί του ὁ μοναχός πού τοῦ ἔφερνε φαγητό. Μόλις εἶδε τό

φίδι στή μέση του, φοβήθηκε πολύ και τόν προέτρεψε νά τό πετάξει, γιατί θά τοῦ ἔκανε κακό. Ὁ Γέροντας τοῦ θύμισε ὅτι ὁ Χριστός εἶπε: “Ἴδού δίδωμι ὑμῖν τήν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καί σκορπίων καί ἐπί πᾶσαν τήν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ καί οὐδέν ὑμᾶς οὐ μή ἀδικήσῃ” (Λουκᾶ ι' 19)».

ιδ'. Ἡ ἀγιότητα γλύκαινε τό λόγο του

Στήν ποιητική συλλογή «Μικρό Ψαλτήρι» τοῦ Π.Β. Πάσχου περιέχεται ἓνα ποίημα ἀφιερωμένο στό Γέροντα Παῖσιο. Τό μεταφέρω ἐδῶ, ἀφήνοντας τό φίλο ἀναγνώστη νά κάνει τίς δικές του σκέψεις καί νά βγάλει τά συμπεράσματά του. Κάθε δικό μου σχόλιο νομίζω ὅτι περιττεύει.

Τήν τροφήν αὐτῶν

Μέρα γεμάτη γλυκασμό ἀγιορίτικο
 κι ἀδρή ἀφή σέ κομποσχοῖνι μαῦρο.
 Ὅλ' ἡ πλαγιά ἡσύχαζε κάτω ἀπ' τόν ἥλιο.
 Μποροῦσες νά διακρίνεις μέ κλειστά τά μάτια
 ἀκόμη κι ἓνα φύλλο τῆς λεφτοκαρυᾶς ἄν ἔπεφτε,
 ἢ τοῦ φιδιοῦ τό πέρασμα ἐπάνω στή φρυγμένη
 πέτρα ἢ ἀνάμεσα στά κίτρινα χορτάρια.
 Ὁ Γέροντας μᾶς εἶδε πρὶν νά φτάσουμε
 κι εἶπε τά ὀνόματά μας δίχως νά μᾶς ξέρει.
 Καθήσαμε στόν ἴσκιο ἑνός δέντρου
 καί θαμπωμένοι τόν κοιτούσαμε.
 Μιλοῦσε ἤρεμα κι ἀπλά. Ἡ ἀγιότητα
 γλύκαινε κάθε λόγο του πρὶν ἔρθει
 νά κατοικήσει μέσα μας. Καί ὅταν
 ἄρχισαν νά ἔρχονται στά πόδια καί στά χέρια του
 ζητώντας του τροφή ἓνας ἀητός, μιά γάτα, ἓνα φίδι,
 τούς εἶπε ἡσυχᾶ: «Πηγαίνετε Ἀβεσσαλώμ καί Μάρθα,

κι ἐσύ Ἄρμαγεδδών· τώρα ἔχουμε φίλους.
 Σέ λίγο, σάν τελειώσουμε, θά σᾶς φωνάξω».
 Ὅταν ὁ ὑποτακτικός μᾶς ἔφερε τό κέρασμα
 κι εἶπε πώς θά ἔναι ὥρα ἔσπερινοῦ σέ λίγο,
 ὁ Γέροντας πῆρε νά ψάλλει: «πάντα
 πρὸς σέ προσδοκῶσι δοῦναι
 τήν τροφήν αὐτῶν δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν».
 Κι ἀμέσως ἔφτασαν
 ὁ Ἄβεσσαλώμ, ἡ Μάρθα κι ὁ Ἄρμαγεδδών
 νά ἐκζητήσουν ἀπ' τό ἅγιο χέρι τήν τροφή τους,
 ἐνῶ ἐμεῖς ἐτοιμαζόμασταν νά ψάλλουμε
 τ' Ἀνοιξαντάρια καί τό Κύριε ἐκέκραξα...

ιε'. Ἀγώνας μέ καρδιά

Βλέποντας ὁ Γέροντας ἕνα ἀγώνισμα ποδηλασίας,
 εἶπε: «Πρέπει κι ἐμεῖς νά ἀγωνιζόμαστε. Τούς βλέπετε
 τούς ποδηλάτες πού ἀγωνίζονται μέ τήν καρδιά τους
 καί δέν γυρίζουν ποτέ πίσω; Ὁ τελευταῖος βλέπει τόν
 πρῶτο. Κι ὅλος αὐτός ὁ κόπος γιά νά πάρουν ἕνα
 ἄδειο κύπελο!».

ιστ'. Τό πνευματικό κομπιούτερ

Ἀπό κάποιο ὁδοιπορικό ἀποσπῶ ἐκεῖνο τό τμήμα
 πού ἀναφέρεται στόν π. Παῖσιο:

«Περπατώντας σέ μονοπάτια πού ἄλλοτε φαρδαί-
 νανε καί ἄλλοτε στενεύανε καί λαχανιάζοντας στό ρυθ-
 μό πού σέρνανε οἱ πρῶτοι, μέσα σέ μιά παραδεισένια
 φύση, φτάσαμε κάποτε στήν καλύβη τοῦ Γέροντα
 Παϊσίου. Βρισκόταν ἔξω στήν αὐλή, στό εἰδικά δια-
 μορφωμένο ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι, μέ τούς κομμένους
 κορμούς δέντρων γιά καθίσματα. Τόν εἶδαμε ἀνάμεσα
 σέ καμιά πενηνταριά καθίσματα. Τόν εἶδαμε ἀνάμεσα

σέ καμιά πενηνταριά ἐπισκέπτες νά τούς μοιράζει φουντούκια. Ἐδωσε καί σέ μᾶς. Ὑστερα πῆρε νά μοιράσει ὅ,τι ἄλλο τοῦ εἶχανε πάει. Ἀνάμεσα στά διάφορα πράγματα ἦταν καί ἓνα μπουκάλι μέ ἐμφιαλωμένο νερό. Ὄταν τό εἶδε, ρώτησε νά μάθει τί εἶναι. Καί ὅταν τοῦ ἐξήγησε ὁ δωρητής τί ἦταν, τοῦ εἶπε πώς εἶχε νερό νά πίνει καί τοῦ συνέστησε νά πάει νά τό ρίξει στή λίμνη τοῦ Μαραθώνα γιά νά ἔχουν νερό οἱ Ἀθηναῖοι. Αὐτό προκάλεσε τήν ἐρώτηση κάποιου ἀπό μᾶς, σχετικά μέ τό πρόβλημα τῆς λειψυδρίας τῆς Ἀθήνας. Καί ὁ Γέροντας μέ τό προορατικό χάρισμα ἀπάντησε: “Ὁ Θεός παρόλο πού ἐμεῖς τόν στενοχωροῦμε, μᾶς εὐεργετεῖ. Θά μᾶς λυπηθεῖ καί θά βρέξει”. Καί σέ κάποια ἄλλη στιγμή μᾶς εἶπε: “Σήμερα γέμισε ὁ κόσμος ἀσφάλειες. Ὅπου νά πᾶς βρίσκεις ἀσφάλειες. Οἱ ἄνθρωποι τρέχουν καί ἀσφαλίζονται. Ὅμως ὅσο πιά πολλές ἀσφάλειες υπάρχουν, τόσο πιά πολλή ἀνασφάλεια αἰσθάνεται ὁ κόσμος. Γι’ αὐτό τώρα τρέχουν οἱ ἄνθρωποι στήν Ἐκκλησία καί ὁ διάβολος τούς βάζει τρικλοποδιές γιά νά τούς ἐμποδίσει”. Ἦταν πραγματικά κουρασμένος ὁ Γέροντας ἐκείνη τήν ἡμέρα. Τετρακόσια ἄτομα εἶχε δεῖ, ὅπως μᾶς εἶπε. Σέ ἄλλους εἶχε πεῖ: “Σᾶς ἔγραψα ὅλους στό κομπιούτερ μου”, ἐννοώντας προφανῶς ὅτι δέν θά τούς ξεχνάει στίς προσευχές του».

ιζ'. Μία μαρτυρία

Ὁ γνωστός Γέροντας Πορφύριος, πού ἐκοιμήθη τό 1991, γνώριζε τόν π. Παῖσιο καί ἀναγνώριζε τήν ἀγιότητά του. Ὄταν εἶχε δεῖ κάποτε μερικούς ἄθεους τουρίστες νά περιφέρονται σέ ἀρχαιολογικό χῶρο καί νά βλέπουν τά διάφορα μνημεῖα, εἶπε στό πνευματικό-παῖδι του πού τόν συνόδευε: «Ἄν ἦταν ἐδῶ τώρα ὁ π.

Παΐσιος μέ τό χάρισμα πού ἔχει, θά μπορούσε ὅλους αὐτούς ἐδῶ νά τούς κάνει νά γίνουν οἱ πιά καλοί χριστιανοί. Γιατί ξέρεις, ὅταν αὐτοί ἔλθουν στό Χριστό, γίνονται πολύ καλύτεροι ἀπό ἐμᾶς. "Ἄν καθόταν ἐκεῖ στήν παραλία πού βλέπεις καί συζητοῦσε μαζί τους, θά τούς κέρδιζε ὅλους».

ιη'. Δύο χαρισματοῦχοι Γέροντες

"Ἐνα πνευματικό τέκνο τοῦ π. Πορφυρίου σημείωσε τό ἐξῆς πού ἀναφέρεται καί στόν π. Παΐσιο: «Τό ἔτος 1979 πού εἶχα ἐπισκεφθεῖ τόν "Ἅγιον" Ὄρος καί μέ ἀξίωσε ὁ Θεός νά πάρω εὐλογία ἀπό τόν π. Παΐσιο, στήν ἐρώτησή του ποιόν ἔχω πνευματικό πατέρα, τοῦ εἶπα ὅτι ἔχω τόν π. Πορφύριο. Καί ὁ π. Παΐσιος μοῦ εἶπε: "Σάν τόν Γέροντα Πορφύριο, παιδί μου, κάθε διακόσια χρόνια στέλνει ὁ Θεός τέτοιον ἄνθρωπο στόν κόσμο". Ὄταν γύρισα ἀπό τό "Ἅγιον" Ὄρος, τοῦ τό εἶπα τοῦ Παππούλη καί μέ τή σειρά του μοῦ εἶπε: "Βρέ, τί εἶναι αὐτά πού λές; Λίγοι εἶναι αὐτοί σάν τόν π. Παΐσιο μέ τέτοια χαρίσματα". Τί ταπείνωση καί οἱ δύο τους».

ιθ'. Περὶ ἐξορκισμῶν

Σ' ἕναν ἱερέα πού συχνά διάβαζε ἐξορκισμούς, ὁ π. Παΐσιος ἐπανέλαβε ἐκεῖνα πού εἶχε πεῖ ὁ π. Πορφύριος, γεγονός πού προκάλεσε ἰδιαίτερη ἐντύπωση στόν ἱερέα. Συγκεκριμένα ὁ π. Παΐσιος τοῦ εἶπε: «Διαβάζουν μερικοί φωναχτά τούς ἐξορκισμούς, λές καί τά δαιμόνια δέν ἀκοῦν. Στήν Προσκομιδή, πάτερ μου, καρδιακά νά μνημονεύεις παρακαλώντας τό Θεό νά βοηθήσει τόν ἀσθενή».

κ'. Ἁγιοπνευματική καταγραφή

Τό βιβλίο «Ἁγιορεῖται Πατέρες καί ἁγιορείτικα» (1993) τοῦ π. Παΐσιου ἐνθουσίασε τούς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι γνώριζαν τόν Γέροντα. Προσωπικά ἀνυπομονοῦσα πότε θά κυκλοφορήσει, γιατί ὅπως εἶχε πεῖ, ἀναφερόταν σέ παλιότερους ἁγιορεῖτες πού διακρινόταν γιά τήν ἀσκητικότητά τους καί ἐξέφραζαν τό παραδοσιακό ἁγιορεῖτικο ἦθος. Μιά ἀξιόλογη κριτική τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἡ ὁποία περιέχει καί πολλά στοιχεῖα πού ἀναφέρονται στό πρόσωπο τοῦ π. Παΐσιου, δημοσιεύτηκε στό κυπριακό περιοδικό «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία» (τ. 43, Ἐνοιξη - Καλοκαίρι 1994, σ. ΠΙ-112). Κρίνω σκόπιμο νά τήν μεταφέρω σχεδόν αὐτούσια, γιατί νομίζω ὅτι εἶναι γραμμένη μέ γνώση καί ἀντικειμενικότητα.

«Εἶναι τό τρίτο βιβλίο (μετά τή βιογραφία τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου Καππαδόκη καί τή βιογραφία τοῦ Ἀσκητῆ Χατζηγεώργη) πού παραδίδει στή δημοσιότητα τό θεοκίνητο χέρι τοῦ σύγχρονου αὐτοῦ Ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅπως καί τά δύο προηγούμενα βιβλία του, ἀποπνέει τό ἄρωμα τῆς ἀγιότητος τοῦ π. Παΐσιου καί ξεκουράζει τά ἁμαρτωλά μάτια καί τό νοῦ μας μέ τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού τό διαπνέει. Τό βιβλίο αὐτό ἀναφέρεται στό βίο καί τήν πολιτεία συγχρόνων ἁγίων μορφῶν, τίς ὁποῖες γνώρισε ὁ σεβαστός Γέροντας καί σέ περιστατικά τῆς ζωῆς των, τά ὁποῖα καταγράφει. Ἡ καταγραφή ὅμως δέν γίνεται μέ τόν τρόπο πού ἕνας βιογράφος ἢ ἕνας τυχαῖος συναξαριστής καταγράφει κάποια γεγονότα. Ἀντιθέτως ἔχουμε μιά ἁγιοπνευματική καταγραφή πού εἶναι καρπός τῆς ἀποκαλυπτικῆς διόρασης τοῦ ἁγίου Γέροντα πού καθαίρει καί φωτίζει καί ἀποκαθιστᾷ τήν ἀληθινή διάσταση παρεξηγημένων ἁγίων ἀσκητῶν, πού οἱ σύγχρο-

νοί τους τούς θεωροῦσαν ἐν πολλοῖς πλανεμένους, ἀλλά ἀποτιμᾷ ἐπίσης στίς σωστές διαστάσεις μοναχούς πού οἱ πολλοί θεωροῦν ἁγίους. "Ὁχι μόνον αὐτό. Τό νέο αὐτό βιβλίο τοῦ π. Παῖσιου δίνει τήν εὐκαιρία στό χαρισματοῦχο αὐτό μοναχό νά ἀναμετρηθεῖ "ὡς ἐξουσίαν ἄνωθεν ἔχων" μέ τό πνεῦμα τῆς ἐκκοσμίκευσης, πού βλέπει ὄχι μόνο νά κατακλύζει τή ζωή τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγωνιζόμενων χριστιανῶν, ἀλλά κι αὐτῶν ἀκόμη τῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Κι ἂν ὁ π. Παῖσιος γίνεται τόσο συγκεκριμένα κατηγορηματικός, εἶναι γιατί δέν ἔχει συνηθίσει νά χωρατεύει μέ τήν ἁμαρτία καί δέν ἔχει διάθεση νά πάρει τό θέμα τῆς σωτηρίας στά ἐλαφρά. Γι' αὐτό κι ἔγινε δοχεῖο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί πηγή χαρᾶς γιά τήν Οἰκουμενική Ἐκκλησία. Δέν ἀνήκει, εὐτυχῶς γιά ὄλους μας, στή σχολή τῆς ἐρωτικῆς θεολογίας τῶν ἀνθρώπων πού "ἐρωτεύονται" καί μέ τά ἐρωτικά ἐξάλματα ἔχουν τήν ψευδαίσθηση ὅτι καθίστανται ὁμόσκηνοι τῶν Ἁγίων. Λιώνει στήν ἄσκησι, στήν προσευχή, στήν ταπείνωσι καί στήν ἀγάπη καί θεωρεῖ τίς ἐντολές καί τό νόμο τοῦ Θεοῦ, ὡς τήν ὁδό πού μᾶς φέρνει στή σωτηρία... Γι' αὐτό, καί τόν ἑαυτό του βοήθησε καί ἁγίασε, καί κοντά του οἱ ἄλλοι βοηθοῦνται, ἀναπαύονται καί ἐμπνέονται στό δρόμο τῆς ἀγιότητος. Κι εἶναι τόσο εὐαίσθητη ἢ εὐλογημένη ψυχή του στό θέμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε καί οἱ ἀγῶνες τῶν Ἀθωνιτῶν πατέρων νά φαίνονται λειψοί καί πενιχροί καί μακριά ἀπό τό ὕψος καί τό στόχο πού πρέπει νά πετύχουν. Κι αὐτά τά λέγει ὄχι γιά νά κατηγορήσει καί νά ἐκθέσει τούς νέους μοναχούς, οὔτε γιά νά τούς ἀποθαρρύνει. Ἀλλά γιά νά τούς ἐμπνεύσει διάθεση μεγαλύτερης ἀφοσίωσις πρὸς τό Θεό καί πρὸς τήν ἀσκητική πολιτεία τῆς Ὁρθοδοξίας. Κι ἀκόμη γιά νά βάλει ψηλούς

στόχους σέ μᾶς τούς μικρόψυχους καί ὀκνηρούς στά πνευματικά καί νά μᾶς δείξει ὅτι ἡ μοναχική πολιτεία εἶναι φῶς γιά τούς κοσμικούς· ἀλλά ἡ μοναχική πολιτεία πού βίωσαν οἱ Ἅγιοι. Γι' αὐτό βοηθᾶ κι ἐμᾶς, ἀλλά βοηθᾶ καί τούς μοναχοὺς, πού ξέρουν ὅτι τίς παρατηρήσεις αὐτές τίς κάνει ἀπό ἀγάπη καί γιά νά τούς ὀδηγήσει ἐκεῖ πού ἀφορμᾶται καί καταλήγει ὁ ἴδιος: τό ἦθος καί τήν πολιτία τῶν Ἁγίων. Σ' αὐτό τό επίπεδο κινεῖται ὁ εὐλογημένος Γέροντας κι ἐκεῖ θέλει νά μᾶς ἀνεβάσει ὅλους, γιατί μᾶς ἀγαπᾶ ἀληθινά καί πονᾶ ἡ σπλαχνική καρδιά του νά μᾶς βλέπει ράθυμους ἢ ἱκανοποιημένους σέ χαμηλοὺς στόχους. Τόν εὐχαριστοῦμε λοιπόν ὅλοι, γιατί ἀγάπησε τό Χριστό τόσο, ὥστε μέ τήν ὄλη βιοτή, τά λόγια, τά ἔργα, τίς ἀσκήσεις, τήν προσευχή, τήν ταπείνωση καί τήν ἀγάπη του ἔχει καταστεῖ λαμπρό χρυσάφι πού ἀντανακλᾶ τόν ὀλόλαμπρο ἥλιο τῆς δικαιοσύνης καί μᾶς διανοίγει μέ τή ζωή καί τήν ὄλη παρουσία του φωτεινό παράθυρο στόν ἀπέραντο ὀρίζοντα τοῦ Θεοῦ».

κα'. «Εἶμαι ἀνεπρόκοπος...»

Ἐπισκέφθηκαν τό καλοκαίρι τοῦ 1974 δυό Κρητικοί, τούς ὁποίους δέχτηκε ὁ Γέροντας μέ χαρά. Τούς ἔδωσε νερό νά πιοῦν, τούς προέτρεψε νά ρίξουν νερό στό πρόσωπό τους ἀλλά καί σέ ὄλο τό κεφάλι καί μετά κάθισαν στά κούτσουρα.

– Γέροντα, ἔμαθα ὅτι εἶσαι ἀπό τήν Καισάρεια, ἀπό τήν πατρίδα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τοῦ εἶπε ὁ ἕνας.

– Ναί, ἀπάντησε ὁ Γέροντας, ἀλλά διαφέρουν τά καρπούζια ἀπό τά κολοκύθια. Ἄλλο καρπούζι, ἄλλο κολοκύθι.

– Δέν μπορεῖ, Γέροντα, νά γίνει μέ τή βοήθεια

τοῦ Θεοῦ καί τό κολοκύθι καρπούζι;

– “Όλα γίνονται.

– Δέν λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὅτι δέν πρέπει νά λέμε ὅτι δέν μπορούμε νά γίνουμε;

– Μά, εὐλογημένε, ἐγώ δέν θέλω νά γίνω. Εἶμαι ἀνεπρόκοπος. Ἄμα ἤθελα, θά μέ βοηθοῦσε ὁ Θεός. Ἐγώ ὅμως εἶμαι ἀνεπρόκοπος βλέπεις.

κβ'. Γιά τήν προσευχή

Ρώτησε κάποιος τό Γέροντα σχετικά μέ τήν προσευχή πού πρέπει νά κάνουμε γιά τούς νεκρούς καί ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε:

– Ἐσύ πῶς προσεύχεσαι;

– Νά, λέω Γέροντα, Κύριε ἀνάπαυσε τόν δοῦλον Δημήτριον.

– Ναί, καλά λές. Μπορεῖς ὅμως νά πεῖς καί τό Κύριε, ἀνάπαυσε τόν δοῦλον Δημήτριον καί ὅλους τούς Δημητρίους. Πάει πού πάει τό λεωφορεῖο, ἄς μήν πάει ἄδειο...

κγ'. Ἡ ὑπεροχή τοῦ Γέροντα

Κάποτε πῆγε στό Γέροντα ἕνας νεαρός πού μέ τή βοήθεια τῶν δαιμόνων εἶχε δύναμη κι ἔκανε μερικά θαυμαστά.

– Ἦρθα νά δοῦμε ποιός εἶναι δυνατώτερος, εἶπε στό Γέροντα.

– Καλά, τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας. Τί θέλεις νά κάνουμε γιά νά φανεῖ ἡ δύναμή μας;

– “Ό,τι θέλεις ἐσύ.

– Σπάσε τούτη τή μικρή πέτρα.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ νέος ἐπικαλέστηκε τούς δαίμονες καί κάνοντας στόν ἀέρα τήν κίνηση μέ τό χέρι του πῶς τάχα

τήν χτυπάει, ἡ πέτρα ἔσπασε.

– Σπάσε τούτη τή μεγαλύτερη πέτρα, τοῦ ξαναεἶπε ὁ Γέροντας.

Ἐο νεαρός ἔκανε τήν ἴδια κίνηση καί τήν ἔσπασε.

– Τώρα σπάσε τούτη τή μεγάλη πέτρα, τοῦ εἶπε γιά τρίτη φορά ὁ Γέροντας.

Ἐο νεαρός προπάθησε πολλή ὥρα, ἀλλά μάταια. Σέ κάποια στιγμή ἀπογοητεύτηκε καί εἶπε:

– Δέν μπορῶ. Σπάστην ἐσύ.

Ἐο Γέροντας πλησίασε, ἔκανε μέ τό χέρι του τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ πάνω στήν πέτρα καί ἡ πέτρα ἔσπασε σέ πολλά κομμάτια. Ἐο νεαρός συγκλονίστηκε ἀπό τό περιστατικό καί ἀναγνώρισε τό Γέροντα ὡς ἅγιο ἄνθρωπο.

κδ'. "Ἀρρητη εὐωδία

Δυό φοιτητές ἐπισκέφτηκαν τό Γέροντα στό κελί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καί συζήτησαν γιά πολλή ὥρα διάφορα πνευματικά θέματα. Κατά τήν ἀναχώρησή τους ὁ Γέροντας τούς συνόδευσε μερικές δεκάδες μέτρα μέσα στό δάσος. Σέ κάποια στιγμή εὐωδίασε ὅλος ὁ τόπος. Ἐο Γέροντας κατάλαβε τό πράγμα καί ἀνήσυχα πρότρεψε τούς φοιτητές νά φύγουν γρήγορα, ἀρνούμενος νά δώσει ἐξηγήσεις. Οἱ δύο φοιτητές ἄρχισαν νά τρέχουν στό μονοπάτι ἔχοντας μέσα τους μιά ἀνέκφραστη χαρά, τήν ὁποία δέν μπορούσαν νά ἐξηγήσουν. Οὔτε μπορούσαν νά ἐξηγήσουν γιατί ἔτρεχαν. Τά πάντα εὐωδίαζαν: τά βουνά, ὁ ἀέρας, οἱ πέτρες, τά δέντρα καί ὅ,τι ἄλλο ὑπῆρχε στήν περιοχή.

κε'. «Εἶμαι κονσερβοκούτι»

Ἐνας ἱερομόναχος, ἐπισκέφτηκε τό Γέροντα στόν

Τίμιο Σταυρό καί μεταξύ τῶν ἄλλων τοῦ εἶπε:

– Γέροντα, ἔχετε μεγάλη φήμη ἔξω στόν κόσμο καί οἱ ἄνθρωποι ἔχουν καλή γνώμη γιά σᾶς.

Ἐκεῖνος κουνώντας τό κεφάλι του εἶπε:

– Τώρα πού ἐρχόσουν κάτω, πέρασες ἀπό τόν σκουπιδοτενεκέ τῶν Καρυῶν, ἐκεῖ δηλ. πού ρίχνουν τά σκουπίδια;

– Πέρασα, Γέροντα.

– Ἐ, ἐκεῖ ὑπάρχουν κονσερβοκούτια ἀπό καλαμάρια καί καθώς πέφτει πάνω τους ὁ ἥλιος λάμπουν δυνατά, πού τά βλέπω καί ἀπό ἐδῶ κάτω. Κάτι παρόμοιο πάθανε καί οἱ ἄνθρωποι. Βλέπουν τόν ἥλιο πού γυαλίζει πάνω στό κονσερβοκούτι – πού εἶμαι ἐγώ – καί νομίζουν ὅτι εἶναι ἀπό χρυσάφι. Ἄν πάνε ὅμως κοντά, θά δοῦνε ὅτι εἶναι παλιοκούτι ἀπό καλαμάρια.

κστ'. Μέ ὁδηγό τήν προσευχή

Ἱερομόναχος πού γνώρισε ἀπό κοντά τό Γέροντα, καταθέτει τή μαρτυρία του: «Μερικές φορές δέν ἀνοίγε. Κάποτε ἤμουν κι ἐγώ μέσα στό κελί καί λέω στό Γέροντα ὅτι χτυποῦν τό κουδούνι. Ἐκεῖνος μου εἶπε: “Κοίταξε, θά κάνουμε προσευχή καί ἂν ὁ Θεός μᾶς πληροφορήσει, θ' ἀνοίξουμε”. Τό ὑψιστο ἔργο του ἦταν ἡ προσευχή. Μετά ἀπό τήν προσευχή ἐπακολούθησαν οἱ ὑπόλοιπες ἐνέργειες. Ἀργότερα ἀφιέρωσε τόν ἑαυτό του στόν κόσμο καί παρόλη τήν κακουχία του καί τήν ταλαιπωρία του, ἦταν πάντα εὐδιάθετος νά δεχτεῖ τόν πόνο τοῦ κάθε ἀνθρώπου».

κζ'. Πνευματική ἐμπειρία

Εἶπε ὁ Γέροντας σέ γνωστό του ἱερομόναχο: «Πρὶν μερικά χρόνια τόσο πολύ ἔκαιγε μέσα μου ἡ

ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, πού τά κόκαλά μου ἔλιωναν σάν λαμπάδες. Μιά φορά ἔπεσε πάνω μου τόση Χάρη, πού ἐνῶ περπατοῦσα γονάτισα καί δέν μποροῦσα νά συνεχίσω καί φοβόμουν μήπως μέ δεῖ καί κανένας ἄνθρωπος καί δέν ξέρει τί ἔπαθα».

κη'. Ἡ ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ

Κάποτε ἓνας καθηγῆς Πανεπιστημίου ἐπισκέφτηκε τό Γέροντα καί τοῦ εἶπε:

– Γέροντα, δυσκολεύομαι νά πιστέψω ὅτι ὑπάρχει Θεός. Ξέρεις ἐγώ εἶμαι ἄνθρωπος μορφωμένος, ζῶ στή Δύση καί ὅλα αὐτά πού λές καί κάνεις μποροῦν νά ἐξηγηθοῦν μέ τή λογική. Βέβαια κάποια δύναμη μπορεῖ νά ὑπάρχει, ἀλλά ὅσα λές περί Χριστοῦ, περί μυστηρίων, δέν τά δέχομαι.

Ἐκεῖνος ἀκούσε καί τοῦ εἶπε μέ ἀπότομο τρόπο:

– Εἶσαι πιά ἀνόητος καί ἀπό μιά σαύρα.

Ἐκεῖνος ἐνοχλήθηκε ἀπό τό λόγο τοῦ Γέροντα καί ἀντέδρασε. Ὁ Γέροντας ἐπέμενε:

– Ἀλήθεια σοῦ λέω. Εἶσαι πιά ἀνόητος καί ἀπό μιά σαύρα, καί θά σοῦ τό ἀποδείξω.

Ἐκεῖνος εἶχε ἐκεῖ κοντά μιά σαύρα καί τή φώναξε. Τό ζῶακι ἔτρεξε κοντά του καί τό ρώτησε νά τοῦ πεῖ ἂν ὑπάρχει Θεός. Ἡ σαύρα σηκώθηκε στά δύο της πόδια κι ἔσκυβε τό κεφάλι της, δίνοντας μέ τήν κίνηση αὐτή καταφατική ἀπάντηση στήν ἐρώτηση τοῦ Γέροντα. Ὁ καθηγητής τά ἔχασε καί ἄρχισε νά κλαίει. Καί ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε:

– Εἶδες ὅτι εἶσαι πιά ἀνόητος καί ἀπό μιά σαύρα; Ἡ σαύρα γνωρίζει ὅτι ὑπάρχει Θεός κι ἐσύ μέ τό μυαλό δέν κατάλαβες ὅτι ὑπάρχει Θεός.

Ὁ καθηγητής ἔφυγε ἀπό τό κελί τοῦ Γέροντα συγκλονισμένος.

κθ'. Ὁ Γέροντας καί τά φίδια

Εὐρέως κυκλοφοροῦσε ἡ φήμη ὅτι ὁ π. Παῖσιος εἶχε φίδια στό κελί του πού πειθαρχοῦσαν σέ κάθε του λόγο. Γνωστός του ἱερομόναχος κάποτε τόν ρώτησε πού ἔχει τά φίδια κι ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Νά, ἐδῶ μέσα στήν καρδιά μου. Ὅταν θά γίνεις πνευματικός νά ἔρθεις νά σοῦ τά δείξω».

Ὁ ἴδιος ἱερομόναχος μαρτυρεῖ ὅτι μιά ἄλλη φορά εἶχε δεῖ τό Γέροντα νά πιάνει ἕνα μεγάλο φίδι καί νά τό βγάζει ἔξω λέγοντάς του: «Τώρα ἔχουμε ξένους καί δέν πρέπει νά ἔρχεσαι νά ἐνοχλεῖς».

λ'. Πότισε τήν ὀχιά

Εἶπε ὁ Γέροντας: «Τά ἄγρια ζῶα τό αἰσθάνονται ὅταν ἔχεις ἀγάπη γι' αὐτά καί πλησιάζουν, χωρίς νά φοβοῦνται. Νομίζα ὅμως ὅτι αὐτό δέν συμβαίνει καί μέ τά φίδια. Ἀργότερα διαπίστωσα ὅτι τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ αὐτά. Κάποτε μιά ὀχιά ἤρθε κοντά μου κι ἔβγαζε τή γλωσσίτσα της σφυρίζοντας. Εἶχε ζεσταθεῖ ἀπό τόν πολύ καύσωνα καί ζητοῦσε νά πιεῖ νερό. Τῆς ἔβαλα σ' ἕνα τενεκεδάκι καί ἤπιε. Ἡ ὀχιά, σέ σχέση μέ τά ἄλλα φίδια, εἶναι ὅπως τό κατσίκι μέ τό πρόβατο».

λα'. Ὁ Γέροντας «ἐπί πτερύγων ἀνέμων»

Τό 1982 εἶχε πάει στόν π. Παῖσιο ἕνας σύγχρονος νέος, γεμάτος ἀνησυχίες, μπλεγμένος μέ πολλά δύσκολα πράγματα, ἀπογοητευμένος ἀπό τή ζωή καί τό περι-

βάλλον του, φορώντας βρώμικα ρούχα κι έχοντας μακριά μαλλιά. Ἡ ὄλη του ἐμφάνιση καί συμπεριφορά μαρτυροῦσαν τήν ἀνησυχία καί ἀκαταστασία του. Συζήτησε μέ τό Γέροντα ἀρκετά καί ὕστερα ἔφυγε. Μετά ἀπό τρεῖς μήνες ξαναπῆγε στό "Ἁγιον" Ὄρος καί διηγήθηκε τά ἀκόλουθα σέ κάποιο ἱερομόναχο, γνωστό τοῦ π. Παϊσίου: «Στήν Ἀθήνα εἶχα κάτι ἀποτυχίες καί μ' ἔπιασε μελαγχολία καί κατάθλιψη. Μοῦ μπῆκε ἡ ἔμμονη ἰδέα νά πάω νά αὐτοκτονήσω, μιά καί πίστευα ὅτι στόν κόσμο δέν ὑπάρχει ἀγάπη καί κανένας δέν μέ ἀγαπάει. Πίστευα ὅτι ἡ ζωή δέν ἔχει ἐνδιαφέρον, γι' αὐτό εἶχα πάρει τήν ἀπόφαση νά σκοτωθῶ καί νά τελειώσω τή ζωή μου. Βγῆκα ἀπό τήν Ἀθήνα καί προχωροῦσα πρὸς τό μέρος πού σχεδιάζα νά προβῶ στή φοβερή αὐτή πράξη. Σέ κάποια στιγμή ἄρχισα νά τρέχω ἔχοντας μεγάλη ταραχή στήν ψυχή μου. Ξαφνικά ἀκίνητοποιήθηκα καί βλέπω μπροστά μου τόν π. Παῖσιο νά μοῦ λέει: "Σταμάτα, μήν κάνεις αὐτό τό πράγμα". Μόλις εἶδα τή μορφή τοῦ Γέροντα εἶπα μέσα μου ὅτι αὐτός ὁ ἄνθρωπος μέ ἀγαπάει πραγματικά».

Ὁ ἱερομόναχος πού ἄκουσε τό περιστατικό ἀπό τό νέο, ρώτησε μετά τόν π. Παῖσιο ἂν ἦταν ἀληθινό αὐτό πού ἄκουσε. Ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε: «Δέν ξέρω. Ἐκεῖνο πού ξέρω εἶναι ὅτι πολλές φορές, ὅταν προσεύχομαι στό κελί μου, τό Ἅγιο Πνεῦμα μέ μεταφέρει σέ νοσοκομεῖα, σέ σπίτια πονεμένων, σέ ἀνθρώπους πού κινδυνεύουν ἢ θέλουν ν' αὐτοκτονήσουν κ.λπ. Ἐγώ βέβαια δέν κάνω τίποτα, παρά προσεύχομαι καί ἀνάβω κεριά».

λβ'. Ἡ ἐλάχιστη τροφή του

Ὁ π. Παῖσιος ἦταν πολύ ἀσκητικός. Ἡ τροφή του ἐλάχιστη. Κάποτε ἓνας γνωστός του τόν προέτρεψε

νά τρώει περισσότερο για νά μπορεί νά κάνει τό ἔργο του καί ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε: «Μήν ἀνησυχεῖς. Δέν πρόκειται νά πάθω τίποτα, γιατί τώρα πλέον ἔχω συνηθίσει. Στήν ἀρχή ἦταν δύσκολο. Τώρα τό στομάχι μου ἔχει γίνει σάν τό στομάχι ἑνός πουλιοῦ καί νά θέλω νά φάω περισσότερο, δέν μπορῶ. Αὕτη εἶναι ἡ ζωή μου».

λγ'. Προστάτης τῶν παιδιῶν

Ἐνα μικρό παιδί ὀδηγώντας ἀπρόσεκτα τά ποδήλατό του βρέθηκε μπροστά σέ φορτηγό, τό ὁποῖο χτύπησε τό παιδί καί θά τό πολτοποιοῦσε, ἄν ξαφνικά μέ θαυμαστό τρόπο, ἕνας μοναχός δέν τό ἄρπαξε ἀπό τούς τροχούς τοῦ αὐτοκινήτου. Τό παιδί εἶδε τό μοναχό, ἀλλά δέν ἤξερε ποιός ἦταν. Ὅταν πῆγε στό σπίτι του, διηγήθηκε στόν πατέρα του αὐτό πού τοῦ συνέβη καί πῆραν τήν ἀπόφαση νά πᾶνε στό "Ἁγιον" Ὄρος νά βροῦν τό μοναχό καί νά τόν εὐχαριστήσουν. Γυρίζοντας τά μοναστήρια καί τά κελιά, ἔφτασαν καί στόν π. Παῖσιο. Τό μικρό παιδί ἀμέσως τόν ἀναγνώρισε καί πῆρε τήν εὐχή του.

λδ'. Ἡ θεραπεία τῆς ἄρρωστης γυναίκας

Ἐπισκέφτηκε τό Γέροντα ἕνας πονεμένος ἄνδρας μέ σκοπό νά τοῦ ἐκθέσει τό πρόβλημα πού τόν ἀπασχολοῦσε. Ὁ Γέροντας εἶχε πολύ κόσμο καί κουρασμένος καθῶς ἦταν δέν φάνηκε πρόθυμος νά κουβεντιάσει μαζί του.

— Γέροντα, ἔχω τή γυναίκα μου πολύ ἄρρωστη, θέλω νά σοῦ μιλήσω.

— Μά φύγε, εὐλογημένε, πήγαινε στήν εὐχή τοῦ Κυρίου.

Ἐκεῖνος ἐπέμενε, ὅποτε ὁ Γέροντας τοῦ ξαναεῖπε:

– Πήγαινε, πήγαινε, ἡ γυναίκα σου δέν ἔχει τίποτα.

Ὄταν ἔγινε αὐτή ἡ κουβέντα ἡ ὥρα ἦταν 3 παρά τέταρτο. Τήν ὥρα αὐτή πραγματικά ἡ γυναίκα εἶχε θεραπευθεῖ. Καθώς ἦταν στό κρεβάτι της, τήν ἔπιασε κρύος ἰδρώτας κι ἔγινε καλά.

λε'. Πρόβλεψη θανάτου

Ἐπισκέφθηκε τό Γέροντα ἕνας πονεμένος γιά νά τοῦ ἐκθέσει τό σοβαρό πρόβλημα ὑγείας τῆς γυναίκας του καί νά τοῦ ζητήσῃ τή συμβουλή του. Ὁ Γέροντας προτοῦ ἐκεῖνος πεῖ τί ἀκριβῶς τόν ἀπασχολοῦσε, τοῦ προανήγγειλε σχετικά μέ τήν ὑγεία τῆς γυναίκας του: «Παιδί μου, ἡσύχασε. Ἡ γυναίκα σου σύντομα θά ἡσυχάσει καί προστάτες της θά εἶναι οἱ Ἅγιοι Πάντες. Μήν στενοχωρεῖσαι. Ὁ Θεός μαζί σου». Πράγματι σέ λίγες μέρες ἡ γυναίκα ἐκοιμήθη καί ἐτάφη στό κοιμητήρι τῶν Ἁγίων Πάντων.

λστ'. Γνώριζε τά ὀνόματα ἀγνώστων

Δύο θεολόγοι ἐπισκέφτηκαν γιά πρώτη φορά τό Ἅγιον Ὄρος καί τόν π. Παῖσιο. Μέ ἰδιαίτερη λαχτάρα πῆγαν στήν «Παναγούδα» καί περίμεναν στό φράχτη, ὡς συνήθως συνέβαινε. Ὄταν βγῆκε ἔξω ὁ Γέροντας, τούς εἶπε: «Καλῶς τό Μιχάλη καί τό Φώτη». Οἱ δύο θεολόγοι ἔμειναν ἐκπληκτοί πού ὁ Γέροντας γνώριζε τά ὀνόματά τους.

λζ'. «Σέ διαβάζω σάν βιβλίο»

Σέ κάποιον ἐπισκέπτη του εἶπε ὁ Γέροντας: «Κρίμα, ἐσύ δέν ἔμοιασες λίγο τόν πατέρα σου πού εἶναι

καλός άνθρωπος, οὔτε καί τόν ἀδελφό σου. "Ομως μήν ἀπογοητεύεσαι. Κι ἐσύ θά φύγεις ὠφελημένος ἀπό ἐδῶ». Ὁ ἄνθρωπος παραξενεύτηκε ἀπό τά λόγια τοῦ Γέροντα καί κοιτοῦσε δεξιά καί ἀριστερά μήπως προηγήθηκε κανείς γνωστός του καί τόν ἐνημέρωσε. «Μήν κοπιάζεις ἄδικα, τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας, δέν θά βρεῖς κανέναν. Ἐγώ σέ διαβάζω σάν βιβλίο».

λη'. Ἀχθοφόρος τῆς ἀγάπης

"Ενας ἐπισκέπτης ἀναχωρώντας ἀπό τό κελί τῆς «Παναγούδας», εἶπε στό Γέροντα: «Πάτερ Παῖσιε, ἀφήνω ἐδῶ στήν αὐλή σου τό βάρος τῶν ἁμαρτιῶν μου. Φρόντισε ὅπως ἐσύ γνωρίζεις καί μέ τίς εὐλογίες σου φεύγω ἀνάλαφρος». Ὁ Γέροντας τόν ἀσπάστηκε καί τόν συνόδεψε μέχρι ἔξω, στή στροφή. Ἐκεῖ ὁ Γέροντας γύρισε, ἐνῶ ὁ ἐπισκέπτης του πῆρε τό μονοπάτι γιά τό Κουτλουμούσι μέ δάκρυα συγκινήσεως.

λθ'. Σκηνή ἀπό τό ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι

Ἐπισκέφθηκε τό Γέροντα ἕνας νέος, πού εἶχε σπουδάσει νομικά, μέ σκοπό τόν «πνευματικό τουρισμό». Τίς ἐντυπώσεις του τίς περιγράφει ὁ ἴδιος ὡς ἑξῆς: «Ἐκεῖ στήν πίσω πόρτα τοῦ κελιοῦ γονάτισα καί γιά πρώτη φορά, μετὰ ἀπό δώδεκα χρόνια ὑπέρμαχης ἀθεΐας, προσευχήθηκα στό Θεό μας πού μόλις εἶχε ἀρχίσει νά ἀποκαλύπτεται μέσα στήν ψυχή μου καί εἶπα: "Θεέ μου, ἂν πραγματικά ὑπάρχεις καί θέλεις νά πιστέψω κάνε νά ἔρθει ὁ Γέροντας καί νά μοῦ μιλήσει γιά Σένα". Δέν περάσανε πέντε λεπτά καί ὁ Γέροντας ἀργά, μέ ἥσυχο βλέμμα κι ἕνα πολύ γλυκό χαμόγελο μᾶς πλησίασε. Γύριζε ἀπό τό δάσος, ὅπου εἶχε πάει νά προσευχηθεῖ. Ὅταν ἔφτασε κοντά μου, τοῦ εἶπα ὅτι

θέλω να του δώσω ένα δωράκι και να πάρω την εὐλογία του. “Σκύψε να σε εὐλογήσω”, μου εἶπε ὁ Γέροντας. Πρώτη φορά ἀπό τότε πού βαπτίστηκα ἔσκυψα και πῆρα εὐλογία στό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Μετά μᾶς ἔβαλε στήν αὐλή τοῦ κελιοῦ του και μᾶς μίλησε για τό Θεό, ἀλλά και για τό τί γίνεται στόν κόσμο, λές και εἶχε παρακολουθήσει τό τελευταῖο δελτίο εἰδήσεων».

μ'. Διάβασε τό λογισμό τοῦ ἄλλου

Σέ κάποιον ἐπισκέπτη του πού ἤθελε να μάθει τί πρέπει να κάνει για να κερδίσει τόν Παράδεισο, ἀλλά δίσταζε να τοῦ τό πει, ὁ Γέροντας τοῦ ἔδωσε τήν ἀπάντηση: «Ἀγάπη και πίστη στό Χριστό να ἔχεις και τίποτε ἄλλο».

μα'. Μία προτροπή

Ἐνας Λαρισαῖος ρώτησε τό Γέροντα για τά γνωστά γεγονότα στήν πόλη του κι ἐκεῖνος τοῦ εἶπε: «Κοίταξε καλύτερα τή δική σου Λάρισα», ἐννοώντας προφανώς τίς ἐσωτερικές του συγκρούσεις και τά διάφορα προβλήματα πού παρουσιάζονται στόν πνευματικό ἀγώνα.

μβ'. Γνώριζε τί ἀπασχολοῦσε τόν ἄλλο

Ἐνας οἰκογενειάρχης πῆγε κάποτε στό Γέροντα για να τόν ρωτήσει ἄν πρέπει να ἀλλάξει πνευματικό. Βρῆκε ὅμως πολύ κόσμο και ἀνησυχοῦσε, γιατί ὁ Γέροντας δέν εὐκαιροῦσε. Κάποια στιγμή ὅμως, χωρίς καμιά προηγούμενη κουβέντα, ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε: «Ἐσύ μή βιάζεσαι να ἀλλάξεις πνευματικό». Ὁ ἄνθρωπος ἔμεινε κατάπληκτος.

μγ'. Ἐναμονή στό σύρμα

Ἐνας ἐπισκέπτης τοῦ Γέροντα διηγεῖται: «Χτυπούσαμε τήν πόρτα του μέ τό σίδερο πολλή ὥρα καί δέν ἔβγαινε ὁ Γέροντας. Ἐβαλα τόν ἀδελφό μου νά χτυπᾷ συνέχεια καί μετά ἀπό ὥρα βγήκε ὁ Γέροντας καί ρώτησε: “Ποιός εἶναι αὐτός ὁ Γιώργος πού χτυπᾷ συνέχεια;”. Γνώρισε τό ὄνομά του, ἐνῶ πρώτη φορά πήγαινε στό Ὅρος. Στή συνέχεια τόν πήρε ὡς τήν πόρτα τοῦ κελιοῦ του καί μέ τό γνωστό τρόπο τοῦ εἶπε: “Πάρε αὐτές τίς καραμέλες καί νά τρῶς ἀπό μία πρωί, μεσημέρι, βράδυ”».

μδ'. Ἦταν ἀκτήμων

Ἐνας ἱερομόναχος εἶπε γιά τήν ἀκτημοσύνη τοῦ Γέροντα: «Ἦταν πάμπτωχος, δέν εἶχε τίποτα. Πολλοί ἄνθρωποι τοῦ ἄφηναν χρήματα στά κρυφά. Ὄταν τά εὔρισκε, σκεφτόταν πῶς θά τά δώσει. Μερικές φορές τά ἔβαζε μέσα σέ βιβλία καί περιοδικά πού μοίραζε στόν κόσμον. Κάποτε δέν εἶχε οὔτε πεντακόσιες δραχμές γιά νά ἀγοράσει τά ἀναγκαῖα τρόφιμα».

με'. Ἐπίσκεψη τῆς Παναγίας

Γνωστός ἱερομόναχος διηγεῖται: «Τό 1977 πῆγα στό κελί τοῦ Γέροντα κι ἔμεινα ἀρκετές μέρες. Ἐτυχε νά εἶναι καί ἡ γιορτή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Τήν παραμονή ὁ Γέροντας μοῦ εἶπε ὅτι θά κάνουμε ἀγρυπνία. Ἀπό τίς 4 τό ἀπόγευμα ἀρχίσαμε μέ τόν ἑσπερινό λέγοντας τήν εὐχή μέ τό κομποσχοῖνι. Στίς 6 μέ φώναξε καί ἤπιαμε ἕνα τσάι καί ἀμέσως μετά ὁ καθένας στό κελί του προσευχότανε πάλι μέ κομποσχοῖνι. Στίς 12 θά διαβάσαμε τό μεσονυκτικό καί τήν ἀκολουθία

τῆς Μεταλήψεως. Τό βράδυ καθώς προσευχόμεουν, ἄκουγα τό Γέροντα, πού κι ἐκεῖνος προσευχόταν, νά πηγαίνει πάνω κάτω καί νά ἀναστενάζει. Κάθε δύο ὥρες χτυποῦσε τόν τοῖχο. Τά μεσάνυχτα μπήκαμε στό ἐκκλησάκι γιά νά διαβάσουμε τίς ἀκολουθίες. Στόν κανόνα τῆς Μετάληψης ὁ Γέροντας ἔλεγε μέ πολύ πονεμένο τρόπο τό “Ὑπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς”. Μόλις πῆγα νά πῶ τό “Μαρία μήτηρ Θεοῦ” ὅλα ἄλλαξαν μέσα στό ἐκκλησάκι. Δέν μπορούσα νά καταλάβω τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Φωτίστηκαν τά πάντα κι ἐνιωθῆσαν νά μῆκε ἓνας λεπτός ἀέρας. Τό καντήλι τῆς Παναγίας ἄρχισε νά κινεῖται μόνο του. Ἦταν πέντε καντήλια στό τέμπλο καί μόνο αὐτό κουνιόταν. Γύρισα πρὸς τό Γέροντα καί μοῦ ἔκανε νόημα νά σιωπήσω. Αὐτός ἔσκυψε κάτω κι ἐγώ κρατοῦσα τό κερί. Τό φῶς ἦταν ἄπλετο. Σάν νά εἶχε ξημερώσει. Σταματήσαμε τήν ἀκολουθία γιά μισή περίπου ὥρα. Μετά ἄρχισα μόνος μου νά διαβάζω, ἀφοῦ ὁ Γέροντας δέν μοῦ ἔλεγε τίποτα. Σέ λίγο τό καντήλι σταμάτησε κι ἐπανῆλθε τό σκοτάδι. Τό πρῶτό ρώτησα τό Γέροντα νά μοῦ ἐξηγήσει τί εἶχε συμβεῖ καί μοῦ εἶπε: “Ξέρεις ἡ Παναγία ἐδῶ στό “Ἅγιον Ὄρος περνάει ἀπ’ ὅλα τά μοναστήρια καί τά κελλιά. Πέρασε καί ἀπό ἐδῶ, εἶδε δύο παλαβούς καί κούνησε τό καντήλι τῆς, γιά νά μᾶς δώσει σημεῖο ὅτι πέρασε”. Αὐτά μοῦ εἶπε ὁ Γέροντας γελώντας».

μστ’. Ἀντιμετώπιση αἰρετικῶν

Διηγῆθηκε ὁ Γέροντας: «Κάποτε μοῦ ἦρθαν δύο καθολικοί. Ὁ ἓνας ἦταν ἠλικιωμένος καί ἤξερε γράμματα. Ἴσως νά ἦταν γραμματέας τοῦ Βατικανοῦ ἢ δημοσιογράφος. Δέν ξέρω ἀκριβῶς, δέν θέλησα νά δείξω ἐνδιαφέρον μεγάλο. Μοῦ λέει λοιπόν ὁ ἓνας: “Ἐλα νά ποῦμε τό Πάτερ ἡμῶν”. Γιά νά τό ποῦμε μαζί, τοῦ

εἶπα, πρέπει νά συμφωνοῦμε στό δόγμα. "Ὁμως μεταξύ ἡμῶν καί ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστί. "Υστερα μοῦ λέει: "Μόνο οἱ ὀρθόδοξοι εἶναι κοντά στό Θεό καί μόνο αὐτοί θά σωθοῦνε; Ὁ Θεός εἶναι μέ ὅλο τόν κόσμο". Ναί, τοῦ εἶπα, ἐσύ μπορείς νά μοῦ πεῖς καί πόσος κόσμος εἶναι κοντά στό Θεό; "Ἐχουμε λοιπόν διαφορές. Εἴμαστε, φυσικά, παιδιά τοῦ ἑνός Πατέρα, ἀλλά μερικά μένουν στό σπίτι καί μερικά γυρίζουν ἔξω».

μζ'. Νά βάζουμε στούς αίρετικούς τήν καλή ἀνησυχία

Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ ἄλλοι χριστιανοί πού δέν εἶναι ὀρθόδοξοι θά πᾶνε μέ τό διάβολο, θά πᾶνε στήν κόλαση. Δέν ἔχουμε δικαίωμα νά λέμε τέτοιες κουβέντες. Ἐχουμε ὅμως ὑποχρέωση νά τούς βάλουμε τήν καλή ἀνησυχία. Εἴτε καθολικός εἶναι εἴτε προτεστάντης εἴτε ὀτιδήποτε ἄλλο, νά τοῦ λέμε ὅτι βρίσκεται στήν πλάνη, ὅποτε τοῦ βάζουμε τήν καλή ἀνησυχία. Δέν πρέπει νά τούς ἀναπαύουμε δῆθεν ἀπό ἀγάπη καί νά τούς λέμε ὅτι καί αὐτοί ἔχουν δίκιο, γιατί τότε δέν τούς βάζουμε λογισμό ἀνησυχίας. Πρέπει νά προσέχουμε, γιατί ὁ Θεός θά μᾶς ζητήσῃ ἀπολογία».

μη'. Ἡ ἐπίδραση τῆς τηλεόρασης

Εἶπε ὁ Γέροντας σχετικά μέ τήν ἐπίδραση πού ἀσκεῖ ἡ τηλεόραση στούς χριστιανούς: «Ἡ τηλεόραση κάνει μεγάλο κακό. Νά σᾶς διηγηθῶ ἕνα περιστατικό γιά νά δεῖτε ἀκριβῶς τί συμβαίνει. Ἦταν ἕνας γέρος 84 ἐτῶν, ὁ ὁποῖος πρὶν πεθάνῃ ἡ γυναίκα του, ζοῦσε ὁμορφα καί καλά, εἶχε κι ἐξομολόγο. Μόλις πέθανε ἡ γυναίκα του στενοχωρέθηκε πολύ καί γιά νά ξεχνιέται τό ἔριξε στήν τηλεόραση. Δέν πέρασαν δύο-τρεῖς μῆνες ἀπό τό θάνατο τῆς γριᾶς καί ὁ γέρος ζήτησε νά

παντρευτεί. Ὁ πνευματικός του δέν μποροῦσε νά τόν κάνει νά καταλάβει ὅτι αὐτό πού ζητοῦσε ἦταν παράλογο καί γελοῖο. Αὐτός ὁ γέρος ἤρθε καί στό "Ἁγιον Ὅρος καί στήν καλύβη μου. Ἀπό τίς Καρυές μέχρις ἐδῶ ἔκανε τέσσερις ὥρες! Μοῦ εἶπε τό λογισμό του κι ἐγώ τοῦ εἶπα νά ζήσει μέ τά παιδιά του ἡσυχά καί νά μήν σκέφτεται παντρεία. Αὐτός ὅμως εἶχε πάθει ἐσωτερική ζημιά καί δέν πείστηκε μέ αὐτά πού τοῦ εἶπα. Θύμωσε μάλιστα καί μοῦ εἶπε: "Ξέρεις, πάτερ, ἔχω δικαίωμα νά πάρω ἄλλες δύο γυναῖκες". Τότε δέν ἄντεξα. Τοῦ εἶπα νά φύγει νά μήν τόν βλέπουν τά μάτια μου. Τόν πῆρε κάποιος μοναχός καί τόν πῆγε στό Κουτλουμούσι. Βλέπετε τί ζημιά κάνει ἡ τηλεόραση».

μθ'. Γιά τή διάλυση τῆς Τουρκίας

Ἐπισκέφθηκε τό Γέροντα μιά ομάδα Κυπρίων, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νά συζητήσουν τό ἐθνικό τους θέμα. Τό ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι ἦταν ἔτοιμο.

– Ἀπό ποῦ εἰστε, τούς ρώτησε ὁ Γέροντας.

– Ἀπό τήν Κύπρο, Γέροντα.

– Τί κάνετε, πῶς τά περνᾶτε ἐκεῖ;

– Τί νά κάνουμε, Γέροντα, μᾶς ἔφαγαν οἱ Τούρκοι.

Ὁ Γέροντας χαμογελώντας τούς εἶπε:

– Ἐγώ δέν σᾶς βλέπω φαγωμένους.

Τούς ἔβαλε νά καθίσουν, τούς κέρασε καί μετά τούς εἶπε:

– Μή φοβάστε τούς Τούρκους, θά διαλυθοῦν.

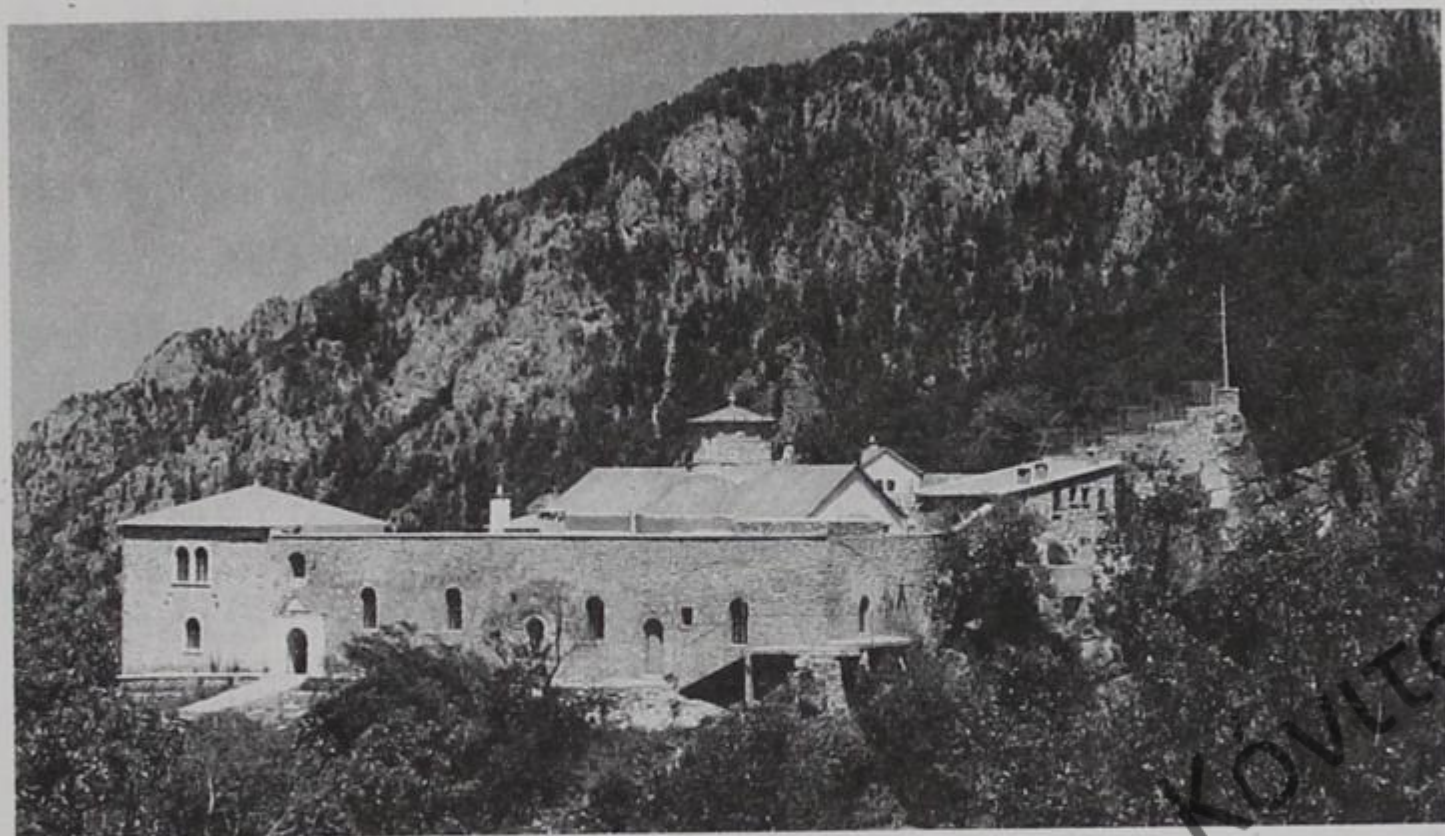
Οἱ ἐπισκέπτες του παραξενεύτηκαν, ἀλλά ὁ Γέροντας συνέχισε:

– Ναί, σᾶς λέω. Ἡ Τουρκία θά διαλυθεῖ. Τώρα ἐσεῖς νά κάνετε τόν ψόφιο κοριό καί θά ῥθει ὁ καιρός πού οἱ Τούρκοι θά πάθουν ζημιά. Κοῦρδοι καί Ἀρμέν-

νιοι θά κάνουν δικό τους κράτος, θά ανεξαρτοποιηθοῦν. Οί ὑπόλοιποι, ἐπειδή δέν σέβονται τούς διεθνεῖς κανόνες, θά διαλυθοῦν εὐγενῶς ἀπό τούς Μεγάλους. Μετά σέ μᾶς τούς Ἕλληνες θά δώσουν τήν Πόλη, ὄχι γιατί θά μᾶς ἀγαποῦν, ἀλλά γιατί θά ἔχουμε τηρήσει μετριοπαθή στάση. Ναί, τήν Πόλη θά τήν ξαναπάρουμε.

ν'. Πλημμυρισμένος στό φῶς

Ἀπό ἡμερολογιακές σημειώσεις ἑνός ἱερομονάχου, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στίς ἐμπειρίες του ἀπό τόν π. Παῖσιο, ἀποσπῶ ἕνα τμήμα πού παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον: «Ὁ Γέροντας μου πρότεινε αὔριο πού εἶναι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους νά πάω νά λειτουργήσω στό κελί του. Ἡ χαρά μου δέν περιγραφόταν. Συνεννοηθήκαμε γιά τή ὥρα κι ἔφυγα πετώντας ἀπό τή χαρά. Τό πρωί πού πῆγα στό κελί τοῦ Γέροντα ἤμουν ἐνθουσιασμένος. Ὁ Γέροντας ἔψελνε ἀργοσύνομα μέ τή λεπτή φωνούλα του, πού θύμιζε παιδάκι. Ἦταν προσηλωμένος σ' αὐτά πού ἔψελνε καί διάβαζε καί μοῦ μετέδιδε τήν ἀτμόσφαιρα τῆς κατάνυξης στήν ὁποία ζοῦσε. Ὅταν μπήκαμε στή Λειτουργία, νόμιζα πώς θά σπάσει ἡ καρδιά μου ἀπό τή συγκίνηση. Θυμᾶμαι πού κοιτοῦσα στά κλεφτά τόν Παππού καί παρακαλοῦσα νά σταματήσει ὁ χρόνος γιά μένα ἐκεῖ. Στήν ὥρα τοῦ κοινωνικοῦ ὁ Γέροντας πλησίασε καί κοινώνησε. Ὅταν εἶπα τό “πάντοτε νῦν καί αἰεὶ” στραμμένος πρός τόν κυρίως ναό, εἶδα τό Γέροντα νά εἶναι πάνω ἀπό τό πάτωμα καί νά αἰωρεῖται. Ἐντρομος ἔριξα τό βλέμμα μου νά δῶ τήν ἔκφρασή του καί κατέβασα ἀμέσως τά μάτια μου, γιατί τό πρόσωπο τοῦ Γέροντα ἦταν ὄλο φῶς καί δέν μποροῦσα νά διακρίνω οὔτε ἔκφραση οὔτε πρόσωπο».

Κεφάλαιο Η

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΣΤΟΜΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Τήν περίοδο 1958-62 ὁ π. Παῖσιος μόνασε στό μοναστήρι τοῦ Στομίου στήν Κόνιτσα. Ἐκεῖ εἶχε ἐπιδοθεῖ στή γενική ἀνακαίνιση τοῦ ἐγκαταλειμμένου μοναστηριοῦ, γεγονός πού προκάλεσε τό γενικό θαυμασμό. Μεταξύ τῶν ἄλλων ὁ π. Παῖσιος φρόντισε νά γράψει καί τήν ἱστορία τοῦ μοναστηριοῦ, βασιζόμενος σέ ὅσα στοιχεῖα εἶχε στή διάθεσή του. Τό κείμενο αὐτό, πού ἀποτελεῖται ἀπό 26 χειρόγραφες σελίδες μικροῦ τετραδίου, βρέθηκε στό μοναστήρι καί δημοσιεύεται ἐδῶ γιά πρώτη φορά. Γιά νά σχηματίσει ὁ ἀναγνώστης μιᾶ ἀμυδρή εἰκόνα τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Στομίου παραθέτω μερικά ἀποσπάσματα ἀπό παλιότερα σχετικά κείμενά μας, πού εἶναι τρόπον τινά εἰσαγωγή στό χρονικό τοῦ Γέροντα. Ὅσοι θέλουν νά πληροφορηθοῦν περισσότερο γιά τό μοναστήρι μποροῦν ν' ἀνατρέξουν καί στό τεῦχος «Ἡ ἱερά μονή Στομίου Κονίτσης» πού κυκλοφόρησε τό 1980.

α'. Καταφυγή στο Στόμιο

«Τό Στόμιο είναι ένα έντυπωσιακό άνοιγμα τῆς χαράδρας τοῦ Ἄωου πού μοιάζει μέ ἐξέδρα. Ἐκεῖ πάνω εἶναι χτισμένο τό μοναστήρι τῆς Παναγίας. Ὁ ἱερός ἐτοῦτος τόπος ἔχει σπάνια χαρακτηριστικά: ὀγκώδεις βράχοι, βλάστηση πλούσια, ἀπόκρημνες πλαγιές, βαθιά χαράδρα, ἄγριο γενικά τοπίο. Ὅλα αὐτά τόν κάνουν ἐλκυστικό. Οἱ ἄνθρωποι πού ἀγαποῦν τή φύση, πού στοχάζονται καί ἀναζητοῦν ἡσυχία, στό Στόμιο βρίσκουν τόν ἰδανικότερο τόπο».

β'. Ἄγριο τοπίο

«Ὁ τόπος τοῦ Στομίου εἶναι μάλλον ἡμερος. Τό γύρω ὅμως τοπίο, ἰδίως τό βορεινό πρὸς τόν Ἄωο καί τό ἀνατολικό εἶναι ἄγριο καί δυσπερίγραπτο. Ὀγκώδεις καί πανύψηλοι βράχοι, βουνά ὀλόκληρα, ὑποχρεώνουν τόν ἄνθρωπο νά συναισθανθεῖ τή σμικρότητά του καί ἀδυναμία του, νά ἀποκολλήσει τήν ψυχὴ του ἀπό τὰ γήινα καί νά ἀναζητήσῃ τόν γλυκύτατο Ἰησοῦ».

γ'. Τόπος βραχώδης καί δασώδης!

«Πάνω στά βράχια φύτρωσαν ἀμέτρητα πεῦκα πού ἔχουν μεγάλη ἀνάπτυξη. Εὐθυτενή καί ἀλύγιστα ἀνηφορίζουν χρόνο μέ τό χρόνο πρὸς τόν οὐρανό καί νομίζει κανένας πὼς σαλπίζουν στούς ἔχοντες “ᾧτα ἀκούειν” τό νόημα τῆς ζωῆς, τήν ἀνύψωση δηλ. πού πρέπει νά πετύχει ἀγωνιζόμενος ὁ κάθε πιστός, τή θέωση πού κατορθώνεται μέ τήν ἀδιάλειπτη προσευχή, τήν πολλή ἄσκηση καί τήν ἀπεριόριστη ἀγάπη».

δ'. Ἡ διαδρομή

«Ἀπό τό παλιό πέτρινο γεφύρι τῆς Κόνιτσας καί πάντοτε ἀπό τούς πρόποδες τῆς Τύμφης, μπορεῖ κανεῖς νά ὁδοιπορήσει μιάμιση ὥρα γιά νά φτάσει στό μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Στομιώτισσας. Ὁ δρόμος εἶναι δύσκολος, μέ ἀνηφοριές καί πέτρες. Ἄλλοτε σιμώνει στόν ποταμό Ἄωο πού ρέει ἀντίθετα μέ πολύ βουητό καί ἄλλοτε ξεμακραίνει, ἰδίως ὅταν γίνεται ἀνηφορικός. Λίγα μέτρα μετά τό γεφύρι ἀγναντεύεις τό μοναστήρι καί στή συνέχεια τό χάνεις γιά νά τό ξαναδεῖς πρὸς τό τέλος τῆς διαδρομῆς».

ε'. Τό κείμενο

Σύντομον Χρονικόν

τῆς

Ἱερᾶς Μονῆς Στομίου

Συγκεντρωμένες ἐνθυμήσεις ἀπό διάφορα ἀρχαῖα βιβλία τῆς Ἱ.Μ. Στομίου παλαιῶν Πατέρων πού ἤκμασαν εἰς τό Παλαιομανάστηρο, καθώς καί νεοτέρων πού ἤκμασαν εἰς τήν νῦν Ἱ.Μ. Στομίου Κονίτσης. Ἐγράφησαν ὅλαι αἱ σημειώσεις κατὰ σειράν ὑπό τοῦ ἀμαρτωλοῦ Παϊσίου Φιλοθεΐτου Ἁγιορείτου Μοναχοῦ τό σωτήριον ἔτος, αλξ'λ' Ἰουλίου κδ' (24-6-60).

Ἡ Ἱερά αὕτη Μονή Στομίου ἐκτίσθη τό ἔτος 1774 «ἐπί ἡμερῶν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ» καθώς ἀναφέρουν καί δύο πλάκες «μία εἰς τήν ἀρχαίαν Πύλην καί μία στήν πρώτην γυριστήν καμάραν εἰς τό ὀπισθεν μέρος». Ἐκτίσθη ἐδῶ εἰς τήν ὠραίαν χαράδραν, στό γραφικόν αὐτό στόμιον, ἀπό τό ὁποῖον καί τήν ἐπωνυμίαν αὐτῆς ἔλαβεν, Στομίου Μονή ὠνομάσθη.

Πρὶν τοῦ ἔτους 1774 τό Μοναστήριον εὑρίσκετο εἰς τό

ἀπέναντι μέρος, πέραν τοῦ ποταμοῦ, δι' αὐτό καί ἕως τῆς σήμερον, ἡ τοποθεσία αὐτή ὀνομάζεται Παλαιομανάστηρο. «Σώζονται δέ ἕως τῆς σήμερον χαλάσματα, καθὼς καί ἓνα ἀλώνι πέτρινο». Ἐπίσης δεξιά ἀπό τὴν Σουρβιάν ὑπάρχει ἡ τοποθεσία «Κελλιὰ».

Τό Παλαιομανάστηρο, ἦτο κτισμένον ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, καθὼς μαρτυροῦν εἰκόνες τοῦ Βυζαντινοῦ τέμπλου, τό παλαιό βημόθυρο τῆς ὠραίας πύλης, «τό ὁποῖον εἶναι στήν βορείαν πύλη τώρα» καί πολλές ἄλλες βυζαντινές εἰκόνες, καθὼς παλαιά ἐκκλησιαστικά βιβλία καί τό πίο σπουδαῖον τά ἅγια λείψανα (χρονολογία 1295) τῶν:

- 1) Μεγάλου Βασιλείου
- 2) Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου
- 3) Ἁγίου Κοσμᾶ
- 4) Ὁσιομάρτυρος Σαμωνᾶ «τοῦ ἐξ Ἐδέσσης»
- 5) Ἁγίου Ἀλυπίου τοῦ Κιωνίτου
- 6) Ἁγίου Νείλου

Πρῶτος γνωστός ἱερομόναχος εἰς τό παλαιομανάστηρο εἶναι ὁ πατήρ Ἰωαννίκιος, ὅστις ἤκμασε τό ἔτος 1724 ὡς ἐξάγεται ἐκ παλαιᾶς τινός ἐνθυμήσεως εἰς ἓνα ἀρχαῖον εὐχολόγιον τῆς Ἱ.Μ. Στομίου. «Ἐγὼ ὁ ταπεινός δοῦλος καί ἀνάξιος γράψω τά ἄνωθεν γράμματα διὰ νά τά καταλάβουν ὅσοι μέλλουν νά χειροτονοῦνται ἀδελφοί νά τά μαθαίνουν καί ὅσοι δέν τά διαβάζουν ἄς ἔχουν τό ἄδικο. Ἐτους 1724 ἀπό Χριστοῦ, Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος ἔγραψα».

Τό ἔτος 1771 ἦλθεν εἰς τό Παλαιομανάστηρο ὁ πατήρ Κύριλλος «ὁ Νεοφώτιστος». Τά ἔτη 1770-1780 ἦτο καί ὁ πατήρ Παῖσιος, ὁ ὁποῖος ἦτο καί Ἡγούμενος τό 1778, 23 Μαΐου, ὅταν ἐπισκέφθηκαν τό Μοναστήρι ὁ ἀρχιερέας Κονίτσης Παῖσιος, οἱ ἄρχοντες Μιχαήλ Παναγιώτου, Πόντζος καί Ἰωάννης Διαμαντίου τοῦ Μίνου.

Τό ἔτος 1774 ἦτο Ἡγούμενος εἰς τό Παλαιομανάστηρο ὁ πατήρ Κωνσταντίνος καί ὁ πατήρ Παῖσιος, ὁ ὁποῖος τότε

ἦτο μοναχός. Ἐπίτροποι ἦσαν ἐκ τοῦ χωρίου Καστάνιανης Κονίτσης, ὅτε ἔκτισαν τήν νῦν Ἱεράν Μονήν Στομίου. Ἐκτίσθη ἐδῶ στήν ωραίαν τοποθεσίαν, διότι ἔφευγεν ἡ ἅγια εἰκόνα τῆς Παναγίας κατ' ἐπανάληψιν ἀπ' τό Παλαιομανάστηρο καί ἐρχότανε ἐδῶ πού εἶναι κτισμένο τό κατανυκτικό Ἐκκλησάκι τῆς Ἱ.Μ. Στομίου μαζί μ' ἓνα κανδήλι. Ἀφοῦ εἶδε τό θαῦμα αὐτό ὁ πατήρ Κωνσταντῖνος, ἐγνώρισε ὅτι εἶναι θέλημα τῆς Παναγίας νά κτισθῆ ἐδῶ ὅπου εἶναι σήμερον κτισμένο. Τό ἔτος 1774 ἄρχισε τήν οἰκοδομήν τῆς νῦν Ἱ.Μ. Στομίου. Μετέφερε δέ καί μέρος τοῦ Βυζαντινοῦ τέμπλου, τό ὁποῖον ἔχω μέσα εἰς τό ἱερόν, τό βημόθυρο τῆς ωραίας πύλης, τό ὁποῖον ἐτοποθέτησεν εἰς τήν βορείαν πύλην τοῦ ἱεροῦ, καθώς ἐπίσης πολλές βυζαντινές εἰκόνες, ἅγια λείψανα καί βιβλία.

Μετά τόν πατέρα Κωνσταντῖνον, ἀνέλαβε τήν ἡγουμενία, καθώς εἶπαμε, ὁ πατήρ Παῖσιος, ὁ ὁποῖος ὑπεδέχθη καί τόν ἀρχιερέα Κονίτσης Παῖσιον εἰς τήν Ἱ.Μ. Στομίου τήν 23 Μαΐου τοῦ 1778.

Τό ἔτος 1785, Ἀπριλίου 23, γράφει δύο ἐνθυμήσεις ὁ ἱερομόναχος Βησσαρίων, ἐφημέριος Κονίτσης, διά τόν πόλεμον πού ἔγινε μέσα στήν Κόνιτσα μεταξύ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καί τοῦ Κούρτ Πασᾶ. Τόν πόλεμον αὐτόν τόν ἀναφέρει καί ὁ ὀσιώτατος μοναχός Ἀνθιμος ὁ νεοαφιχθείς στό Μοναστήρι, σέ μία ἐνθύμησή του, στίς 2 Ἰανουαρίου 1786, ὁ ὁποῖος ἀργότερα, στίς 22 Ἰουλίου, ἐχειροτονήθη ὑπό τοῦ ἐπισκόπου Παῖσιου.

Τό ἔτος 1791, Ἀπριλίου 19, ἦρθε στό Μοναστήρι ὁ πατήρ Κύριλλος. Ὁ ἱερ. Ἀνθιμος, ὁ ὁποῖος ἐχειροτονήθη ὑπό τοῦ ἀρχιερέως Παῖσιου στίς 22-7-86, ἔγραψε ἐνθύμηση. Ἀπό ἄλλη μία ἐνθύμηση, τοῦ ἰδίου πατρός Ἀνθίμου γραμμένη στίς 12 Ἰανουαρίου 1793, πληροφορούμεθα ὅτι τό Μοναστήρι τοῦ Στομίου ἤκμαζε ἐκείνη τήν ἐποχή καί εἶχε πολλούς πατέρας καί ἀσκητάς. Ὁ δέ ἡγούμενός του ὄσιος Μαρούδης «δέν ἐβγῆκεν ἀπό τήν Ἀγίαν Μονήν πώποτε, συνομιλώντας καί διδάχνοντας τούς πατέρας».

Τήν ἐποχήν ἐκείνη ἦτο καί ὁ πατήρ Χρῦσανθος, ὁ ὁποῖος

ἔχει τήν ὑπογραφή του σέ βιβλία καί τήν χρονολογίαν 1791. Ἐπίσης ἀχρονολόγητος ἀναφέρεται σέ μία ἐπιγραφή καί ὁ ἡγούμενος Παγκράτιος.

Τόν μήνα Μάρτιον τοῦ 1827 συναντοῦμε μία ἐπιγραφή γραμμένη ἀπό τόν μοναχόν Παῖσιον. Ἐπίσης καί μία ἄλλη ἐπιγραφή, ἀπό κάποιο μοναχό πού δέν διακρίνεται τό ὄνομά του, σ' ἓνα παλαιό μηναιό, ἡ ὁποία μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τήν 1ην Ἰουλίου 1841 ἀνεπαύθη ὁ παπα-Θεοδόσιος καί τήν ἐπομένην ἡμέρα, Σάββατον, ἐνταφιάστηκε μέ ἐπισημότητα ἀπό τόν ἀρχιερέα, ἱερεῖς καί λαόν.

Ἀπό ἐδῶ καί μπρός ἔχουμε περισσότερες πλέον πληροφορίες ἀπό τήν ἁγίαν ψυχήν, τόν πατέρα Χρῦσανθον Λαϊνάν. Ἀναφέρει ὁ πατήρ Χρῦσανθος σ' ἓνα χειρόγραφο του, τό ὁποῖον ἔχει τό Μοναστήρι, ὅτι ἡ Ἱ.Μ. Στομίου κατήντησε εἰς παντελῆ ἐρήμωσιν.

Τό ἔτος 1844 ἐκάλεσεν καί ἐδιώρισεν ὁ Βελλᾶς καί Κονίτσης, ὁμοῦ μετά τῶν εὐλαβῶν Κονιτσιωτῶν, τόν πατέρα Γρηγόριον Χαλώρτην ἢ Πεκλαρίτην κατ' ἄλλους, ὁ ὁποῖος περιοδεύων μέ τά ἅγια λείψανα τῆς Ἱ. Μονῆς, πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς, συνελήφθη ὑπό ἑπτὰ ληστῶν εἰς θέσιν «Σιουσνίτσαν», τό ἔτος αωμδ' (1844) Ἀπριλίου 23, τήν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Οἱ λησταί, ὡς ἀναφέρει ὁ πατήρ Χρῦσανθος, εἶχαν φύγει ἀπό τά Τρίκαλα, ὅπου ἦσαν μισθωτοί εἰς τούς ἐκεῖ δερβεναγάδες Σουλεϊμάν, Ταχίρην Βεῖτ καί Χαμίτ Βασιαρῆν. Ἀφοῦ ἐπήρανε ὅ,τι εἶχε ὁ πατήρ Γρηγόριος, χρήματα, ἅγια λείψανα, ἓναν σταυρό, ἓνα ἐπιτραχήλιον καί ἓνα μικρόν εὐχολόγιον. Ὁ πατήρ Χρῦσανθος ἀναφέρει καί ἅγια λείψανα τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, ἀλλά δυστυχῶς δέν τά βρῆκα εἰς τήν Ἱ.Μ. Στομίου αὐτά, ἐκτός τῶν ἕξι Ἁγίων, τά ὁποῖα ἔχουμε σ' ἓνα κουτάκι. Δέν ξεύρω ἐάν εἶναι αὐτά πού ἐβρέθησαν πρό δύο ἐτῶν εἰς τόν ναόν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἅγια λείψανα τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους. Ἀφοῦ πήρανε ὅ,τι εἶχε ὁ πατήρ Γρηγόριος, καθὼς εἶπαμε, τόν δέσανε στό πυκνὸ δάσος σ' ἓναν πλάτανον διὰ νά γίνῃ βορά

(τροφή) τῶν θηρίων. Ἐλύθη ὁμως μέ τήν δύναμιν τῆς Παναγίας καί ἐπέστρεψεν εἰς τήν Κόνιτσα. Οἱ δέ λησταιί ἐπιτεθέντες κατά τῆς Μολίστης ἐδιώχθησαν ὑπό τῶν χωρικῶν καί ἐπιχειρήσαντες νά διέλθουν τόν ποταμόν Σαραντάπορον ἐπνίγησαν ὅλοι. Ἐπειτα ἀπό ὀλίγας ἡμέρας ἀνευρέθησαν τά πτώματά των ἀπό τούς χωρικούς τῆς Βράνιστας, νῦν Τραπέζης, καθώς καί τά ἅγια λείψανα καί ὅλα τά ἱερά σκεύη, τά ὁποῖα ἐπιστρέψανε στήν Ἱ.Μ. Στομίου οἱ εὐλαβεῖς κάτοικοι τῆς Βράνιστας, ἐπίσης καί τά χρήματα.

Εἰς μίαν ἄλλη ἐνθύμησι πού βρισκόταν σ' ἓνα παλαιό εὐαγγέλιο, ὁ ἴδιος ὁ πατήρ Χρῦσανθος ἀναφέρει ὅτι ὁ πατήρ Γρηγόριος εἶχε ἔρθει ἀπό τό μοναστήρι τῆς Στράτσισσας μαζί μέ τήν κατά σάρκα ἀδελφή του καλογραῖα τό ἔτος 1843, στίς 10 Δεκεμβρίου. Ἐπί ἀρκετά χρόνια ἠργάσθη μέ ζῆλο ὁ πατήρ Γρηγόριος. Συγκέντρωσε καί ὀλίγους μοναχούς καί τό Μοναστήρι ἀπόκτησε σχεδόν τήν παλαιάν του εὐκλεια. Δυστυχῶς ὁμως οἱ πρόκριτοι τῆς Κονίτσης ἀφαίρεσαν, ὅπως εἶχαν κάνει καί ἄλλοτε στό παρελθόν, ἀπό τόν ἠγούμενο τά εἰσοδήματα τῶν χωραφιῶν τοῦ κάμπου καί δυσαρεστημένος ὁ πατήρ Γρηγόριος τότε ἔφυγε μαζί μέ τόν ὑποτακτικό του Γεράσιμον στίς 14 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1851 καί ἐπῆγε στό μοναστήρι τοῦ Ρογκοβοῦ στό Τσεπέλοβο.

Ὁ Γεώργιος..., Ἀναγνώστης Χρήστου καί Μπούζμπουλας εἰς μίαν ἐνθύμησιν τους κακίζουν τόν φυγάδα ἠγούμενον, διότι ἐγκατέλειψε τό μοναστήρι ἔτοιμο καί διορθωμένο καί λένε ὅτι «ἀναχωρώντας τοῦ πατρός Γρηγορίου, ἐστάθη ὁ πατήρ Καλλίνικος καί ὁ πατήρ Γεράσιμος μαζί μέ τούς Χουλιαραίους». Τό ἔτος 1855, Ἰουλίου 10, ἦρθε ὁ πατήρ Ἰωαννίκιος «ὁ Γκριζμπανίτης», ὁ ὁποῖος ἐγκαταστάθηκε μέ μεγάλη ἐπισημότητα ἀπό τούς ἄρχοντες τῆς Κονίτσης Νικόλα Ζήση Τάτσην (;), Νικόλα Τατσιόπουλον, Ζώνη Πατέραν κ.τ.λ. καθώς τοῦ ἐδώσανε τά κτήματα πού εἶχαν ἀφαιρέσει ἀπό τόν προηγούμενον πατέρα Γρηγόριον. Δυστυχῶς τά ἴδια συνέβησαν καί εἰς αὐτόν ἀπό τούς ἐπιτρόπους, ὅπως καί εἰς τόν πατέρα Γρηγόριον, καί ἠναγκάσθη καί αὐτός νά φύγη διά

νυκτός τό ἔτος 1859, Ὀκτωβρίου 28.

Τόν Αὐγουστον τοῦ 1862 συναντοῦμε τόν παπα-Σταῦρον Ζησιάδην, ἐφημέριον Κονίτσης, νά λειτουργῇ στό μοναστηράκι τοῦ Στομίου. Γιά ὀλίγα χρόνια ἔμεινε σχεδόν χωρίς καλογήρους καί τέλος στίς 27 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1867 ἀποκαθίσταται ἀπό τόν ἀρχιερέα Γερμανόν καί τούς προκρίτους Κονιτσιῶτες ἡγούμενος ὁ πατήρ Γεράσιμος, «παλαιός ὑποτακτικός τοῦ πατρός Γρηγορίου Χαλώρτη ἤ Πεκλαρίτη», ὁ ὁποῖος ἦτο δάσκαλος στά χωριά τῶν Τρικάλων καί Γρεβενῶν. Ὅπως πληροφοροῦμαστε ἀπό μιά ὑπέροχη ἐνθύμησή του, ἐπί τρία χρόνια πέρασε καλά. Κατόπι τοῦ ξαναπῆραν τά χωράφια καί ὑπέφερε. Ἐζήτησε ἀργότερα ἀπό τόν δεσπότην Βασιλεῖον ἄδεια νά γυρίσῃ τά χωριά τῶν Γρεβενῶν καί Τρικάλων, ὅπου ἦταν γνωστός, γιά νά συγκεντρώσῃ συνδρομές, ἀλλά δέν τοῦ τό ἐπέτρεψε. Ἀπελπισμένος λοιπόν καί αὐτός, καί βλέποντας τήν ἀμέλειαν τῶν ἰσχυρῶν ἔφυγε «χωρίς νά γνωρίζῃ κανεῖς», ὅπως μᾶς λέει στήν ἐνθύμησή του ἔγραψε στίς 27 καί 28 Ὀκτωβρίου 1879. Στήν ἴδιαν ἐνθύμησή λέει ὅτι «ἅμα ὁ βρύση τῆς Λεφτοκαρυᾶς ἔχει μπόλικο νερό τό χειμῶνα, θά ἔχουμε μεγάλη ἀκρίβεια. Ἄν ὁμως λιγοστεύει, ἤ στύβει τό χειμῶνα, τότε θά ἔχουμε μεγάλη φτήνια.

Ἀπό τό ἔτος 1880 ἕως τό ἔτος 1890 συναντοῦμε συνεχῶς ἡγούμενον τόν πατέρα Γαβριήλ. Ἀργότερα ὁ πατήρ Γαβριήλ ἔφυγε καί ἐπῆγε στό μοναστήρι τῆς Ἀρτσιίστας. Μετά τόν πατέρα Γαβριήλ ἀνέλαβεν τήν ἡγουμενίαν τῆς μονῆς ὁ πατήρ Συμεών. Αὐτά μᾶς τά εἶχε διηγηθεῖ ὁ μακαρίτης Χρῆστος Πατέρας. Ἀπό τό ἔτος 1890-1895 ἦτο ἡγούμενος ὁ πατήρ Καλλίνικος ἐκ χωρίου Κορτίνιστας, σημ. Νικάνορας Κονίτσης. Σύγχρονοι αὐτοῦ ἦσαν ὁ πατήρ Γεράσιμος ὁ κουτσός καί ἡ γριούλα Μπούνω. Ὁ πατήρ Καλλίνικος ἦτο ἕως τό 1900 καί μετά ἀπό αὐτόν ἦρθε ὁ πατήρ Βασίλειος ἐκ Ζέρμας Κονίτσης, ὁ ὁποῖος ἦταν ἕως τό ἔτος 1923. Ἐκτός ἀπό τήν γριά Μπούνω ἐχρημάτισαν καί δύο καλόγριες, ἡ Ἄννα ἡ Βουβή καί ἡ ἄλλη Ἄννα, ἡ πεθερά τοῦ κ. Χρήστου Νέκου καί μετά ὁ πατήρ Γερμανός ἐκ Παλαιοσελίου Κονίτσης, ὁ

ὁποῖος ἔμεινε μόνον 6 μῆνες καί τό ἔτος 1932 ἕως τό 1934 ἔμεινε ὁ πατήρ Γεράσιμος ὁ Παπασχίζας ἐκ Λαχανοκάστρου Πωγωνίου.

Μετά ἀπό τόν πατέρα Γεράσιμον τοποθετήσανε τόν παπα-Θωμά, ἔγγαμον ἱερέα, ἵνα ἐξυπηρετεῖται ἡ Ἱερά Μονή Στομίου, ὁ ὁποῖος ἔμεινε οἰκογενειακῶς. Μετά ἀπό τό παπα-Θωμά, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τήν Γορίτσαν ὡς ἐνορίαν του, ἔμεινε ἐπί ἄρκετά χρόνια ἄνευ φύλακος μοναχοῦ καί ἔτσι σιγά-σιγά ἄρχισε νά ἐρημοῦται καί ἀργότερον τήν ἐρημώσανε ἀπό κτήματα μέ τήν ἀπαλλοτριώση καί πιά ἀργότερον ὑπέστη τήν παντελεῆ ἐρήμωση ὑπό τῶν βαρβάρων κατακτητῶν Γερμανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκάψανε καί τήν Ἱ. Μονήν τό ἔτος 1943, μήνα Αὐγουστον. Τό κατανυκτικό ἐκκλησάκι διεσώθη ὡς ἐκ θαύματος μέ τήν θεία δύναμη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὡς μαρτυρεῖ ἡ γρεντά στό ἀριστερόν μέρος τοῦ ἱεροῦ νάρθηκος. Τό ἐξωτερικόν κελλίον τό ἔκτισεν ὁ κύριος Βασίλειος Βαγενᾶς, τήν στέγην αὐτοῦ οἱ εὐλαβεῖς προιανάδες Γερασαῖοι τήν σκεπάσανε μέ ἄκρες σανίδων.

Τό ἔτος 1956 ἐδιώρισεν ὁ ἀρχιερέας Κονίτσης Δημήτριος ἐπιτρόπους τῆς Ἱ.Μ. Στομίου τόν ἀρχιερατικόν ἐπίτροπον παπα-Παῦλον Παπαθεμιστοκλέους καί τόν πρωτοπρεσβύτερον παπα-Δημήτην Μάνθον. Ἐπίσης τοὺς λαϊκοὺς κύριον Ἡρακλῆ Παπαχρηστίδη, τόν κ. Κωνσταντῖνον Τζάλλαν καί τόν κ. Βασίλειον Βαγενᾶν. Ἐπί ἡμερῶν των ἐκτίσθη τό καλογερικόν δωμάτιον καί ἡ κουζίνα. Τό ἴδιο ἔτος 1956 ἡ εὐλαβεστάτη κυρία Αἰκατερίνη Ρούση ἔκτισε, συνέχεια τοῦ καλογερικου δωματίου, δύο ὠραῖα δωμάτια μέ ὑπόγεια, «μαντσάτο». Ἡ ἀγία αὐτή ψυχὴ δέν ἔπαυσε νά μέ βοηθεῖ. Τό ἔτος 1957 ὁ εὐλαβέστατος κύριος Δημήτριος Δούκας τοῦ Βασ. ἔκτισε τό μεγαλοπρεπέστατο δωμάτιο, τό ὁποῖο πρωτοσυναντοῦμε μπαίνοντας ἀπό τήν πύλην ἀριστερά.

Τό ἔτος 1958, μήνα Ἰούλιον, μ' ἔφερε ἡ Μεγαλόχαρη Στομιώτισσα ἐξ Ἁγίου Ὄρους καί ἀνέλαβον τήν Ἱ.Μ. Στομίου. Ἐργάσθηκα ὅσο μπόρεσα καί σάν μαραγκός πού ἤμουν.

Τό ἔτος 1959 ἐκτίσθη τό κελλάκι μου πού μένω. Ἐπίσης ἔγινε ἡ στέγη τῆς Ἐκκλησίας καινούρια, τά ρεῖθρα, ἔγινε ἡ στέρνα στόν ἱερό νάρθηκα, καθώς στασίδια, ντουλάπι εἰς τό ἱερόν κ.τ.λ. Τά μάρμαρα τῆς Ἐκκλησίας τά ἔστειλε ὁ κύριος Σωτήριος Δάκαρης, ἔφορος Ἀρχαιοτήτων, κατόπιν παρακλήσεως, καθώς καί τά κεραμίδια τῆς στέγης καί μερικούς σάκκους τσιμέντων. Τό ἔτος 1960 ἔγιναν οἱ τοῖχοι μεταξύ δωματίου κυρίου Δούκα καί κυρίας Ρούση ἐκ θεμελίων, ὑπόγεια ἕως τόν πρῶτον ὄροφον. Ὅλοι μέ βοηθήσανε μέ τό κατά δύναμιν καί πιά πολύ ὁ κύριος Ναπολέων Μπάρκης μέ 40 σάκκους τσιμέντο.

Καθώς εἶπαμεν ἀνωτέρω, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἡ Ἱερά Μονή Στομίου ἀπό τό ἔτος 1923 σχεδόν ἔμεινε ἄνευ μοναχοῦ, πλὴν τῶν δύο πατέρων, Γερμανοῦ ἐκ Παλαιουσελίου, ὁ ὁποῖος ἔμεινε 6 μῆνες καί κατόπιν αὐτοῦ ὁ πατήρ Γεράσιμος ὁ Παπασχίζας, ὁ ὁποῖος ἔμεινε ἐν ὄλῳ ἔτη δύο, ἀπό τό 1932 ἕως 1934.

Τό μικρό μοναστηράκι τῆς Παναγίας ἢ μάλλον Περιβολάκι της νά τό ὀνομάσω, δέν εἶχε φύλακα ἐπί ἀρκετά χρόνια. Δι' αὐτό ἔφερε ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος ἐμέ τό σκιάχτρο τόν ἐν μοναχοῖς ἐλάχιστον Παῖσιον εἰς τήν Ἱ.Μ. Στομίου, ἵνα φυλάττεται ἀπ' ἐμοῦ τό Περιβολάκι της, ὅπως φυλάττονται πολλές φορές τά περιβόλια καί ἀπό σκιάχτρα ὅταν δέν ὑπάρχει φύλακας. Μέ ἔφερε τόν ἀνάξιον δοῦλον καθώς εἶπαμε τό σωτήριο ἔτος 1958, μήνα Ἰούλιον.

Ἐγώ ὁ ἁμαρτωλός Παῖσιος μοναχός Φιλοθεΐτης Ἀγιορείτης, ὁ κατά κόσμον Ἀρσένιος Ἐζνεπίδης, ἐγεννήθην εἰς τήν πατρίδα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας τόν Ἰούλιον τοῦ 1924. Μέ φέρανε στήν ἀγαπημένη μας μητέρα Ἑλλάδα 40 ἡμερῶν προσφυγόπουλο. Ἐμεγάλωσα στήν νῦν ἥρωικήν πατρίδα μου Κόνιτσαν. Ὑπηρέτησα τόν ἐπίγειον βασιλέα καί μετά κατετάγην ἐθελοντής στό Ἀγγελικό Τάγμα τῶν μοναχῶν, εἰς τόν ἐπουράνιον Βασιλέα Χριστόν.

Ἀπό μικρός ποθοῦσα τήν μοναχικήν ζωήν, μάλλον ἀγγε-

λικήν καθώς τήν ὀνομάζει ὁ Μέγας Βασίλειος καί ἀφοῦ ἀπέδωσα «τά τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι», ἐπῆγα εἰς τό Ἅγιον Ὄρος, ἵνα ἀποδώσω καί «τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ», καθώς μᾶς λέγει ὁ Κύριος στό Εὐαγγέλιόν του.

Ἐνῶ βρισκόμουνα ἀκόμη στήν πνευματική ἐκπαίδευση μ' ἔφερε ἐδῶ ἡ θεία Χάρη τῆς Παναγίας ἀπό τήν Ἱ.Μ. Φιλοθέου Ἁγίου Ὄρους καί ἀνέλαβον τήν Ἱ.Μ. Στομίου μέ τήν εὐλογία τοῦ Δρυινοπούλεως καί Κονίτσης κ.κ. Χριστοφόρου. Τόν Ἰανουάριον ἦλθον ἄλλοι δύο ἀδελφοί, εἰς ἱεροδιάκονος ὀνόματι Νικόδημος, ὁ ὁποῖος ἐκάθισε 6 μήνας. Ἐφύγανε οἱ πατέρες διά τό Ἅγιον Ὄρος, διότι δέν εἶχαν ὑπηρετήσῃ στρατιῶτες. Ἐδῶ διέτρεχον κίνδυνον. Ἐπήγανε στό Ἅγιον Ὄρος καί πάλιν, διότι ἐκεῖ ἀπαλλάσσονται.

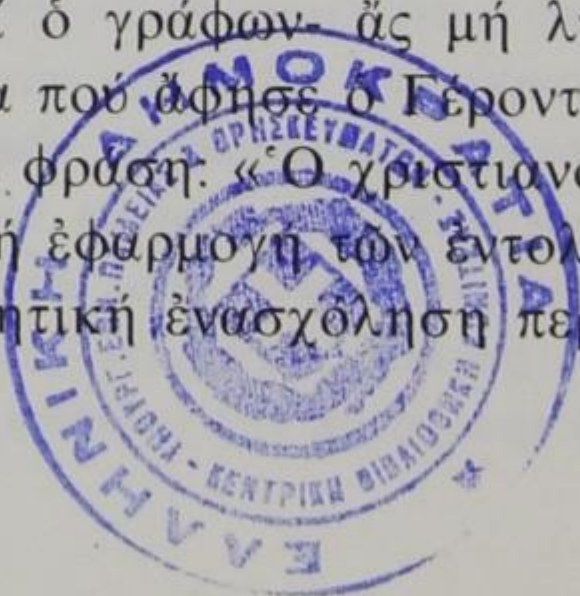
Εὐαγγελισμός Κεντρική Βιβλιοθήκη Κονίτσας

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁ π. Παῖσιος ἦταν ἄνθρωπος τῆς πρακτικῆς ζωῆς, τῆς ἄσκησης. Ἐλεγε χαρακτηριστικά: «Θεολογία εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πού συλλαμβάνεται ἀπό τίς ἄγνές, τίς ταπεινές καί ἀναγεννημένες πνευματικά ψυχές, καί ὄχι τά ὁμορφα λόγια τοῦ μυαλοῦ, πού φτιάχνονται μέ φιλολογική τέχνη καί ἐκφράζονται μέ τό νομικό ἢ κοσμικό πνεῦμα». Καί συμπλήρωνε τή σκέψη του λέγοντας: «Οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἔβγαζαν ἀπό τήν καρδιά τους τό θεῖο λόγο, ἢ τίς ἐμπειρίες τους ἀπό τίς πνευματικές μάχες ἐναντίον τοῦ κακοῦ καί ἀπό τά πυρά τῶν πειρασμῶν, τίς ὁποῖες ὁμολογοῦσαν ταπεινά ἢ ἔγραφαν, γιά νά βοηθήσουν ἐμᾶς τούς μεταγενέστερους, ἀπό ἀγάπη».

Ὅσοι ὠφελήθηκαν ἀπό τόν π. Παῖσιο, ὅσοι καυχῶνται πού τόν γνώρισαν, ὅσοι διαβάζουν τά δικά του κείμενα καί ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τό πρόσωπό του -μεταξύ αὐτῶν καί ὁ γράφων- ἄς μή λησμονοῦν ὅτι τό μέγιστο δίδαγμα πού ἄφησε ὁ Γέροντας μπορεῖ νά συνοψιστεῖ σέ μία φράση: «Ὁ χριστιανός σώζεται μόνον μέ τήν πρακτική ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καί ὄχι μέ τή θεωρητική ἐνασχόληση περί τά θεῖα».

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Τόμος 471 ημερ Πρωτ'κ
σφ 31

Πημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΜΕΛΙΣΣΑ»

ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ (0397) 23 313, FAX 24 415

ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

1. Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΕΚ ΚΟΝΙΤΣΗΣ, 1979, σελ. 48.
2. Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΤΟΜΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ, 1980, σελ. 48.
3. Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΑΚΡΑΛΕΞΗ ΠΩΓΩΝΙΟΥ, 1983, σελ. 8.
4. ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗ ΠΩΓΩΝΙΟΥ, 1983, σελ. 52.
5. ΤΟ ΛΙΣΚΑΤΣΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ, 1985, σελ. 114.
6. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ, 1987, σελ. 96.
7. ΑΘΩΝΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ, τρίτη έκδοση 1989, σελ. 112.
8. ΑΠΟΔΗΜΙΑ ΣΕ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ, 1990, σελ. 128.
9. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΗΣ, δεύτερη έκδοση συμπληρωμένη 1990, σελ. 72.
10. ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, 1991, σελ. 112.
11. ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ, 1993, σελ. 62.
12. ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΗΣ, 1993, σελ. 240.
13. ΑΝΑΙΜΑΚΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ, 1993, σελ. 112.
14. ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ, 1994, τρίτη έκδοση, 1994, σελ. 76.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

55714

KON